This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

HN SQE3 P

Scan 6550.1

Harvard College Library

FROM THE GIFT OF

MRS. E. C. HAMMER, OF BOSTON

For the purchase of Scandinavian Books and Books relating to Scandinavia

IN MEMORY OF

EMIL CHRISTIAN HAMMER

DANISH CONSUL AT THE PORT OF BOSTON FROM 1859 TO 1894

Received 14 July, 1900.

Udvalgte og samlede

Poetiske Skrifter

af

Caspar Johannes

C. J. Boye.

Første Bind.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler Andr. Fred. Høst.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1850.

HARVARD COLLEGE
JUL 14 1900
LIBRARY.
Hammer fund
(1-2)

Indhold.

Inka, tragisk Drama..... S. 3.
Kong Sigurd, Tragedie..... „ 125.

Juta.

Tragisk Drama.

(1824.)

Personerne.

Svend Estrithsøn, Konge i Danmark.
Inta, Dronning.
Biskop **Vilhelm**.
Skjalm Hvide, **Erik Jarl**, **Thorkil**, } Kongens Hofmænd.
En Thorherre.
Adam af Bremen.
Thora og flere **Hoffruer**.
Folket. **Munke**. **Vrabanter**. **En norsk Kæmpe**. **To Sammensvorne**. **Tvende Skimænd**.

(Handlingen foregaaer i og ved Roeskilde. Tiden: 1055.)

Første Act.

Første Scene.

(Værelse paa Borgen i Roeskilde.)

Kong Svend og Juta træde ind fra forskjellige Sider.

Svend.

Hvad kalder dig saa tidligt fra dit Leie,
Med Nattens Taarer paa din Kind?

Juta.

Hver Taare,
Der faldt fra Øiet, letted Tankens Flugt
Fra dette tungt beklemte Bryst mod Himlen.

Svend.

Saa mødtes den med min ved Herrens Throne —
Maaskee forgjeves — det vil Tiden vise. (vil gaae.)

Juta
(holder ham tilbage).

Nei — gaae ei atter bort, saa mørk og streng!
Staaer Mulm paa Himlen, overskygges Jorden,
Og Qvindens Suk er Mandens Kummer tro.
Den lange Nat henvaager du i Uro,
Og drømmer Dagen hen i Feberslummer;
Dit tappre Sværd tilkæmper Danmark Fred,
Og fredløs Sorg bekæmper Dannerkongen?

Svend.

Agt ei paa det — vær trøstig, glad, og smiil,
Før Jammer dræber Smilet paa din Læbe!

Juta.

Hvor kan jeg smile, naar dit Blik er mørkt?
Hvor kan jeg glædes, naar ei du er glad?
Hvor er min Trøst, naar du er trøsteslos?

Svend.

Een Trøst jeg har: at du min Sorg ei veed.

Juta.

Meensvorne Konge, du har glemt din Ed!
Med favre Løfter Ungersvenden vandt
Troskyldig Mø; og nu trolover sig
Den falske Mand med Sorgen? — Jeg vil beile
Til dig, skjøndt jeg er Qvinde, du er Mand!
Med ømme Blik og elskovsfulde Ord,
Med hede Hjertesuk og Bøn og Taarer
Jeg beile vil, til atter du er min.
Hvad vil du, Konge, med den gramme Brud?
Med favre Dagskjær ligned du min Kind,
— Hvad? eller var det Falskhed kun og Smiger? —
Og hun er bleg og gusten; disse Øine
Du kaldte selv to skyfrie Sommerhimle,
Og hendes Blik er mat og uden Glands —
Som Havets hæse Røst er hendes Stemme,
Og min du lignede med Kildens Sang.

Svend.

Saa er det end — rodfæstet er vor Elskov,
Som frodig Eeg, der voxer Dag for Dag.
(afsides)
Nat kan fælde Skovens bedste Stamme.

Juta.

Det er forgjeves! — Sorte Alvorsskv
Staaer tung og truende, og vil ei flye.
Jeg kan ei spøge meer; min Munterhed
Er hjerteskudt — en saaret Fugl, der flagrer.
Ved Træets Rod, og ei kan flyve op.
Svend! Svend! er Juta dig ei værdig mere,
Som før? Din kongelige Seng jeg deler,
Din Høiheds Glands, din Hæder og din Krone,
Saa giv mig og min Deel af din Bekymring;
Dens halve Deel er min. Blytung, man siger,
Er Sorgens Vægt — o, jeg skal bære den
Saa let, saa stærk, som Faderen sit Barn
Igjennem Luerne.

Svend.

En Dag vil komme,
Der enten skifter Vanhelds tunge Lod
Imellem os — og skeer det, tidsnok da
Du faaer din Andeel; eller ogsaa bringer
Den Tryghed for os Begge; hvorfor da
Betynge nu din lette Gang med Frygten?

Juta.

Den tunge Vei er doppelt tung at gaae
For Den, der vandrer eensom med sin Byrde.
Paa Lykkens jevne Vei jeg hos dig gik;
Paa knudret Modgangs Sti jeg bør dig følge.
Og tør jeg ei, da gaaer den ringe Terne
I Rang med Dronningen.

Svend.

Høitelskte Viv,
Du smykker Kronen, ikke Kronen dig.
Men kjærlig Bøn jeg sætter mod dit Bud:

Spørg ikke meer! Maaskee vi see den Stund,
Da trygt vi spøge med min Kummers Grund.

Juta.

Et tomt „Maaskee" gjør aldrig Hjertet trygt.

Svend.

Det Ord har doppelt Indhold: Haab og Frygt.

Juta.

Hvor kjærlig Ømhed boer i trofast Sind,
Ved mindste Vink vil Frygten drage ind.
— Jeg har havt svare Drømme!

Svend.

Slet stemt Hu
Hjemsøges ofte saa; hvad drømte du?

Juta.

Paa blomstrig Eng vi gik; lynsvanger Sky
Ved løvfuldt Træ os tvang at søge Ly;
Da knittred ned den svovlblaae Straales Slag,
Og splintred Stammens Marv med rædsomt Brag.
Den ene Deel traf Jorden ved min Fod,
Den anden dig — du svømmed i dit Blod!
Jeg slumred' ind; paa skrøbelige Bro
Hen over Dybet fulgte jeg dig tro;
Da svulmed Strømmen høit, og Buen brast —
Du frelste dig, men mig holdt Svælget fast.

Svend.

Du drømmer usandt; ved Guds hellige Navn,
Jeg havde revet dig af Strømmens Favn!

Juta.

En rædsom Nat det var! Tung Feberdøs
Mig overvælded atter, mens jeg gøs.
Da saae jeg — fæle Syn! — fra aabne Grav,
At du din Haand en anden Qvinde gav!

Svend.

Det saae du?! — Dog, hvo vil paa saadant bygge?
Den drømte Sorg er kun en Sorrigs Skygge.

Juta.

Selv da det var formeget for min Fred;
Hvor Sorgens Skygge gaaer, er Sorgen med.
Nei, Intet var det! — Intet! — Ha! hvor fandt
Vel Hjertet Ro, hvis Drømme varsled sandt?
I dig kun lever jeg; adskilt fra dig,
Traf tifold Død med tifold Marter mig!

En Drabant (træder ind).

Nu samles Dannerhoffet, Eders Naade. (gaaer.)

Svend.

Hvor een Sorg er, en anden forestaaer;
Mit Sind er tungt — til tunge Pligt jeg gaaer.
(gaaer.)

Juta.

— Tungt er dit Sind — til tunge Pligt du gaaer! —
Misundte Høihed! Held, hvo dig kan bytte
Mod stille Kjærlighed i Ringheds Hytte! (gaaer.)

Anden Scene.

(Stor Sal paa Slottet, med den kongelige Throne.)

To Drabanter (træde ind).

Første Drabant.

Du havde Vagt paa Slottet — var den rolig?

Anden Drabant.

Nei.

Den Første.

Sagtens blev der sviret, kan jeg tænke,
Til langt ud over Midnat? Kongen gav jo

De norske Sendebud et prægtigt Gilde;
De kom med Fredsforslag, fortæller man.

Den Anden.

Saa siges der.

Den Første.

Saa var vel Kongen munter?

Den Anden.

Han vilde være det, men kunde ikke.
Huulsiet Kummer sad i Purpurkaabe
Tilbords ved Siden af ham, gød sin Malurt
I Bægeret, naar Skik og Vedtægt tvang ham
At tømme det.

Den Første.

Og oprømt blev han ikke
Den hele Aften?

Den Anden.

Nei. De andre Gjæster
Gik, hver til Sit; kun hiin Ubudne blev,
Og fulgte Kongen til hans Sovekammer.
Der har den siddet ved det vaagne Leie
Den lange Nat, samtalt med Herskerhjertet
Om Lykkens Svig, og tvunget det til Suk,
Der maatte Himlens Engleskarer vække,
Ifald de slumred.

Den Første.

Kjender Ingen Grunden
Til denne Stemming?

Den Anden.

Grund nok er der vel,
Naar elsket Viv udrives af hans Favn.

Den Første.

Hvo siger saa?

Den Anden.

Det har du ikke hørt,
Hvorlunde Pave, Bisp og Klerk har fundet,
At Kongen ei tør elske Dronningen,
Fordi hun er hans første Hustroes Frænke?

Den Første.

Saa om en Hjertepagt skal sønderrives?
Og Svend af Danmark skulde lyttre Paven?

Den Anden.

Har Hildebrand ei tvunget Keiser Henrik
At bøie stolte Nakke? Den, hvis Ord
Kan væbne Sønnens Arm mod Faderhjertet,
Tilgive oprørsk Undersaat hans Brøde,
Og true Sjælen ned i Helvedes
Blodrøde Flammer, hvo kan trodse ham?

Den Første.

Saa dyderig en Dronning!

Den Anden.

Kongen kommer!

(De stille sig ved Indgangen, og flere Drabanter træde ind.)

Herolder. Derpaa Kong Svend, fulgt af Biskop Vilhelm, Skjalm Hvide, Erik Jarl, Thorkil, og flere Hofmænd.

(Kongen sætter sig paa Thronen, og Følget stiller sig paa begge Sider.)

Svend.

Herold, indstævn de Stridende for Thronen!

Herolden.

Herr Thorkil, Dannerkongens Mærkismand,
Træd frem!

Thorkil.

Jeg møder her.

Herolden.

Knud, Erkedegn
Af Roeskilde, træd frem! (Ingen svarer.)
Træd frem for Thronen! —
— Han svarer ei; troer Nogen sig befsiet
At tale her hans Sag, han træde frem!

Vilhelm.

Fastlænket selv til vaandfuldt Sygeleie,
Han givet har Sin Ret i mine Hænder;
Og det med skjællig Grund, da denne Stridssag
Ej blot er hans, men hele Geistlighedens;
Thi vil jeg, med Forlov, min høie Herre,
Anraabe Kongens Retfærd, Lovens Værn
Til hans Beskyttelse.

Thorkil.

Mod Eder, Bisp,
Det baaded mig kuns lidt at gaae i Rette.
Min Kobberbrynie har bestaaet sig
I mangen Dyst, mens I sad rolig hjemme,
Men veeg den er mod Eders Pallium;
Med denne simple Krumstav, I har der,
Slaaer Klerken Sceptret nu af Kongens Hænder.
Med Eder strider ikke jeg.

Skjalm Hvide.

Histoppe
For Dommerthronen hver maa svare selv
For egen Synd, naar Dombasunen kalder;
Er denne Sygdom, Bispen taler om,
Maaskee et Varsel for Knud Erkedegn
Til snart at møde der, heel overflødigt
Det synes mig, at føre her hans Sag
For jordisk Domstoel.

Vilhelm.

Deri feiler I,
Skjalm Hvide. Ønsker I, Vanrygtets Rustplet
Skal fæste sig, beskæmmende, paa Skjoldet,
Der hænges over Eders Grav engang?
Vanæren gnaver graadigt Munkens Navn,
Saavel som Riddersmandens, naar alt Ormen
Er færdig med ham i den raadne Kiste.
Uskyldig, maa ei Knud gaae ud af Verden
Med svar Beskyldnings Byrde; med Beviis
Godtgiøre Thorkil den Ugjerning, hvorfor
Han sigter ham; hvis ei, da prelle Klagen
Tilbage fra Uskyldighedens Pandser
Mod Avindsmandens Bryst!

Svend.

Saa være det!

Skjalm.

Din Konge har fordømt Dig, Thorkil.

Svend.

Uhørt
Fordømmer ikke Svend den Ringeste —
Skjalm Hvide taler dristigt for sin Ven.

Skjalm.

Han og er Eders Ven, min Herre Konge;
Nordmandens haarde Pander fik det føle
Ved Læssø.

Vilhelm.

Frister Skjalm sin Konges Hjerte
Til Uretfærdighed?

Svend.

Til Sagen, Bisp!

Personerne.

Svend Estrithsøn, Konge i Danmark.
Inge, Dronning.
Biskop Vilhelm.
Skjalm Hvide, Erik Jarl, Thorkil, } Kongens Hofmænd.
En Chorherre.
Adam af Bremen.
Thora og flere Hoffruer.
Folket. Munke. Prabanter. En norsk Kæmpe. Et Sammensvorne. Svende Stimænd.

(Handlingen foregaaer i og ved Roeskilde. Tiden: 1055.)

Første Act.

Første Scene.

(Værelse paa Borgen i Roeskilde.)

Kong Svend og Juta træde ind fra forskjellige Sider.

Svend.

Hvad kalder dig saa tidligt fra dit Leie,
Med Nattens Taarer paa din Kind?

Juta.

Hver Taare,
Der faldt fra Øiet, letted Tankens Flugt
Fra dette tungt beklemte Bryst mod Himlen.

Svend.

Saa mødtes den med min ved Herrens Throne —
Maaskee forgjeves — det vil Tiden vise. (vil gaae.)

Juta
(holder ham tilbage).

Nei — gaae ei atter bort, saa mørk og streng!
Staaer Mulm paa Himlen, overskygges Jorden,
Og Qvindens Suk er Mandens Kummer tro.
Den lange Nat henvaager du i Uro,
Og drømmer Dagen hen i Feberslummer;
Dit tappre Sværd tilkæmper Danmark Fred,
Og fredløs Sorg bekæmper Dannerkongen?

Svend.

Agt ei paa det — vær trøstig, glad, og smiil,
Før Jammer dræber Smilet paa din Læbe!

Juta.

Hvor kan jeg smile, naar dit Blik er mørkt?
Hvor kan jeg glædes, naar ei du er glad?
Hvor er min Trøst, naar du er trøsteløs?

Svend.

Een Trøst jeg har: at du min Sorg ei veed.

Juta.

Meensvorne Konge, du har glemt din Ed!
Med favre Løfter Ungersvenden vandt
Troskyldig Mø; og nu trolover sig
Den falske Mand med Sorgen? — Jeg vil beile
Til dig, skjøndt jeg er Qvinde, du er Mand!
Med ømme Blik og elskovsfulde Ord,
Med hede Hjertesuk og Bøn og Taarer
Jeg beile vil, til atter du er min.
Hvad vil du, Konge, med den gramme Brud?
Med favre Dagskjær ligned du min Kind,
— Hvad? eller var det Falskhed kun og Smiger? —
Og hun er bleg og gusten; disse Øine
Du kaldte selv to skyfrie Sommerhimle,
Og hendes Blik er mat og uden Glands —
Som Havets hæse Røst er hendes Stemme,
Og min du lignede med Kildens Sang.

Svend.

Saa er det end — rodfæstet er vor Elskov,
Som frodig Eeg, der voxer Dag for Dag.
(afsides)
Een Nat kan fælde Skovens bedste Stamme.

Juta.

Det er forgjeves! — Sorte Alvorsskh
Staaer tung og truende, og vil ei flye.
Jeg kan ei spøge meer; min Munterhed
Er hjerteskudt — en saaret Fugl, der flagrer.
Ved Træets Rod, og ei kan flyve op.
Svend! Svend! er Juta dig ei værdig mere,
Som før? Din kongelige Seng jeg deler,
Din Høiheds Glands, din Hæder og din Krone,
Saa giv mig og min Deel af din Bekymring;
Dens halve Deel er min. Blytung, man siger,
Er Sorgens Vægt — o, jeg skal bære den
Saa let, saa stærk, som Faderen sit Barn
Igjennem Luerne.

Svend.

En Dag vil komme,
Der enten skifter Vanhelds tunge Lod
Imellem os — og skeer det, tidsnok da
Du faaer din Andeel; eller ogsaa bringer
Den Tryghed for os Begge; hvorfor da
Betynge nu din lette Gang med Frygten?

Juta.

Den tunge-Vei er doppelt tung at gaae
For Den, der vandrer eensom med sin Byrde.
Paa Lykkens jevne Vei jeg hos dig gik;
Paa knudret Modgangs Sti jeg bør dig følge.
Og tør jeg ei, da gaaer den ringe Terne
I Rang med Dronningen.

Svend.

Høitelskte Viv,
Du smykker Kronen, ikke Kronen dig.
Men kjærlig Bøn jeg sætter mod dit Bud:

Spørg ikke meer! Maaskee vi see den Stund,
Da trygt vi spøge med min Kummers Grund.

Juta.

Et tomt „Maaskee" gjør aldrig Hjertet trygt.

Svend.

Det Ord har doppelt Indhold: Haab og Frygt.

Juta.

Hvor kjærlig Ømhed boer i trofast Sind,
Ved mindste Vink vil Frygten drage ind.
— Jeg har havt svare Drømme!

Svend.

Slet stemt Hu
Hjemsøges ofte saa; hvad drømte du?

Juta.

Paa blomstrig Eng vi gik; lynsvanger Sky
Ved løvfuldt Træ os tvang at søge Ly;
Da knittred ned den svovlblaae Straales Slag,
Og splintred Stammens Marv med rædsomt Brag.
Den ene Deel traf Jorden ved min Fod,
Den anden dig — du svømmed i dit Blod!
Jeg slumred' ind; paa skrøbelige Bro
Hen over Dybet fulgte jeg dig tro;
Da svulmed Strømmen høit, og Buen brast —
Du frelste dig, men mig holdt Svælget fast.

Svend.

Du drømmer usandt; ved Guds hellige Navn,
Jeg havde revet dig af Strømmens Favn!

Juta.

En rædsom Nat det var! Tung Feberdøs
Mig overvælded atter, mens jeg gøs.
Da saae jeg — fæle Syn! — fra aabne Grav,
At du din Haand en anden Qvinde gav!

Svend.

Det saae du?! — Dog, hvo vil paa saadant bygge?
Den drømte Sorg er kun en Sorrigs Skygge.

Juta.

Selv da det var formeget for min Fred;
Hvor Sorgens Skygge gaaer, er Sorgen med.
Nei, Intet var det! — Intet! — Ha! hvor fandt
Vel Hjertet Ro, hvis Drømme varsled sandt?
I dig kun lever jeg; adskilt fra dig,
Traf tifold Død med tifold Marter mig!

En Drabant (træder ind).

Nu samles Dannerhoffet, Eders Naade. (gaaer.)

Svend.

Hvor een Sorg er, en anden forestaaer;
Mit Sind er tungt — til tunge Pligt jeg gaaer.
(gaaer.)

Juta.

— Tungt er dit Sind — til tunge Pligt du gaaer! —
Misundte Høihed! Held, hvo dig kan bytte
Mod stille Kjærlighed i Ringheds Hytte! (gaaer.)

Anden Scene.

(Stor Sal paa Slottet, med den kongelige Throne.)

To Drabanter (træde ind).

Første Drabant.

Du havde Vagt paa Slottet — var den rolig?

Anden Drabant.

Nei.

Den Første.

Sagtens blev der sviret, kan jeg tænke,
Til langt ud over Midnat? Kongen gav jo

De norske Sendebud et prægtigt Gilde;
De kom med Fredsforslag, fortæller man.

Den Anden.

Saa siges der.

Den Første.

Saa var vel Kongen munter?

Den Anden.

Han vilde være det, men kunde ikke.
Huulsiet Kummer sad i Purpurkaaabe
Tilbords ved Siden af ham, gød sin Malurt
I Bægeret, naar Skik og Vedtægt tvang ham
At tømme det.

Den Første.

Og oprømt blev han ikke
Den hele Aften?

Den Anden.

Nei. De andre Gjæster
Gik, hver til Sit; kun hiin Ubudne blev,
Og fulgte Kongen til hans Sovekammer.
Der har den siddet ved det vaagne Leie
Den lange Nat, samtalt med Herskerhjertet
Om Lykkens Svig, og tvunget det til Suk,
Der maatte Himlens Engleskarer vække,
Ifald de slumred.

Den Første.

Kjender Ingen Grunden
Til denne Stemming?

Den Anden.

Grund nok er der vel,
Naar elsket Viv udrives af hans Favn.

Den Første.

Hvo siger saa?

Den Anden.

Det har du ikke hørt,
Hvorlunde Pave, Bisp og Klerk har fundet,
At Kongen ei tør elske Dronningen,
Fordi hun er hans første Hustroes Frænke?

Den Første.

Saa om en Hjertepagt skal sønderrives?
Og Svend af Danmark skulde lystre Paven?

Den Anden.

Har Hildebrand ei tvunget Keiser Henrik
At bøie stolte Nakke? Den, hvis Ord
Kan væbne Sønnens Arm mod Faderhjertet,
Tilgive oprørsk Undersaat hans Brøde,
Og true Sjælen ned i Helvedes
Blodrøde Flammer, hvo kan trodse ham?

Den Første.

Saa dyderig en Dronning!

Den Anden.

Kongen kommer!

(De stille sig ved Indgangen, og flere Drabanter træde ind.)

Herolder. Derpaa Kong Svend, fulgt af Biskop Vilhelm, Skjalm Hvide, Erik Jarl, Thorkil og flere Hofmænd.

(Kongen sætter sig paa Thronen, og Følget stiller sig paa begge Sider.)

Svend.

Herold, indstævn de Stridende for Thronen!

Herolden.

Herr Thorkil, Dannerkongens Mærkismand,
Træd frem!

Thorkil.

Jeg møder her.

Herolden.

Knud, Ærkedegn
Af Roeskilde, træd frem! (Ingen svarer.)
Træd frem for Thronen! —
— Han svarer ei; troer Nogen sig beføiet
At tale her hans Sag, han træde frem!

Vilhelm.

Fastlænket selv til vaandfuldt Sygeleie,
Han givet har Sin Ret i mine Hænder;
Og det med skjællig Grund, da denne Stridssag
Ej blot er hans, men hele Geistlighedens;
Thi vil jeg, med Forlov, min høie Herre,
Anraabe Kongens Retfærd, Lovens Børn
Til hans Beskyttelse.

Thorkil.

Mod Eder, Bisp,
Det baaded mig kuns lidt at gaae i Rette.
Min Kobberbrynie har bestaaet sig
I mangen Dyst, mens I sad rolig hjemme,
Men veeg den er mod Eders Pallium;
Med denne simple Krumstav, I har der,
Slaaer Klerken Sceptret nu af Kongens Hænder.
Med Eder strider ikke jeg.

Skjalm Hvide.

Histoppe
For Dommerthronen hver maa svare selv
For egen Synd, naar Dombasunen kalder;
Er denne Sygdom, Bispen taler om,
Maaskee et Varsel for Knud Erkedegn
Til snart at møde der, heel overflødigt
Det synes mig, at føre her hans Sag
For jordisk Domstoel.

Vilhelm.

Deri feiler I,
Skjalm Hvide. Ønsker I, Vanrygtets Rustplet
Skal fæste sig, beskæmmende, paa Skjoldet,
Der hænges over Eders Grav engang?
Vanæren gnaver graadigt Munkens Navn,
Saavel som Riddersmandens, naar alt Ormen
Er færdig med ham i den raadne Kiste.
Uskyldig, maa ei Knud gaae ud af Verden
Med svar Beskyldnings Byrde; med Beviis
Godtgiøre Thorkil den Ugjerning, hvorfor
Han sigter ham; hvis ei, da prelle Klagen
Tilbage fra Uskyldighedens Pandser
Mod Avindsmandens Bryst!

Svend.

Saa være det!

Skjalm.

Din Konge har fordømt Dig, Thorkil.

Svend.

Uhørt
Fordømmer ikke Svend den Ringeste —
Skjalm Hvide taler dristigt for sin Ven.

Skjalm.

Han og er Eders Ven, min Herre Konge;
Nordmandens haarde Pander fik det føle
Ved Læsø.

Vilhelm.

Frister Skjalm sin Konges Hjerte
Til Uretfærdighed?

Svend.

Til Sagen, Bisp!

Vilhelm.

Heel nødigt — troe mig, Konge, — staaer jeg frem
Mod En af Eders Mænd. Dog Kirkens Sag,
Religionens byder mig at tale.
Det vilde Hedenskab har endnu Rødder
I Muldets Dyb, og skyder geile Øviste,
Som drage Saften fra det gode Træ.
Der endnu graves maa og plantes flittigt;
Men hvor fik Viingaarden Arbeidere,
Naar Høi og Løv tør haane dem ustraffet?
Og det er Thorkils Brøde. Ærens Klædning
Han frækt har revet af en Kirkens Tjener.

Svend.

Og Thorkil vedstaaer denne Klages Grund?

Thorkil.

At fragaae mine Ord, er ei min Vane.
For lumsk Forførelse, Bedrag og Trolddom,
For Æreran, for Løgn og Nidingsværk
Jeg nagled Munkens Navn til Rygtes Skampæl.
Var han en Hærmand, vant at gaae i Kreds
Med Mænd, jeg havde kastet ham min Handske
I Ansigtet, og stævnet ham til Holmgang,
Og Nattestormen skulde hyl't hans Gravsang
Omkaps med Ravnene. Den sorte Kutte
Fritog ham for at staae i Kamp mod mig;
Saa lad ham staae ved Pælen! Haan, Foragt
Og Had ham fælde, siden ikke Sværd
Tør bide paa ham!

Svend.

Og hvad egged Dig
Til saadan Fremførd?

Thorkil.

Derom spørger I? —
At tigge Livet af min værste Fiende
Var ei saa tungt, som at fortælle dette!
— Dog, lad saa være — Seer I, høie Konge,
Jeg har et Barn; jeg fik ei Tid at frydes
Ved hendes Vugge, thi jeg maatte bære
Til Graven hendes Moder, som i Arv
Gav Pigen Skjønhed, Qvindedyd og Alt,
Hvad Manden blier lykfalig ved. — See, Konge,
Min Isse graaner alt — hun skulde snoet
Sin friske Stængel om den gamle Stamme,
Og prydet den med Foraarsgrønt igjen;
En Flok af friske Skud hun skulde plantet
Om nøgne Rod, at Thorkils Adelsæt
Ei skulde døe med ham — Det er forbi! —
Foragt mig ei, fordi jeg bliver blød!
En knudret Eeg med alle sine Grene
Maa sukke ved Novembernattens Blæst,
Der leger med dens visne Hædersløv.

Skjalm.

Vær kjæk, min Thorkil!

Thorkil.

I min stille Bolig
Sneg Munken sig, og bored lumsk sin Dolk
I Hjertet af min Glæde. Pigens Navn
Blev Sigtemaal for hver letsindig Dreng,
Og Faderen, der treen i Veien, blev
Udleet af Mænd — Er det ei Nidingsværk?
Er det ei Ærerøn? ei lumsk Bedrag?
For Trolddom sigter jeg den falske Munk;
Thi naar forelsked Skjønhed sig vel ellers

I Hæslighed? Den lyse Dag i Natten?
Den favre Jomfru i en vissen Dværg?
— O, Datter! Datter!

Svend.

Ha! beviis dit Udsagn,
Og haardt han bøde skal!

Thorkil.

Den friske Rose
Er bleg, som Lilien paa Kirkegaarden;
Den muntre Sang er Smertesuk, som brustne
Liigklokkes Drøn, der ringer Livets Fryd
Til Graven!

Svend.

Klage fælder ingen Mand.

Thorkil.

I eget Skjul sig hyller Mørkets Gjerning,
Og jager Nattens kydske Lys bag Skyen.
Beviis I fordrer? Gammel er jeg bleven
Med Ære, og mit Ord var altid nok
Blandt Mænd.

Svend.

Det er ei nok for Dommeren.

Thorkil.

En brav Mands Udsagn staaer ei til at troe?
Saa læs i Skurkens Ansigt! Niding staaer
Der præget paa hans Pande — Munkesnørkler
I kan jo læse, altsaa det vel med.
Af opspiilt Blik gloer ussel Egennytte
Og Vellyst ud; igjennem vrantent Alvor
Fremstikker alskens Nedrighed, som Rusten
Igjennem Farven paa den Feiges Vaaben;
Og Munkekutten svulmer jo af Hovmod,

Som udspiilt Seil for Vinden. Læg hans Lyder
Til Thorkils Sanddruhed, saa, tænker jeg,
I har vel fuldt Beviis.

Vilhelm.

Saafremt I ei
Har noget bedre, Thorkil, end en Strøm
Af Had og Uqvemsord, da fælder I
Ei Manden, som I sigter paa, da styrter
I, uforsigtig, selv i eget Vaaben.

Svend.

Kom frem med bedre Forsvar! Har du Intet,
At stille mod Retfærdighedens Slag?

Skjalm.

Hug ei for hastig til, Svend Estrithsøn!
I kunde slaae den høire Heltearm
Af Danmarks Kæmpeflok.

Thorkil.

Mit Ord, min Eed,
Jeg byder Jer, som Pant — Meer har jeg ikke.

Svend.

Ha, Thorkil! Thorkil! burde du ei skaanet
Din Konges Hjerte!

Thorkil.

Sandhed kan ei saare.

Vilhelm.

En Mand kan feile; træd for Folket frem,
Og aftøe ydmygt hver en Skjendselsplet,
Hvormed I har iilsindigen besudlet
Den Skyldfries Navn, saa er vor Strid tilende.

Svend.

Fald klogt tilsøie, Thorkil.

Thorkil.

Kan I byde
En haardt fornærmet Fader Sligt? Ha, Konge,
Hvis I har givet Eders Herskermagt
I Præstehaand, saa lad mig gaae herfra!

Vilhelm.

Først dømme Loven mellem Knud og Eder!

Svend.

Forkynd dens Bydende.

Vilhelm.

Dens Ord ere disse:
„Hvis Nogen skylder geistlig Mand for Udaad,
Der kræver Straf, og krænker Navn og Ære,
Og Hiin ei med usvigelige Vidner
Stadfæster sin Beskyldnings Sanddruhed,
Forvises han fra Landets Enemærker,
Ifald han er fribaaren; er han Træl,
Da hænges han i Galgen."

Thorkil.

Landsforviist!

Skjalm.

Det staaer der ei i Knud den Stores Gaardsret.

Vilhelm.

Knuds Eftermand tilføied dette Bud
Med Viisdom.

Thorkil.

Landsforviist! — Forjaget fra
Mit Fædreland! — fra Dannmark, der har drukket
Saamangen Gang mit røde Blod, naar Marken
Vansmægted under Fiendens Baal og Brand!
Fra Dannmark, du min første Morgenbøn,
Min sidste Tanke, naar jeg slumred ind!

— Saa græd Jer blinde, gamle Øine! luk dig
Mit Øre! jeg vil ikke see min Fod
Henslæbe sig i fremmed Land, ei høre
Min Trøst i fremmed Tungemaal.

Skjalm.

Lad nu
Din Mildhed, Herre, træde mellem Løven
Og ham! Han blev jo dog saa haardt fornærmet.

Vilhelm.

Ved Løvens Side har han Plads, med Spiret
I venstre Haand, tveegget Sværd i høire.

Thorkil.

Kun ei landflygtig! Er der nogen Plet
I dette fagre Rige, som Naturen
Har glemt, henviis mig did; saa gold og øde
Den er, det er dog Danmark! Byd mig bygge,
Om saa I vil, ved Vesterhavets Banker,
Fordøm mig til at høre Nat og Dag
De dumpe Bølgers Brusen, Maagens Skrig,
Naar Stormen er vente, lad min Søvn
Forstyrres af Skibbrudnes Hyl fra Vraget,
Ei grønne Plet, ei mindste Blad forfriske
Mit trætte Øie, naar det vender sig
Fra øde Nordhav bort, — og jeg vil bære
Min Skjebne, som en Mand. Imellem Lynget
Paa Heden skal jeg hule selv min Grav,
Og vandre saa de farveløse Skygger
Af alle mine Glæder mig forbi,
Som blege Spøgelser paa Heden, jeg
Vil ikke sukke; thi jeg veed, at Danmark
Skal gjemme mine Been, og over Graven
Skal Rygtet reise mig en sanddru Støtte!

Vilhelm.

Saa blød og dog saa haard! Et ydmygt Ord,
Og jeg aftrygler Kongen Naade for Jer.

Thorkil.

Nei, tie med det! — I haaner mine Taarer? —
Jeg saae dog Norges Fjelde græde strømviis,
Naar Vintersyhen pidsked dem med Slud
Og Regn — Jeg er ei mere fast, end Klippen.

Svend.

Saa lad den halve Deel af Straffen dvæle,
Til Klageren kan fremstaae selv. Forviist
Vort Hof, du vælge selv dit Blivested.

Thorkil.

Tak, Konge! Der I tog Fortvivlelsen
Fra Thorkils Sjæl!

Svend.

Nu har jeg dømt, som Konge;
(stiger ned fra Thronen)
Tag nu en Vens Farvel! Jeg har ei Fred
At give dig; dog aldrig blier du ene
I al din Eensomhed — frydfuld Erindring
Skal kalde dine Slagbedrifter frem;
Og frister Veemod dig i Aftenstunden,
Tag ned dit Skjold, og læs ved Aftenrøden
Din Trøst paa det; hver Skramme blev en Rune
Af herligt Indhold: du var Kongen tro!
(omarmer ham)
Farvel, min Thorkil!

Thorkil.

Trøstløs gaaer jeg ei;
En Konges Taarer følge mig paa Vei!

Gid da, til Gjengjæld, aldrig du maa see
Hvor svar den Uret er, mig nu mon skee!
Og hør et Ord — en ærlig Mand dig raader —
Ei Klerkevælde Land og Konge baader.

Vilhelm.

Et Fribrev Sorgen har.

Thorkil.

Paa sanddru Tale.

Vilhelm.

Vee, Vee det Land, som nægter Kirken Ære!

Thorkil.

Dog tifold Vee det Land, hvor Munken tør regjere!
Farvel! (gaaer.)

Svend.

Farvel! — Vort Dannerhof er hævet.
(til Vilhelm)
Jeg møder Eder her.
(Kongen gaaer ud. — Alle bortfierne sig, undtagen Vilhelm.)

Vilhelm.

Var han uskyldig? —
Knuds Jd og Vandel vidne høit med Thorkils
Frimodighed — Gud dømmer Synderen!
Han snart staaer for hans Domstol. Kirkens Ære
Maa frelses, hvo der end skal Off'ret være.
Mit Meed var godt, saavidt min Sjæl jeg kjender;
Ei Midlet staaer i Menneskenes Hænder.

Svend (træder ind).

Nu, Vilhelm, har du Trøst at bringe mig?

Vilhelm.

Den bedske Malurtdrik blier mindre bitter,
Der rækkes os af trofast Haand; den viser
Os Lægedom paa tømte Bægers Bund.

Svend.

Hvert Lægemiddel er en Gift.

Vilhelm.

En Modgift,

Som virker til Helbredelse.

Svend.

See, Vilhelm —

Du veed det jo — en sludfuld Ungdomsmorgen
Opleved jeg; min kroneløse Tinding
Var manget Uveirs Maal; i mange Aar
Jeg kæmped for min Throne. Endelig
Brød Lykkens Sol igjennem — Skal den nu
Gaae ned bag Skyer?

Vilhelm.

Gyldne Striber lyse
Paa Vestens Skykant; haab en venlig Dag
Hiinsides Mulmet.

Svend.

Har du Haab? saa tal!
Jeg har det nødigt.

Vilhelm.

Hist i Uskylds Eden
I favner Eders Juta uden Synd.

Svend.

Stil Haabet nærmere; thi dette staaer mig
For fjernt!

Vilhelm.

Har Skjebnen da ei svøet Eder
I Kamp og Strid? Grib nu, som christen Helt,
Den bedre Rustning; fastsmed om dit Bryst
Den haarde Plade, som kan aldrig riftes
Af noget Spyd; spænd Sværdet til din Hofte

Ved brede Sværdegjord, som aldrig brister;
Tryk fast om Tindingen den stærke Hjelm,
Som intet Slag af Skjebnens Arm kan spalte!
Træd frem, og kæmp, saa faaer du Seirens Krone!

Svend.

Ei du har elsket, Vilhelm. Kjærligheden
Du kjender kun af gamle Bøger; jeg
Har lært den Dag og Nat i Jutas Favn.
Og dog, ei det er Alt — et kraftigt Slag
Paa Krigens Skjold, og Bulder overdøver
Min Smerte; men hvad lindrer hendes?

Vilhelm.

Taalmod!

Svend.

O! den veed alle Lykkeliges Læber
At tale om, — den Vaandefuldes Tanke
Maa famle længe, før han finder den.
— Nei, lad mig nu ei høre meer!

Vilhelm.

Min Pligt
Forbyder mig at tie. Forberedt,
Min Konge, blev I jo; det maa I være.

Svend.

Du har alt Svar fra Hamborgs Ærkebisp?

Vilhelm.

Et Svar, som bringer Eder Pavens Bud.

Svend.

O Juta, du er ikke forberedt!
Det Slag vil knuse dig!

(Juta har aabnet Døren; da hun hører sit Navn nævnes, træder hun ind.)

Vilhelm.

Vær stærk, min Konge!

(Han tager et Brev frem).

Saa skriver Adalbert: „Vor Gunst og Hilsen!
Saasnart I har modtaget denne Skrivelse, bringe I uforsøvet Kong Svend af Danmark dette Bud fra den hellige Fader i Rom, at hans syndige Ægteskab er opløst, og at han, under Straf af Kirkens Arm, uden Ophold skiller sig ved Juta — —"

Juta.

Ha! milde Gud — min Drøm!

(styrter til Jorden.)

Svend.

O, Naadens Himle!
Død! — død!

(knæler ved hendes Side.)

Vilhelm.

Hun er ei død — Fortvivl ei, Konge!
Hun aander jo endnu.

Svend.

Lad Hjertet briste!
Knæl, Bisp, udræk din Arm mod Himlen, bed
At aldrig hun maa vaagne meer — hun vaagner
Til Qval og Jammer kun!

Vilhelm.

Forbarm dig, Gud!

(Juta slaaer Øiet op, og reiser sig langsomt, støttet af Svend.)

Svend.

Det favre Øie aabner sig; hvi blev det
Ei lukt for evig!

Juta.

Hvad er hændet mig?

Mig syntes Døden kaldte paa mit Navn!
— Hvad var det?

Vilhelm.

Fat dig, ædle Dronning; ifør
Din Smerte Ord, og send den mod vort Bryst;
Vi ere Mænd.

Juta.

Hvad har jeg da forbrudt?

Svend.

Du Intet!

Juta.

Syndefuldt vort Ægteskab?!
Uværdig er jeg dig? — hvad er min Brøde?

Vilhelm.

Hvor gjerne taug jeg her, ifald jeg torde!

Juta.

Nei, tal! Hvem har jeg ubevidst fornærmet,
Som nu vil hevne sig med falsk Beskyldning?
Har jeg bedraget ham, min Mand og Herre?
Ja, Qvinder skal der være, har man sagt mig,
Der handle saa — jeg troer det ei. Min Tanke
Har aldrig hvilet hos en anden Mand,
Mit Blik ei dvælet kjærligt paa en Anden;
For mig der er kuns Een i hele Verden;
Hvor kunde jeg da krænke ham?

Vilhelm.

Nei derfor
I vist er reen, min ædle Dronning.

Juta.

Barnløst
Vort Ægteskab er blevet; — skal jeg bøde,
Fordi min Bøn forgjeves trætted Himlen?

En Søn han gav mig, som var ikke min;
Men aldrig har han savnet Moderhjertet,
Endskjøndt han ei har hvilet under mit.

Vilhelm.

Hans spæde Barndom har I trolig pleiet.
Vel Eder, om I mindre havde elsket
Hans Fader!

Juta.

Er kun Kjærlighed min Brøde,
Saa er jeg rolig; thi da veed jeg vist,
Hver salig Engel vil, som Talsmand, møde
For mig ved Kjærlighedens Throne hist.

Vilhelm.

I glemmer, Dronning, hvem det er I elsker
Saa høit.

Juta.

En Mand jeg elsker, som er værd
At elskes.

Vilhelm.

Dog er Eders Elskov Synd.
Som Broder, Svend tør være Juta kjær,
Men ei som Mand. I syndigt Ægteskab
I lever nu med Eders nære Frænde.

Juta.

Og hvo har kaldt det Synd?

Vilhelm.

Guds Lov — Naturens.

Juta.

I feiler! Tusind Gange har min Bøn
Paa Andagts Vinger bragt hans Navn til Himlen;
Den strenge Dommer i mit Hjerte havde
Tilbagetordnet Ønsket paa dets Flugt,

Ifald det syndede. Guds Lov staaer skreven
I hvert uskyldigt Bryst.

Wilhelm.

Men Lidenskaben
Omtaager Sjælens Øie. Trods ei Himlen,
Trods ei Naturens Bud; den hevner sig!

Juta.

Naturen lærte mig at elske — Himlen
Er ei fortørnet ved min Kjærlighed.
To Somre har jeg hvilet i hans Arme,
Og ingen Røst har kaldt mig Synderinde.
Hvi standsed Almagts Haand ei Skibets Flugt,
Der bar mig til hans Ægteseng? Hvi reiste
Sig ei det mørke Skytaarn, hvorfra Himlen
Nedtordner Straf mod den Ugudelige?
Hvi splintred Straalen da ei Stavn og Mast?
Hvi steg ei Stormen, saa at Kjølen brast?
Fra Vestens Throne Aftenrøden smilte,
Og tændte Havet med sin Elskovsglød;
Omt Bølgen favned Skibet, mens det ilte,
Og Havfrue-Toner over Dybet lød.
Der sad vi Bryst ved Bryst, til Danmarks Dale
Indbød os til at slumre i dets Skjød;
Og fulde Chor af tusind Nattergale
Fra Buskog og Skov igjennem Natten brød.
Hvi klang ei Himlens Dom os da imøde?
Nei! reen og hellig er vor Kjærlighed!
Saa vaagned Eva, salig, uden Brøde,
I Adams Arme ved Chidekkels Bred!

Svend.

Jeg seer et Haab, som gjennem Smerten bryder —
O Himmel, lad det modnes!

Vilhelm.

Kirken byder:
Synk ei i Synd ved Dannerkongens Barm!

Juta.

Forskudt jeg er kun, naar mig han forskyder;
Før river ingen Magt mig af hans Arm!

(Dækket falder.)

Anden Act.

Første Scene.

(Klosterhal.)

Vilhelm
(med en opslagen Bog for sig).

Forgjeves er det. Jeg kan neppe skjelne
Min egen Haandskrift. Mangengang, o Plato,
Har dog din Viisdoms lisligmilde Honning
Forsødet mig min Smertes Kalk. Idag
Det vil ei lykkes mig; saa maa jeg ud
I Klosterhaugen, i min kjære Lund,
Og lære Viisdom af Naturens Bog
Og Trøst mod min Bekymring. — Svend, du frister
Mit Hjerte med en farlig Prøve!
(Idet han reiser sig, for at gaae ud, træder Adam af Bremen ind, ledsaget af Chorherren.)

Vilhelm.

Har I
Udhvilet Eder efter Reisen, Adam?

Adam af Bremen.

Fuldkommen.
(leverer Bispen en Pergamentsrulle)
Her jeg bringer Documentet,
Som Ærkebispen sender. Ubekjendt
Dets Indhold er mig, dog vist ei uvigtigt;

Thi strængelig han bød mig lægge det
I Eders egne Hænder.

Vilhelm.

Her er lummert;
Gaae med mig ud i Haugen. I er Ven
Af Blomster, veed jeg; mens jeg læser dette,
Beseer I mine Bede. Siden har jeg
Heel Meget at fortælle Jer, har Meget
At høre Raad og Mening om af Eder.

Adam.

I gjør mig glad og stolt ved Eders Tillid,
Høilærde Herre.

Vilhelm.

Kom!

Adam.

Ja, hjertensgjerne.
(Vilhelm og Adam gaae.)

Thorherren.

Ei! Ei! Herr Bisp! I henter Raad fra Bremen?
Gaaer mig forbi? Dog veed jeg mangengang
Hvad ei I drømmer om, „høilærde Herre!"
Bandbullen var det, Budet bragte Jer,
Saafremt mit sidste Brev har naaet Rom.
Ha, den skal rive Masken af Jer! Herske
Vil I, saa godt som Nogen, mestre Kongen,
Men, snu, forgylde Herskeshygens Lyst
Med digtet Venskabs Flitterguld. I vakled
Imellem Embedspligt og Eders ømme
Hengivenhed for Svend? Vel! Jeg skal hugge
Staalsporen i den uslevorne Villie!
Svend Ulfsøn ringeagter mig; jeg kan
Ei Græsk, Arabisk, hvad det hedder Alt —

Jeg hader ham, saa gaaer det lige op.
(træder hen til Bordet, og slaaer Bogen op)
Hvad er det da, den lærde Bisp studerer?
Græsk troer jeg. See, her staaer det paa Latin:
„Platonis Compotatio“ — hvad? — Plato?
En hedensk Munk, som skrev Comoedier,
Saavidt jeg mindes — „Compotatio?“
Et Drikkegilde — Ved mit Breviar,
Et værdigt Studium for Kirkens Fædre!

Klosterportneren (kommer).

I Eenrum ønsker Erik Jarl at tale
Med Eder.

Chorherren.

Lad ham træde ind. (Portneren gaaer)
Med Smaafisk
Man lokker Kongegjedder — Daarer skal
Man fange Viismænd med.

Erik Jarl (træder ind).

Vi er alene?

Chorherren.

En Stund. Herr Vilhelm er i Klosterhangen;
Han vander sine Urter, røgter flittigt
Med egen Haand sin smukke Blomsterflor,
Den fromme Mand! Jeg har ei megen Tid
Til sligt uskyldigt Tidsfordriv. Min Dont
Er kun at rense Kirkens Urtegaard
Fra Syndens Ukrudsvrimmel. Ak! den groer
For frodigt! alt for frodigt!

Erik.

Ja desværre!

Chorherren.

Men seer jeg ret? Hvor I er svart forandret;

Hvor er det muntre Blik, der skued kjækt
Ud over Hindringernes Fjelderækker,
Og fandt Lyksalighedens grønne Dal?

Erik.

Min Vei gaaer langs med Afgrunden —

Chorherren.

I svimler?

Saa træd tilbage! Eders Ønsker voved
Sig op til Dronningen; og nu I skjælver?
I elsker, meente jeg, Herr Jarl? Saa var det
Maaskee kun Digt, hvad I fortalte mig,
At Jutas Blik tilsmiled Eder Haab,
Før Estrithsøn hun gav sin Haand — et Blændværk
Af tom Forsængelighed?

Erik.

Nei, o Nei!
Det var ei Selvbedrag. Mit Skib laae færdigt
Ved Stranden, Nordenvinden fyldte Seilet,
Jeg maatte bort fra hendes Faders Hof.
Da stod hun tankefuld, og saae mod Havet;
Og Veemod var der i det hulde Smiil,
Hvormed hun gav mig sit Levvel, og bød mig,
Blidtrøstende, at tømme Afskedsbægret
Paa snar Tilbagekomst. Et Aar forløb;
Jeg kom — og Juta var min Konges Viv.

Chorherren.

Og intet Blik har sagt Jer, at hun mindes
Endnu hiint Afskedsønske?

Erik.

Englene
Kan falde — Juta ei!

Chorherren.

Og slig en Qvinde
Kan Eders vorde; og I vil det ikke?
Betænk Jer ei for længe! (han seer ud)
Folket flokkes
Til Torvet. Snart staaer Kongen mellem dem.
Faa Dage, og han iler, snar, til Rom,
Og bringer vel Dispensation tilbage!

Erik.

Hvad tør jeg gjøre?

Chorherren.

Derom spørger I
Endnu? I har alt af Forsagthed glemt
Mit Raad? Træd frem, som Mand, mind Kongen om
Den Ed, han svor ved Viborgs Folkemøde
Aar efter Herrens Byrd Eet Tusinde
Og syv og fyrgetyve, „at han aldrig,
I Ufred eller Fredstid, skulde drage
Fra Danmark!" Eller, hvis I mangler Mod,
Saa bliv, lad hans Veltalenhed aftvinge
Det letomstemte Folk hans svorne Løfte,
Og saa i Rom aftrygle Paven Orlov
Til Landet at forarge med en Hustro,
Der er hans Slægtning i forbudet Led!

Erik.

Min Røst alene overdøver ikke
En samlet Mængde.

Chorherren.

Der er Fler', end I,
Der tænke saa; og Eders Stemmes Vægt
Vil kue Flokken.

Erik.

Svend er heftig, vild,
Naar Modstand egger ham. Hvo vover vel
At træde frem med mig?

Chorherren.

Et Vovestykke,
At tale Landets Sag hos Landets Fader!
Den kloge Lauge, Hakon Ivarsøn,
Med deres Venner, vil ei svigte Jer.
De samle sig i Hoben Kongen nærmest,
Og reise mægtigt Raab i rette Tid.

Erik.

Forrædere, som staae i nedrigt Forbund
Med Danmarks Fiender!

Chorherren.

Deres onde Hensigt
Skal I benytte klogt til Danmarks Bedste.
Bedaar dem ved Forstillelse, og lad dem,
Bedragne, bøde, som fortjent. Ei deres
Forræderi formaaer at rokke Thronen.

Erik.

Ei meer, end Havets falske Magt formaaer
At rokke Danmarks Grund.

Chorherren.

Hvad Skrupler er det
Da nu, som drive Spot med Eders Forsæt?
I mener, det er Synd at hindre Svend
Fra denne Reise? Harald Sigurdsøn
Bag Norges Kyster lurer paa hans Rige;
Hans Flaade sværmer, rovgridsk, om fra Ø
Til Ø, og brændte Byer, nøgne Marker
Bær sørgelige Vidner om, at Danmark

Har nu sin Konge nødig. En Gesandt
Har Norrig sendt om Fred, fortælles der?
Lad det ei daare Jer! At bryde Fred
Idet man slaaer, er Politikens Viis.

Erik.

Var han kun ei min Konge, min Velgjører!

Chorherren.

Jeg ærer høit det fromme Sindelag,
Min unge Ven. At elske sin Velgjører —
Hvor smukt, hvor christeligt! Men Uvens Had,
Der kjækt treen mellem Kongen og hans Brøde,
Ham baaded meer, end om Taknemlighed.
Det smerter, unge Kæmpe, naar man skærer
Piilshagen ud, men denne Smerte frelser.

Erik.

Han elsker Juta. Rædsomt vil han styrte
Fra tryg Lyksalighed i Sorgens Favn.

Chorherren.

Som Elven, naar den styrter sig fra Klippen.
Den roligt rulled sine klare Vande
Mod Svælget — harmfuld skyder den sig ned
I falske Afgrunds Dyb med Tordenbulder,
Med skumhvidt Fald; men snart den glider atter,
Jeventilende, som før, imellem Skov
Og Mark, og glemt er Faldet da, som afbrød
Dens Rolighed.

Erik.

Ja — hvis han kunde glemme!

Chorherren.

Ak! Jordens Store glemme let, min Søn.

Erik.

Og Juta —?

Chorherren.

Hun vil føle, at hun feiler.
Frels hendes Sjæl! Kan du betænke dig?
Ei syndig, lav Begjærlighed det er,
Der gløder i dit Bryst, det veed jeg; derfor
Du er mig kjær. Lad Viismænd spotte koldt
Med Sværmeren; dit fromme Sværmeri
Fandt Gjenklang i mit Hjerte — ogsaa det
Har elsket! Træd med Kraft paa Slangens Hoved,
Før giftig Tand dødsaarer Qvindens Hæl,
Der træder sorgløst Syndens Blomsterstiv.
Fra bitter Anger kan du frelse hende
Paa Jorden, og fra Helvedflammen hisset!

Erik.

Det vil jeg — ja!

Chorherren.

Din Løn skal vorde stor.

Erik.

Ja, Hjertets Fred, den gode Gjernings Løn!

Chorherren.

Og Juta!

Erik.

Ak! vil hun vel vorde min?

Chorherren.

Hun din vil blive! Qvinden er jo liig
Hiin Skovens bedste Blomst med liflig Duft,
Der snoer sig kjærligt om den stærke Stamme.
Den kan ei trives ene; fælder Øxen
Dens Støtte, slynger den sig om en anden,
Og blomstrer næste Foraar lige smukt
Med guulrødt Bæger for sin nye Mage.

Erik.

O, søde Haab!

Chorherren.

Jeg seer den Dag, min Søn,
Da jeg skal lægge Jutas Haand i din.
Ei sandt? den Fryd du vil bevare mig?
Il, Lykkelige! Strid, og du skal vinde;
Dit Seiersløv en deilig Viv skal binde!

Erik.

Jeg gaaer. Jeg sviger jo min Herskér ei?
Mit Raab kun varsler ham paa farlig Vei!

Chorherren.

Du svor ham Troskab — tro du est din Ed;
En Skjoldvagt staaer du for hans Salighed.

Erik.

Svend Estrithsøn er Konge, han er Mand.
Een Viv beholder han: et herligt Land,
Der elsker ham foruden Svig og Brøde.
Farvel!

Chorherren.

Gud styrke dig! hold trofast Stand!

Erik.

Jeg veed det: vildt i Harme Svend vil glede.
Min Sag er god — jeg djærvt hans Magt skal møde!
(Erik gaaer.)

Chorherren.

Ja, fnyse vil han, rase, som en Ulv
I Fangeburet, tirret ved dets Modstand.
Prøv saa din Styrke mod de tykke Stænger,
Om du kan knække dem, Kong Svend! Du mener,
Din Ven vil brydde Lænken? Kirkens Band
Vil Bispen ikke løse, kan det ei,
Før du ydmyger dig — det vil du ikke!

Til svag, unyttig Skaansel har jeg spærret
Dig Veien, Vilhelm; Straalen maa du slynge;
Og flux din Herlighed gaaer op i Røg!
(Han gaaer — strax derpaa kommer Vilhelm ind med Adam.)

Vilhelm.

Som sagt, det blier en Hemmelighed, Adam,
At Ærkebispen har tilstillet mig
Bandbullen.

Adam.

Intet Ord skal røbe det,
Herr Biskop.

Vilhelm.

Hyrden maa jo aldrig trættes,
Naar Hjorden flakker om paa vilden Uvei,
Paa øde Heder og ved Dalens Sump.
Med kjærlig Stemme kalder han dem sammen
Og lokker for dem, til de følge ham.
Jeg har det Haab til Gud, at Svend, min Herre,
Min Ven, vil høre mig.

Adam.

Det give Himlen!

Vilhelm.

Han er jo ædel, god, begavet rigt
Med Indsigt og med Viisdom. Lidenskaben
Kan vilde ham — han er et Menneske —
Men kraftig skal han dæmpe Flammens Blus,
Og sprænge Daarskabs Lænker, som en Mand.
Nei, Ingen her maa ahne, at jeg har
Bandstraalen i min Haand. Dens mindste Glimt
Kan tænde Tvedragts, Borgerkrigens Luer
I fredelige Land. Høitelsket er
Svend Estrithsøn; han hersker jo ved Mildhed;

Dog Utaknemligheds giftfulde Snog
Tidt saarer ham, som skaaned den for Døden.
Ei alle danske Mænd er Dannemænd.
— Og nu til Thinge!

Adam.

Kongens Bud har kaldt Jer
Derhen?

Vilhelm.

Min Pligt mig kalder. Han fordølger
Sin Hensigt for mig — ak! jeg kjender den.
Hvis Folkets Bifald stemmer med hans Villie,
Da nødes jeg at træde frem, og hæve
Min ringe Bispestav mod Scepteret.
Dog, det forbyde Himmelen! Han vilde
Miskjende mig; tungt er det at miskjendes
Af vrede Fiender — tifold tungere
Af dem, man elsker. Troe mig, Adam, troe mig:
Mit Palliums misundte Værdighed
Vil trykke, som en Byrde, mine Skuldre.

Adam.

Den trykked mindre, var I mindre from,
Min Herre.

Vilhelm.

Naar I tænker det, saa bed
Til Gud, at den Samdrægtighed, det Venskab,
Der bandt mig til min Konge, maa ei vorde
En offret Marthyr for den gode Sag.
Paa Danmarks Bakker kneiser mangen Kirke,
Som Vidner om, at den har virket Held.

(rækker Adam Haanden, og gaaer.)

Adam.

Gud være med Jer! — Det er Høiheds Lod:

I hvert dens Spor gaae Uro og Bekymring.
Nei — ubemærket vil jeg leve under
Mit lave Tag; jeg lever dog ei ene:
Jeg maner længst forsvundne Tider frem,
Og Oldtids vise Mænd er mine Venner. (gaaer ud.)

Anden Scene.

(Værelse paa Bergen.)

Juta træder ind med Thora.

Juta.

Til Rom vil Kongen, siger du? Derfor
Er Rigets Mænd og Folket stævned sammen?

Thora.

Skjalm Hvide har mig sagt det, Eders Naade.

Juta.

Er det hans Haab!

Thora.

Gud krone det med Held!

Juta.

Ja, ja! han elsker mig! Sin Purpurdragt
Han bytte vil med sorte Pilgrimskaabe;
Vil spænde Heltesværdet fra sin Side,
Og bytte Spiret med en Vandringsstav;
Med ydmyg Bøn vil Dannerkongen stride,
Som aldrig bad, men bød kun eller gav!
Det skal han ei!

Thora.

Han stander snart paa Torvet,
Og kundgjør Folket sin Beslutning.

Juta.

Nei!

Ei han skal gaae! Til Rom hendrager jeg!

Thora.

I, Dronning — ?

Juta.

Jeg! Skal jeg, en Qvinde, vige
For ham, som Mand, i trofast Kjærlighed?
Ei nu maa Svend bortdrage fra sit Rige;
Let Bølgen bærer Fiender til dets Bred.
Med løftet Hellebard staaer Norges Løve,
Med opspiilt Gab, og blodig er dens Tand;
Vildt ruller Øiet mod den danske Strand,
Den hugger tungt og vil dens Snekker kløve,
Naar Kongens Skjold ei dækker Sø og Land.
Sin slagne Yngel veed jeg den vil hevne;
Den fnyser gjennem Havet mod vor Kyst;
Hvo, uden Svend, kan mod Uhyret stævne,
Og jage Staalet i det reiste Bryst?

Thora.

Men Norrig ønsker Fred, min ædle Dronning.

Juta.

I Fredens Tid skal Drotten gaae til Thinge,
Og bygge Landet med retfærdig Lov;
Med Dommersværdet skal han Frækhed tvinge,
At Stimand ei gaaer frem af natlig Skov.
Han reiser Byer, Stavne laer han bygge,
Der bringe rige Skat fra fremmed Bred;
Og Velstand groer i Fredens Palmeskygge,
Tilsmiler Drotten Folkets Driftighed.

Thora.

For ham er Veien kort; for Eder, Dronning,
Vil Farer reise sig ved hvert et Skridt.

Juta.

Dem seer jeg ei. Som Dronning, jeg beherster
Den svage Qvindes Frygt, og gyser ei.
Hvad skal jeg frygte? Troskab mig ledsager,
En ædel Vaabenmø med staalblankt Skjold;
Med kraftig Arm hun styrter Skovens Trold,
Og ingen List det skarpe Blik bedrager.

Thora.

Det sorte Dyb med sine Bølger bruser
Imellem Eder og det fjerne Land.

Juta.

Mig Danmarks Folk har kjær. Dets Bøn mig bringer
Velsignelsen fra Gud; den svigter ei.
Smaaealfer løfte Silkeseilets Vinger,
Og hulde Feer jevne Havets Vei.

Thora.

Saa taarner Fjeldet sig for Eders Blik
Med iisklædt Top og dybe Afgrunds Svælg.

Juta.

Er Kjærlighed ei stærk? — O! den vil bære
Mig trygt paa Vinger over bratte Sti;
Og Ustyhlds Engel vil mit Følge være,
Naar Fakens steile Brink jeg gaaer forbi;
Med hvide Haand hun frygtsomt Øie dækker,
Jeg svimler ei, ei Dybets Nat mig skrækker!

Thora.

Selv Mænd saae disse Rædselssteder blegne.

Juta.

Bag Farens Alper blomstre Glædens Egne.
Vi snart naae Velsklands lykkelige Dale,
Og møisom Vandring er tilbagelagt;
Der truer ikke meer Lavinens Magt,

Der Vaarens friske Farver Marken male,
Der Ranken groer, og gyldne Frugter gløde.
Mig fængsler ei den rige Herlighed;
Forbi jeg haster den med muntre Fjed
Mit Haab, min Fryd, min Salighed imøde!
Det gamle Rom staaer hist paa sine Høie,
Og skuer mægtigt over Jorden ud:
Min Lykke ligger i dets Herskerbud;
O, der jeg finder Lønnen for min Møie!
De stærke Tempelbuer høit sig hvælve;
Jeg træder dristig ind — hvi skal jeg skjælve?
Den hellige Fader seer jeg i hans Pragt.
Fra Issen lyner Glimt af Magtens Kroner,
Men lisligt klinge Fredens Orgeltoner,
Og ydmygt jeg mig bøier for hans Magt.
Han træder mildt den Bedende imøde;
Med hellig Haand velsigner han vor Pagt,
Og Jutas Kjærlighed er ingen Brøde!

Thora.

O, kunde Foden følge Tankens Flugt!

Juta.

Ei dvæle vil vi. Gaae, byd mine Fruer
Ledsage mig. For Kongen vil jeg træde,
Med kjærlig Bøn om Orlov og Forlov;
Og Dannerfolket hjælper mig at bede.

Thora.

Naar det er Eders faste Forsæt, Dronning —?

Juta.

Ja, fast, urokket, som min Kjærlighed!
Gaae, Thora — iil! (Thora gaaer.)
Hvad skal jeg standses ved?

Min Sjæl er skyldfri; hvorfor da forsage?
Jeg veed jo, Gud er mægtig i de Svage!

(Juta gaaer.)

Tredie Scene.

(Aaben, stor Plads forved Kirken i Roeskilde.)

Folket samler sig. Erik Jarl med to Sammensvorne. Norges Sendebud. Biskop Vilhelm. Kongen kommer, fulgt af Skjalm Hvide og flere Hofmænd. Drabanter.

Folket.

Hil, Hil, Svend Estrithsøn!

Svend

(er traadt frem — Mængden viger tilbage til begge Sider).

Jeg takker Eder,
Mit kjære Folk! — Tidt nok har blanke Luur
Med Dødens Toner sammenstævnet Eder
Til Kamp og Drab. En Konge maa kun stride
For Landets Rolighed. Hver Draabe Blod,
Han offrer egen Herskesyge, tæller
Anklagelsens forfærdelige Cherub,
Og læser Summen op paa Dommens Dag.
Det kjække Norrig har forandret Sind;
Det byder Fred — hvad raader Dannerfolket?

Folket.

Fred — Fred!

Svend.

Ja, dertil staaer min egen Hu,
Skjøndt Tiden lokker os med prægtigt Løfte
Til fortsat Kamp. Med Bretland har jeg Forbund;
I Norrig strider Harald mod en Flok
Oprørske Undersaatter, Thrøndelagen

Vil hevne Einar Tambeskjælvers Drab.
Vildt ruller Tvedragts Torden, Klang af Vaaben
Igjennem Dalene, og Kongen flygter
I Ly for Veirene bag Dovres Fjeldmuur —
Et kraftigt Slag af Danmarks Haand, og let
Sprang strenge Spiir i Splinter fra hans Hænder.

Nogle Stemmer.

Slaae til! slaae til!

Andre.

Naar skaaned Harald dig?

Svend.

Ei saa! Forunder Gud mig Kraft og Viisdom
At styre godt det Land, jeg vandt med Rette,
Skal fremmed Magt ei friste mig. Vor Fiende
Tilbyder Fred. Kan den med Ære vindes,
Den er mit Ønske, dersom den er Eders.

Folket.

Raad derfor selv. Du raader til vort Bedste.

Svend.

Saa lader Norges Sendebud staae frem.

Norges Sendebud (træder frem).

Held og Lyksalighed, Svend Estrithsøn!

Svend.

I søgted Eders Herres Erinde;
Min Hilsen bring ham, kundgjør min Beslutning:
Han skikked Jer med Fredsbud — det var billigt,
Han blotted Sværdet først, ham sømmer det
At støde det i Balgen, førend jeg.
Vel! lad det hvile; mit skal ikke drages,
Før Nøden byder det. Alt længe nok
Har Kattegattets Kyster seet med Gru
De danske Vildmænd løste deres Køller

Mod Norges Hellebard. Den vel har mærket
Med Ar den faste Egeknub, men Eggen
Har ogsaa faaet Saar; den trænger til
At hvæsses, før I atter hugge med den.

Sendebudet.

I vore Dale boer den gamle Kraft,
Som aldrig ældes, Herre; han forstaaer
At slibe Øxen paa den haarde Væg,
Saa Stenen gnistrer stærkt; hver Funke tænder
En Baun i Fiendens Land.

Svend.

Det klinger stolt!

Sendebudet.

Som Svaret fra de norske Dale, Herre,
Paa kraftig Kæmpes djærve Tilraab!

Svend.

Godt!
Bring Norges Konge denne danske Hilsen:
At færdes ærligt ogsaa mod sin Fiende
Er Danskes Hu og gamle Viis. Oprøret
Har reist sig vildt imod ham, som en Skovbrand
Ved Nattetide, der i glødhed Rustning
Gaaer frem med Brag, og træder Marken ned
Med lange Skridt. Jeg kunde listigt fælde
Den friske Skov, og lægge den til Baalet;
Det var kun Gjengjæld — men jeg vil det ei;
Thi det var ikke ædelt, ikke dansk!

Sendebudet.

Desmeer vil Harald agte Jer, min Herre.

Svend.

Det haaber jeg; skjøndt Harald ingensinde
Har lært mig Ædelmod ved sit Exempel.

Sendebudet.

I Krigen kæmper klygtig List, udadlet,
Mod Overmagt.

Svend.

Men ei mod Værgeløse!
Det var uædelt gjort, da han ved Læsso
Paa Flugten for de danske Skibe kasted
De vaabenløse Fanger, bundne, ud
I Havet, for at sinke os og undflye;
Jeg kunde hevnet mig paa Haralds Mænd,
Der var i Mines Vold; men jeg er Christen,
Jeg skaaned dem.

Sendebudet.

Det gjorde I, min Herre.

Svend.

Jeg borde mistroe ham: saameget meer,
Som nys ved Vigens Fjord han bygged Opsloe,
Til Stade for en Flaade, der kan lure
Paa min, saasnart den søger aaben Sø.
Dog, Nøden tvinger ham til Ærlighed.
Formeld ham Hilsen: jeg skal møde ham
I Sverrige, hvor Göthaelven favner,
Tvearmet, Kattegattets golde Strand,
Med femti Skibe, hundred Mand i hvert,
Ei fleer ei færre. Førend otte Døgn
Er' rundne, skal vort Haandslag der bekræfte
Et varigt Forbund uden Svig og Meen.

Sendebudet.

Jeg iler med mit Budskab til min Konge.

Svend.

Og midlertid bebude Vaabenstilstand
Den Ro, som snart skal varigen betrygges.

Sendebudet.

Det er min Herres Ønske.

Svend.

Drag med Fred!

(Sendebudet træder tilbage mellem Mængden.)

Min Bøn er hørt. Liig qvægsom Aftenregn
Paa Sommerdagens Hede, følger Fredens
Husvalelse paa Krigens lumre Uveir;
Det rulled dybt hen over Danmarks Sletter,
Men hver en gold, afsveden Plet vil snart
Staae dæk't igjen med Haabets friske Grønt.

En gammel Mand.

Gud glæde dig, fredsæle Drot!

Mængden.

Hil, hil
Kong Svend den Fredegode!

Den Gamle.

Men — med Forlov —
Jeg veed du harmes ikke paa os, Svend,
Fordi vi tale frit, fortroligt til dig:
Du glæder os, lykfaliggjør os Alle;
Hvorfor da uglad selv? Det gaaer os nær,
At see dig saa tungsindig. Staaer du ikke
I Livets Mai? Hvi ruger da uvenlig
Novembertaagen med sit Mørke over
Dit Sind og Blik.

Svend.

I skal erfare min
Bekymring — Trofast vil I dele den.

Den Gamle.

Det kan du ikke tvivle om.

Mængden.

Tal! tal!

Svend.

I veed det, mine Mænd, lyksalig maa
Man nævne Den, der har en trofast Viv,
Som møder ham, naar tunge Dagværk endes,
Og rækker ham den bedste Styrkedrik
I Kjærlighedens Bæger. Denne Lykke
Vil Skjebnen røve mig.

Den Gamle.

Saa er det sandt,
At du skal miste Juta? Vi har haabet,
Det kun var løs, ugrundet Tale.

Svend.

Juta,
I veed jo, er en Frænke af Gunhilda,
Min første Hustro. Denne bortstjal Døden
Af mine Arme; nu vil Kirkens Haand
Frarøve mig den Anden. Eensomt skal
Jeg sidde nu i øde Kongehal,
Naar Kronen ligger, tom, paa Silkepuden,
Og Fyrsten kun er Menneske, som Andre,
Og trænger til et Hjerte, der vil banke
I lige, samstemt Takt med hans. Mit Savn
Vil vaagne med fornyet Kraft ved Eders
Lyksalighed, naar jeg gaaer Eders Hytter
Forbi, og seer den Ringeste iblandt Jer,
Omringet af sin Børneflok, udhvile
I Kjærlighedens Favntag. Danmark er min
Valkyrie: jeg følger, blæser Faren
Sin vilde Harblæst over Hav og Land;
Men naar saa Kampens hede Dyst er endt,

Og Børn og Qvinder flokke sig paa Stranden,
Og speide kjærligt efter Mand og Fader,
Og juble ham imøde — Dannerkongen
Staaer eensom i den glade Folkeklynge,
Og ingen kjærlig Qvindehaand afspænder
Det trange Pandser, tæller ængstelig
De dybe Mærker efter Fiendens Hug,
Der vilde ramt hans Liv —

Den Gamle.

Og kan da Intet
Afværge dette svare Vanheld fra dig?

Svend.

Den danske Kirkes Ærkebisp har sendt
Mig Pavens Bud.

Skjalm Hvide.

Og det kan ikke rokkes?

Vilhelm.

Hvo rokker Klippen, hvorpaa Kirken staaer?

Svend (afsides).

Ha! Vilhelm her!

Den Gamle.

Saa sæt da venlig Bøn
Imod hans Bud.

Svend.

Den løser, som kan binde.
Den vise Gregor kjender Danmarks Konge,
Har tidt forsikkret ham sin Agtelse;
Maaskee han nægted ei Svend Estrithsøn
Hans Bøn. Det døde Bogstav kan ei tale
Saa varmt og livligt Hjertets Sag, som Læben.
Thi staaer min Hu til selv at gaae til Rom,
Og bringe Orlov hjem fra Kirkens Fader.

Den Gamle.

Drag did med Gud, og kom med Held tilbage!

Flere Stemmer.

Ja — drag til Rom!

Svend.

Det vil jeg, naar mit Folk
Bifalder min Beslutning.

Erik Jarl.

Glem ei Eden,
Du svor paa Viborg Thing, Svend Estrithsøn!

Flere Stemmer.

Vær tro din Ed!

Svend.

Hvo taler saa til Svend?
Naar sveg han Løfter? naar brød han sin Ed?

Erik.

Du bryder den, naar du forlader Riget.

Svend.

Mit Løfte gav jeg Folket; Folkets Villie
Kan løse mig fra Løftets Tvang. Er Tiden
Ei heelt forandret nu? Sørøverflaader
Omsværmed Danmarks værgeløse Kyster,
Saa Riget led ved Kongens Fravær. Dette
Var Thorkil Geisers Frygt, da han ved Mødet
Til Viborg fordred høit i Folkets Navn
Hiint Løfte, før jeg kaaredes til Konge.
Men anderledes er det nu: med Venden
Har Danmark Fred, og intet Vikingskib
Er seet i Østersøen, siden jeg
Greb Sværdet. Norrig byder Venskab; Sverrigs
Beherskér er min Frænde. Hvor er nu
Den Fiende, vi skal frygte?

Erik.

Du besvor
Dit givne Løfte høit med oprakt Haand,
Med hellig Ed!

Flere Stemmer.

Det gjorde du!

Erik.

Vi tør
Ei sætte Lid til Harald Haarderaade.
Hans Sind er Ræveklygt; hans Haand er stærk,
Som Bjørnens Klo. Han logrer smidigt for
De vrede Thrøndere, og Danmark bløder
Paany. Hver Dansk, der elsker Fædrelandet,
Paaminde Dannerkongen om hans Tilsagn!

Mange Stemmer
(under Baabenlyd).

Glem ei din Ed, Svend Estrithsøn!

Svend
(med udbrydende Forbittrelse).

Glem ikke,
Til hvem I tale! Vil I mestre Kongen?

Skjalm.

Ophids ei Flokken, Herre! der er kjøbte
Ildgjerningsmænd iblandt dem!

Vilhelm.

Dæmp dens Harme,
Min Svend!

Svend.

Ja! jeg skal dæmpe den, som Rolf
Reddæmped Stimandsbaalet med sit Skjold!
(fornyet Bulder.)

Skjalm.

Stands Bulderet, Forvovne! Kongen taler!

Svend.

Ha, Utaknemlige! Saaledes lønne
I Rigets Frelser, Knud den Stores Ætmand?
Hvo greb med kraftig Haand i Kobberlænken,
Og sled den Led fra Led, da Norrig bød
Jer Trældom? Hvo tren forrest frem i Stavnen,
Og bøded med sit Bryst for Danmarks Kyster,
Naar tusind Slagsværd blinkede i Luften?
Hvo døved Stridens Larm, og gav Jer Freden,
Troløse Kæmper? — Jeg!

Skjalm.

Det er ei Danske!
Miskjend ei dine Mænd! Ha, vogt dig, Erik!

Erik.

Vil I formene Rigets Mænd at tale
Dets Ret for Kongen?

Skjalm.

Ingen, naar han taler
Ærbødigt, som det sømmer ham. Forræder
Er Hver, som trodsigt slaaer med Spær paa Skjold,
Naar Drotten staaer blandt Folket.

Vilhelm (løfter sin Stav).

Roligt, Mænd!
Usalige Tvedragt! Viger, vilde Kæmper,
For Fredens Stav!

Skjalm.

Og for Skjalm Hvides Arm!

Svend.

Lad vilden Oprør bruse, som det lyster!
(træder frem imellem dem.)
Jeg vil dog prøve, om Svend Estrithsøn
Er Konge!

Skjalm
(stiller sig for ham med draget Sværd).
Bort Enhver, som ei vil føle
Mit brede Sværd!

Svend.
Tilside! Jag dit Glavind
I Balgen! — Her er Eders Konges Bryst,
Udækt af Pandseret — her mit blotte Hoved —
(tager Hjelmen af.)
Reis Spydet nu! Stød til! Hvi nøle I,
Forvovne?

Den Gamle.
Svend, hvor kan du mistroe saa
Dit Folk!
(i det samme træder Juta frem, fulgt af sine Fruer.)

Folket.
Hil Dannerdronningen!

Svend (til Juta).
Tilbage!
Hvad vil du, Juta? Flye! Omkring dig staaer
En Flok Dumdristige. Dig vil de rive
Af mine Arme — Det skal ikke lykkes!

Juta.
O, milde Himmel! hvad er det? Jeg bøier
Mit Knæ til Jorden for dig; ved vor Elskov,
Hør mig! o hør mig, Konge! lad mig tale!
Hør Juta, ædle Dannerfolk! I skal
Ei røves Eders Konge! Jeg er Qvinde;
Men naar det gjælder Svend og Danmark, svulmer
Det kjælne Hjerte mægtigt, fuldt af Kraft!
Jeg gaaer til Rom. Min Fod skal ikke trættes,
Mit Mod ei svigte mig!

Svend.

Det skal du ikke!

Vilhelm.

Forgjeves blier din Møie, fromme Dromning.

Juta.

Mit Suk skal røre Kirkens Fader. Lad
Mig drage!

Den Gamle.

Herre, hør en trofast Viv!

Flere Stemmer.

Føi Jutas Bøn!

Andre.

Lad Hende gaae til Rom!

Juta.

Nægt ei dit Folk, din Hustro deres Bøn!

Svend.

Nei, ved mit Scepter! nei! Du skal ei gaae!
Til mig, min Hustro!
(omslynger hende med sin ene Arm.)
Løft nu Eders Spær!
Reis trodsigt Raab! I skal ei tvinge mig!
Lad Bisp og Pave true! Træd i Pagt med
Min Lykkes Avindsmænd! Opplant paa Torvet
Blodstribet Oprørsbanner, der kan lokke
Danrigets Fiender! See! jeg trykker Juta
Til denne Barm, og trodser Eder! Hende
Skal Ingen røve mig! Skyd saa fra Stranden
Den høie Snekke, der har baaret mig
Paa Farens Hav mod Søuhyrets Svælg —
Hvis Dæk er farvet af mit Kongeblod,
Hvis Mast har støttet mig, naar Hagelskuren

Af Fiendens Pile rasler med min Bryst,
Og, segnende, jeg bad for Eders Seier!
Stjæl Scepteret fra min Borg, bids Seil til Norge!
Ræk Danmarks Krone til Kong Haandernaade!
Svend Estrithsøn skal ikke savne den —
Dybt er den sunken i sin Vand for ham!

(gaaer med Inta.)

Tredie Act.

Første Scene.

(Skov med en Hytte og en Bænk. Ved en nylig opkastet Gravhøi staae Thorkil og en gammel Bonde.)

Thorkil.

Nu er det gjort! Der boer mit stakkels Barn
Jo lunnt og godt. Nu siger jeg Jer Tak.

Bonden.

Spar den; saa sørgelig en Tjeneste
Er ingen Tak værd.

Thorkil.

Jo, det er den, Gamle!
I hjalp mig rense Jorden, lægge Frøet
I smuldret Muld. Vel rev man det for tidligt
Fra Stængelen; men Gud er meer barmhjertig,
End Mennesker: det syge Frøkorn giver
Han Spirekraft; i Evighedens Have
Det blier en fager Vært med Blad og Blomst.

Bonden.

Hun borde være lagt i hellig Jord
Med Sang og Bøn.

Thorkil.

Vist ei! jeg taaler ikke
At høre Munkesang. — I hellig Jord?

Af Fiendens Pile rasled mod mit Bryst,
Og, segnende, jeg bad for Eders Seier!
Stjæl Sceptret fra min Borg, hids Seil til Norge!
Ræk Danmarks Krone til Kong Haarderaade!
Svend Estrithsøn skal ikke savne den —
Dybt er den sunken i sin Værd for ham!

(gaaer med Juta.)

Tredie Act.

Første Scene.

(Skov med en Hytte og en Bænk. Ved en nylig opkastet Gravhøi staae Thorkil og en gammel Bonde.)

Thorkil.

Nu er det gjort! Der boer mit stakkels Barn
Jo lunt og godt. Nu siger jeg Jer Tak.

Bonden.

Spar den; saa sørgelig en Tjeneste
Er ingen Tak værd.

Thorkil.

Jo, det er den, Gamle!
I hjalp mig rense Jorden, lægge Frøet
I smuldret Muld. Vel rev man det for tidligt
Fra Stængelen; men Gud er meer barmhjertig,
End Mennesker: det syge Frøkorn giver
Han Spirekraft; i Evighedens Have
Det blier en fager Vært med Blad og Blomst.

Bonden.

Hun borde være lagt i hellig Jord
Med Sang og Bøn.

Thorkil.

Vist ei! jeg taaler ikke
At høre Munkesang. — I hellig Jord?

Hver Plet vanhellig er, hvor Mennesket
Har traadt. Lad hende ligge her. Her sætte
Jo Skovens Fugle sig, Graairisken,
Rødkielken og den ømme Nattergal,
Og qviddre smukt fra Træerne ved Graven.
Hvert Foraar krandser den med Anemoner,
Og Høsten dækker den med broget Løv.
Lad hende ligge her; hun hviler sødt.

Bonden.

I vil det selv — I er jo hendes Fader —
Men kom nu med; I maa ei blive her
Alene.

Thorkil.

Bort jeg skal herfra i Dag.
Gravhøien minder os om Dødens List;
Jeg har endnu een Gjerning at fuldende
Paa Jorden.

Bonden.

Giv ei Smerten Raaderum.
Søg Mennesker — adspred Jer.

Thorkil.

Troe mig, Gamle,
(Med Haanden paa Brystet.)
Her boer en Stemme, som skal døve Smerten!
(Han sætter sig paa Bænken.)
Jeg mærker, jeg er træt.

Bonden.

Gud styrke Jer!
Farvel!

Thorkil.

Farvel! og Tak!

(Bonden gaaer — efter et kort Ophold træde tvende Stimænd ind fra forskjellige Sider.)

Første Stimand.

Ha! seer jeg ret?
Ved Ravneflokken under Galgen — ja!
Det er ham selv, lyslevende!

Anden Stimand.

Mig selv!

Den Første.

Det Møde ventede jeg mindst.

Den Anden.

Vi gaae
Til samme Maal maaskee.

Den Første.

Formodentlig.
Det staaer lidt høit; men det har ingen Nød,
Vi naae det nok.

Den Anden.

Hvor har du havt dit Tilhold
I al den Tid? hvor kommer du fra nu?

Den Første.

Fra Dydens Markvei.

Den Anden.

Vil man see! Hvi blev du
Da ikke der? du fandt ei Selskab nok?

Den Første.

Den høie Øvrighed fordrev mig.

Den Anden.

Jeg kan
Ei raade Gaader; tal forstaaeligt.

Den Første.

Landstrygerlivet kjeded mig. En Bonde
Mig tog i Tjeneste; jeg røgted troligt
Hans Faar og Fæ, og striglede hans Heste.

Den Anden.

En deilig Tidsfordriv!

Den Første.

Min Huusbond var
Et ærligt, stakkels Skrog. Ved Slid og Slæb
Han havde samlet Lidt paa Kistebunden.
Det fik den høivelbaarne Dommer Nys om.
Retfærdigheden, veed du nok, er starblind;
Han kunde derfor ikke skjelne grant nok
Imellem Sit og Andres, greb saa feil,
Og tog — med lovlig Adkomst, det forstaaer sig —
Min Huusbonds Grunker. Manden hængte sig,
Og jeg blev vred.

Den Anden.

Hvad gjorde saa din Vrede?

Den Første.

Jeg overveied Sagen med Forstand:
Retfærdigheden, tænkte jeg, har ofte
Gjort sig en Deel Uleilighed for min Skyld;
Nu kan jeg tjene den igjen.

Den Anden.

Ho! ho!
Nu veed jeg Resten: Du trak Dommeren
Til Doms?

Den Første.

Netop. Jeg traf ham udstrakt paa
Sin Løibænk efter Middagens Besvær.
Han laae og hørte halvt i Søvne paa
Samvittigheden contra Egennytten;
Den Sidste var paa Veie til at vinde
Processen, som sædvanligt, og den stakkels
Samvittighed just skulde været dømt

For unødvendig Trætte, dømt i Bøder
Af tre Mark Sølv for brugte Uqvemsord —
Men heel beleiligt kom jeg den til Hjælp;
Min blanke Dolk afsatte Dommeren
Fra Embedet; og saa jeg gik min Vei,
Og svor en drøi Ed paa at blive Røver
Mit hele Liv.

Den Anden.

Det kan jeg lide.

Den Første.

Hvor
Skal du nu hen?

Den Anden.

Til Roeskilde, at fiske
I rørte Vande.

Den Første.

Jeg gaaer med.

Den Anden.

Jeg fik
Just desangaaende en Lap Papir
Tilsendt forleden Aftenstund.

Den Første.

Fra hvem?

Den Anden.

Den lugted stærkt af Røgelse. Vi have
Jo gamle Venner, som du sagtens mindes,
I Klosteret. Man vil nu skille Kongen
Ved Dronningen, fortæller Rygtet: dette
Kan skee paa flere Maader, seer du vel;
Som for Exempels Skyld —

Thorkil.

Hvad hører jeg?

(Stimændene blive Thorkil vaer.)

Den Første.

Hvo sidder der? — har han beluret os?

Den Anden

(blotter sin Dolk).

Han skal ei røbe mig!

Den Første.

Hold inde! — Gamle,

Hvad gjør du her?

Thorkil.

Jeg vogter paa en Skat

Jeg nedgrov nys.

Den Anden.

En Skat? Hvor ligger den?

Thorkil

(peger paa Graven).

Histhenne. Lad den ligge; den kan dog

Ei nytte Jer.

Den Første.

En Grav — Han er vanvittig.

Han gjør os intet.

Den Anden.

Lad os gaae.

Den Første.

Vor Dragt

Kan røbe os; jeg bier her, til Natten

Er frembrudt.

Den Anden.

Lad du mig kun sørge derfor!

En Fjerdingvei fra Byen boer en Mand,

Der gjør os om til skikkelige Folk,
Hvad Øieblik vi vil. Følg du med mig!

Den Første.

Hvem mener du?

Den Anden.

En Skræder. Han har gjort
Saamangen Dumrian til Munk, skabt Hofmænd
Af Grobianer; han kan sagtens vende
Det Lodne ind paa os, omsye en Stimand
Til Hædersmand. Kom nu!

(De følges ad bort.)

Thorkil (reiser sig).

Hvad hørte jeg?
Det var ei blot et Rygte! Saa afsted!
Kong Svend forviste mig; Hengivenheden
Kan intet Kongebud forvise Hjertet!

(Han gaaer ind i Hytten, og kommer strax ud igien med en Pilgrimsdragt og sit Sværd.)

Først prøver jeg at tjene tro min Konge,
Og saa min Hevn. I Fromheds Skalkeskjul
Den finder sikker Vei til Munkereden.
— Sov sødt, min Alderdoms gravlagte Haab!

(gaaer.)

(Efter et kort Ophold, træde de to Sammensvorne ind.)

Den Første.

Her er vi trygge; Kongers Speidere
Formode os ei her.

Den Anden.

Naar Svend er dragen
Fra Roeskilde, vi ile did, at hente
Chorherrens Bud; og saa afsted til Norge!

Erik Jarl (kommer).

Hvor lokke I mig hen?

Den Første.

I Sikkerhed.

Mistanken følger Eder, som en Sporhund,
I Hælene.

Erik.

Jeg vil ei trætte den
Ved længer Flugt. Det haardt forfulgte Dyr
Tør trodse kjækt Forfølgerne. Uhørt
Skal Svend ei dømme mig.

Den Anden.

Dvæl dog, imedens
I læser dette. (rækker ham et Brev.)

Erik.

Det er Munkens Haand?

(træder tilside og læser.)

„Er Juta Eder kjær, er Haabet om
„At eie hende dyrebart for Eder,
„Saa iil fra Danmark bort. Hiinsides Havet
„Vil Eders Lykke vente Jer. Adlyd
„Mit Raad. Det gjælder Eders Sikkerhed,
„Besiddelsen af hende, som I elsker."
— Saa iil fra Danmark bort — hiinsides Havet?
— Min Sikkerhed? — Er det en Munkelist?
Med mig han vil bortlokke Vidnet om
Sit falske Sindelag mod Bisp og Konge?
Det maa jeg snart erfare! Jeg skal tvinge
Ham til Oprigtighed.

(til de Sammensvorne.)

Jeg gaaer tilbage
Til Roeskilde. Jeg ingen Udaad er mig
Bevidst. Farvel!

Første Sammensvorne.

Den Ubesindige!

Han ahner ei hvad der er skeet.

Den Anden.

I Skjul

Bag Krattet, indtil Aftnen falder paa!

(De træde tilside.)

Anden Scene.

(Værelse paa Slottet.)

Svend gaaer med hæftige Skridt frem og tilbage, Adam af Bremen træder ind.

Adam (med en Bog i Haanden).

Min høie Konge —

(gaaer nærmere til, da Svend ikke bemærker ham.)

Tilgiv, ædle Herre,

Ifald jeg kommer til Besvær.

Svend.

Hvem er I?

Jeg bød jo Bispen komme! Agter han

Mit Herrebud saa ringe? skikker han

Sin Tjener til mig, naar jeg kalder ham?

Hvad vil I? Gaae, og hent ham!

Adam.

Eders Naade,

Med eget Ærinde jeg dristed mig

Til Eder — dog —

Svend.

De flyve mig for høit

De fromme Klerke! Det er Tid at rive

Slagfjedrene af Overmodets Vinger!

Det kunde lyste det at sætte sig

Paa Magtens gyldne Ring, udhakke med

Det krumme Næb min Krones Ædelstene —
Det skal ei skee! (til Adam) Hvi tøver I? Hvad vil I?

Adam.

Jeg nylig kom fra Bremen hid, at hilse
Min høie Konge.

Svend.

Er det dig, min Adam!
(rækker ham Haanden)
Mit Vredes Ord gjaldt ikke dig; jeg kjendte
Dig ikke strax.

Adam.

Det saae jeg vel, min Herre.

Svend.

Mit Sind er harmtændt og mit Blik er taaget.
Man haardt har krænket mig.

Adam.

Saa god en Konge!

Svend.

Hvad bringer du mig der?

Adam (rækker ham Bogen).

Et Værk, der skylder
Jer meget, saare meget; det er min
Historia ecclesiastica —
Ei ganske fuldendt; dog maa I tillade,
Jeg bringer Jer den nu, taknemlig for
Hver Lærdoms Skat, hvormed I fyrstelig
Beriged den.

Svend (giennemblader Bogen).

Du har arbeidet flittigt.

Adam.

Nævn ikke det! Svend Estrithsøn af Danmark
Sad mangen Aften med den ringe Kannik,

Og fandt det Hvile at veilede ham
Igjennem mørke Tiders Labyrinth.
Mit Arbeid maa ei trætte mig; jeg henter
Jo tidt fra Hroars dybe Kongekilde
Saamangen frisk, krystalklar Viisdomsdrik,
Der styrker Sjælen.

Svend.

Og du drog fra Bremen,
At takke mig? Det er ei Viis og Skik
I Danmark mere — veed du ikke det?
Nu klæder Utaknemligheden sig
I Bispekaabe og i Pandsergjord,
At trodse Kongen.

Adam.

Eders Navn vil gjøre
Min Bog navnkundig. Jeg var ikke værd
At staae for Eders Øine, om jeg kunde
Forglemme dette.

Svend.

Jeg gav Vilhelm mere,
Jeg gav ham Alt, og han forglemte det.
Han var min Ven — det er forbi! Han skal
Ei tvinge Drotten med sin Myndighed!

Skjalm Hvide
(i Rustning, kommer hurtigen).

Udrust dig, Konge! Fienden staaer i Landet!

Svend.

Om Thronen stimle de, jeg veed det nok —
Jeg har en Arm, og jeg skal bruge den!

Skjalm.

Ved Fjordens Gab paa Sjællands nordre Strand
Er Haralds Flaade landet.

Svend.

Haralds Flaade?

Skjalm.

Det er kun alt for-vist. Et Fiskerleie
Er tændt i Brand; den rødgraae Røg staaer høit
I Luften; gjennem hele Staden flyver
Alt Jammerbudet med sit Ravneskrig.

Svend.

Hvad siger du? Er Freden ikke sluttet?
Før hid det norske Sendebud!

Skjalm.

Han er
Ei meer at finde. Det er ham, der listigt
Har sneget sig ombord med Budskab om
Uroligheden mellem Folket; denne
Har Flaadens Høvding villet nytte.

Adam.

Nedrigt
Bedrag!

Skjalm.

Kong Haarderaade værdigt!

Svend.

Ha!
Nu kommer Straffen med sin Tugtekjep!
Ved splidfuld Støi de lokked Røverne
Til Huset: lad dem, plyndrede og slagne,
Beklage sig; jeg vil ei ynke dem!
Kald Bispen, Adam; byd ham komme strax!
(Adam af Bremen gaaer.)
Han egged Folket ved sin Tales Braad —
Jeg mærked det — lad ham nu jage Fienden
Paa Flugt med sin Veltalenhed!

Skjalm.

Glem nu
Fornærmelsen, Kong Svend! Tag Harnisk paa!
Lad Staalet fare lynblankt af dets Balg,
Og styrte snedigt Anslag!

Svend.

Mine Mænd,
Hjalp Erik Jarl at døve Kongens Røst,
Hans Herreord; med ham de gaae, at døve
De norske Sværd!

Skjalm.

Er det Svend Estrithsøn,
Jeg hører tale?

Svend.

Nei! Det er et Gjenfærd
Af Dannerherskeren, en kraftløs Skygge
Af Drottens Magt! Den slog hans Kæmper jo
Paa Thinge! Nu er Kongens Scepter kun
En trøsket, marvløs Stav! Den blanke Krone
Er hvirvlet af og trampet under Fødder!
Hvad baaded det, han førte Jer til Slag?
Det er vel bedst, han sidder rolig hjemme,
Og kyser Ransmænd fra sin Hal, bortskræmmer
Hovmodig Tugter fra sin Hustroes Kammer.
Gaae, Skjalm, forkynd min Vredes Villie: Hæren
Maa vælge selv sin Fører.

Skjalm.

Skik din Træl
Med saadant Ærinde! Skjalm Hvide bringer
Ei dette Bud; thi det vanærer dig.
Det maae de hente selv.

(idet Skjalm vil gaae, kommer en Flok væbnede Mænd ind, og samle sig, flere og flere, i Baggrunden af Salen, hvor de blive staaende tause og nedslagne.)

Skjalm.

De komme.

Svend.

Hvo
Bød Skaren væbne sig?

Skjalm.

Mit Ord og Faren.

En Kæmpe.

Svend! vredes du endnu paa dine Børn?

En Anden.

Hærd ei dit Bryst mod vor Fortrydelse!

Svend
(med undertrykt Bevægelse),

Drag ud, og strid! Skjalm Hvide gaaer i Spidsen.

Første Kæmpe.

Vil Svend, vor Fader, svigte os? Vi vide,
At Skjalm er kjæk; men det er ikke dig!
Naar Slagets Tummel voxte, og vi savned
Din høie Hjelmbusk under Banneret,
Vi kunde glemme, at du ei var med,
Og tænke du var falden; og da var
Det ude med det danske Mod!

Den Anden.

Da sank
Hver Kæmpes Arm, og Fienden hug os om,
Liig skjøre Siv ved Mosen. Svend, du veed,
Vi elske dig!

Alle.

Vi elske dig!

Første Kæmpe.

See mildt
Igjen! Naar blev du urørt ved vor Bøn?

Stil dig i Spidsen! Før os did, hvor Faren
Staaer, gram, med hvæsset Spær og krævor Blod;
Vi raabe høit dit Navn, og styrte os
I Dødens Svælg!

Svend
(der har kæmpet med sin Følelse — rørt og inderlig).

Jeg fører Hæren!

Første Kæmpe.

Tak!
Gud lønne dig!

Anden Kæmpe.

Vi vidste nok, du blev
Os god, som før!

Svend.

Ei sandt? I vil ei, utroe,
Forlade mig i Faren?

Første Kæmpe.

Vi vil kæmpe
Og døe for dig!

Alle Kæmperne.

Det vil vi Alle!

Svend.

Ud da
I Marken! Ordne Troppen, Skjalm! Jeg kommer!
De lumske Jægere har dækket Graven
Med skjøre Qvist, at fange Løverne —
Ha, lad dem vogte sig! Vi sætte over
Med kraftigt Spring, og de skal bløde selv
I dybe Kule!

Skjalm.

Det er Estrithsøn,
Der taler nu! Nu, Kæmper, ud at slaae!

Kæmperne.

For Svend og Juta!

(De følge Skjalm. Biskop Vilhelm træder i det samme ind.)

Svend.

Hørte du det, Bisp?
For Svend og Juta! Klinger det ei lisligt
I dine Øren? Dog — du er en Britte,
Ei danebaaren!

Vilhelm.

Den Bebreidelse
Kan ikke saare mig.

Svend.

Hvi nøled, træg,
Din Lydighed? Hvi kom du ikke skyndsomt
At lytte til mit Bydende?

Vilhelm.

Min Pligt
Mig bandt til Kirken. Guds Sag gaaer for Kongens.

Svend.

Jeg gav dig Bispemagten!

Vilhelm.

Du og Paven.
Du gav mig meer, end det, min ædle Konge;
Du gav mig din Fortrolighed, dit Venskab.

Svend.

Ja, Utaknemlige! Og derfor træder
Du fiendtligt mod min Lykke? Aabner Klostret
For Urostiftere, for Erik med
Hans Oprørsflok?

Vilhelm.

Ved Himlene! Jeg mødte
Dem aldrig inden Klostrets Vægge, kjendte

Ei deres Plan. Din Lykkes Uven kalder
Du mig? Din Vrede, Svend, er uretfærdig!
Vor fælleds Fiende blev din Lidenskab;
Den skal du overvinde! Du er Hersker,
Et Billed af Guds høie Majestæt,
Hans kaarne Høvedsmand, en vældig Dommer
I Israel; men døm ei Andres Feil,
Før selv du har aftoet fule Plet!

Svend.

Hold inde! Møder du min Dadel med
En Tugtetale?

Vilhelm.

Stol ei fast, liig Samson,
Paa Hovedstyrken! Salvet er din Isse;
Men Synden er en snedig Dalila.
O! spar dig selv for Anger — den vil komme!
Fortvivlet griber du om Støttepillen,
At knuse Fienden med din sidste Kraft,
Men du begraver dig i Gruset!

Svend.

Anstaae
Dig slige Ord til mig? Jeg er ei ufrom.
Jeg reiste Danmarks Bispestole; Klerke
Udskikked jeg, at samle hellig Lærdom
I fremmed Land, begaved Munk og Kloster;
Høit løfter sig saa mangen Kirkemuur,
Grundlagt af mig paa Oldtids Kæmpehøie.

Vilhelm.

Du Kirkebakken undergraver selv,
Hvis ei du tæmmer Hjertets Hæftighed.

Svend.

Tie, Biskop Vilhelm! Vov det ikke mere

At tænde harmfuldt Blus paa Drottens Kind
Med overmodigt Skriftepræk! Jeg gaaer
Mod Fienden, som din frække Myndighed
Hjalp til at kalde hid — Jeg gaaer, men Vee dig,
Hvis Jutas Taarer, naar jeg seer dig atter,
Anklage dig! Ængst ikke hendes Ro
Med dine Tvivl! Skræk ei det bløde Hjerte
Med dine Trusler! Rok ei Qvindens Troskab
Ved digtet Frygt for hendes Herres Fare!
Ha, vov det ikke! Ved Guds hellige Blod!
Jeg glemmer, du er Bisp, og tugter dig
Med Kongespiret!

Vilhelm.

Svend, dit gode Hjerte
Fortryder denne Stund engang. Du gaaer
At møde Faren med din tappre Arm;
Hvo veed hvad er beskikket? Drag ei bort
Saaledes! Døden viger ikke for
Kommandostavens Vink.

(Lyd af krigerske Instrumenter udenfor. Skjalm kommer.)

Skjalm.

Alt er i Orden.

Svend.

Min Rustning!

(til Vilhelm.)

Sværg mig, før jeg gaaer, ei meer
At friste Jutas Kjerlighed ved Tvang,
Ved Trusler eller Overtalelse!

Vilhelm.

Da svor jeg Meened. Jeg er Herrens Tjener,
Og røgter, tro, hans Vrinde. Min Bøn

Maa friste Juta; Syndens Skrækkeblik
Skal true hende!

(Skjalm kommer med Kongens Sværd, Skjold og Hjelm.)

Svend.

Jeg beleer dit Mod!
Et staalfast Hegn af slebne Sværdespidser
Jeg kunde reise om min Viv; men tænk ei,
Forvovne, at jeg frygter dig! Hvad vil du
Udrette? Uden Mandens Ja er ingen
Skilsmisse gyldig. Vil du lokke hende
Af Hallen bort? Før Døgnet er udrundet,
Bespotter jeg din List i hendes Arme.
— Min Hjelm! mit Sværd!

(til Vilhelm)

Skik Adalbert min Hilsen!
Han truer mig? Meld ham, at Danmarks Herre
Ei frygter Hamborgs Ærkebiskop! Strengt
Advarer han mig med en Helgens Mine?
Den fromme Hykler! Lad ham drage Bjælken
Af eget Øie, før han dadler Skjæven
I Broderens! Vi kjende vel hans Vandel.
Tilraad ham Eftergivenhed. En Flok
Haandfaste Jyder med Kong Svend i Spidsen
Kan ellers gjæste ham med Sværd og Brand!

Vilhelm.

Det vil du ikke! Du kan ikke vække
Det gamle Hedenskab paa ny. Dets Hoved
Er lagt i Muld, for aldrig meer at see
Opstandelsen. Gak frem med blodigt Glavind
Mod Evangeliets Forkyndere,
Gjør Herrens Tempel til et Golgatha —
Du kan ei styrte hvad, som tro Arbeider,

Du selv hjalp til at reise! Veegt og slovt,
Et Træsværd i den svage Barnehaand
Er Fyrstens dragne Staal mod Kirkens Slagsværd!

Svend.

Tie flux, og gaae!

Vilhelm.

Jeg gaaer, at trætte Himlen
Med hede Bønner. Ydmygt paa mit Knæ
Nedbeder jeg dig Seier — Seier over
Danrigets Fiender, over Fienden i
Din egen Barm; og trygt jeg haaber paa,
Kong Svend skal atter elske mig, som før. (gaaer.)

Svend.

Aldrig! Hver kjærlig Tanke til dig være
Forviist fra dette Bryst!
(til Skjalm.)
Jeg siger Juta
Et kort Farvel; drag foran! (Skjalm gaaer.)

Juta (kommer Svend imøde).

Svend, hvad varsler
Det vilde Raab? Et staalblankt Hav af Hjelme
Sig bølger over Torv og Gade. Du
Er selv bevæbnet!

Svend.

Tving din Frygt; det gjælder
Ei Danmarks Konge, men dets Fiender nu.

Juta.

Saa er det sandt? En Flaade hærjer Kysten?

Svend.

De trække vil en Dræt i oprørt Sø;
For silde: Havet bruser ikke meer.
Det hviler taust, og venter blodigt Offer;

Det skal jeg skjænke det!

Juta (med Øyen).

Vor Kjærlighed
Snigmyrder Fædrelandets Ro og Lykke!
Vee os!

Svend.

Hvad ængster dig, min Juta? Dæmp
Ei Krigermodets Blus med dine Taarer!
Mit Folk har angret Overilelsen;
Femtusind Skjolde dække Kongebrystet.
Jeg kommer snart at kysse Frygten bort
Af dine Læber. Lad ei Vilhelm rokke
Standhaftigheden!

Juta (i hans Arme).

Svend! — min Svend!

Svend.

Farvel,
Min Juta! Hæren venter mig.

Juta.

Farvel!
Himlens Hærskarer leire sig omkring dig!
(drager ham tilbage, da han vil gaae.)
Farvel! — Farvel!

Svend.

Snart favner jeg dig atter!
(gaaer.)

Juta.

Nei, aldrig meer! — Velsignelsen er vorden
Forbandelse! Tvedragt og Had og Krig
Udsaaer dens Jernhaand over frugtbar Slette!
Med mig den flye herfra! Min Kjærlighed
Skal ei forspilde hans og Danmarks Fred!

Fjerde Act.

Første Scene.

(I Klosterhallen.)

Thorkil
(træder ind, forklædt).

Her staaer jeg da, med Sværdet og min Hevn
Bag Pilgrimskaabens Skjul. Nu gjælder det
At tvinge Blodets vilde Kog; det syder
Endnu af Harme i de gamle Aarer.
Forstillelsen er min Natur imod;
Dog, List mod List, Bedrag imod Bedrag!
Jeg er jo dog en Pilgrim. Hvor er vel
Min Hjemstavn? Hvor min Viv? min Børneflok?
I fremmed, ukjendt Land de boe og bygge;
Did stunder ogsaa jeg med Stav i Haand.
Min Fod har blødet mellem Tornene;
Mit Hjerte bløder end, thi det er slaget
Med Ulivssaar, som ingen Lægeurt
Paa Jorden kan helbrede — — Rolig, Gamle!
Du snildt udspeide skal din Konges Fare,
Koldblodig tugte Nidingen. De komme.

Chorherren (kommer).

Hvem er I, fromme Mand?

Thorkil.

En ringe Vandrer,

Der søger Hvile paa sin lange Reise
I Eders Kloster; kun en liden Stund;
Jeg har ei Tid at dvæle.

Chorherren.

Hvorhen agter
I Eder da?

Thorkil.

Mit Sind er heel uroligt;
Jeg standser ikke, før det finder Ro.

Chorherren.

Betynge svare Synder Jer maaskee?
Saa gak til Rom.

Thorkil.

Did længes jeg at komme,
Saafremt min Kraft ei svigter.

Chorherren.

I er gammel?

Thorkil.

Jeg fyldte nys de treds; dog tykkes jeg
Mig nærmere halvfjerds. Det sidste Aar
Har gjort mig ti Aar ældre. Hjertesorg
Gjør Haaret graat, og tærer Marven bort
Før Tiden.

Chorherren.

Sorg er Syndens Følgesvend.

Thorkil.

Kan være; men hvor ofte seer man dog
Den Onde blomstre, som en frodig Tidsel
Ved Aaens Rand, imens den gode Plante
Staaer guul ved Solens Brand med slappe Blade.

Chorherren.

Men Ormen gnaver dog i Hjertebladet,

Mens trinde Bæger blusser smukt.

Thorkil.

I mener
Samvittigheden, kan jeg tænke. Ja,
Det trøsted mig, saatidt jeg saae en Skurk
Gaae Ram forbi. Lyksalig den, Herr Munk,
Som ikke føler Ormens Stik i Hjertet.

Chorherren.

Vistnok; hvad baader os al Verdens Glæde,
Naar Sindet ei har Ro? I taler fromt,
Forstandigt; gid I naae Jert Ønskes Maal,
Og finde hvad I søger.

Thorkil.

Jeg vil haabe.
Det var mig kjært, ifald I gav mig med
En Efterretning, et og andet Bud
Maaskee, der kunde anbefale mig
I Rom. Som Rygtet gaaer, vil Dronningen
Jo nu frivillig skilles fra sin Herre:
Staaer det til Troende?

Chorherren.

Det venter man.
Med Himlens Bistand ingen Morgensky
Skal rødme mere ved at see Kong Svend
Opvaagne, syndig, i sin Frænkes Favn.

Thorkil.

Men Svend er nu med Hæren mod de Norske;
Har han da samtykt?

Chorherren.

Ak, desvære, nei!
Man lister Kniven bort af Barnets Haand,
Der uforstandigt spøger med sin Fare.

Gjør Lidenskaben ikke Mænd til Børn?
Og er det ei vor Pligt at drage kjærligt
Vor Broder bort fra Svælget, som han ikke
Vil see i sin Forblindelse? Ak, Taarer,
Ja mange Taarer har det kostet mig,
At være Vidne til saa fromt et Pars
Forblindelse og Jammer!

Thorkil.

Sagtens gaaer
Det ogsaa Biskop Vilhelm nær?

Chorherren.

Tilvisse!
Svend Estrithsøn jo altid var ham god,
Forfremmed ham til Værdighed og Ære.
Men han er boglærd, som I nok har hørt,
Har samlet sig en Skat af rolig Viisdom,
Der tvinger Følelsen med vægtig Grund
Til Taushed. Det kan ikke jeg. Strafværdig
Er slig Medlidenhed, men ei formaaer jeg
At nægte Kongens Vanheld den. Dog nok
Om dette nu. Tag Natteherberg her
I Klosteret. I Morgen skal jeg give
Jer sikkert Budskab med om denne Sag.

Thorkil.

Jeg takker Eder. En Bekjendt jeg har
I dette Kloster; ham jeg ønsker nok
At hilse før min Bortgang.

Chorherren.

Og hvad hedder
Da denne Broder? Jeg skal kalde ham.

Thorkil.

Knud Ærkedegn.

Chorherren.

I finder ham ei meer.
Han hviler efter Livets Slid og Uro
I Gravens Skjød.

Thorkil.

Død, siger I? Saa kom jeg
For silde! Død! — jeg havde ventet vist
At træffe ham endnu engang i Verden.
Dog — bedre vel det er saaledes, bedre
For ham og for mig selv!

Chorherren.

I skjælver, Gamle?
Sid her! jeg bringer Jer en Styrkedrik. (gaaer.)

Thorkil.

Død altsaa! Skal jeg harmes over Døden,
Fordi dens Kæmpehaand har grebet i
Mit gramme Anslag? Der er En histoppe,
Som bedre mener os det, end vi selv.
Jeg nær var bleven Drabsmand, havde skæmmet
Med blodig Plet, med rødbruun Rust min Æres
Staalblanke Glands. Tak være Ham, der tæmmer
Vor Vredes Dværgekraft! Min Avindsmand
Staaer hist for Dommen. Ingen Tanke meer
Paa ham! Forbande vil jeg ei den Døde.
— Nu flux til Kongens Leir! Forræderi
Stod malet klart i Munkens trædske Blik;
Det var et Smiil, som Satans, dengang Judas
Forraadte Herren i Gethsemane.

Chorherren.

(sætter et Kruus for ham).

Drik! Vinen styrker Jer. Min Efterretning
Har rystet Sindet.

Thorkil.

Ja — som alt Uventet —
Det første Øieblik. Jeg tænkte ofte
Paa ham. En Tvist var kommen os imellem;
Den er nu afgjort.

Chorherren.

Det er christeligt
At glemme Uvenskab; dog sikkert har I
Miskjendt ham, har forklaret vrangt hans Tanker,
Saafremt I følte Jer fornærmet af ham.

Thorkil.

Han var et Menneske.

Chorherren.

En hellig Mand!

Thorkil.

Ei det er Alles Mening.

Chorherren.

Fiender har
Den Bedste.

Thorkil.

Det er sandt. Jeg gad ei have
Den Mand til Ven, som ingen Fiende har.

Chorherren (hæftig).

Jeg veed det: nedrig, falsk Bagvaskelse
Har villet skade ham; det skal ei lykkes!
Hans Eftermæle skal staae reent og fast,
Og trodse Verdens onde Klaffer.

Thorkil.

Rygtet
Har mange Tunger; bringer I den ene
Til Taushed, gaae de andre uden Ophør.

Chorherren.

Vee Den, som krænker Kirkens fromme Mand!
Den vilde Thorkil fik fortjente Løn;
Hans stolte Sind er knækket; lad ham nu,
Ydmyget, bøde for sin Frækhed!

Thorkil.

Fræk
Er Thorkil ei — jeg kjender ogsaa ham;
Ei Modet knækket; der vil Andet end
Et Vindpust til at rokke Granen.

Chorherren.

Stolt
Og barsk, han voved uden Sky at saare
Med fræk Beskyldning en uskyldig Mand.

Thorkil.

Er I Alvidende, som dømmer rask
En ærlig Stridsmand for strafværdig Løgn?
Alt vidner med ham. Han er raa og vild,
Det er vel sandt; men hvad beviser det?
Dom aldrig efter Skinnet — det bedrager!
Lavstammet Æbletræ med kroget Green
Og riflet Bark staaer fuldt af guulrød Frugt;
Den ranke Poppel med sin glatte Hud
Hovmodigt skyder golde Qvist i Luften.

Chorherren.

Dumdristig er I! Inden Klostrets Vægge
Maa dette Sprog ei høres. Vee den Frække!
Den Frommes sidste Time han forbittred.

Thorkil.

Det var Samvittigheden! Jeg er hevnet!

Chorherren.

Ha! dette Sprog —!

Thorkil.

Er Sandhedens!

Chorherren.

Han er
En Niding; og som Niding ramme ham
Hver Mands Foragt!

Thorkil
(reiser sig i Harme).

En Niding — siger I?
Det gaaer forvidt! Taalmodig har jeg hørt
Det lede Hyklersprog paa Munke-Tungen;
Men vogt Jer, vogt Jer! Jeg vil see den Mand,
Der tjente Land og Konge med sit Blod,
Og hører rolig paa en Uslings Dadel!

Chorherren.

Hvem er I? Hvad betyder dette?

Thorkil
(slaaer Kaaben tilside).

Veed I
Nu hvem jeg er? Du kjender mig; det siger
Dit rødde Blik.

Chorherren.

Hvad vil I her? Formummet,
Med hæftigt Sind, med Sværd i Beltet trænger
I trodsigt ind i Fredens Hal?

Thorkil.

Jeg kom,
At slaae min Lykkes Morder med mit Glavind.
Jeg takker Himlen, der har sparet mig
For blodig Daad! Dog, hids mig ei til Vrede!
Den haardt forfulgte Mand er let at tirre.

Chorherren.

Forlad da Klosteret! Hvad vil I meer?

Thorkil.

Udryste Løgnen af din vide Kaabe,
Og tvinge dig til Sanddruhed. Du veed
Fuldtvel, som jeg, hvor haardt jeg blev fornærmet;
Men Avind styred Haanden, og jeg tabte,
Da Ret blev veiet mellem os. Jeg veed
Hvorfor I hade mig: Jeg har ei bøiet
Mig under Munkeaaget, har ei villet
Adlyde nogen Herske, uden den,
Hvis svorne Mand jeg er. Frimodigt, djærvt
Jeg gav min Harme Luft, naar jeg blev vaer,
Hvorlunde Kirkevæg og Klostermuur
Sig høine saa, at Majestætens Sol
Kan neppe trænge frem med sine Straaler.
Mit gode Navn jeg nu skal bøde med —
Den sidste Skat, jeg har! Snart leger Vinden
Med Græsset mellem Revnerne i Muren
Af Thorkils faldne Borg, og frodig Bregne
Bedækker Vaabenmærket. Ubarmhjertigt
I, Munke, rokke vil mit Eftermæle,
At ogsaa det kan styrte! Ha! men vogt Jer!
Svig spænder Krog for egen Mesters Fod.
Ja, nu til Kongen! han skal kjende snart
Jer falske Færd! (gaaer.)

Thorherren.

Han har alt hørt formeget.
Han ei maa træffe sammen med Kong Svend,
Før denne Nat, som stunder til, er endt — —
Det skal han ei!
(ringer paa Dørklokken.)

Klosterportneren (træder ind).

Hvad har I at befale?

Chorherren.

Lad Manden komme, som har ventet paa mig.

Klosterportneren.

Alene med ham bør I ikke være.

Chorherren.

Og hvorfor ikke?

Klosterportneren.

Ansigtet og Kjolen
Ei passe ganske sammen; vær forsigtig,
Ærværdige Herre; lhver ikke Fjæset,
Saa lhver Dragten.

Chorherren.

Taabelige Snak!
Lad ham kun komme.

Klosterportneren.

Vel — som I befaler. (gaaer.)

Chorherren.

Ha! jeg skal standse dig, min gode Thorkil!

Første Stimand
(træder ind i simpel Borgermands Dragt).

Chorherren.

Du saae den Mand, som nylig gik herfra?

Stimanden.

Jeg kiender ham.

Chorherren.

Han iler nu til Kongen
I Leiren ved den venstre Bred af Fjorden.
Han maa ei komme did. Begriber du
Min Mening?

Stimanden.

Næstendeels.

Chorherren.

Jeg hører Nogen.

Tys! — Følg mig hurtig til min Celle — kom! (De gaae.)

Anden Scene.

(Værelse paa Borgen.)

Juta.

Mit Forsæt staaer — jeg vakler ei!
Een Trøst dog Hjertet øiner:
Bag Øresundets sølvblaae Vei
Mit Fødeland sig høiner.
Ei meer ved Danmarks stille Aa
Jeg Glædens Rose finder;
Men hisset staaer jo Engen blaa
Af tusinde Kjærminder!

— Ak, nei! Ak, nei! Min Afskedsstund
Den Trøst ei kan husvale!
Mig vinker ei min Barndoms Lund
Om mine Fædres Dale;
Mig lokker ei den høie Strand,
Som Granen smukt beskygger —
Kun der er Qvindens Fædreland,
Hvor hendes Elskte bygger!

Farvel, du danske Fædreegn!
Hos dig har Hjertet hjemme.
Jeg fremmed blier bag Fjeldets Hegn —
Jeg kan ei Danmark glemme.
Farvel, min Lykkes korte Fred,
Som evig snart jeg savner!
Farvel, Farvel, min Kjærlighed!
Jeg aldrig meer dig savner!

En Kæmpe (træder ind).

Hil Eder, høie Dronning!

Juta.

Hvad har du
At bringe?

Kæmpen.

Herligt Budskab, Eders Naade —
Et Seiersbud!

Juta.

Velkommen, milde Trøst!
Du skal ledsage mig! — Er Kongen karsk?

Kæmpen.

Ja. Intet fiendtligt Staal kan prale med
Hans kongelige Blod.

Juta.

Gud være takket!
Og Fiendens Tab er stort?

Kæmpen.

De ligge slagne,
Isloktevlis, liig Sælhunde paa Isen.
— Paa tvende Steder alt de havde landsat
En mægtig Flok. Nu kom de frem af Skoven.
De tænkte lumsk at snige sig igjennem
Til Roeskilde; de vented der at finde
Et oprørt Folk, med Sværdespidsen vendt
Imod dets egen Herre; de bedrog sig!
Paa Sletten mødte Dannerkongen dem.
Han selv stod under Banneret til Høire;
Den venstre Fløi blev ført af Skjalm. Forgjæves
Var deres Angreb, deres Rasen; først
Tilbagetørned de fra Kongens Rækker;
Nu gjaldt det Skjalm; han stod; og indeklemt

Imellem vore Skjolde, trygled de
Om Fred og Naade. Tusind aabne Munder
Anraabte Svends Barmhjertighed; og han
Tilgav dem deres Svig, thi gram han er
I Stridens Stund, men vennemild i Seier.

Juta.

Han er paa Veien hjemad?

Kæmpen.

Aandeløs,
Drivvaad af Kampens Sved, imens han skylled
Sit røde Sværd i Isefjordens Bølger,
Han bød mig bringe Snarbud hid til Eder.
En føie Stund han agted kun at hvile;
Men førend Dagbrud seer I ham.

Juta (overrasket).

Før Dagbrud?

Kæmpen.

Tvivl ei derom! Ham skræmmer ikke Mørket.
Med slappet Tøile, blodig Spore dybt
I vælig Gangers Side, rider han
Til Maals med Havets Blæst.

Juta.

Velkomment Bud
Du bragte mig. Gaae ned og vederqvæg dig.

Kæmpen.

Tak, ædle Dronning! Jeg var med at slaae,
Og redet har jeg skrapt; men lyster I,
Jeg sadler flux en anden Hingst, og iler
Den samme Vei med Ærinde tilbage.

(Biskop Vilhelm træder ind, idet Svenden gaaer.)

Vilhelm.

Min Pligt og Eders Bud, min høie Dronning,
Har kaldt mig hid.

Juta.

Bring Kongen mit Farvel;
Jeg drager hjem til Sverrig, til min Fader.
Det er besluttet.

Vilhelm.

Stort er Eders Forsæt.

Juta.

Den danske Dronnings Lykke skal ei træde,
Som fiendtlig Magt, imellem Kongen og
Et ærligt Folk, ei aabne Fiendens Staal
En Vei til Danmarks Hjerte. Siig til Svend:
Han bør nu glemme mig. Siig Dannerfolket:
Nu maae de doppelt elske ham; han har
Ei bedre Trøst tilbage! Dog, for mig
Bedrøve Svend sig ikke! Svag er Qvinden
Maaskee i Alt, kun ei i Kjærlighed.
Sin Sjæls Udvalgte hengier hun sig for
Med freidigt Mod: da synes Vanheld blidt
Og Døden venlig.

Vilhelm.

Det er Qvindetroskab!

Juta.

— — Smukt stiger Stranden ved min Faders Slot;
Paa Høiens Top staaer Sørgebirken med
Sin Hængegreen, i Græsset mangen Blomst;
Det var min Yndlingsplet — der vil jeg boe,
Der seer jeg vidt ud over Søens Flade
Til Sjællands Kyst med Bøgeskovens Krands.

Og hvergang da en Snekke hviler sig
Ved Bakkens Fod, jeg skikker mine Terner
At spørge Nyt fra Danmark: Hvordan lider
Vel Dannerkongen? Er han vel tilmode?
Er Lykken med ham, naar han gaaer i Strid?
Der var engang en Dronning, hun hed' Juta —
Mon end de Danske mindes hende? Blev
Hun ikke glemt endnu? — — Jeg helst gik selv,
At høre Lyden af den danske Tunge;
Men nei! det kunde være ham, der kom!
Min Kraft er kun et Menneskes — jeg tør
Ei see ham mere!

Vilhelm.

Nei! det tør I ikke!

Juta.

Men snart maaskee, før endnu Vintersneen
Har tvende Gange dækket Jordens Lig,
Da lad ham komme! Lad ham drage hid,
At lede trofast om sin fordums Elskov!
— — Paa Marmorlaaget ligger da en Krands
Med visne Roser mellem falmet Løv;
Den gjemmer han ved Hjertet, vandrer, taus,
Til Skibet, og den hede Taare fylder
Hans Øie — —!

Vilhelm.

Haab ei, at Kong Svend vil bie
Til tvende Vintre gaae forbi! Han iler;
Og denne Smertetimes Offer bliver
Forgjæves bragt, min Dronning. Kirken fordrer
Høitidelig Skilsmisse.

Juta.

Lad det skee!

Vilhelm.

Men Svend vil vægre sig. Bevægelsen
Blandt Folket, Fiendens Indfald, foraarsaget
Ved denne — Alt har hidset ham. Den stærke
Mands Kraft er Strømmens; ødelæggende
Den svulmer imod Dæmmingen, og styrter
Sig over Markerne. Jeg veed, han har
Erkjendt sin Pligt! Hvi ellers gaae til Rom?
Nu vil han døve Øret for dens Bud,
Og sønderslide Tvangens tunge Lænker
Med Kongemagtens Haand.

Juta.

Det maa han ei!
O! sig ham, det var Jutas Bøn — den sidste!

Vilhelm.

En harmtændt Mand kun lyder egen Villie.

Juta.

Hvad vil I da? hvad skal jeg gjøre meer?

Vilhelm.

Kun Eet der er tilbage —

Juta.

Hvilket? — tal!
Jeg har jo valgt det Bittreste!

Vilhelm.

Tag Sløret!

Juta.

I Kloster!?

Vilhelm.

Did naaer ikke Kongens Arm.

Juta.

Nei; nei! Kuns ikke det!

Vilhelm.

Det skrækker Eder?

Juta.

Held Dødens Sovedrik i Bægeret;
Jeg drikker ud den sidste Draabe — kort
Er denne Oval. Jeg vil ei' myrdes langsomt
I Eders Klosterhuler!

Vilhelm.

Der gjenfinder
Det fromme Hjerte Freden.

Juta.

Nei! Tag bort
Mit Krav paa alle denne Verdens Glæder!
Men Smerten har en Lindring i dens Taare.
I Cellens sørgelige Eensomhed
Kan den ei flyde, ingen kjærlig Trøst
Fremlokker den ved øm Deeltagelse,
Hvor Ingen spørger om min Kummer, Ingen
Tør høre mig, naar jeg fortæller dem
Et Sorgens Eventyr om Fyrstemøen,
Som drømte, hun var Alfekongens Hustro,
Og sad i Kjærlighedens Trylleslot,
Med Lykkens Stav og Salighedens Krone —
Hun vaagned, famled i de blonde Lokker,
Men Kronen var der ei; en Krands hun greb,
Men hvert dens Blad var faldet af, hver Blomst
Var død, og Torne, lutter Torne vare
Tilbage!

Vilhelm.

Tornekronens Braad er hvas;
Men Lægedom der er for alle Saar.
Det gudhengivne Sind fortvivler ikke

I Ensomhed — et venligt Herberg for
Den Modige, der gik paa vildsom Vei.

Juta.

Det var ei min. En Qvinde skal forlade
Sin Faders Huus, og følge tro sin Herre:
Det gjorde jeg.

Vilhelm.

Forblindelsen vil svinde!
Som farvet Glar maa Gjøglesynet briste;
Det broget-skjønne Blændværk er forbi!
Velan da, Dannedronning, gaae til Sverrig!
Før trende Døgn er rundne, haster Svend
At hente Jer til syndig Ægteseng;
Hans Ed er brudt, og Troskabsbaandet løst
Af Kongens Haand; Forvirring splitter Riget!
(hæver Banbullen.)
Tungt Bandet hviler over Kongens Isse,
Som Tordenskyen over Borgens Taarn!

Juta.

Forfærdeligt!

Vilhelm.

Saa klyng Jer til hans Bryst:
I kan ei dække ham mod Snigmordsdolken!
Aand kjælen Elskovs Sukke ved hans Hjerte:
Dens Leflelyd kan ei erstatte Kirkens
Velsignelser.

Juta.

Vee mig! det kan jeg ikke!

Vilhelm.

Det kan ei nogen Dødelig!

Juta.

Har Svend
Hørt dette Rædselsbudskab?

Vilhelm.

Han stod færdig
At gaae i Slag; jeg voved ei at dæmpe
Hans Heltemod med denne Tidende.
Jeg taug paa Folkemødet; Vennens Troskab
Mod Kongen gjorde Kirkens Tjener utro
Imod sin Pligt. Jeg tør ei længer tie!
Han kommer hjem med Sei'r; dog skal han ikke
Lovprise Zebaoth, som gav ham den!
Paa Templets Dørtrin standser ham min Stav,
Mens Munkekoret synger Sørgesangen!

Juta
(griber hæftig hans Haand).

Jeg gaaer i Kloster! — Svend skal ei ydmyge
Sit Scepter for din Stav! Din Munkeflok
Ei ynke Kongen! Skynd dig! ræk mig Sløret!
Endnu i Nat! — den fæle Nonnedragt
Er sort, som Natten.

Vilhelm.

Sløret's rene Skær
Er sneehvidt, som Uskyldigheden.

Juta.

Svend
Jeg frelser af hans Fare?

Vilhelm.

I befrier
Hans Barm fra sildig Angers Tjørnestik.

Juta.

Og Dannark redder jeg!

Vilhelm.

Fra blodig Tvedragt!

Juta.

Saa gaae! jeg kommer snart. Han gav mig Alt,
Hvad Qvindens Hjerte beder om; jeg vil
Hengive mig for ham!

Vilhelm.

I Eensomhed
Skal fromme Søstre sjunge Sorgen Trøst
Med listig Psalmetone. Frygt ei, Dronning!
Ei skummelt er der i den stille Bolig:
Fraoven blinker Lyset klart, i Bøn
Og Andagt seer I Paradiset aabnet,
Og hellige Hærskarer flagre ned
Paa Rosenskyens Vinger!

Juta.

Dagen hælder;
Min Sol gaaer ned! Det røde Purpur blegner;
Guldkronens Demant blinker ei! — Et evigt
Godnat til Verdens Herlighed!

Thora (kommer).

Min Dronning,
Ved Døren venter Karmen, som I bød.

Juta.

Jeg reiser ei, min gode Thora; glæd dig!
Din Dronning vil trolove sig; vi skal
Til Brudefærd! Skalmeien synger ikke
Sin vilde Lystighed paa Veien, langsomt]
Gaaer Følget uden Støi og Sang; men inde
I Brudekamret er der Munterhed!
Træormen pikker lystelig sin Takt

I Fyrrebrædet, Dødningehuret synger,
Og Uglen nynner udenfor.

Vilhelm.

Gud skjænke
Dig Taalmods Kraft!

Juta.

Jeg er beredt! Før Midnat
Staaer ydmygt Dronningen ved Kirkens Dør.
(Hun gaaer med Thora.)

Vilhelm.

Det koster Strid; men Herren giver Seier! (gaaer.)

Tredie Scene.

(Skovegn ved Isefjorden.)

De to Stimænd (med Buer).

Første Stimand.

Jeg mærker Ingen — Vinden bær dog paa.

Den Anden.

Ad denne Vei han maatte jo. Fordømt,
Var han undsluppen os!

Den Første.

Det er vel muligt.

Den Anden.

Det siger du saa roligt?

Den Første.

Hvorfor ikke?
Vi ramme ham dog ikke, naar hans Skjebne
Vil frelse ham.

Den Anden.

Hvad — Skjebne? Siig: vor egen
Seendrægtighed!

Den Første.

Spot ei min Tro. Vi have
Ei bedre Talsmand mod Samvittigheden.

Den Anden.

En Røver med Samvittighed! Ha — stille!
Jeg hører Lyd af Hovslag nede fra
Huulveien.

Den Første.

Det er neppe ham; det gaaer
For langsomt. Thorkil rider ei i Mag
Med saadant Budskab.

Den Anden.

Det er ham. Hans Hest
Er træt.

Den Første.

Han stiger af — nu styrter Dyret.
Med bortvendt Blik han borer Sværdet i det.

Den Anden

Han er os vis. Bag Busken — hurtig! Hvad
Betænker du dig paa?

Den Første.

En gammel Mand
Mod to haandfaste Karle?

Den Anden.

Vil du heller
Der skulde være Ti mod To? Han kommer.
(de træde hurtigt bag Træerne.)

Thorkil (kommer frem).

Med dig det er forbi, min raske Traver!
Gud veed, det faldt mig tungt at give dig
Det sidste Naadestød. Jeg har ei skaanet
Mig selv; jeg kunde ikke spare dig.

En Tid endnu jeg havde havt dig nødig;
Min Kraft er slap, som Heltens Buestræng,
Naar Dagen hælder dybt og Kampen sagtnes.
Jeg har ei hvilet, medens det var Dag;
Jeg gruer ikke for den lange Nat.
En liden Stund behøver jeg endnu,
Og saa en salig Død —

(en Piil hviner fra Buskeu, og træffer ham.)

Ha! — hvad var det?
— Det var for snart — det sortner for mit Øie —

(han prøver paa at holde sig opreist, men synker snart til Jorden. I det samme hører man i Nærheden Lyd af krigerske Instrumenter; og efter et kort Ophold træder Svend ind, fulgt af Skialm og flere Mænd.)

Skjalm

(bliver Thorkil vaer).

En slagen Mand, med blodigt Staal i Haanden!

Svend.

Hvad? Thorkil! — myrdet!

Skjalm.

Det er ham! En Morder
Har ramt ham med sin Bue! Hvilken Gjerning!

Svend

(der har bøiet sig ned over den Faldne).

Min Thorkil! — Thorkil! — hør din Konge kalder!
— — Ja, det er Døden; ellers agted du
Mit Raab, thi du var tro i Livet.

Thorkil

(kommer et Øieblik til sig selv, og forsøger at reise sig).

Var det
Min Herres Røst?

(han vinker med Haanden ad den Kant, hvorfra han var traadt ind.)

Til! — Til!

(falder døende tilbage.)

Skjalm.

Afsted paa Stand!

Hans Ganger ligger styrtet hist bag Træet.
Afsted til Roeskilde! Snigmordere
Har standset ham. Ja, sikkert har han havt
Et Farens Bud at bringe!

Svend.

Bær ham varsomt
Til Hytten hist! hent hurtig Hjælp! maaskee
Det ei er noget Dødssaar.

Skjalm.

Nu han drog
Sit sidste Suk. Jil! jeg skal bie her,
Ifald I vil.

Svend (bevæget).

Han stod hos mig i Nøden;
Jeg vil ei nu forlade ham i Døden.
Han vaaged for sin Konge; derfor vil
Jeg trykke selv hans brustne Øie til.
Fred med din Sjæl!

Skjalm.

I maa ei dvæle, Herre!

Svend

(til dem, der ere traadte til, for at bære Liget bort).

Bag Skoven staaer en Kirke; i dens Læ
Skal Thorkil hvile under løvfuldt Træ.
Gak ud og søg; en rank Granit I finde!
Hans Konges Haand skal reise ham hans Minde.

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

(Værelse paa Borgen. Fra Kirketaarnet lyde elleve Slag, idet Dækket gaaer op.)

Juta. Thora.

Juta.

Det stunder til. De hule Stemmer kalde
Igjennem øde Nat. Hvor er min Styrke?
Bedrog det tillidsfulde Hjerte sig?
Vær stærk! vær stærk! din Marter bringer Løn;
Du bløder jo for Danmark og min Konge!
Gaae, Thora, stem din Harpe nær herved.
Min Tanke søger Himlen, men, forvildet,
Den synker i sin matte Flugt, og dvæler
I Smertens Land ved sit begravne Haab.
Lad Strængens klare, milde Toner klinge,
Og foraarsmildt bortsmelte Hjertets Jis;
Med dem min Andagt sig til Gud skal svinge,
Og hente Trøsten fra hans Paradiis.

Thora.

Min arme Dronning!

Juta.

Opfyld snart min Bøn;
Det blier den sidste.

Thora.

I vil ikke see
Den unge Prinds?

Juta.

Nei — nei! Giv ham mit Kys!
Hans fagre Blik er Faderens; hans Stemme
Vil minde mig om ham, jeg nu skal glemme.

(Thora gaaer.)

Juta.

Glemme! — Strenge Bud, som blev forkyndet,
Er det dig, som ængster i min Nød?
Vee mig! Er det saa, at jeg har syndet?
Lured Brøde under Elskovs Glød?
Er det den, som kæmper uden Hvile
Mod min Kraft, og slaaer den mægtigt ned?
Skal den hvæsse sine Marterpile
Mod mit Bryst i Cellens Eensomhed?

(Harpemusik i Nærheden.)

Strøm, min Taare! Stig, mit Suk, fra Jorden!
Nævn min Angst i Salighedens Land!
Han, som truer Lasten med sin Torden,
Slukker med sin Draabe Lynets Brand!

(Hun knæler, medens Musikken vedvarer. Efter nogen Tid ophører den, og Juta reiser sig.)

Juta.

Hvor var jeg? Har jeg blundet?
Var det et Drømmesyn?
Hvor er det? Er det svundet,
Liigt Sommernattens Lyn?
— Det var ei tomme Drømme;
Det var et Himmelchor!
Jeg saae jo Vingen strømme
Fra Skulderen mod Jord!

Heel grant jeg kunde kjende
En Hær af Engle smaae,
Med Palmeqvist ihænde,
Med gyldne Kroner paa.
De sang, mens Øiet blinked,
Et stærkt Hallelujah,
Og venligt de mig vinked
At følge dem herfra.

Jeg kan ei flye med Eder;
Jeg lænkes af min Synd;
Mig tynge Støvets Klæder
Endnu til Jordens Dynd.
Jeg luttres maa ved Smerte
En Prøvens Stund endnu;
Det angstbeklemte Hjerte
Maa føle Dødens Gru.

Men snart — jeg er jo kaldet!
Snart briste mine Baand;
Jeg reiser mig fra Faldet
Med reen og salig Aand.
Jeg skal ei stirre, bange,
Paa skumle Fængselsmuur,
Ei længes, som en Fange
I snevre Gitterbuur.

(Thora træder ind.)

En bitter Time vinker;
Men snart er den forbi!
Cherubens Krone blinker —
Et Suk — og jeg er fri!

(Juta gaaer. Thora følger hende.)

Anden Scene.

(I Klosteret. Chorherrens Celle, svagt oplyst.)

Chorherren.

Nu Sorg i hver en Mine — Fryd i Hjertet!
Nu ringer Kirkeklokken Danmarks Dronning
Fra Thronen ned i trange Klostercelle.
Saa kommer I for sildigt, Estrithsøn,
Dog tidsnok, vil jeg haabe, for min Hensigt.
Det ømme Venskab faaer et Hjertested,
Herr Bisp, et Dolkestik, som knap groer sammen.
En Draabe Bulmesaft af Hadets Giftblomst,
Og Skrantningen maa døe!

Erik Jarl (træder ind).

Saa træffer jeg
Jer dog endnu engang!

Chorherren.

Og hvormed kan
Jeg tjene Jer?

Erik.

Forhærdede! I vover
At see mig frækt i Øiet?

Chorherren.

Hvorfor ikke?
Min ringe Lampe brænder noget døsigt,
Jeg kan ei skjelne Jarlens Mine ret;
Men ræddes for den vilde jeg vel neppe,
Om nok saa barsk den var.

Erik.

I lægger Trods
Og Spot til Eders Redrighed? Jeg Daare,
Som gav min Lykke i en falsk Mands Haand!

Chorherren.

Forvovne! raser I?

Erik.

Vee Jer, ifald
Jeg raste! Thi saa bored nu mit Sværd
Sig Hevnens Vei igjennem Eders Bryst!

Chorherren.

Mit Embed kalder mig til Kirken nu;
Jeg har ei Tid at høre denne Vredes
Uskadelige Støi. Farvel, Herr Jarl!

Erik.

Hvormed har jeg da tirret Eders Had?
Hvi myrded I min Fred, imedens jeg
Troskyldig hørte Jer?

Chorherren.

Hvi fulgte I,
Forblindet, Lidenskabens Lygtemand?
I brændte for en Andens Hustro, Jarl;
Nu piner Straffen Jer.

Erik.

Det siger I,
Der Haabets Olie gød i syndig Flamme?
Jeg kraftigt skulde revet mig, som Mand,
Af Elskovs Tryllefavn; paa fremmed Kyst
Jeg kunde, skyldfri, med mit friske Mod
Traadt djærvt imod Skjebne, vundet Ære
I lystig Kamp — Det kan jeg nu ei meer!
Forræder er jeg mod min Konge, troløs
Imod mit Fædreland; Forbandelsen
Vil følge mig, dens hæse Uglehyl
Bortskræmme Roligheden fra mit Leie,
Og kogle Kraften af mit Ungdomsblod.

Chorherren.

Saa trøst Jer med, at Eders Svaghed blev
Et Redskab til en hellig Hensigts Fremme.
Hvad kan I klage over? Skrøbelig,
I veg for Fristelsen, og praler nu
Af Eders Kraft?

Erik.

Saa var I Fristeren!
Men Straffens vrede Gud undviger Ingen;
Maaskee den snart indhenter Jer, naar mindst
I venter det. Jeg skriftede min Udaad
Og Eders Nedrighed for Biskop Vilhelm;
Frygt nu Retfærdighedens Arm!

Chorherren.

Dumdristigt!
Hvor er Beviis? I glemmer Thorkils Skjebne?

Erik.

Hvad har jeg her at vente meer? Frivillig
Jeg flyer mit Fædreland, og søger Farer
I fremmed Egn. Men fryd Jer ei for tidligt!
Undflyer I end den timelige Dom,
I undflyer ei Jer selv; Samvittigheden
Vil kræve strengt sin Ret. Med Hykler-Maske
I Dagen kan bedrage, Munk; men Natten
Forraader Hjertet. Jeg er ulyksalig,
Men ei med Eders bytter jeg min Lod,
Naar Mulmet hviler tykkest over Jorden,
Og Synden raaber høit til Eders Sjæl.

Chorherren.

Hvi dvæler I? Gaae! Ovinder kan I skræmme
Og Børn, ei mig!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Jeg gik en Gjenvei over Klostermuren;
I veed, jeg kjender den.

Chorherren.

Hvad vil I?

Stimanden.

Bringe
Jer Thorkils Afskedshilsen.

Chorherren.

Er han død?

Stimanden.

I troer det ei? saa gid han selv maa komme,
Og pege med sin stive Finger paa
Det aabne Saar.

Chorherren.

Tie, Satan!

Stimanden.

Kald ei ham!
Han sad og grinte under Æbletræet,
Imens jeg sneg mig gjennem Haugegangen
Herop.

Chorherren.

Gaae!

Stimanden.

Arbeid er sin Løn værd, veed I.
Jeg myrder ei for Intet.

Chorherren.

Skynd dig bort!
En anden Gang! Der kommer Nogen — gaae!

Stimanden.

Ja, rigtigt! det er Fodtrin — I blier bleg!
(med haanende Latter.)
Er Kirkens Tjener bange for de Døde?

Hvor gaaer det med Samvittigheden?

Chorherren.

Bliv!

Stimanden.

Hvad nytter det? Jeg kan ei frelse Jer,
Naar Satans Time kommer.
(sniger sig hurtig ind i Sidekammeret.)

En Munk træder ind.

Chorherren.

Er det Eder?
Det er paa Tiden alt? Man venter paa mig
I Kirken?

Munken.

Nei.

Chorherren.

Jeg kommer hastigt.

Munken.

Spar Jer
Uleiligheden. Kirken trænger ikke
Til Eders Tjeneste: det vil I see
Af dette. (rækker Chorherren et Brev.)

Chorherren.

Hvad betyder det?

Munken.

Læs selv!

Chorherren.

Fra Bispen — (læser): Eders Nedrighed er røbet.
Flye Klosteret, før Dagen bryder frem;
Hvis ei, vansmægter I den næste Nat
I Fængselskjælderen, hvor Hungersdøden
Skal straffe Jer.

Munken.

I snart maa være færdig.
Om fire Timer maa I bort. (gaaer.)

Chorherren.

Bie — hør mig! —
Var det et Hexeshn? en Midnatsdrøm?
Nei, vaagen er jeg! Stolte Bisp, du seirer
Og træder mig i Støvet! Knuus mig da,
Fortvivlelse! hvad skal jeg leve for?

Stimanden (træder frem).

Til Lykke! Ei! fortvivler I saa snart?
I blier ei Pave; men hvad siger det?
Nu kan I blive Røver — dertil har
Naturen stemplet Eder. Lystig, Munk!
Følg med mig; I skal lære os det Fine
I Haandværket.

Chorherren.

Gaae, Skurk!

Stimanden.

Der kalder atter
Den sorte Krage paa sit Navn. Det var
Den anden Gang; nu vogt Jer for den tredie!
Saa klæder Helvede sin værste Djævel
I Eders egen Skikkelse, og sender
Jer den paa Halsen. Veed I ikke det?

Anden Stimand
(i Thorkils Pilgrimskaabe, træder varsomt ind).

Hvor blier du af?

Chorherren
(farer forfærdet tilbage).

Forbarmelse!

Begge Stimændene
(med ond Latter).

Den Usling!

Anden Stimand.

Det kuns er Kaaben, Herre! Manden ligger
I Skoven under Buskene.

(til første Stimand.)

Kom nu!

Den hele Flok er borte, Hulen tom,
Og Porten aaben.

Første Stimand
(til Chorherren).

Ret betænkt — I er
For feig og ussel til at være Røver.
Afgjør nu Eders Gjæld, saa kan I gaae
Hvorhen I lyster.

Chorherren.

Pak Jer bort! afsted!
Jeg ringer Mængden sammen, laer Jer gribe!

Første Stimand (med Haan).

Der er jo Ingen hjemme!

Anden Stimand.

Hid med Penge!

Chorherren (raaber).

Tilbage Røvere!

Første Stimand.

Tie! — eller —!

Chorherren
(flygter ind i Sideværelset).

Hjælp!

Anden Stimand
(drager sin Dolk og følger efter ham).

(indenfor.) Raab nu, ifald du kan!

Første Stimand

En herlig Fangst
For Djævlen!

Chorherren (indenfor).

Vee! jeg døer!

Anden Stimand.

(idet han træder ud.)

God rolig Nat,
Chorherre!

Chorherren.

Vee mig! — Thorkil! — Erik! — Vee!

Første Stimand.

Kast over ham din Kappe; lad os gaae,
Før Nogen kommer.

Anden Stimand.

Det er raadeligst!

(De gaae ud igiennem Sidekammeret.)

Tredie Scene.

(Aaben Plads udenfor Kirken i Roeskilde.)

Erik Jarl og de to Sammensvorne
(træde ind).

Erik.

Jeg bliver her; nu kommer Toget snart.

Første Sammensvorne.

Ei her er Blivested. Paa Flugt!

Den Anden.

Paa Flugt!
Fra Høiderne ved Byen har man seet
Den norske Flaade sætte iilsomt ud
Ad Havet til.

Erik.

Gud være lovet!

Den Første.

Vee os,
Ifald vi overraskes!

Den Anden.

Tak ei Himlen
For tidligt! Snart er Kongen her tilbage.

Erik.

Mit Liv, min Frihed gav jeg freidigt hen,
Hvis dette frelste hende.

Den Anden.

Tomme Ord!

Den Første.

Ombruser Lidenskabens Storm Jer endnu
Saa vildt, at I har tabt Besindigheden?

Erik.

Udraset har Orkanens Vold; nu stiger
Det vilde Jammerskrig fra knuste Vrag!

Den Anden.

Og det kan fryde Jer?

Den Første.

Kan I da hjælpe?

Erik (med Smerte).

Nei! Nei!

Den Anden.

Saa bort!

Erik.

En Stund endnu, saa følger
Jeg Eder.

Den Anden.

Kraftløs, som en Qvinde!

Erik.

Qvinde! —
Vi kaldes Mænd; og hvo af os er stærk,
Som hun, der hengier Alt, hvad Jorden eier
Af Fryd og Lykke? hengier det for ham,

Som vi har sveget, for vort Fædreland,
Som vi har villet styrte! — Flygter ene,
Ifald I vil; jeg gaaer ei bort herfra,
Før endnu eengang jeg har skuet hende,
I Smerten stor, som blid og skjøn i Lykken.

Den Første.

Hvor mødes vi?

Erik.

Paa Lyngehede.

Den Anden.

Veien
Igjennem Skoven er usikker.

Erik.

Ikke meer,
End hver en anden Vei, hvor ond Bevidsthed
Forfølger Flygtningen.

Den Første.

See! Toget kommer
Med Fakler; lad os ile.

Den Anden.

Træd tilside;
Ved Fakkelskinnet kan I blive røbet.

(Begge de Sammensvorne ile bort.)

Erik.

Jeg Intet har at tabe. Lad dem gribe
Og føre mig til Døden! Hvad er Livet,
Naar Livets Fred er død?

De to Stimænd (fra den anden Side).

Første Stimand,

Vie her en Stund;
Nu Toget nærmer sig. Ha, stod jeg nu
Selv Tyvende, i Spidsen for en Flok

Chorherren.

Forvovne! raser I?

Erik.

Vee Jer, ifald
Jeg raste! Thi saa bored nu mit Sværd
Sig Hevnens Vei igjennem Eders Bryst!

Chorherren.

Mit Embed kalder mig til Kirken nu;
Jeg har ei Tid at høre denne Vredes
Uskadelige Støi. Farvel, Herr Jarl!

Erik.

Hvormed har jeg da tirret Eders Had?
Hvi myrded I min Fred, imedens jeg
Troskyldig hørte Jer?

Chorherren.

Hvi fulgte I,
Forblindet, Lidenskabens Lygtemand?
I brændte for en Andens Hustro, Jarl;
Nu piner Straffen Jer.

Erik.

Det siger I,
Der Haabets Olie gød i syndig Flamme?
Jeg kraftigt skulde revet mig, som Mand,
Af Elskovs Tryllefavn; paa fremmed Kyst
Jeg kunde, skyldfri, med mit friske Mod
Traadt djærvt imod Skjebne, vundet Ære
I lystig Kæmp — Det kan jeg nu ei meer!
Forræder er jeg mod min Konge, troløs
Imod mit Fædreland; Forbandelsen
Vil følge mig, dens hæse Uglehyl
Bortskræmme Roligheden fra mit Leie,
Og kogle Kraften af mit Ungdomsblod.

Chorherren.

Saa trøst Jer med, at Eders Svaghed blev
Et Redskab til en hellig Hensigts Fremme.
Hvad kan I klage over? Skrøbelig,
I veg for Fristelsen, og praler nu
Af Eders Kraft?

Erik.

Saa var I Fristeren!
Men Straffens vrede Gud undviger Ingen;
Maaskee den snart indhenter Jer, naar mindst
I venter det. Jeg skriftede min Udaad
Og Eders Nedrighed for Biskop Vilhelm;
Frygt nu Retfærdighedens Arm!

Chorherren.

Dumdristigt!
Hvor er Beviis? I glemmer Thorkils Skjebne?

Erik.

Hvad har jeg her at vente meer? Frivillig
Jeg flyer mit Fædreland, og søger Farer
I fremmed Egn. Men fryd Jer ei for tidligt!
Undflyer I end den timelige Dom,
I undflyer ei Jer selv; Samvittigheden
Vil kræve strengt sin Ret. Med Hykler-Maske
I Dagen kan bedrage, Munk; men Natten
Forraader Hjertet. Jeg er ulykkalig,
Men ei med Eders bytter jeg min Lod,
Naar Mulmet hviler tykkest over Jorden,
Og Synden raaber høit til Eders Sjæl.

Chorherren.

Hvi dvæler I? Gaae! Qvinder kan I skræmme
Og Børn, ei mig!

Erik.

Den Time kommer vel,
Da dette frække Mod forlader dig —
Naar Dødens Dug staaer klam paa gule Ansigt,
Naar uden Haab du krymper dig, liig Snogen,
Der saaret ei kan døe, før Mørket voxer,
Og hvæser, gispende, i blodigt Støv.
Kan Dødningen gaae frem af Jordens Skjød,
Jeg sprænger Graven, og mit Blik skal bore
Fortvivlelsens jernkolde Dolk i dit
Halvbrustne Hjerte! Tænk paa mig i Døden! (han gaaer.)

Chorherren.

Den Rasende, med sine fæle Trusler!
Den dybe Grav beholder nok sit Bytte.
Tom Overtro! (det banker.)
Ha! hvad var det? Hvo kommer
Paa denne Tid?

Første Stimand
(træder ind ad en Sidedør).

God Aften!

Chorherren.

Hvad vil du?
Hvor tør du vove dig saa silde hid
I denne Dragt?

Stimanden.

Ved Mørket, fromme Herre,
Er alle Udyr sorte. Hvo kan skjelne
En Stimand fra en Munk ved Nattetide?

Chorherren.

Om Nogen havde seet dig!

Stimanden.

Vær ei bange.

Jeg gik en Gjenvei over Klostermuren;
I veed, jeg kjender den.

Chorherren.

Hvad vil I?

Stimanden.

Bringe
Jer Thorkils Afskedshilsen.

Chorherren.

Er han død?

Stimanden.

I troer det ei? saa gid han selv maa komme,
Og pege med sin stive Finger paa
Det aabne Saar.

Chorherren.

Tie, Satan!

Stimanden.

Kald ei ham!
Han sad og grinte under Æbletræet,
Imens jeg sneg mig gjennem Haugegangen
Herop.

Chorherren.

Gaae!

Stimanden.

Arbeid er sin Løn værd, veed I.
Jeg myrder ei for Intet.

Chorherren.

Skynd dig bort!
En anden Gang! Der kommer Nogen — gaae!

Stimanden.

Ja, rigtigt! det er Fodtrin — I blier bleg!
(med haanende Latter.)
Er Kirkens Tjener bange for de Døde?

Hvor gaaer det med Samvittigheden?

Chorherren.

Bliv!

Stimanden.

Hvad nytter det? Jeg kan ei frelse Jer,
Naar Satans Time kommer.

(sniger sig hurtig ind i Sidekammeret.)

En Munk træder ind.

Chorherren.

Er det Eder?
Det er paa Tiden alt? Man venter paa mig
I Kirken?

Munken.

Nei.

Chorherren.

Jeg kommer hastigt.

Munken.

Spar Jer
Uleiligheden. Kirken trænger ikke
Til Eders Tjeneste: det vil I see
Af dette. (rækker Chorherren et Brev.)

Chorherren.

Hvad betyder det?

Munken.

Læs selv!

Chorherren.

Fra Bispen — (læser): Eders Nedrighed er røbet.
Flye Klosteret, før Dagen bryder frem;
Hvis ei, vansmægter I den næste Nat
I Fængselskjælderen, hvor Hungersdøden
Skal straffe Jer.

Munken.

I snart maa være færdig.
Om fire Timer maa I bort. (gaaer.)

Chorherren.

Vie — hør mig! —
Var det et Hexesyn? en Midnatsdrøm?
Nei, vaagen er jeg! Stolte Bisp, du seirer
Og træder mig i Støvet! Knuus mig da,
Fortvivlelse! hvad skal jeg leve for?

Stimanden (træder frem).

Til Lykke! Ei! fortvivler I saa snart?
I blier ei Pave; men hvad siger det?
Nu kan I blive Røver. — dertil har
Naturen stemplet Eder. Lystig, Munk!
Følg med mig; I skal lære os det Fine
I Haandværket.

Chorherren.

Gaae, Skurk!

Stimanden.

Der kalder atter
Den sorte Krage paa sit Navn. Det var
Den anden Gang; nu vogt Jer for den tredie!
Saa klæder Helvede sin værste Djævel
I Eders egen Skikkelse, og sender
Jer den paa Halsen. Veed I ikke det?

Anden Stimand
(i Thorkils Pilgrimskaade, træder varsomt ind).

Hvor blier du af?

Chorherren
(farer forfærdet tilbage).

Forbarmelse!

Begge Stimændene
(med ond Latter).

Den Usling!

Anden Stimand.

Det kuns er Raaben, Herre! Manden ligger
I Skoven under Buskene.

(til første Stimand.)

Kom nu!

Den hele Flok er borte, Hulen tom,
Og Porten aaben.

Første Stimand

(til Chorherren).

Ret betænkt — I er
For feig og ussel til at være Røver.
Afgjør nu Eders Gjæld, saa kan I gaae
Hvorhen I lyster.

Chorherren.

Pak Jer bort! afsted!
Jeg ringer Mængden sammen, laer Jer gribe!

Første Stimand (med Haan).

Der er jo Ingen hjemme!

Anden Stimand.

Hid med Penge!

Chorherren (raaber).

Tilbage Røvere!

Første Stimand.

Tie! — eller —!

Chorherren

(flygter ind i Sideværelset).

Hjælp!

Anden Stimand

(drager sin Dolk og følger efter ham).

(indenfor.) Raab nu, ifald du kan!

Første Stimand

En herlig Fangst
For Djævlen!

Chorherren (indenfor).

Vee! jeg døer!

Anden Stimand.

(idet han træder ud.)

God rolig Nat,

Chorherre!

Chorherren.

Vee mig! — Thorkil! — Erik! — Vee!

Første Stimand.

Kast over ham din Kappe; lad os gaae,
Før Nogen kommer.

Anden Stimand.

Det er raadeligst!

(De gaae ud igjennem Sidekammeret.)

Tredie Scene.

(Aaben Plads udenfor Kirken i Roeskilde.)

Erik Jarl og de to Sammensvorne
(træde ind).

Erik.

Jeg bliver her; nu kommer Toget snart.

Første Sammensvorne.

Ei her er Blivested. Paa Flugt!

Den Anden.

Paa Flugt!

Fra Høiderne ved Byen har man seet
Den norske Flaade sætte iilsomt ud
Ad Havet til.

Erik.

Gud være lovet!

Den Første.

Vee os,

Ifald vi overraskes!

Den Anden.

Tak ei Himlen
For tidligt! Snart er Kongen her tilbage.

Erik.

Mit Liv, min Frihed gav jeg freidigt hen,
Hvis dette frelste hende.

Den Anden.

Tomme Ord!

Den Første.

Ombruser Lidenskabens Storm Jer endnu
Saa vildt, at I har tabt Besindigheden?

Erik.

Udraset har Orkanens Vold; nu stiger
Det vilde Jammerskrig fra knuste Brag!

Den Anden.

Og det kan fryde Jer?

Den Første.

Kan I da hjælpe?

Erik (med Smerte).

Nei! Nei!

Den Anden.

Saa bort!

Erik.

En Stund endnu, saa følger
Jeg Eder.

Den Anden.

Kraftløs, som en Qvinde!

Erik.

Qvinde! —
Vi kaldes Mænd; og hvo af os er stærk,
Som hun, der hengier Alt, hvad Jorden eier
Af Fryd og Lykke? hengier det for ham,

Som vi har sveget, for vort Fædreland,
Som vi har villet styrte! — Flygter ene,
Ifald I vil; jeg gaaer ei bort herfra,
Før endnu eengang jeg har skuet hende,
I Smerten stor, som blid og skjøn i Lykken.

Den Første.

Hvor mødes vi?

Erik.

Paa Lyngehede.

Den Anden.

Veien
Igjennem Skoven er usikker.

Erik.

Ikke meer,
End hver en anden Vei, hvor ond Bevidsthed
Forfølger Flygtningen.

Den Første.

See! Toget kommer
Med Fakler; lad os ile.

Den Anden.

Træd tilside;
Ved Fakkelskinnet kan I blive røbet.

(Begge de Sammensvorne ile bort.)

Erik.

Jeg Intet har at tabe. Lad dem gribe
Og føre mig til Døden! Hvad er Livet,
Naar Livets Fred er død?

De to Stimænd (fra den anden Side).

Første Stimand,

Vie her en Stund;
Nu Toget nærmer sig. Ha, stod jeg nu
Selv Tyvende, i Spidsen for en Flok

Af raske Kratmænd, troe mig, Dannerkongen
Ei skulde lede om sin Viv i Nat
Hos Munkene.

Anden Stimand.

Men nu vi er kun To.
Vi tør ei dvæle længer. Hvad er her
At see?

Første Stimand.

En Qvinde, der, som vi, er Uven
Med Lykken. Kæmper ikke hun, som vi,
Mod Skjebnens Trods? Hvor bleg hun er, den Arme!
Dog ingen Frygt jeg seer i hendes Aasyn.
Et herligt Blik! Det svage Legem svigter;
Men Sjælens friske Flamme blusser klart.
Med dette Blik anstod det Mænd at gaae
I Døden!

Anden Stimand.

Tie dog! Lad os gaae tilside!

(de træde tilbage.)

En Munkeskare, med Fakler, fører Juta til Kirken. Hun støtter sig, svag og bleg, paa to af sine Hoffruer. Kirkedøren aabnes, og Biskop Vilhelm træder hende imøde. Indenfor staae Nonner, færdige til at modtage hende.

Vilhelm

(der med paatagen Strenghed søger at skjule sine Følelser).

Hvo nærmer sig i denne tause Stund
Til Herrens Helligdom?

Juta (med Fasthed).

En fordums Dronning.

Vilhelm.

Hvad søger du?

Juta.

Fred — evig Fred!

Vilhelm.

Den finder
Du først i Himlen.

Juta.

Der jeg venter den.
Oplad mig Kirkens Port; dens Hvælving høi
Modtage mig, og fjerne Livets Støi;
Dens Vinterkulde slukke jordisk Glød,
At svage Hjerte luttres før sin Død.
Min Tid er kort!

Vilhelm.

Frivilligt, uden Tvang
Du kommer hid?

Juta.

Frivillig er min Gang,
Som Kæmpens, naar han seer sit Land i Nøden,
Og styrter sig blandt Fiendens Flok i Døden.

Vilhelm.

Saa styrke Gud dit Hjerte med sin Kraft!
Forlade skal du Verdens Herlighed
For evigt. Gjennem Cellens Sprinkelvindue
Indtrænger ingen Straaler af dens Glands.
Det hvide Dødninghoved stirrer paa dig
Fra Fyrrebordet ved det haarde Leie;
Hver Morgen minder det om Dagens Korthed,
Hver Aften minder det om Dødens Komme.

Juta.

Min Trøst er den.

Vilhelm.

Du bød, som Herskerinde;
Du ydmygt nu vil lyde Pligtens Bud?

Til Himlen ene tør din Tanke staae;
Naar Sløret nu blier trukket for dit Øie,
Maa intet jordisk Ønske see tilbage.

Juta.

Dit Bud er strengt, men jeg skal lyde det.
Som Stjernen gjennem Nattens Taagedampe
Nedsender Trøstens Straaler i vor Nød,
Det stærke Glimt af Gravkapellets Lampe
Skal funkle gjennem Sløret, klar og rød;
I Dødens Hvælving lærer jeg at haabe,
Ved Marmorkisten seer jeg Palmen groe;
For Høihed byder den mig evig Ro,
Et sneehvidt Dække for min Purpurkaabe.
Det glimrer ikke — men naar Røsten lyder,
Og Støvet, opreist, gaaer af Graven ud,
Som Vinger Linet fra min Skulder flyder,
Jeg løfter dem og hæver mig til Gud!

Vilhelm.

Bundløst er Naadens Væld! Drag ind til Freden!
Blandt Kirkens Stene Syndens Spire døer;
Din gode Sæd bær Frugt i Evigheden!

(Vilhelm træder ind. Juta følger ham, ledsaget af Munkene. Chorsang i Kirken.)

Chor.

Hvad er Kronens Glands og Guld?
Blændværk kun og ringe Muld!
Fyrsten i Skarlagenpragt,
Betleren i Pjaltedragt,
Lige store, lige smaae,
Røgne ud af Verden gaae!

Hvad er Jordens Glædestant?
Høimælt Strid, som aldrig vandt!

Hjertets Frygt og Hjertets Haab
Døves ei af Skingreraab.
Salig den, der søger Ro
I den stille Klosterbo!

Evigt bag den høie Muur
Blomstrer smukt en ny Natur;
Ormen døer, og Haabets Grønt
Smiler altid foraarsskjønt;
Salig den, der søger Fred
Med sin Gud i Eensomhed!

Erik.

Det er forbi!

Stimanden.

Jeg myrder aldrig meer! (gaaer.)

(Kong Svend fulgt af Skjalm Hvide og flere Kæmper, træder ind og standser en Stund.)

Svend.

En liflig Sang! Igjennem Natten stige
De fulde Stemmer saa høitideligt.

Skjalm.

Beshynderligt! — ved dybe Midnatstide!

Svend.

Stem atter i! Syng atter Eders Hymne!
Hvor deiligt klinge Fredens Orgeltoner
For Krigeren, der kom fra Dødens Mark!
Nu Alt er tyst; de vil ei synge meer.
Afsted til Borgen da; min Juta venter.

(han gaaer med sine Mænd.)

Erik.

Hun er der ei! du finder ei din Hustro!

(han flyer.)

Chor (fra Kirken).

Deilig staaer i Dalens Ly
Hvide Lilie, from og bly;

Deilig træder Kirkens Brud
I sin hvide Dragt for Gud.
Blomsten seer mod Himmelen;
Himlens Draabe qvæger den.
Hjertets Kalk sig aabner da;
Trøsten kommer ovenfra.
Salig staaer du, fromme Brud,
I Ukyldighed for Gud!

Svend (bag Scenen).

Ha, lumske Gjerning! skjændige Bedrag!

Skjalm Hvide (ligeledes).

Omringer Kirken! Vogter hver en Udgang
Med draget Glavind!

Svend.

Tæm den vilde Skare,
At ei den bryder ind! Min Arm er nok!
Tilbage, mine Stridsmænd!

(træder ind med Skjalm og gaaer til Kirkedøren.)

Skjalm.

De har spærret
Indgangen for os!

Svend (raaber).

Aabne Kirkens Port!
Jeg byder det!

Skjalm.

Han vil ei høre dig,
Den trodsige Prælat! Jeg sprænger Porten!

Svend.

Brug ingen Vold i Folkets Paasyn! Følg mig;
Bag Choret er en Dør — den aabnes let:

(idet Svend vil gaae med Skjalm, aabnes Kirkedøren; Juta kommer, ledsaget af Nonner, og fulgt af Vilhelm og Munke.)

En Nonne.

Hun segner!

Vilhelm.

Stands! Drag Sløret bort!

Juta.

Til Klosteret! —

Jeg føler ingen Svaghed mere!

En Munk.

Kongen!

Svend.

Du frække Undersaat! hvad har du vovet!

Vilhelm.

Min Pligt, som Kirkens Øvrighed. Tilside!
I Pavens Navn!

(løfter sin Bispestav mod Kongen, der slaaer ham den af Haanden med sit Sværd.)

Svend.

Din Magt er nu tilende.

(til Munkene.)

Adlyder Kongen! Bort med dette Slør,
Med denne Dødningdragt! Min Hustro er hun,
Som Dronning skal hun gaae herfra.

Juta.

Nei! Nei! —

Forshynd dig ikke! — Jeg er Kirkens Brud!

Svend.

Det første Løfte gav du mig! — Til Choret,
Du falske Munkeflok! kræv der tilbage
Med Bøn og Sang den bange Qvindes Ed!
Aftvungen blev den hende — Vold og Svig
Har fristet hendes Hjerte! — Kom, min Juta!

Juta.

Frivillig var min Ed!

Vilhelm.

Den hørte Himlen,

Og vil bevogte den!

Juta.

For dig og Danmark
Hengav jeg mig — hengav al Verdens Glæde.
— Det maatte skee — Jeg har jo stridt en Strid,
Saa tung, saa haard, som ingen Qvinde før;
Nu har jeg udstridt — ængst nu ei min Fred!
Jeg har ei meer at give dig paa Jorden —
Vær stærk, og gaae! Mig Dødens Haand har rørt;
En Strøm af Himlens Straaler har jeg skuet —
Og Herrens Engle kaldte paa min Sjæl!

Svend.

Din Smerte har forvildet dig! Tilbage
Til Livet og dets Lykke! Du er min
For Gud og Mennesker — min Kongemagt
Er stærk nok til at løse Løftet. Følg mig!
Jeg trodser Paven og hans Band!

Juta.

Vanær
Ei Helligdommen ved din Lidenskab!
— See hist! Det døde Malm faaer Liv — Cheruben
Gaaer frem, og løfter Sværdet mod os Begge!
— Ved al den Marter, jeg har lidt for dig —
Ved Hjertets sidste Suk, naar Øiet brister —
Ved Salighedens Haab, ved Herrens Kors
Besværger jeg dig: O! forlad mig nu!
— Farvel for denne Jord!

Svend.

Du blegner Juta!

Juta,

Det var min sidste Kraft — jeg føler Døden —
Den vil vel komme snart! — Jeg seer din Taare:

Du hører mig — du vil ei hindre mere
Min Bøn, min Ro!

(i hans Arme.)

Med dette Kys, uskyldigt,
Som Englens Tanke, jeg trolover mig
For Himlen med dig — der, jeg veed det, der
Vor Kjærlighed er ingen Synd for Gud!

Svend.

O Juta! Juta! Du forlader mig!

Vilhelm.

Styrk du ham, Herre! Giv ham Trøst og Fred
Af Danmarks Lykke, Folkets Kjærlighed!

(Dækket falder.)

Kong Sigurd.

Tragedie.

(1826.)

Personerne.

Sverre, Norges Konge.
Erik, Ærkebisp.
Niels, Biskop i Opslo.
Baard Guttormsøn, Sverres Høvding.
Cœlestinus, Munk.
Arne, Laugmand.
Sigurd, hans Fostersøn.
Svend, Arnes Søn.
Thorbjerg af Hersle, **Asbjørn**, **Ragnvald**, } Høvdinger.
Grimkjeld, en Bonde.
Gunhild, hans Hustro.
Ragnhild, Arnes Datter.
Sigrid.
Kæmper og Munke.

Tiden: 1189.

Prolog.

(En Harpe, omvunden med en Grankrands, staaer i Hallen.)

En Helt skal falde. Granens dunkle Grønt
Omvinder Harpen; det forkynder Død.
Men og dets Vinterliv betyder skjønt,
At Aandens Kraft ei døer i Livets Nød.
Betragt da Heltens Færd! Følg over Vove
Og Fjeldstrand Sangens Flugt: til Sarpens Fos,
Til Opslo, og det fagre Nidaros!
Thi denne Krands tilhører Norges Skove.

Hids breden Seil paa Tankens raske Snekke,
Og far mod Tidens Strøm til Oldtids Dag!
Ei Dalens Vaabenbulder Eder skrække!
Hvor Nordmænd færdes, falde tunge Slag.
Paa høie Steenbjerg, hvor sig Fyrren grener,
Kong Sverre stander, vaabenklædt, paa Vagt;
Hans Blik er skarpt, hans Sjæl er uforsagt;
Og tæt i Kreds staae djærve Birkebener.

Hvi rynker Kongen da sin Pande, vred?
Hvi stirrer han mod Vigens Kyst i Syd?
— De trædske Munke hade Norges Fred,
Og Sverres Kummer tykkes dem en Fryd.

Ung Sigurd reiser sig i Manddoms Vælde,
(Bedrager ei — han er bedragen selv!)
Med Kraft han dæmme skal for Bjergets Elv;
Nu blinker Øren; Skoven vil ham fælde.

Alt kaarer ham paa Thing en Heltevrimmel,
Og Huldskab sværger Lykken ham paa Val.
Sanct Olaf hører Braget fra sin Himmel,
Og skuer ned mod Norges kjære Dal;
Med Lyst han seer den unge Helteflamme,
Med Smerte Sporet af dens vilde Brand.
Skal Sigurd fældes? eller Norges Land?
— Det unge Kæmpebryst maa Døden ramme!

Om Harpen snoer sig Granens dunkle Green;
Hans Hæder overvintres skal med Krandsen.
Han falder; Muldet hviler paa hans Been;
Men Bautastenen staaer i Morgenglandsen.
I Sorg gaaer trofast Elskov ved hans Baare,
Og Sverre hædrer selv sin Fiendes Sværd!
Betragt hans Fald; og er ham Sangen værd,
Da følger ham til Graven med en Taare!

Første Act.

Første Scene.

(I Christkirken i Trondhjem.)

Kong Sverre, Baard Guttormsøn, Ærkebisp Erik, Biskop Niels, Munke, Høvdinger og Stridsmænd.

Sverre.

Nu har I Bispestaven, Niels. Til Lykke
Med Eders høie Værdighed!

Niels.

Jeg takker
I Ydmyghed min Gud!

Baard.

Og Kongen, Biskop!

Niels.

Og Kongen; det forstaaer sig, ædle Jarl.

Erik.

Og Paven!

Baard.

Norges Drot og ikke Rom
Bortgiver Norges Bispestave.

Erik.

Paven
Tillod hans Haand at tage Kongens Gave.

Sverre.

Ei her er Sted til Strid, ei Tid til Ordkiv.
Kun slet forliges vi, Hr. Ærkebisp;
Men her, i Templet, skal der være Fred
Imellem os! Hvor Psalmen synger smukt
Om ydmyg Fromhed, passer det kuns lidet
At lade Harm og Stolthed føre Ordet.
I Morgen samles Huusthing paa min Kongsgaard,
Og der jeg møder Eder.

Erik.

Ja, jeg kommer,
Jeg kommer, Konge! Himmelen forunde
Min Tale Kraft! Det gjælder Kirkens Forsvar.

Sverre.

Jeg er ei Kirkens Fiende. Mine Laugmænd
Skal dømme lovligen i denne Sag,
Om I skal være Hersker, eller jeg.

Erik.

Ei derom Striden er; ei Eders Laugmænd
Kan skille denne Tvist!

Sverre.

Imorgen, Erik!
Imorgen! Ikke her! ei nu! (til Niels.)
Af Eder
Jeg venter Tak. Bedrag min Tillid ei!

Niels.

Hvor kan I tvivle mod mit Hjerte, Herre?

Sverre.

Jeg kan ei læse hver af Hjertets Tanker
I Eders Ansigt. Manget Venneraad
Advared mig imod Jer, Niels.

Niels.

Saa har
Jeg hemmelige Avindsmænd — dem Gud
Tilgive!

Baard.

Eders hemmelige Fiender
Jeg kjender ei, men her staaer En blandt dem,
Der heller mødte Jer paa Stridens Vei
I Pandsersærk, end nu med Bispekappen
Paa begge Skuldre.

Niels.

I, Baard Guttormsøn!
Hvad hører jeg? Hvor dybt bedrøver I mig!
Miskjendt af Norges bedste Mand, af Kongens
Høibaarne Frænde! Hvor formørker I
Min Hædersdag, Baard Guttormsøn!

Baard.

I veed
Hvorledes I har listet Eder hid,
Hvor nu I staaer. Ved ydmygt Tryglebrev,
Som aldrig gjæv Mands Haand bør kunne skrive,
I vandt en Dronnings Forbøn.

Niels.

Ædle Jarl!
Og I, min høie Herskér! er det muligt?
Saa vrangt udlægges min Ærbødighed
For Dronningen, min dybe Ærefrygt?
— Ja, vistnok ydmyg! Hvilken Mand ydmyger
Sig ei for slig en Qvinde? Var jeg værdig
At tage Plads paa Opslo Bispesæde,
Naar ikke dybt jeg bøied mig til Jorden
For hendes Dyder? Hendes Forbøn bad

Jeg om — naturligt! — afslog hun det ikke,
Da vidste jeg, mit Ønske var tilbørligt.
Jeg vel er Mand; men dog i Kald og Væsen
Er Kirkens Tjener mere nær i Slægt med
Den ydmyge, den fredelige Qvinde,
End just med Slagets Helt. Ved hendes Forbøn
Vanæres Ingen.

Sverre.

Viis ved ærlig Gjerning,
I er den værdig! Eders gamle Slægt
Har fristet svare Tab i mine Krige
Med Magnus Erlingsøn; meer villigt rakte
Jeg Øret til Margretes Bøn, fordi
Jeg ønsked selv at give Jer Erstatning.
Glem ikke det!

Niels.

Gud seer min rene Villie!

Sverre.

Han seer den, og vil dømme den engang!
I lyder ham, naar Thronen I adlyder;
Og lokkes Hjertet under Bispekaaben
Af Herskelyst, saa tænk paa Eders Herre
Og Mester, han, som bød at give Keiseren
Hvad Keiserens er.

Erik.

Og Gud hvad Guds er — Kirken
Hvad Kirkens er.

Sverre.

Det sidste staaer der ikke!
I tør ei tage fra, ei lægge til.
I glemmer, Ærkebisp, at jeg var Præst,

Før Kongemagt jeg fik. Jeg kan endnu
Min Børnelærdom. (til Niels.)
Agt paa Rigets Kaar,
Saa vil I see, det trænger høit til Ro.
Et halvt Aarhundrede har Norge været
En Valplads; hver en Elv har flydt med Blod;
Kun Oprør, Kongemord og Borgerkrig
Har Tiden født. Det nu er tolv Aar siden
Jeg kaaredes til Drot paa Ørething.
Syv Aar gik jeg og mine Birkebener
I Kamp med Magnus Erlingsøn; forgjæves
Jeg bød ham Deel i Riget, som var mit,
Forgjæves bød jeg ham, at lade Lykken
Sagskifte mellem os i Enekamp,
Og spare Norges Mænd til Fredens Idræt.
Ei Magnus selv var haard af Sind; men stolt
Og listig, egged Trondhjems Ærkebisp,
Min Fiende Augustinus, ham til Had
Og Feide.

Erik.

Nu er Augustinus død.
Uvenlig blier den Rune, Fiender hugge
Paa død Mands Gravsteen.

Sverre.

Gud tilgive ham
I Himlen! Jeg tilgav ham her; det veed I.
Jeg vil ei nævne hvad jeg selv har lidt;
Skjøndt Granens Bark var tidt min Føde, Sneen
Min Drik, min kongelige Duunseng Fjeldet,
Og Vinterstormene min Taffelsang.
Som Hvirvelvind greb vild Fortvivlelse
De haarde Birkebener, kraftesløse

Af Frost og Sneefog, Tørst og Ulvehunger;
Som rasende, de vilde kaste sig
Fra Klippen ned i Dybet, eller ende
Den lange Qval i deres eget Staal.
Ved Bergens Skjærstrand styrted Magnus sig
I Bølgerne. Nu kunde Fædrelandet
Gjenvundet Kraften i livsalig Fred;
Men Bisper og Prælater agte dette
Kuns lidet værd mod deres egen Høihed.
Ved Digt de hidse Menigmand til Had,
Saa Barnet raaber, naar det støder Steen
Mod Steen: gid Sverres Hoved laae imellem!
Til let Bedrag ved Jernbyrd lokke de
Hver dristig Dreng, der ønsker sig min Krone.
En usæl Betlersøn, John Kufflung, skammed
Ei Opslo Klerkeskab sig ved at kalde
Med Herrenavn; og mangen Bisp loe fuult
I Skjæget, dengang Nidingen føer frem
Med Brand mod Trondhjems By. — Ha, Niels, vær tro!
Vær tro!

Niels.

Som Guld, min Herre!

Sverre.

Tykt, som Heire
Paa Hvedemarkene, vil Kongesønner
Groe frem i hver en Dal, og reise høit
Det golde Hoved. Giv den onde Plante
Ei Vært ved Haabets Solskin, Overmodets
Mairegn! Den gode Sæd kan ikke skaanes,
Naar Leen løftes; uden Næring visner
Ukrudet af sig selv. Brug Ordets Glavind
Med ærlig Kraft; og jeg kan lade Staalet

Groe fast til Læderbalgen. Vigen er,
Som Trøndelagen, tro og roligfindet,
Naar Ingen egger det. — I Godt kan virke,
Men ogsaa Ondt!

Niels.

Før smuldre Bispestaven
I denne Haand!

Sverre.

Ja, vogt Jer vel for Falskhed!
I veed, min Færd er snar, som Skiens Fart
Ned over Aasens Skræntning, naar det fyger
Med Frostsnee. Lidet skal det lyste Jer,
At møde mig engang i Opsloby
Med harmtændt Blik! Som Undersaat, tilsvor I
Mig Troskabsed ved Alteret; som Mand,
Giv Sverre nu Jert Haandslag! — Uden Svig?!

Niels.

Ja — uden Svig!

Baard.

Den Haand I rækker Kongen —
Glem ikke det! — det er den samme Haand,
Der bad om Bispestolen.

Sverre.

Drag til Opslo;
Dvæl ei! Det let aarsager Tab og Brøst,
Naar Hjorden savner Overhyrdens Røst.
(til Erik.)
Imorgen mødes vi, min Ærkebisp.
Ei kommer jeg, for Eders Ret at krænke;
Dog heller ei jeg Eder min vil skjænke.
Jevnsides ei kan Klerk og Konge staae;
Den Ene af os viger eller falder!

Thi, hør mit Ord! kuns Eet af To vil Sverre:
Døe, eller Ene være Norges Herre!
(Sverre og Baard Guttormson gaae med deres Følge. Erik og Niels ledsage Kongen til Kirkedøren.)

Niels.

Ved denne Stav! det Ene skal du, Sverre!
Kun ikke det, at være Norges Herre!

Erik.

Jeg tør dog troe Jer?

Niels.

Derom spørger I?

Erik.

I bragte fast min Tro i Vilderede
Paa Eders Tales krumme Veie.

Niels.

Fromme,
Som Duer skal vi være, mener I?
Men staaer der ikke skrevet: vi tillige
Skal være snilde, som den glatte Slange?
Jeg viser ikke Braaden, før jeg stikker.
I, Høiærværdige, har altid yndet
Den raske Krigerfærd mod Eders Fiende
Med reist Standart, med Angrebsskrig og Stormløb;
Og hvad har I udrettet? At Imorgen
Paa Folkething han lader verdslig Laugmand
Fradømme geistlig Overherre Magt
Og Rettighed!

Erik.

Det skal han ei! Det tør
Han ikke! Viger jeg, da er det ude
For evig Tid med Geistlighedens Vælde
I Norge. Han vil smede, medens Jernet
Er varmt.

Niels.

Derom kan ikke være Tvivl.
Hans Moders rette Mand var Smedesvend;
Saa han forstaaer Haandteringen.

Erik.

Endnu
Mit Bryst har Stemmens Kraft, endnu har Folket
Ærbødighed for Palliet. Hvert Punkt
I Augustini Lov skal opretholdes.
Før styrte jeg i Støvet, før jeg viger!

Niels.

I styrter, Høiærværdige! Kong Sverre
Har været Munk, han er veltalende.
I Bergen tvang han jo ved Ordets Fynd
De ryggesløse Birkebener selv
Til Ædruehed; Hvo staaer mod ham i Ordkamp,
Naar Sligt han virke kan? Hvor ofte tordned
I ei fra Choret hist mod Kongens Synder,
Mod disse vilde Mænd! Slog Lynet ned,
Hr. Ærkebisp? Et Kornmoed blev det kun,
Som drev hans Egenvældes geile Grøde
Til Modenhed! For ærlig, alt for ærlig
Var Eders Fremfærd. Kjætter er Kong Sverre,
Thi Pavens Magt benægter han; han er
Schismatiker: mod ham er List og Ænke
Tilladelige Vaaben.

Erik.

Hvilken Udsigt
Til Seier har I da ved dem?

Niels.

Den bedste!

Imellem Bjergene sig aabner tidt
En herlig Udsigt, hvor den ventes mindst.
Jeg mindes godt, da førstegang jeg drog
Til Trondhjem, hvor den golde Bjergørk trætted
Mit Blik. Vildfaren meente jeg mig alt,
Saa lidet Spor var trindt omkring at see
Af denne Byes berømte Deilighed.
Da dreied Gangeren til Høire ned
Ad Steenbjergsbakken — og et nordisk Eden
Laae udbredt for mit Øie. Paa sin Halvø
Stod Nidaros med alle sine Kirker,
Omsnoet af Elvens Arm; begrændset trindt
Af Fjeld og Enge, straaled viden Fjord
I Morgenglandsen; hisset steg en Baggrund,
Hvis mørke Sider styrted bradt i Havet,
Mens her det favre Hlade høined sig,
Jevntskraanende, med sine grønne Agre;
Og midt i Dybet skinned Munkholmen,
En prægtig, sølvindfattet Ædelsteen
Paa Havets store Finger. Aldrig, tænkte
Jeg da, du skal paa Livets Ørkenvei
Mistvivle om en venlig Udsigt. Nær mig
Stod Sverres Borg paa Bjerget — Sion kaldte
Hans Hovmod den; en David vil han være,
Ei Drot alene, ogsaa Førstepræst,
En Sions Vægter! Harmfuldt blev mit Sind;
Dog snart jeg smilte roligt, mens jeg skued
Fra Høiden ned i Trondhjems Dal; og fast
Besluttet var det nu, at vorde Biskop,
Og prøve Stavens Kraft mod Herrespiret.
— Nu har jeg den!

Erik.

I har betalt den dyrt;
I krummed Jer for Eders Fiende.

Niels.

Buen
Maa ogsaa krumme sig, skal Fienden døe.

Erik.

Og hvad er Eders Anslag nu?

Niels.

At lokke
Vildheiren frem paa Sverres Hvedemark!
Ei vanskeligt det er at finde Prindser
I Norge nuomstunder.

Erik.

Slagen ligger
John Kufflung.

Niels.

Han skal faae en Eftermand.

Erik.

I finder Ingen, der kan staae mod Sverre,

Niels.

I to Aar trodsed Hiin, skjøndt lidet klygtig,
De djærve Birkebener; midlertid
Fik Kongen ingen Stunder til at tage
Guldfryndset Hynde bort fra Eders Sæde,
At høine Herrestolen med. En dristig,
Med Kraft og Klygt begavet Ungersvend
Skal kræve Spiret i det søndre Norge.
Jeg selv har Nøglen nu til Kirkedøren;
I Sacristiet ligger Jernet gjemt,
Der aldrig svider fyrstebaaren Haand —
Naar først den falvet er bag Alteret.

Erik.

Ha, vogt Jer, Niels! Hans Syn er skarpt som Lossens.
Han seer sin Uvens Trin igjennem Mørket,
Og springer høit fra Granen paa hans Ryg.

Niels.

Frygt ei for mig, Hr. Ærkebisp. Jeg gaaer
Ei selv igjennem Skoven, naar det mørknes.
Man søger, til man finder: det er skeet.
Der boer en Munk i Hovedøens Kloster
Ved Opslo; Cselestinus kalder han sig —
En ærlig Støver af den ægte Race;
Til sidste Aandedræt forfølger han
Det reiste Vildt, og bringer trolig Byttet
Til Jægeren. Jeg har alt prøvet ham
Ved mindre Hverv, og givet ham det større.
Jeg haaber, snart skal Rygtet flyve hid
Med saadant Bud, som ei skal fryde Sverre.

Erik.

Og har I afgjort denne Sag med Eders
Samvittighed? I frister til Bedrag;
I lokker til Fordærvelsen! Jeg ønsker,
I ei maa snuble over egen Fod!

Niels.

Og Jer jeg ønsker Held og Kraft i Morgen,
Min Ærkebiskop! Magni gamle Lovbog,
„Graagaasen", hører jeg, skal atter braske
Paa Thing med sine Vinger. Knus dens Hoved
Med denne Krumstav; ellers æder den
Al Kirkens Tiende, saa Præst og Kloster
Maae betle Livsensbrød af Kongens Haand.
Tohundred Væbnere med Skjold paa Arm
Gik før i Rad hvor Norges Ærkebisp

Treen frem; paa eget Langskib styred han
Jevnsides Kongen, naar han fandt for godt,
Og lagde mod ham, naar det gjordes nødigt:
Nu skal han nøies med et Stodderfølge
Af sexten Drenge, for at Menigmand
Kan spotte med hans Afmagt! Vild er Tiden
Og tøileløs; den tæmmes ei ved Ord.
Hvor fromt end Budet lyder: liid og taal!
Jeg reiser Klygt mod Klygt og Staal mod Staal.
Farvel, min fromme Ærkebisp.

Erik.

Farvel!
Er Værket godt, da give Himlen Held!
(Niels gaaer.)
Min Vei er ikke hans, ei hans er min;
Jeg aabenlyst gaaer frem med ærligt Trin.
Det gjælder! Seirer Sverre, saa Farvel
Min Æresstol og Fædrelandets Fjeld!
Før mindste Gran jeg bortgier af mit Krav,
Som ringe Munk jeg bæres til min Grav! (gaaer.)

Anden Scene.

(Aaben Skovslette.)

Cøelestinus og Asbjørn komme.

Asbjørn.

Er her ei Mødestedet?

Cøelestinus.

Her. I Frastand
Vi høre Sarpen. Med sin evige Røst
Den taler til os gjennem Skovene.

Asbjørn.

Høitidelig er denne dumpe Brusen,

Eensformig som den er!

Cœlestinus.

De stærke Fosse
Er Orgelpiber i Naturens Sangværk,
Og deres Toner er en kraftig Bas.
Om Livet synger Fuglenes Diskant,
Og Stormenes Tenor er Dødens Gravsang;
Men Fossens Røst er Evighedens; Slægter
Har hørt den, og er sjunkne; tusind Slægter
Skal lytte til den her, naar vi er Støv.

Asbjørn.

De komme.

Thorbjerg af Hersle og Rognvald komme.

Cœlestinus.

Ringe kun er nu vort Antal,
Men Sverres Magt det true tør med Fare!
Har nu Enhver besindigt overveiet
Vort vigtige Anliggende?

Thorbjerg.

En Drot
Maa kaares uden Opkold.

Cœlestinus.

Tiden kræver
En dristig Daad, med stille Kraft undfangen,
Og født til Verden, som en Storm paa Havet.
Saafremt der Nogen blandt os er, som kjender
Den Mand, der vorder Sverres Ligemand,
Naar vi ham sætte lige høit, da nævne
Han frit sit Valg, at vi kan prøve det.
Kjæk maa han være — det er Sverre, veed I;
Snarraadig, viis, thi det er Sverre ogsaa,
En fager Mand, som han, thi Folket seer

Med Velbehag den fagre Drot paa Thinget.
Hans ringe Herkomst bør os ikke hindre,
Thi Sverres Arveret er endnu ikke
Beviist tilfulde.

Rognvald.

Mangen kraftfuld Yngling
Jeg kjender vel, men Ingen har jeg mødt,
Der kan i Klogskab og Erfarenhed
Jevnstille sig med Sverre.

Asbjørn.

Eders Blik,
Ærværdige, veed mere skarpt, end vore,
At gjennemskue Mennesket. Vælg I!

Cœlestinus.

Hvi tier Thorbjerg?

Thorbjerg.

Hvorfor lede vi
Saa vidt omkring? Der er vel den imellem
Os selv, der kunde bære Norges Krone.
Forsængelig er den Beskedenhed,
Der praler med sin Taushed, naar det gjælder
At tale. Vi er alle Mænd; jeg har
De fleste Aar, jeg var vel Kronen voxen!

Cœlestinus.

Det var I, Thorbjerg, dersom ei —

Thorbjerg.

Hvad har I,
At dadle? Veg og ræd jeg er maaskee?
Saa lysted det mig knap at æske Sverre
Til Brydetag paa Val med Vaabenhandske.

Cœlestinus.

En Helt I er; hvo veed ei det? I baned

John Kufflung Vei ved Eders Sværdbedrift;
Men dog —

Thorbjerg.

Jeg er ei Stridsmand blot, der hugger
I Blinde om sig med sin Hellebard:
Min Krigerlygt er svet, som min Sværdseg.
Ei herrebaaren er jeg; men at dette
Er ingen Hindring har I selv beviist.

Cœlestinus.

Det fordres ikke, at I er det — men
At Almuen tiltroer Jer det.

Thorbjerg.

Min Haand
Kan bære Jernbyrd.

Cœlestinus.

Hele Norrig kjender
Thorbjerg af Hersles Slægt. Høist ædel er den,
Men ikke kongelig: det veed Enhver.

Thorbjerg.

Hvem Bedre har da Eders Viisdom kaaret?

Cœlestinus.

Fuur ikke Panden, Thorbjerg! Lidt kun elsker
I Landet, elsker I for høit Jer selv.
Ei langt herfra i Dalen boer en Yngling
Af ukjendt Herkomst, fuld af Kraft og Ild.
Med sikker Haand, opmærksomt Øie har
Jeg loddet i hans Hjertes Dyb, men ikke
Jeg traf et Skjær, hvorpaa vor Plan kan strande.

Asbjørn.

Nævn ham!

Cœlestinus.

Hans Navn er Sigurd.

Thorbjerg.

Fostersøn

Af Arne Laugmand?

Asbjørn.

Ham? den fagre Jæger,
Som Dalens Møer kalde ham?

Cœlestinus.

Ham er det.

Thorbjerg.

Og ham skal Thorbjerg lystre? Kæmper tjene
Dumhaget Ungersvend, hvis Jomfrusværd
Har aldrig kysset blodigt Skjold?

Cœlestinus.

Han møder
Hunbjørnen med dens Flok, og qvæler den,
Liig Samson, i sit Favntag. Slagbedrift
Forbød hans Fosterfader ham at søge
I Borgerkamp; som Ilden dybt i Jordens
Indvolde, glsder Modet i hans Bryst;
Og Vee Kong Sverre, bryder den igjennem
Jordskorpen!

Thorbjerg.

Men Erfarenheden, Munk!
Mon den han vandt i Kamp med Skovens Dyr?

Cœlestinus.

Med Viismands Tanker Arne har belært ham,
Og Sigurd er en gammel Høvding alt,
Forinden han er maanedgammel Drot.
Den kloge Thorbjerg sidder jo med Asbjørn
Og Rognvald i hans Høiraad — skulde han
Da vorde raadvild?

Thorbjerg.

Vil I lokke mig
Ved Smiger, som et Barn?

Cœlestinus.

Det kan jeg ikke;
I er jo Mand. I strax gav Eders Minde,
Ifald I kjendte ham saa grant, som jeg.
Hans Aasyn aabent er og vennemildt,
Han ei vil føre Magtens Scepter strengt
Med Egenraadighed mod Norges Mænd.
Som Sværmer elsker han sin Mø; og aldrig
Har Sigurd sveget Vennehaandslag.

Rognvald.

Saadan
Har Rygtet skildret ham.

Asbjørn.

Hans Navn blier nævnet
Med Agtelse blandt Mænd.

Cœlestinus.

Hvor heldigt føier
Sig dette Samtræf af Omstændigheder
Til Landets Fred og Lykke! Ubekjendt
Er Sigurds Herkomst. Forved Arnes Dør
Henlagdes han en mørk Septemberaften,
Som treaarsgammelt Barn; ei Spor af Frænde
Blev fundet, skjøndt man søgte det med Flid.
Hvor let, at gjøre ham til Kongesøn!
Og skjænker Himlen ham sin Varetægt,
Han hævder hæderligt sin fundne Slægt!

Rognvald.

Vi vælge Sigurd!

Thorbjerg.

Denne Ungersvend —?

Asbjørn.

En bedre findes ei.

Cselestinus.

Thorbjerg af Hersle,
I veed, hvor høit I svor, hvor dyr en Ed!
At styrke trofast vore fælleds Kræfter
Ved Eders Kraft. Fravig ei dette Løfte!

Thorbjerg.

Hvi tale meer, naar trende Stemmer døve
Min ene? Kaar ham! Men, ved dette Glavind,
Hvis Eg har flere Ar, end han har Aar!
Vil Ungdoms Overmod og Uforstand
Mig byde Haan, jeg blier hans Fiendes Mand!

Cselestinus.

Frygt ei; hans Sind er ædelt.

Asbjørn.

Nu til Værket!

Cselestinus.

Til Værket! Gjennem Fyrreskoven fører
En Overstø ned til Arnes Huus. Ledsag mig;
Vi er der snart. Imens vi vandre sammen,
Fortæller jeg Jer Sagnet om ung Sigurds
Berømmelige Byrd og Herreret.

Thorbjerg.

Og Arne, troer I, fæster Lid til Sligt?

Cselestinus.

Med Sandheds Klæder dækker jeg mit Digt.
Det maa en Munk forstaae. I rolig Celle
Han lader Tidens gamle Sagn fortælle —
Hvor let, at tage fra og lægge til,

Og skabe flux et nyt, ifald han vil!
Men ei er denne Saga løgnfuld Tant;
Thi Løgn er ond; hvad godt er, det er sandt!
(De gaae.)

Tredie Scene.

(En anden Deel af Skoven, med Arnes Huus.)

Sigurd (træder ud, væbnet til Jagt). Ragnhild (følger ham).

Ragnhild.

Gaae ikke, Sigurd! Hvis du elsker mig,
Saa bliv, til Svend, min Broder, følger med.
Gaae ei alene paa en saadan Jagt!

Sigurd.

Alene? Ti Mænds Kraft har dette Spær;
Saa gaae vi elleve i Følge, Ragnhild.

Ragnhild.

De sultne Ulve samle sig i Flok;
Opsøg dem ei!

Sigurd.

Een søger jeg kun: ham,
Der stjal af Folden ud dit bedste Lam.
See hist hans Blodspor — kommer han for Skud,
Saa skal han bøde med sin gulgraae Hud.

Ragnhild.

Lad Ulven gaae!

Sigurd.

Er du en Skyttes Brud?
Hvad ængster dig? Er det da førstegang
Jeg jager Udyrsflok fra Bondens Vang?
Kuns Drengeleg er sligt.

Ragnhild.

Forvovne Sigurd!
blodig!

Sigurd.

Ja, ifald det var
Granskovens brune Drot, hvis hule Brum
Min Ragnhild havde vakt af hendes Slummer! —
Med Knur og Knagen, over Krat og Tjørn
Gaaer frem paa breden Lab den gamle Bjørn;
Nu glammer Hunden, Dyret reiser vildt
Sin tykke Hals, og Øiet sprudler Ild;
Fra Snoren farer Pilen, som en Vind —
Det hjælper ei, den rifted knap hans Skind;
Høit brummer den af Harm; dens Røst er Død —

Ragnhild (griber hans Arm).

O Sigurd!

Sigurd.

Frygt ei! Kort er denne Nød!
Med bøiet Knæ staaer Skytten uforsagt,
Og reiser fældet Spyd med al sin Magt;
Udyret steiler, Tungen hvisler rød,
Til Jorden ned den vil sin Fiende tvinge,
Og dybt i Spæret støder den sin Bringe!

Ragnhild.

Hvor du forskrækker mig, du vilde Jæger!
Med Ragnhilds og dit eget Liv du leger!

Sigurd (med Alvor og Beemod).

Du vil, at Sigurd i hans bedste Kraft
Skal sidde dorsk ved lune Arnested?
Tilsnitte Buegjord og Landseskaft
For Andres Haand, og aldrig selv gaae med?
Min Trøst er Jagtens Dyst: det er dog Krig,
Hvor Styrken kæmper imod Vold og Svig.
— En ukjendt Svend jeg er!

Ragnhild.

Jeg elsker dig!

Sigurd.

I Ledingsfærd jeg endnu aldrig stod,
Hvor Æren skriver Runerne med Blod.
Jeg lød din Faders Ord, skjøndt Kæmpers Raad
Og hvasse Spotord kaldte mig til Daad.
Naar Skjalden sang om Saar og Skjolderift,
Jeg sænked Øiet, og min Kind blev rød;
Som Hekla brændte jeg, naar Rygtet lød
Om Sverres Kamp og Erlingsøns Bedrift.
Og hvergang Dalen klang af Slagets Luur,
Jeg tyktes mig en Løve, holdt i Buur; —
Ha! var jeg styrtet ud, mit Blod var rundet,
Men Heltenavnet havde Sigurd vundet!

Ragnhild.

I Kamp med norske Brødre! Hver din Drøm
Er kun om blodigt Slag og Heltens Ære?
(spøgende.)
Du elsker ikke, som den ømme Skjald,
Der agted ene paa sin Piges Blik;
Ei ændsed Magni eller Sverres Fald,
Naar kun et Kys han af Ingunna fik,
Det, Sigurd, det er Troskab!

Sigurd.

Jeg som Mand
Dig elsker, ikke som den kjælne Skjald.
Dog, Tiden kommer vel, da Helteærd
Vil unde mig at vorde Ragnhild værd.
Hvo kjender Lykken? Jeg er født i Løn;
Hvo veed? maaskee jeg er en Kongesøn?

Ragnhild.

O Vee da mig! er du af Kongeblod,
Blier Ragnhild alt for ringe for din Throne!

Sigurd.

Frygt ikke! Ved dit kjække Pigemod!
Du bære skal det Halve af min Krone!
— Og nu Farvel!

Ragnhild.

Du gaaer? Styrt ei forvoven
Afsted! Gaae vaersomt og med Speiden frem!

Sigurd.

Ja vist! Og møder Dyret mig i Skoven,
Jeg vender om, og gaaer til Ragnhild hjem.

Ragnhild.

Du spotter mig!

Sigurd.

Og snart skal du mig takke.
Jeg kommer hjem med Ulven paa min Nakke.
Den frække Røver! Fra en Skyttes Mø
Han raner Dæggelammet? Han skal døe! (Han gaaer.)

Ragnhild.

Den raske Vildmand! Vredes kan jeg ikke!

Sigrid,

(der har med Deeltagelse betragtet Sigurd, træder frem).

Vær ikke bange, smukke Ragnhild; Sigurd
Har vovet mangen saadan Dyst, og altid
Han kom jo karst med Bytte hjem.

Ragnhild.

Sanct Olaf
Beskjærme ham!

Sigrid.

Det vil han vist; Sanct Olaf
Er Norriges Skytshelgen; han beskytter
Vel Landets raske Ungersvende, veed jeg!

Ragnhild.

I kjender Sigurd?

Sigrid.

Tidt jeg møder ham
I Skoven her, naar hjem jeg gaaer fra Staden.
Hvo seer ham vel, og ikke lider ham?
Han er mig kjær, som om han var min Søn.
Nu ængst Jer ei; han kommer snart tilbage. (vil gaae.)

Ragnhild.

Farvel! og Tak for Eders Kjærlighed!

Sigrid.

Tak ikke mig for den; jeg er ei Tak værd.
(Sigrid gaaer. Coelestinus, Asbjørn, Rognvald og Thorbjerg komme med Arne.)

Arne.

Træd ind i Stuen, Ragnhild. (Ragnhild gaaer.)
Her kan Ingen
Belure os. — Tal! Sigurd, Kongesøn!?

Coelestinus.

I tvivler om min Ærlighed?

Arne.

Vel er I
En from og sanddru Herrens Mand; men blev I
Ei selv bedragen af Bedragere,
Der hade Landets Ro og Landets Herre?

Coelestinus.

Hør kun, og mine Ord skal ende Tvivlen!
Kong Ingo, Harald Gilles Søn, er Fader
Til Sigurd. Haldor Brynjulfsøn paa Vættland
I Vigen fostred op en deilig Pige,
Brigida kaldet; hende saae Kong Ingo,
Og blev forelsket; Pigen føied ham,

Skjøndt han var hæslig, (men han bar en Krone)
Og Sigurd avledes.

Arne.

Hvad her I melder
Er Alle vel bekjendt.

Cøelestinus.

Nu faldt Kong Ingo
I Slag mod Hagen Herdebred, og dræbt
Blev Haldor Brynjulfsøn. Af Frygt for Hagen,
Der neppe havde sparet Ingos Søn,
Undveg Brigida med den spæde Sigurd
Til Skovene.

Arne.

Hun lever?

Cøelestinus.

Hun er død.
For kort Tid siden hented man mig til
Den gamle Kone, som I veed har boet
I mange Aar en Miil herfra i Skoven —

Arne.

Og denne Kone — ?

Cøelestinus.

Var Brigida selv.

Arne.

Og derfor var det altsaa, at hun kom,
Saa svag hun var, hver Dag herned?

Cøelestinus.

Og talte
Vist gjerne med ung Sigurd? Ikke sandt?

Arne.

Jo — jo! Saaledes bliver mangen Ting
Mig klar.

Cœlestinus.

Jeg kom. Hun følte Døden alt.
Da bad hun fromt, og Himlen styrked hende,
Til Skriftemaalet havde lettet Hjertet.

Arne.

Og da forklared hun?

Cœlestinus.

At denne Sigurd
Er hendes Søn med Ingo. Længe havde
Hun flakket om, forfulgt af Frygt og Anger;
Opføde Barnet kunde hun ei selv,
Og lagde det ved Eders Dør i Tillid
Til Arnes fromme Hjerte. Siden efter,
(Ei strax, det bød Forsigtigheden hende,)
Hun valgte sig til Blivested den Hytte,
Hvori hun hensov. Ingen Mand, end sige
En Qvinde, gaaer fra Jorden med en Løgn,
Saafremt hun troer paa Dommen hist; og derom
Den Fromme tvivled ei.

Arne.

Men Herdebred
Regjered kort; hvi spærred hun da Sønnen
Adgang til Riget ved sin Taushed?

Cœlestinus.

Kjender
I Moderhjertet ikke bedre? Høihed
Begjærer ingen Qvinde for sin Søn,
Saafremt den truer ham med Dødens Farer.
Hun havde skuet fyrstelige Brødre
Udøve Voldsmands Gjerning mod hverandre.
Sex norske Konger i en blodig Række
Blev grusomt myrdede. Hun gøs ved Tanken,

At samme Skjebne trued Sigurds Liv;
Dog vaktes hendes Tvivl i Dødens Time,
Om Ret det var, at tage Sønnens Haab
I Graven med sig.

Arne.

O! at det var jordet
Med hende!

Cøelestinus.

Mig hun bad at røbe Sagen,
Hvis Tiden skulde byde det. Ukyndig
Jeg er i verdslig Gjerning; jeg raadførte
Mig da med disse gjeve Høvdinger,
Som ogsaa med den fromme Niels af Opslo,
Kong Sverres sande Ven; og Alles Tanke
Var den, at Sigurd kræve bør en Halvdeel
Af dette vidtudstrakte Rige.

Arne.

Nei!
Det bør han ei! Troe min Erfarenhed:
I bragte ham og Fædrelandet Jammer,
Bortrev I Sløret, der er sunket for
Hans Blik mod fordums Tid. — (lytter) Han kommer hid!
O, hør mig, brave Mænd! Du fromme Munk!
Ei nu han maa erfare det, saasandt
I elsker Landet og dets Rolighed!
Ei førend Sverre hviler i sin Grav!

Sigurd

(træder frem med den fældede Ulv paa Nakken).

Kom, Ragnhild!

(Ragnhild kommer ud.)

Sigurd.

See! der er den glubske Stimand!

(kaster Dyret for hendes Fødder; og bliver i det samme Mændene vaer.)

Men hvo er disse Mænd?

Arne

(vil holde Cøelestinus tilbage).

Ei nu! saasandt

I er en Herrens Tjener! Først bekræft

Med hellig Ed Jert Udsagn!

Cøelestinus

(gaaer hurtig frem mod Sigurd).

Stands mig ikke!

Jeg gjør min Pligt! — Hil dig, Kong Ingos Søn!

Asbjørn, Rognvald og Thorbjerg.

Hil Eder, Sønneføn af Harald Gille!

(De bøie Knæ for ham.)

Ragnhild.

Gud! hvad er dette?

Sigurd.

Er det Gjekketale,

I fører, Munk? — Vov ei at haane mig!

Cøelestinus.

Ved alle Helgene —!

Sigurd.

Kong Ingos Søn!?

Cøelestinus.

En Søn af Ingo Haraldsøn; Brigida

Var Eders Moder.

Sigurd.

Ingo og Brigida —?

Det veed jeg Alt! Og jeg er denne Sigurd,

Brigida flygted med, da Brynjulfsøn

Paa Vætteland blev myrdet i sin Seng,

Og Gaardens Qvinder maatte flye til Skoven?
— Ha! — det er mig!

Cøelestinus.

Ja, høie Fyrstesøn!
Hør nu Beviis derfor; og I skal indsee
Det Hele.

Sigurd (uden at agte paa ham).

Dækket løfter sig!

Cøelestinus.

Kong Ingo —

Sigurd.

Min Fortids Nat er bleven maaneklar;
Min Fremtids Morgenskjær er tændt!

Cøelestinus.

Tillad mig
At tale —

Sigurd.

Her er ingen Tvivl — jeg veed det!
Alt længe har jeg vidst det!

Cøelestinus.

I har vidst det?
Umuligt, Herre!

Sigurd.

Tie! Hvor veed du Sligt?
(for sig selv.)
Nei! Jeg er ingen Bondes Søn, ei født til
At gaae bag Ploven i min Vadmelskofte!
Liig soltændt Klippetop bag Morgentaagen,
Har Thronen skinnet venligt for mit Øie,
Og vinket mig. Ja! Jeg er kongebaaren!
— I Drengelegen alt var jeg den Første;
Høit klavred jeg i Birkens Top, og skar

Mit Tugtespiir; da bøied sig af Frygt
De vilde Drenge for mig, svor mig Huldskab,
Og gav mig Kongenavnet. Skjalv de ikke
For hvert mit Vredesblik, som var min Stav
Af Guld, min Flitterkrone fyrstelig!
Det var kun Børnespøg — Nu er det Alvor;
— Ha! Sverre! Sverre!

(gaaer med stærke Skridt op og ned.)

Thorbjerg (afsides).

Kloge Munk, du har
Forregnet dig! Han lystrer ingen Præst!

Ragnhild (afsides).

Det er forbi! Nu sank mit Elskovshaab!

Sigurd

(træder, med stolt Alvor, hen for Munken).

Hvi talte du ei før? Hvo bød dig tie
Til nu?

Cœlestinus.

Faa Døgn kun er det, siden
Det blev betroet mig i Skriftemaal
Paa Sottesengen.

Sigurd.

Ingen Time borde
Du dvælet! Kan du vide, hvilken Daad
Et Øieblik kan føde Kongesønnen,
Der svulmer kraftig i sin Manddomsstyrke?

(uden at vende sig til de Tilstedeværende.)

En daadløs Ungdomsdag er tabt; jeg skal
Gjenvinde den ved doppelt Manddomsgjerning!

Arne (for sig selv).

Nu er det skeet; han kjender alt sin Kraft;
Med Dødsod væbner han den raske Tanke,
Og tager Sigte paa Kong Sverres Bryst.

Sigurd.

Forkjælet blev jeg ei paa bløde Duun
I Fyrstevuggen, ikke drak jeg Giften
Af Smigersbægeret. Min Aand er stærk;
Jeg føler Kraften! Op til Herreværk!
Som Svalen jager paa sin raske Flugt
Med Vaarens Budskab over Skov og By,
Lad Rygtet vide over Norrig flye,
Og synge Sigurds Navn i Dal og Bugt!
Fra Bergens Strand, fra søndenfjeldske Dale
Staae Folket frem paa Sarpsborg Fylkething!
Det haster, Kæmper! Flokker Jer i Ring,
Og mærker nu min kongelige Tale:
Til Nidaros min bedste Mand skal gaae!
Trin frem for Sverre, meld ham uforfærdet
Med Slag paa Skjoldet dette Alvorsbud:
Til Herre jeg udkaaredes af Gud;
Han lægge Kronen! eller gribe Sværdet!
Lad Folket samle sig! — Min Fosterfader,
Bedrøves du, naar Lykken er mig god?
Frygt ei, skjøndt aldrig før i Kamp jeg stod!
Min Røst skal vække Fjeldets Vinterslummer;
Jeg smykker Dovres Snee med Helteblod!
Der norske Løve sig for Sigurd krummer,
Og lægger sig med Logren for hans Fod!
(til Ragnhild.)
Du græder, Ragnhild? Frygter du Bedrag?
Ved alle Himlens Lys! du vorder min!
I Purpurpragt med Bræm af Hermelin,
Ved Fløiters Klang og deilig Høisangstone,
Du skal med mig bestige Norges Throne!
(Sigurd gaaer, fulgt af de Andre, Ragnhild kaster sig i Arnes Arme.)

Thorbjerg.

Hvo er i Kongens Hal?

Asbjørn.

Baard Guttormsøn
Er kommen hid med givet Leide.

Cœlestinus.

Ham
Det ti er klogt at møde her. Jeg gaaer
Med Budskab til min Bisp i Opslo. (gaaer.)

Thorbjerg.

Dvæler
I udenfor? Den uerfarne Yngling
Behøver viis Advarsel. Følg mig ind!

Asbjørn.

Vov ikke det, saafremt I ei er kaldet!

Thorbjerg.

Hvad? — Vove! Svimler Hovedet ham alt
Paa Thronen? leger alt hans Selvtillid
Med Enehersker-Tanken? Kongenavnet
Vi gave ham, men Magtens Halvepart
Er vor, som bød ham det. Han lytte skal
Til mine Raad, hvis jeg skal lyde ham!
(Dørene i Baggrunden aabnes.)

Asbjørn.

Han kommer! tir ham ikke ved din Trodsen!
(Sigurd træder ind, fulgt af Baard, Arne, Rognvald og flere Mænd.)

Sigurd (til sine Mænd).

Uhindret drager Jarlen til sin Leir!
Ledsag ham, Asbjørn, gjennem Gaderne,
Lad Haan og Overlast ei voldes ham.
(til Baard.)
Saa meld da Sverre dette, Guttormsøn:

Det halve Norge bød mig denne Krone,
Og Fødselsret tilhjemler mig dens Guld.
En Kamp den vel er værd; mod Sverres Skarer
Med Hjelm og Sværd jeg Magtens Ring forsvarer!

Baard.

Med Sorg jeg gaaer. Paa ny skal Landet bløde.
Jeg Eder ei vil dadle meest; I bliver
Bedragen selv; men Vee den Ridingshaand,
Der leger Tærningspil med Eders Skjebne!

Sigurd.

Vee Den, der taler saa! Du tvivler ikke
Om Sigurds Herrefødsel, Jarl! Du voved
Ei da saa raske Ord. Hvis ei mit Blod
Var kongeligt, det kogte flux af Harme
Ved denne Dristighed, hver Aare svulmed,
Og du, Baard Guttormsøn, laae bunden for
Min Fod! — Frygt ei! — I Marken staaer din Hær,
Og æsker Vigens Mænd? Velan! lad Glommen
Da see Skarmyrdselskampen, som bebuder
Det større Herreslag! Dog først naar Sverre
Staaer selv imod mig, agter jeg det værd,
At hugge fulde Dødshug med mit Sværd.
Drag bort!

(Baard Guttormsøn gaaer, ledsaget af Asbjørn, ud af Hallen.)

Thorbjerg.

Du vil, at han maa gaae?

Sigurd.

Saa bød jeg!

Baard Guttormsøn gaaer bort foruden Hinder.

Thorbjerg.

I Buret med ham! Tør han flyve frit,

Han samler ved sit Flugtskrig Glenteflokken
Fra alle Skove mod os.

Sigurd.

Frygter du?
Lad Glenteflokken sanke sig; Fjeldørnen
Slaaer ned og jager den.

Thorbjerg.

Du vil forstyde
Dit Ædelmod; og Sverre takker neppe
For denne Høflighed. John Kufflung sendte
En Skare fangne Birkebener hjem;
Og Sverre loe, og kaldte ham en Dreng,
Som ei forstod at være Hersker.

Sigurd.

Sandhed
Var Sverres Ord; John Kufflung vidste ikke
At styre Land og Folk. Men Stimandsgjerning
Det var, at lokke Baard til Kongens Hal
Med Leideløfte, for at spærre ham
Tilbagegangen.

Thorbjerg (heftig).

Endnu aldrig, Sigurd,
Har Nogen sigtet mig for Stimands Tanker!

Sigurd.

Ei meer om denne Sag, Thorbjerg af Hersle!
Tjen Kongen tro, saa vil han lønne dig;
Men tæm dit Sind, og hids ham ei til Vrede;
Thi det er farligt!

Thorbjerg (afsides).

Du vil skræmme Thorbjerg!?

Sigurd.

Søgangen svulmer, Snekken gynger høit;

Standarten slaaer sit Blodflag ud for Vinden,
Og vinker os til Kampen. Ei tilbød jeg
Forlig og Deling; thi hvad baaded det,
Om Dovre, Langefjeld og Filefjeldet
Med deres Snee, Jisskandser, deres Skove,
Blev kaldet Grændsemuur imellem mit
Og Sverres Rige? Falsk blev slig en Fred,
Som Fjordens Jis, naar Vaartø falder ind.
Nei! ud paa Kampens Bølger Stavn mod Stavn!
Og før vi synke, før vi søge Havn!
Jeg frygter ei! (med Venlighed.)
Fuldtvæbnet staaer jeg her,
Skjøndt lette Glavind kun min Hofte bær.
Du, Thorbjerg, vær min Bue og min Piil,
Som sigter vist, og flyer med Dødens Jil;
Min gamle Arne skjærmer, som et Pandser,
Der brister ei, men Fiendehugget standser;
Staalhandske, Hielm, Armskinner, Stang og Skjold
Er Asbjørn, Rognvald og hver Høvding bold!
— Til Hærskue, mine Mænd! Jeg følger snart.
(Høvdingerne gaae, undtagen Arne.)

Sigurd (for sig selv).
Uvillig, træg er deres Ydmyghed.
De troe min Ungdom blind? Den er det ikke!
Du, Thorbjerg, du vil rage op jevnsides
Med Kongen? Vogt dig! Ræk dig ei for langt!
Min Villie skal ei, som umyndig Yngling,
Raadføre sig med din Formynderviisdom.
Jeg selv vil herske, styre Norge selv!

Arne (træder nærmere).
Min Konge —

Sigurd.

Nei, din Fostersøn! Vedkjendes
Du ikke Sigurd mere? Er det Kaaben,
Der skræmmer din Fortrolighed, saa bort
Med denne Prunk, naar Arne træder ind
I Kongens Hal!

Arne.

Saa tør jeg nævne frit
Min Fordring til dig; thi en Fader kan jo
Ei friste Afslag hos en trofast Søn.

Sigurd.

Ja — Jeg forstaaer dig!

Arne.

Det fortæller mig
Dit Øie. — Ragnhild er det Talen gjælder.

Sigurd.

Ei nu! ei nu! Naar Afskedstimen kommer,
Er Alt forbi. O! tungt er det Farvel,
Man siger Haabet! Kolde Gubbe, du
Har glemt, hvad Elskov er!

Arne.

Ei ganske, Sigurd.
Min Lok er hvid; men gløder ikke Solen
I Guldbrandsdalen, medens Sneen ligger
Paa Dovres Hoved?

Sigurd.

Ei om hende nu!
Der kommer vel en anden Stund engang
Til denne Sag.

Arne.

Nødvendighedens Bud
Adlydes maa; og om det synes tungt

Og strengt, umandig Dvælen tager ikke
Et Gran fra Byrden. Klart jeg har beviist dig,
At hun kan ikke vorde din.

Sigurd.

O Ragnhild!

Arne.

En Kongedatter maa du kaare dig!
Med stadig Troskab hænger Nordmands Hu
Ved gammel Herskerslægt. Din unge Vælde
Behøver Styrke, skal den ikke knækkes
I Væxten. Deler du Høisædet med
En Viv af Harald hiin Haarfagres Æt,
Da skuer Folket, doppelt glad, mod Thronen;
Og Landets Ro begrundes, kun naar denne
Staaer fast. Hver stolt, høibaaren Høvding vilde
Med Avind hyde Laugmandsdatteren
En tvungen Bøining, vredes, at ei han
Blev Kongens næste Frænde. Mængden agter
Paa Stormands Færd, og lunken Ordhjælp fik du
Istedetfor Hengivenhed og Bistand.
Min Datter kan ei vorde Norges Dronning,
Og Kongens Frille skal hun ikke være!

Sigurd.

Ha, nævn ei dette, naar du nævner hende!

Arne.

Med kjærlig Heftighed afslog du min
Begjæring før. Jeg bad dig prøve bedre
Mit Ord — Det har du gjort?

Sigurd.

I søvnløs Midnat!

Ja — ja! Det maa vel skee!

Arne.

Det maa, min Sigurd!

Sigurd.

Jeg veied Norges Lykke mod min egen;
Min Skaal foer let i Veiret, som en Fjer
For Vindens Pust, skjøndt tvende Hjerters Suk
Laae tungt deri, og vilde tvinge den
Mod Jorden.

Arne.

Det beviser, du er Mand,
At ikke Magtens gyldne Spiir du lagde
Til Loddets Vægt.

Sigurd (med fremtvungen Kraft).

Frygt ei! Det er besluttet.
Hun er ei min Trolovede. Jeg kan
Ei holde Løftet, Ungersvenden gav.

Arne.

Hun er beredt derpaa. Min Datter er hun,
Opdragen til at hilse Livets Alvor
Med modigt Blik, naar Livets Smiil er dødt.

Sigurd.

En Drøm det var; en salig Morgendrøm
Jeg havde. Tusinde Smaaengle sang
Om Kjerlighed, og Ragnhild smilte lifligst
Iblandt dem Alle. Der var Rosenduft
Og Blomstermylr, og Leg og Elskovskys;
Men Natten led, og Himlens Englebørn
Veg bort. En Cherub, klædt i Malm og Staal,
Med Alvorsminer under Hjelmens Skygge
Treen frem imod mig; i hans blanke Skjold
Stod Norges Løve med sin Hellebard;

Han rakte Skjoldet frem — jeg svor derved!
Saa vige Hjertets Haab for Kongens Ed!

Arne.

Saa skik dit Beilerbud til Ringerige.
Der fostres Astrid, født din Faders Broder,
Kong Eisten Haraldsøn. Et kjærligt Hjerte
Var Alt, hvad Ragnhild kunde skjænke dig;
Det Meget er, men her det er ei nok.
Til Medgift bringer Astrid dig en Skare
Hugprude Mænd fra Valders, Ringerige,
Fra Hedemark og Guldbrandsdal. De slaae
Med Kraft for dig, naar Astrid deler Thronen.

Sigurd.

Farvel, min Ragnhild!

Arne.

Hende glemme du!
Det baader ikke Landets Hjertekraft,
At Kongens Sjæl er syg af Savn og Sorg.

Sigurd (fordybet i Erindring).

— Det var en Foraarsqvel. Rysgrønnet Vidie
Hang venlig over svulmet Bæk, og Marken
Stod fuld af rødblaa Maiblomst; første Gang
Fløi Gjøgen, syngende, fra Birketræet.
Da spurgte Ragnhild Spaadomsfuglen om
Vor Levealder: kuns fem korte Aar
Den loved mig, og taug, og fløi til Skoven.
Da blegned Pigen. Som en Søster, havde
Hun elsket mig, jeg været hendes Broder;
Det var forbi! Hun følte, dybt bevæget,
At meer jeg hende var; jeg talte dristigt
Om Kjærlighed; og med undseelig Stammen
Hun hvisked Ja, og Lunden sang et Amen!

Mit Tugtespliir; da bøied sig af Frygt
De vilde Drenge for mig, svor mig Huldskab,
Og gav mig Kongenavnet. Skjalv de ikke
For hvert mit Vredesblik, som var min Stav
Af Guld, min Flitterkrone fyrstelig!
Det var kun Børnespøg — Nu er det Alvor;
— Ha! Sverre! Sverre!

(gaaer med stærke Skridt op og ned.)

Thorbjerg (afsides).

Kloge Munk, du har
Forregnet dig! Han lystrer ingen Præst!

Ragnhild (afsides).

Det er forbi! Nu sank mit Elskovshaab!

Sigurd

(træder, med stolt Alvor, hen for Munken).

Hvi talte du ei før? Hvo bød dig tie
Til nu?

Cøelestinus.

Faa Døgn kun er det, siden
Det blev betroet mig i Skriftemaal
Paa Sottesengen.

Sigurd.

Ingen Time borde
Du dvælet! Kan du vide, hvilken Daad
Et Øieblik kan føde Kongesønnen,
Der svulmer kraftig i sin Manddomsstyrke?

(uden at vende sig til de Tilstedeværende.)

En daadløs Ungdomsdag er tabt; jeg skal
Gjenvinde den ved doppelt Manddomsgjerning!

Arne (for sig selv).

Nu er det skeet; han kjender alt sin Kraft;
Med Dødsod væbner han den raske Tanke,
Og tager Sigte paa Kong Sverres Bryst.

Sigurd.

Forkjælet blev jeg ei paa bløde Duun
I Fyrstevuggen, ikke drak jeg Giften
Af Smigersbægeret. Min Aand er stærk;
Jeg føler Kraften! Op til Herreværk!
Som Svalen jager paa sin raske Flugt
Med Vaarens Budskab over Skov og By,
Lad Rygtet vide over Norrig flye,
Og synge Sigurds Navn i Dal og Bugt!
Fra Bergens Strand, fra søndenfjeldske Dale
Staae Folket frem paa Sarpsborg Fylkething!
Det haster, Kæmper! Flokker Jer i Ring,
Og mærker nu min kongelige Tale:
Til Nidaros min bedste Mand skal gaae!
Trin frem for Sverre, meld ham uforfærdet
Med Slag paa Skjoldet dette Alvorsbud:
Til Herre jeg udkaaredes af Gud;
Han lægge Kronen! eller gribe Sværdet!
Lad Folket samle sig! — Min Fosterfader,
Bedrøves du, naar Lykken er mig god?
Frygt ei, skjøndt aldrig før i Kamp jeg stod!
Min Røst skal vække Fjeldets Vinterslummer;
Jeg smykker Dovres Snee med Helteblod!
Der norske Løve sig for Sigurd krummer,
Og lægger sig med Logren for hans Fod!
(til Ragnhild.)
Du græder, Ragnhild? Frygter du Bedrag?
Ved alle Himlens Lys! du vorder min!
I Purpurpragt med Bræm af Hermelin,
Ved Fløiters Klang og deilig Høisangstone,
Du skal med mig bestige Norges Throne!
(Sigurd gaaer, fulgt af de Andre, Ragnhild kaster sig i Arnes Arme.)

Anden Act.

Første Scene.

(Hal paa Sarpsborg.)

Drabanter. Cøelestinus og Asbjørn i Samtale.

Asbjørn.

Hans Færd er kongelig.

Cøelestinus.

I vilde jo
Fortælle mig, hvorlunde han blev kaaret.

Asbjørn.

Ei langt fra Glommens Bred, hvor Sarpen styrter sig,
En Slette strækker vidt det friske Grønsvær-Gulv.

Cøelestinus.

Der samles Folket til Fiirfylkething;
Jeg kjender Stedet godt, jeg saae det ofte.

Asbjørn.

Did stimed Folkevrimlen nu, som Havets Mylr,
Naar Hvalen ind i Bugtens Snevring jager den.
Vel tusind reiste Landsestænger klapred høit,
Som stive Grene i en Frostnat-Storm,
Og Larm og kivfuldt Bulder gjorde Sarpen taus.
Da steg paa Kongestenen Sigurd op; og qvær
Forstummed Braget; Fossen selv sit Mæle fik,
Men dog forgjæves, thi nu talte Kongen lydt,

Og ham alene hørte de. Ha! hvilke Ord!
Liig Sølverklokkers Lyd, liig sorte Droslers Kluk
Ved Nat i Busken, lød melodisk Lærkens Sang,
Naar aarle Skjebners Vexling han forkyndte, rørt;
Men nævnede han Sverre, Kamp og Throne, da
Det var Orkanens Bragen over knækket Skov.

Cøelestinus.

Eenstemmigt blev han keiset, uden Hinder?

Asbjørn.

Med vældigt Glædesbulder, mægtigt Vaabengjald!
En vælig Ganger, hvid som Dovres største Top,
Med Sølvmorsdække, trindt besat med Gyldenbræm,
Fremledtes nu. I herligt Optog, stolt, han red,
Og tvang med Kraft til stadigt Skridt den muntre Hingst;
Og steg den, sky ved norske Kæmpers vilde Hui,
Han skued fremad dog med roligt Kongeblik.
Nu runged festligt vidt ud over Bjerg og Skov
Fra Stad og Marker Kirkeklokkers Høitidsklang
Med Budskab om, at Sigurd stod i Templets Hal.
Og da han under stærkt oplyste Hvælving treen,
En Taare funkled stjerneklar i hvert hans Blik;
Men ikke Veemod var det, ei den Angersgraad,
En Synder græder, naar han føler, sønderknust,
At han er ringe Støv. Det var et kraftigtstort
Begeistringsblik; og da fra Bøn han reiste sig
Ved Alteret i al sin Glands, da stod der i
Hans Aasyn: Sigurd er din fromme Tjener, Gud!
Men Hersker er han vorden ved dit Almagtsbud!

Cøelestinus.

Hvi bandt mig Embedspligt til Klosteret!
Det var et stort, et herligt Frydesyn!

(Thorbjerg af Herdsle træder ind.)

Thorbjerg.

Hvo er i Kongens Hal?

Asbjørn.

Baard Guttormsøn
Er kommen hid med givet Leide.

Cøelestinus.

Ham
Det vi er klogt at møde her. Jeg gaaer
Med Budskab til min Bisp i Opslo. (gaaer.)

Thorbjerg.

Dvæler
I udenfor? Den uerfarne Yngling
Behøver viis Advarsel. Følg mig ind!

Asbjørn.

Vov ikke det, saafremt I ei er kaldet!

Thorbjerg.

Hvad? — Vove! Svimler Hovedet ham alt
Paa Thronen? leger alt hans Selvtillid
Med Enehersker-Tanken? Kongenavnet
Vi gave ham, men Magtens Halvepart
Er vor, som bød ham det. Han lytte skal
Til mine Raad, hvis jeg skal lyde ham!
(Dørene i Baggrunden aabnes.)

Asbjørn.

Han kommer! tir ham ikke ved din Trodsen!
(Sigurd træder ind, fulgt af Baard, Arne, Rognvald og flere Mænd.)

Sigurd (til sine Mænd).

Uhindret drager Jarlen til sin Leir!
Ledsag ham, Asbjørn, gjennem Gaderne,
Lad Haan og Overlast ei voldes ham.
(til Baard.)
Saa meld da Sverre dette, Guttormsøn:

Det halve Norge bød mig denne Krone,
Og Fødselsret tilhjemler mig dens Guld.
En Kamp den vel er værd; mod Sverres Skarer
Med Hjelm og Sværd jeg Magtens Ring forsvarer!

Baard.

Med Sorg jeg gaaer. Paa ny skal Landet bløde.
Jeg Eder ei vil dadle meest; I bliver
Bedragen selv; men Vee den Ridingshaand,
Der leger Tærningspil med Eders Skjebne!

Sigurd.

Vee Den, der taler saa! Du tvivler ikke
Om Sigurds Herrefødsel, Jarl! Du voved
Ei da saa raske Ord. Hvis ei mit Blod
Var kongeligt, det kogte flux af Harme
Ved denne Dristighed, hver Aare svulmed,
Og du, Baard Guttormsøn, laae bunden for
Min Fod! — Frygt ei! — I Marken staaer din Hær,
Og æsker Vigens Mænd? Velan! lad Glommen
Da see Skarmyrdselskampen, som bebuder
Det større Herreslag! Dog først naar Sverre
Staaer selv imod mig, agter jeg det værd,
At hugge fulde Dødshug med mit Sværd.
Drag bort!

(Baard Guttormsøn gaaer, ledsaget af Asbjørn, ud af Hallen.)

Thorbjerg.

Du vil, at han maa gaae?

Sigurd.

Saa bød jeg!

Baard Guttormsøn gaaer bort foruden Hinder.

Thorbjerg.

I Buret med ham! Tør han flyve frit,

Han samler ved sit Flugtskrig Glenteflokken
Fra alle Skove mod os.

Sigurd.

Frygter du?
Lad Glenteflokken sanke sig; Fjeldørnen
Slaaer ned og jager den.

Thorbjerg.

Du vil fortryde
Dit Ædelmod; og Sverre takker neppe
For denne Høflighed. John Kufflung sendte
En Skare fangne Birkebener hjem;
Og Sverre loe, og kaldte ham en Dreng,
Som ei forstod at være Hersker.

Sigurd.

Sandhed
Var Sverres Ord; John Kufflung vidste ikke
At styre Land og Folk. Men Stimandsgjerning
Det var, at lokke Baard til Kongens Hal
Med Leideløfte, for at spærre ham
Tilbagegangen.

Thorbjerg (heftig).

Endnu aldrig, Sigurd,
Har Nogen sigtet mig for Stimands Tanker!

Sigurd.

Ei meer om denne Sag, Thorbjerg af Hersle!
Tjen Kongen tro, saa vil han lønne dig;
Men tæm dit Sind, og hids ham ei til Vrede;
Thi det er farligt!

Thorbjerg (afsides).

Du vil skræmme Thorbjerg!?

Sigurd.

Søgangen svulmer, Snekken gynger høit;

Standarten slaaer sit Blodflag ud for Vinden,
Og vinker os til Kampen. Ei tilbød jeg
Forlig og Deling; thi hvad baaded det,
Om Dovre, Langefjeld og Filefjeldet
Med deres Snee, Jisskandser, deres Skove,
Blev kaldet Grændsemuur imellem mit
Og Sverres Rige? Falsk blev slig en Fred,
Som Fjordens Jis, naar Vaarts falder ind.
Nei! ud paa Kampens Bølger Stavn mod Stavn!
Og før vi synke, før vi søge Havn!
Jeg frygter ei! (med Venlighed.)
Fuldtvæbnet staaer jeg her,
Skjøndt lette Glavind kun min Hofte bær.
Du, Thorbjerg, vær min Bue og min Piil,
Som sigter vist, og flyer med Dødens Jil;
Min gamle Arne skjærmer, som et Pandser,
Der brister ei, men Fiendehugget standser;
Staalhandske, Hielm, Armskinner, Stang og Skjold
Er Asbjørn, Rognvald og hver Høvding bold!
— Til Hærskue, mine Mænd! Jeg følger snart.
(Høvdingerne gaae, undtagen Arne.)

Sigurd (for sig selv).
Uvillig, træg er deres Ydmyghed.
De troe min Ungdom blind? Den er det ikke!
Du, Thorbjerg, du vil rage op jevnsides
Med Kongen? Vogt dig! Ræk dig ei for langt!
Min Villie skal ei, som umyndig Yngling,
Raadføre sig med din Formynderviisdom.
Jeg selv vil herske, styre Norge selv!

Arne (træder nærmere).
Min Konge —

Sigurd.

Nei, din Fostersøn! Vedkjendes
Du ikke Sigurd mere? Er det Kaaben,
Der skræmmer din Fortrolighed, saa bort
Med denne Prunk, naar Arne træder ind
I Kongens Hal!

Arne.

Saa tør jeg nævne frit
Min Fordring til dig; thi en Fader kan jo
Ei friste Afslag hos en trofast Søn.

Sigurd.

Ja — Jeg forstaaer dig!

Arne.

Det fortæller mig
Dit Øie. — Ragnhild er det Talen gjælder.

Sigurd.

Ei nu! ei nu! Naar Afskedstimen kommer,
Er Alt forbi. O! tungt er det Farvel,
Man siger Haabet! Kolde Gubbe, du
Har glemt, hvad Elskov er!

Arne.

Ei ganske, Sigurd.
Min Lok er hvid; men gløder ikke Solen
I Guldbrandsdalen, medens Sneen ligger
Paa Dovres Hoved?

Sigurd.

Ei om hende nu!
Der kommer vel en anden Stund engang
Til denne Sag.

Arne.

Nødvendighedens Bud
Adlydes maa; og om det synes tungt

Og strengt, umandig Dvælen tager ikke
Et Gran fra Byrden. Klart jeg har bevist dig,
At hun kan ikke vorde din.

Sigurd.

O Ragnhild!

Arne.

En Kongedatter maa du kaare dig!
Med stadig Troskab hænger Nordmands Hu
Ved gammel Herskerslægt. Din unge Vælde
Behøver Styrke, skal den ikke knækkes
I Væxten. Deler du Høisædet med
En Viv af Harald hiin Haarfagres Æt,
Da skuer Folket, doppelt glad, mod Thronen;
Og Landets Ro begrundes, kun naar denne
Staaer fast. Hver stolt, høibaaren Høvding vilde
Med Avind hyde Laugmandsdatteren
En tvungen Bøining, vredes, at ei han
Blev Kongens næste Frænde. Mængden agter
Paa Stormands Færd, og lunken Ordhjælp fik du
Istedetfor Hengivenhed og Bistand.
Min Datter kan ei vorde Norges Dronning,
Og Kongens Frille skal hun ikke være!

Sigurd.

Ha, nævn ei dette, naar du nævner hende!

Arne.

Med kjærlig Heftighed afslog du min
Begjæring før. Jeg bad dig prøve bedre
Mit Ord — Det har du gjort?

Sigurd.

I søvnløs Midnat!
Ja — ja! Det maa vel skee!

Arne.

Det maa, min Sigurd!

Sigurd.

Jeg veied Norges Lykke mod min egen;
Min Skaal foer let i Veiret, som en Fjer
For Vindens Pust, skjøndt tvende Hjerters Suk
Laae tungt deri, og vilde tvinge den
Mod Jorden.

Arne.

Det beviser, du er Mand,
At ikke Magtens gyldne Spiir du lagde
Til Loddets Vægt.

Sigurd (med fremtvungen Kraft).

Frygt ei! Det er besluttet.
Hun er ei min Trolovede. Jeg kan
Ei holde Løftet, Ungersvenden gav.

Arne.

Hun er beredt derpaa. Min Datter er hun,
Opdragen til at hilse Livets Alvor
Med modigt Blik, naar Livets Smiil er dødt.

Sigurd.

En Drøm det var; en salig Morgendrøm
Jeg havde. Tusinde Smaaengle sang
Om Kjerlighed, og Ragnhild smilte lifligst
Iblandt dem Alle. Der var Rosenduft
Og Blomstermylr, og Leg og Elskovskys;
Men Natten led, og Himlens Englebørn
Veg bort. En Cherub, klædt i Malm og Staal,
Med Alvorsminer under Hjelmens Skygge
Treen frem imod mig; i hans blanke Skjold
Stod Norges Løve med sin Hellebard;

Han rakte Skjoldet frem — jeg svor derved!
Saa vige Hjertets Haab for Kongens Ed!

Arne.

Saa skik dit Beilerbud til Ringerige.
Der fostres Astrid, født din Faders Broder,
Kong Eisten Haraldsøn. Et kjærligt Hjerte
Var Alt, hvad Ragnhild kunde skjænke dig;
Det Meget er, men her det er ei nok.
Til Medgift bringer Astrid dig en Skare
Hugprude Mænd fra Valders, Ringerige,
Fra Hedemark og Guldbrandsdal. De slaae
Med Kraft for dig, naar Astrid deler Thronen.

Sigurd.

Farvel, min Ragnhild!

Arne.

Hende glemme du!
Det baader ikke Landets Hjertekraft,
At Kongens Sjæl er syg af Savn og Sorg.

Sigurd (fordybet i Erindring).

— Det var en Foraarsqvel. Rysgrønnet Vidie
Hang venlig over svulmet Bæk, og Marken
Stod fuld af rødblaa Maiblomst; første Gang
Flsi Gjøgen, syngende, fra Birketræet.
Da spurgte Ragnhild Spaadomsfuglen om
Vor Levealder: kuns fem korte Aar
Den loved mig, og taug, og flsi til Skoven.
Da blegned Pigen. Som en Søster, havde
Hun elsket mig, jeg været hendes Broder;
Det var forbi! Hun følte, dybt bevæget,
At meer jeg hende var; jeg talte dristigt
Om Kjærlighed; og med undseelig Stammen
Hun hvisked Ja, og Lunden sang et Amen!

Arne.

Nu lov mig dette, Fostersøn: du maa
Ei søge Ragnhild tiere.

Sigurd.

Det Løfte
Jeg giver ikke.

Arne.

Du er Konge nu;
Men hendes rene Jomfrunavn maa nævnes
I Dalen uden haanligt Smiil; du aldrig
Tør komme der, hvor før du kom som Beiler.

Sigurd.

Eengang, min gamle Fader — eengang kun;
Og aldrig mere skal jeg søge Ragnhild.
(giver Arne et Vink at gaae; denne bortfjerner sig.)
Det Feighed er, at flye for Afskedsordet.
Med Ømhed maa hun mindes mig, som jeg
Vil mindes hende. — Denne var min første,
Min bittre Kongesorg: fuldtvel jeg veed,
At mange flere vil mig Kronen fødę.
Saa maa det være! Fjeldets største Tind
Bedækkes først med Vintersneens Byrde,
Og silde svinder den for Somrens Vind,
Mens Dalen grønnes for den glade Hyrde. (gaaer.)

Anden Scene.

(En Bondestue.)

Sigrid (kommer hiem).

Ja — Sandhed var det! Ja — jeg saae ham selv
I al hans Herlighed! Mit Øie stirred,
Halvblindet, paa hans Ædelstenes Glands;

Og deilig stod han, som Guds Sol paa Himlen,
Og smilte saa livsaligt til dem Alle.
— Min Sigurd, Søn, i Synd og Ringhed blev
Du født; en troløs Beiler var din Fader,
Din arme Moder en bedragen Qvinde;
I Pjalter blev du lagt, og christendøbt
Med salten Graad! — Nu er du Konge!
— Aldrig
Du skal erfare, hvem din Moder er;
Det maatte smerte dig, skjøndt du er from
Og venlig. Ingen maa erfare det!
Forbi det var med al din Høihed, kjendte
De stolte norske Mænd din Stamme.
— Grimkjeld
Og Gunhild tidt belurede min Gang;
Har de kun ingen Tvivl! — Det Gud forbyde!
Det var ei godt! (sætter sig paa en Bænk.)
Den lange Vei, og hvad
Jeg saae og hørte, har fortæret ganske
De friske Kræfter; jeg maa hvile mig. (falder i Slummer.)
(Grimkjeld og Gunhild træde ind.)

Grimkjeld.

Hun alt er kommen hjem.

Gunhild.

Hun sover.
(med Haan.) Haardt
Er dette Leie for en Konges Moder:
Et knastret Granbræt for en Fløielshynde!
Hun drømmer — Stille! lad os lytte til!

Sigrid (i Søvne).

Spørg ei om Sligt — Din Fader var en Munk,
Men Niding var han ogsaa — Thorgrim hed han;

Han gav mig Lokkeord, dengang han kom,
Og Skam til Udstyr, da han sneg sig bort.

Grimkjeld.

Ha! Thorgrim Hrossapræst, som han blev kaldet!
Nu veed jeg Sammenhængen! Mærk dig det!

Sigrid (som før).

Frygt ikke! Jeg er taus som Graven, Søn —
Min Konge, vil jeg sige — Vogt dig kun,
At ei du stiger ned i Glommens Strømbad,
Naar Nogen er tilstede.

Gunhild (hvisker Sigrid i Øret).

Og hvorfor
Udkræves den Forsigtighed?

Sigrid.

Fordi
Du har en brunrød Fødselsplet, den sidder
Ved venstre Albueled, og dannet næsten
Som denne Ring, du har om Issen. Vogt dig!

Grimkjeld.

Ved venstre Albue!

(Gunhild nikker taus til ham.)

Sigrid.

Træk Kaaben om dig!
De gamle Laser stikke frem — — den er
For kort, for kort! Nu komme De! (farer op).
Jeg drømte!

(bliver med Ængstelse Huusfolkene vaer.)

Og I er Begge komne hjem?

(Grimkjeld og Gunhild bøie sig, for at kysse hendes Haand.)

Grimkjeld.

Gud styrke
Jer, høie Kongemoder, til at bære
Den store Lykke!

Sigrid.

Hvad er det I siger?

Gunhild.

Gud glæde Jer, høibyrdige Frue Sigrid!

Sigrid.

Hvad mener I? (afsides.) Min Hemmelighed røbet!

Grimkield.

Det ei har været hemmeligt for os,
At denne smukke, raske Ungersvend
Er Eders Søn, Frue Sigrid. Har jeg ikke
Bestandig sagt det: noget Stort der bliver
Af ham! — Faldt Talen ikke saadan, Gunhild?
Var det ei mine Ord?

Gunhild.

Og mine med!
Ei mange Uger er det siden — kan du
Ei mindes det? — Vi sad just ene hjemme
En Aften; I var gaaet bort — til Sarpsborg! —
Til Sarpsborg, hedte det — jo, jo! Vi vidste
Nok hvor I kom — „Han skulde være Konge,"
Saa sagde jeg — „ja, dersom han var Konge!
Det blev en Herre, Norge vel var tjent med."
Faldt Talen ikke saadan, Grimkjeld? Konge,
Just Konge, sagde jeg, han skulde være!

Grimkjeld.

En mægtig Hersker blier han, djærv og from;
Ei slig en Synder, som den lede Sverre,
Der jager Præst og Bisp, de Herrens Mænd,
Af Landet, farer Norge om paa Hærgværk
Med sine syndefulde Birkebener.
Jeg siger det, Moer Sigrid, slig en Drot,
Som Sigurd blier, har Landet aldrig havt.

Sigrid.

Det give Gud, og gjøre ham lykkalig!

Gunhild.

Nu skal I aldrig døie Slid og Madsorg
I denne Verden meer — Gud glæde Jer!
I strunk kan gaae med Slæb paa Silkekjolen
I Laug med Norges bedste Ædelfruer!
Glem ikke os i Eders Velmagtslykke,
I fromme, høie Frue, glem os ikke
I Nøden! Hjælp den stakkels Grimkjeld stundom,
Og tænk paa gamle Gunhild!

Grimkjeld.

Tal ei saa!
Hun glemmer ikke os. Frygt ei for det!

Sigrid.

I denne Hytte har jeg boet hos Jer
I mange Aar. Har I mig kjer? og vil I
Opfylde mig en Bøn?

Grimkjeld.

En Bøn? — Befal!

Gunhild.

Befal, Moer Sigrid! Alting skal vi gjøre.

Sigrid.

Saa lover Taushed: ei at nævne Sigrid
Som Sigurds Moder, ei for nærmest Slægt,
For Venner ei, og ei for fremmed Mand.

Gunhild.

Gid Tungen lammes, hvis jeg nævner Eder,
Som gammel Kjending! (listig) Og den runde Plet
Bag Albuen skal Ingen høre mig
Fortælle om.

Sigrid (forfærdet).

Det veed I? Store Gud!

Grimkjeld.

Vær rolig derfor! Ei skal Nogen høre
Af os, at Sigurds Moder boede her.
Min Læbe visne, mæler jeg et Ord!

Sigrid.

Jeg kan ei gjøre Jer ret meget Godt;
Men fattig som jeg er, velkommen er jeg
I manget Huus i Dalen; hvad jeg samler,
Skal ærligt blive deelt. — Jeg er hans Moder,
Jeg kan ei gjøre ham ulykkelig;
Han blev det, hørte han, hvis Søn han er.

Grimkjeld (heftig og overrasket).

I vil fortie det? Det kan I ikke!
Det maa I ei, det tør I ei! Tilsværg
Ham evigt Dølgsmaal, hvis han kræver det;
Men hæve Jer af denne Armods Sump
Det er hans Pligt! Snak ei saa vildt i Vinden!
Han strax maa vide det!

Gunhild.

Hvor du blier heftig!
Du kan vel høre, det er Skjemt. Moer Sigrid
Har ikke mistet Sands og Samling, veed jeg?

Grimkjeld.

Hvor kunde I forsvare det for ham,
Og for Jer selv? Har I en Moders Hjerte
For Eders Barn?

Sigrid.

Han skal ei vide det!
Han troer sin Fader Drot, sin Moder født

Af fornem Byrd; han styrted, svimlende,
I Dybet fra sin stolte Høide. Aldrig
Maa Sigurd høre dette!

Grimkjeld (afsides).

Gamle Fjante!

Gunhild.

I raser jo! Vist maa han vide det!
Han skal!

Grimkjeld

(giver Gunhild et Vink at tie. Med forstilt Bifaldsmine).

Tie, Gunhild! Hun har Ret. Det maa
Og bør saa være. I er gammel, Sigrid;
Synd var det for den korte Lykkefrist
At gjøre ham ulykkelig.

Sigrid.

Saa bliver
Jeg atter rolig. I forskrækked mig
Ved Eders Heftighed. I skal ei angre,
At nu I føier mig.

Gunhild (med Forstillelse.)

Ret overveiet,
Det kan vel ei fortænkes Jer; man elsker
Jo Barnet meer, end baade Gods og Ære
Og Livet med. I stole kan paa mig;
Min Mund kan tie.

Sigrid.

Tak, min gode Gunhild;
Tak, Grimkjeld!

(for sig selv.)

Ikke troer jeg dem — jeg gaaer
Imorgen bort, og kommer aldrig frem
For Verdens Øine mere.

Grimkjeld.

Hvorpaa grunder
I, Sigrid? — I mistroer dog ikke os?

Sigrid.

Det være langt fra mine Tanker! Gjengjæld
Skal takke Jer. Stol trygt paa det! — Det lakker
Ad Aften; jeg er tung og sientvet.
God Nat!

Grimkjeld.

Sov vel!

Gunhild.

En rolig Søvn, Moer Sigrid!

(Sigrid gaaer ind i Sidekammeret.)

Grimkjeld.

Den fromme Sjæl!

Gunhild.

Siig: den forrykte Hjerne!

Grimkjeld.

Tys! ei saa høit! Hun kommer vist i Himlen,
Naar hun er død, og der hun faaer det bedre,
End her paa Jorden. Ikke sandt?

Gunhild (med Eftertryk).

Tilvisse!

Grimkjeld.

Hun sætter ingen Priis paa denne Verdens
Forfængelige Glæder. Det er Tant
Og Fristeglimmer, siger hun.

Gunhild.

Hvad vil hun
Da her paa Jorden meer? Det var jo velgjort,
At hjælpe hende bort fra Livets Plager.

Grimkjeld.

Du kunde blive Kongemoder, Gunhild,
I hendes Sted. Vi skal jo arve hende,
Naar hun er død; det var den bedste Arv!

Gunhild.

Jeg neppe leged Skjul med Lykken, Grimkjeld.
Jeg er ei from, Gud bedre det!

Grimkjeld.

Saafremt
Ei Sigurd lagde Guldlaas for din Mund!

Gunhild.

Saa maatte jeg jo tie — det forstaaer sig.

Grimkjeld.

Det er jo under Albuen han har
Den runde Fødselsplet?

Gunhild.

Saa sagde hun.

Grimkjeld.

Du bød ei Sigrid Aftengrøden, troer jeg?
Det glemte du. Og hungrer hun ei nu,
Hun faaer nok Madlyst hen ad Morgenstunden.
Hun vaagner tidligt, veed du; lav den færdig!

Gunhild.

Den skal vel sødes? ikke saa?

Grimkjeld.

Et Spørgsmaal!
Med kraftigt Sukker, som fordriver Smagen
Af Livets Bitterhed for evig Tid.
En ærlig Gjerning er det, at forsøde
Saa from en Qvindes Aften.

Gunhild.

Sidste Aften!

Der skal ei blive sparet.

Grimkjeld.

Gaae du ind
Til Sigrid, jeg skal tænde Ilden op.

(De gaae ud til forskjellige Sider.)

Tredie Scene.

(Stue i Arnes Huus.)

Svend (træder ind, i Rustning).

Jeg kan ei tjene Sigurd. Han fik Brødet
Som Naadsensskjerv i dette Huus, der er
Min Odelsarv. Det stolte Drengemod
Har faaet mulden Grund at fæste Rod i,
Og skyder op til Overmod. Fast mindtes
Han ei mit Ansigt. „Ha, Svend Arnesøn!"
Henslængte han sin kort tilmaalte Hilsen,
Og gik i strunke Høihedstanker bort.
Jeg vil ei stirre, som en blendet Muldvarp,
Mod dette Naadens Solblik.

Ragnhild (træder ind).

Gaaer du, Svend?
Vor Fader kommer snart; saa følges I
Til Leiren.

Svend.

Vore Veie gaae ei sammen,
Ei søge de til samme Sted. Hans fører
Til Sigurds Hær, og min til Guttormsøn,
Til Sverres Birkebener.

Ragnhild.

I dit Aasyn
Er rødsomt Alvor, Skjemt paa dine Læber:
Hvad skal jeg troe?

Svend.

Mit Ansigt!

Ragnhild.

Du vil kæmpe
Mod Sigurd?

Svend.

Ja! Du elsker ham endnu,
Skjøndt Laugmandsdatteren, han beiled til
Med Frygt for Nei, nu krænkes med Foragt
Og Afslag?

Ragnhild.

Hørte du mig klage, Svend?
Ei Sigurd er det, det er Kongen, som
Forlader mig — — fordi han maa.

Svend.

Dit Suk
Beskæmmer dine Ord. Er du for from
Til Harm og Revselse, jeg er det ikke.

Ragnhild.

O, hvilket Vanvid har betaget dig!
Du farer ud til Drab paa egen Slægt!

Svend.

Jeg haaber, at vi mødes ikke.

Ragnhild.

Himmel!
Naar blodig Sved forblinder Øiet, Sindet
Forvirres, Værget er sin Eiers Herre,
Kan Sønnen skjelne da sin Faders Træk?
O Rædsel! O Forfærdelse! Veed Arne
Dit blodige Forsæt?

Svend.

Jeg har ikke dulgt

Min Hensigt for ham.

(I det samme træder Arne ind.)

Jeg maa bort.

Arne (til Svend).

Bring hid
Min Hjelm og Skjoldet! (Svend gaaer.)
Det er svare Tider,
Min Datter!

Ragnhild.

Jammerfulde Tider!

Arne.

Du
Er from af Hjerte; du vil ei fortvivle.

Ragnhild.

Det vil jeg ei.

Arne.

Du er mit kjære Barn!

Svend (bringer Faderens Vaaben).

Din Landse staaer i Krogen hist.

Arne (væbner sig).

Saa gaae!
Man venter dig i Sverres Skarer. Mærk dig
Nu ret min Fjærbusk, Svend! tag ikke Feil
Af Sigtet!

Svend (mørk).

Fader!

Arne.

Jeg har ingen Søn!
Søg frem imod de Forreste om Fanen,
Saa finder du mig; men, ved dette Kors!
Da skal du føle, om mit Staal er slebet!

Svend.

Er det dit Afskeedsord?

Arne.

Du mener vel,
Jeg favner ham i Dag, som rækker mig
Imorgen Øxens Læbe til et Dødskys?
Saafremt du ønsker bedre Ord, saa følg mig,
Hvor jeg gaaer hen.

Ragnhild (bønlig).

O, følg din Fader, Svend!
For hvem skal Ragnhild bede Gud om Seier
I denne Strid?

Svend.

Veed du, om Sigurds Ret
Er bedre da, end Sverres? Hans er ældst.
Hvorfor da svigte ham, og følges med
Den Yngre?

Arne.

Grundløs Udflugt for at undflye
Din egen Dadel! Du vil dømme bedre,
Skjæglløse Dreng, om Tidens Tegn, end jeg?
Din Stolthed er det, som forbyder dig
At tjene ham; det tykkes dig for ringe
At lyde den, din gamle Fader lystrer!
Jeg kjender dine Tanker; aldrig var du
Din Fosterbroder god!

Svend.

Fordi han drømte
Sig altid bedre!

Ragnhild.

Heed og ungdomsvild,

Han krænked dig maaskee i Heftighed;
Men kan du endnu mindes det, min Broder?

Arne.

Ød ei din Kjærlighed paa ham! Dit Blik,
Saa klart, saa vennesaligt som det er,
Formilder ikke dette haarde Hovmod;
Han vil ei føle sin Vildfarelse.

(til Svend.)

Ei drømmer han sig bedre; nei, han er det!
Som David, styrter han Titusinde,
Naar du kun fælder Tusind! Nidfuld, kan du
Ei glemme det, at mangen Dalens Mø
Ei ændsed dig, og var ung Sigurd god.

Svend.

Ha! Derom ei du skulde mindet mig!
Nei — nei! jeg har ei glemt hans Overmod!

Arne.

Hvi dvæler du? Gak bort, du blege Avind!

Svend.

Jeg gaaer! Farvel! Han sine skal mit Glavind!
En Bjarkebein jeg er; han skal ei have Fred!

Arne.

Og jeg, Kong Sigurds Mand, slaaer Birkebenen ned!

Svend.

Hans Banner reiser sig til Oprørskrig!

Arne.

Din Vei til det gaaer over Arnes Lig!

(han trykker Ragnhilds Haand — Svend og Arne gaae ud til modsatte Sider.)

Ragnhild (alene).

Forfærdeligt! — (med bitter Veemod.)
— Saa er de Alle borte! Dette Huus
Var Glædens Bolig. Kjerlighed og Fred

Sig kaared her et helligt Blivested;
Men klædt i Sølvmor og Skarlagenskind
Og gyldén Glands, treen Fyrstehøihed ind;
Da slog de Englevingerne og veg,
Thi Had blev Vaabensvend, og Striden steg.
En aaben, øde Grav nu Hytten er,
Som vogtes kun af den forladte Mø,
Til Sønnen hid sin slagne Fader bær,
Og styrter ud, fortvivlet, for at døe!
— Du Troskab svor ved Nattens Stjernevrimmel!?
Din Ed ei binder dig; — paa Ragnhilds Himmel
Kan ingen Stjerne skinne mere.

Sigurd (træder ind).

Ragnhild!

Ragnhild.

Hvo kalder?

(farer op.)

Sigurd! — Konge, vil jeg sige!

Sigurd.

Er dette Ragnhild? Er det Arnes Datter?

Ragnhild.

Det er mit Navn. Hvad søger I, min Herre,
I Arnes Huus? Min Fader er ei hjemme;
Han gik at kæmpe mellem Eders Mænd.
I samme Stund gik og min Broder bort,
At stride for Kong Sverre.

Sigurd.

Svend vil fægte
Hos Birkebenerne?

Ragnhild.

Det agter han.

Imorgen træffes de, som vrede Fiender,
I Slaget.

Sigurd.

Rædsomt! Mødtes deres Sværd,
Da kjøbtes Kronen dyrt!

Ragnhild.

Den er af Guld,
Maa holdes høit i Priis. Skarlagenrød
Er denne Herrekjortel; der skal Blod til
At friske Farven op, at ei den bleges.
Er dette værd at sørge over?!

Sigurd (med Smerte).

Ragnhild!!

Ragnhild.

Hvad byder I, Kong Sigurd?

Sigurd.

Var du ikke
Engang trolovet, Pige? Jeg har hørt det
Fortælle saa.

Ragnhild.

Det var jeg!

Sigurd.

Og din Brudgom
Hed Sigurd, tykkes mig?

Ragnhild.

Det var hans Navn;
Men han er død og borte!

Sigurd.

Og forglemt?

Ragnhild.

Han glemmes aldrig! Gaae nu, Herre, gaae!

Forstyr mig ei i mine Sørgetanker!
Jeg kan ei mindes ham, naar I er her.

Sigurd.

En ærlig Svend det var — ei sandt? Han elsked
Dig ret af Hjertet?

Ragnhild.

Ja — han elsked mig?

Sigurd.

Og du var lykkelig?

Ragnhild.

Det har jeg været!

Sigurd.

Vi To maae enes godt, min Mø; din Skjebne
Er min. Jeg havde selv en deilig Brud
Engang. En venlig Maidag var mit Liv
I hendes Favn; thi hun var Vaaren. Lilier
Og Roser smykked hende; standsed hun
Paa Engen, skød Kjærminder op i Klynge,
Hvor Foden havde traadt. Jeg kjender hver
En Plet, hvorpaa de staae — De blomstre frisk,
Og aldrig skal de visne!

Ragnhild.

Aldrig visne?

Sigurd.

Min Mai er vegen bort!

Ragnhild.

Dens Lilier gulne,
Dens Roser blegne snært.

Sigurd.

Til Arbeid kalder
Den hede Sommer. Ærens Straaler tænde
Høitoppene; men Ragnhilds blaae Kjærminde

Skal ikke svides i dens Ild; og bringer
Min Sommer Høst, den favre Blomst i Græsset
Skal Leens Hug ei dræbe. Da først dør den,
Naar Vintersneen falder paa min Gravhøi.
— O Ragnhild, kan du hade mig?
(hun rækker ham, taus, med fravendt Blik, sin Haand.)
I Morgen
Jeg staaer i Kampens Flammer.

Ragnhild.

Himlen give
Dig Seier!

Sigurd.

Kun fem korte Somre loved
Mig Varselsfuglen, da du spurgte den
Om mine Dages Tal — fem Aar er rundne.
Ei Døden skjelner mellem Hersteren
Og ringe Vaabensvend; velkommen er den,
Saafremt den møder mig; men dit Farvel
Maa følge mig!

Ragnhild.

Farvel!
(overvældet af sin Følelse.)
O Sigurd! Sigurd!
Nei, nei! jeg kan ei hade dig! Tilgiv
Mit bittre Ord! Jeg stod forladt paa Jorden,
Og saae tilbage mod en salig Tid.
Jeg veed det jo: det er Nødvendigheden,
Ei dig, der strengt adskiller vore Hjerter.

Sigurd.

Det er ei mig. Jeg kom til Offerstedet,
At bringe Skiebnens Krav mit Kjæreste;
Der udgaaer ingen Hjælpens Røst fra Busken,
Og jeg maa støde Smerten i dit Bryst!

Ragnhild.

Din Lydighed faaer Løn. Drag ud til Seier!

Sigurd.

Du skilles fra mig uden Nag?

Ragnhild.

I Fred!

Sigurd.

Og mindes vil du mig?

Ragnhild.

Med Kjerlighed!
Din Sorg skal være min. Hvert Bud, der melder
Dit Held, vil lyde lisligt i min Stilhed,
Som Fugles Qviddren i den mørke Skov.
Min Morgenbøn skal nævne dig for Gud;
Og rinder Taaren ved mit Aftensuk,
Det skal dog bede for din Fred og Lykke!

Sigurd.

Vær troe mod Sigurd, norske Mænd! For Eder
Han siger denne Salighed Farvel!

Ragnhild.

Din Skjebne kalder, Sigurd! Du er fri.
Jeg tør ei meer dig lænke til mit Buur.
Stig høit i Skyen! Stridens Fakkel tænder
Hver Bjergets Baun, og Norges Himmel brænder.
Dal mægtig ned! Din brede Vinge slukker
Fra Nord til Lindesnæsset hvert et Baal,
Og Fredens Dæmring op af Havet dukker;
For Søn og Fader Hytten sig oplukker,
Og rolig tømmer Ragnhild Smertens Skaal!
Farvel!

Sigurd.

Farvel!

(hun omarmer ham med Ømhed.)

Ragnhild (træder tilbage).

For sidste Gang min Favn
Har brændt mod din. Min Hersker er du nu.
Hvor Ungersvenden kysed Pigens Kind,
Tør aldrig Norges Konge meer gaae ind! (gaaer.)

Sigurd (alene).

Her svandt en sorgfri Barndomstid; her var
Jeg lykkelig ved hendes Kjærlighed!

(En Stund staaer han fordybet i Erindringer; derpaa reiser han sig med Kraft.)

Ha, Sigurd, blunder du! Nu er ei Tid
Til kjælne Suk og Drøm om fordums Dage!
Hør Lurens Gjald! Det Sverre var, som steg
Ad Toftes Bakker ned fra Dovres Top!
Hjelmskoven nikker med sit blanke Løv;
Forfærdet viger Lougen fra sin Bred;
Titusind Stridsmænd gaae i Dalen ned,
Hardangers Kæmpe, Trønder, Birkebeen.
— Til Holmgang ud! Han kommer i sin Vælde;
Nu gjælder det at styrtes eller fælde!
Piib Stridens Sang fra Skjæret, vilde Hav!
Og sjung saa over Sverres — eller Sigurds Grav!

(gaaer.)

Tredie Act.

Første Scene.

(Klosterhal i Opslo.)

Biskop Niels. Cœlestinus (træder ind).

Niels.

Paa dette Aashyn staaer der skrevet: Seier!

Cœlestinus.

Fra Gaard til Gaard gaaer Rygtet Landet rundt
Med Seiersbudstikken i Haand.

Niels.

Fortæl!

Cœlestinus.

Den aarle Stund det var, da Sommermorgengry
Gaaer frem paa Østens Bjerg i graahvid Sølverglands
Med Bud til Natten, at det gjælder Alvorskamp.
Da vaktes Glommens Dal af lifligt Morgenblund;
Thi Sigurds Vink bød kraftig Hærblæstmand,
At kalde Ravnene til Valens Daurebord.
Det hørte Sverres Høvdinger, og tæt i Rad
Treen Birkebenerne; og Malmets brede Mund
Hidstævned fjerne Gribbeflok, som Ravnens Gjæst.
De kom, og ei til karrigt Sultegjæstebud;
Thi flink som Kjøgemester Døden svang sit Staal;
Og snart laae norske Kæmper strakte hundredviis

(En kostbar Brad!) i Kobberskjoldets hule Bug,
Og Hjelmen fyldt til Randen stod med Hjerteblod.
Knap rummer Sagas Pkade slig en Runehær,
At hvert et Navn, hvert Mandehug, hvert Heltefald
Kan staae for Efterslægtens Blik med Glimmerskrift;
Men læses vil der: at Kong Sigurds unge Staal
Blev skrammesmykt, som arret Kæmpes Sværd:
At vældigt, som et Fjeldskred, sank ethvert hans Slag,
Tungtknusende, paa røde Hjelmes Kobbertag:
At viist og klygtigt var Hærførerstavens Vink,
Som Staalets Hug var drabeligt. — En føie Stund
Stod Kampen tvivlsom. Det var just at see, som naar
Vaarsvulmen Elv, der styrter sig ved Stranden ud,
Med Skum og Støi bekæmper Havets Høivandsstrøm,
Der vige maa tilsidst. Og alt som Natten led,
Sank Birkebenens Kraft; og alt som Dagen stolt
Opløfted favre Ansigt, Seiersglæden steg
I Sigurds Bryst. Den hærdetrætte Birkebeen
Maa, hed af Kampen, søge Glommens Gjenbobred;
Og doppelt fast om Issen trykker Sigurd nu
Med blodig Staalhaand Kongekronens Guldring ned.

Niels.

Jer Frydes veltalende Begeistring gjør Jer
Til Skjald!

Cøelestinus.

Jeg er hans Lykkes Pleiefader;
Jeg maa vel frydes ved, min ædle Herre,
At see den skyde Ungdomsaarene
Forbi, og voxe flux til Mand. Med Marv
Og svulmet Muskelstyrke strækker den
Slagarmen ud, og slaaer i Sandet ned
Paa Fægterpladsen med sin Herdekraft

Den hadelige Sverres Enevælde!
I vil forelske Jer i Sigurd, Herre,
Som Norge har forelsket sig i ham,
Naar selv I træder i hans Hal.

Niels.

Den Tid
Maaskee vil ikke være fjern.

Cœlestinus.

Den er
Alt kommen, haabed jeg! Hvad maa han dømme
Om Eders Villighed, naar endnu ikke
I vil bevise den i aaben Færd?

Niels.

Den svage Jordens Søn skal aldrig broute
Med Villiens Kraft, min gode Cœlestinus;
Den er dog Tidens Træl og Gangerpilt.
Kong Sverre, veed I, lider ei at møde
Sin Bisp og Ærkebisp med Skjoldmændsfølge;
Nu, det er eller ei nødvendigt her.
Der er en Værnemand, som ofte tjener
Os bedre, skiøndt han ei er drabelig,
Som Kæmpen. Skjold han bruger meer, end Sværdet;
Hjelmgitteret er nede; ikke gaaer han
Berserkergang, men triner sagtelig
Paa Taaen; stundom skjelder man ham feig,
Dog dette kan han smile ad: han blusser
Af Sundhed, medens Heltemodet har
Saarfeber — Ja, Forsigtigheden just
Er Geistlighedens rette Skjerm og Livvagt;
Af denne Vognborg jeg vel endnu ikke
Tør træde frem.

Cœlestinus.

Hvad kan I frygte nu?

Niels.

Med glad Begeistring flyver Eders Sind
Fra Mulighed til Vished, Cœlestinus;
Min Sjæls Natur er mere rolig, dog
Ei mindre virksom, mener jeg. At Sverre
Saalænge har fra Sions Vagttaarn seet
Med Tryghed paa, at Sigurd telted sig,
Er min Bedrift. Ved Sendebud og Breve,
Der finge Sandheds Vægt, fordi den Haand,
Der skrev dem, ikke havde trykket Fiendens,
Jeg tegned ham et lystigt Maleri
Af Tidernes Begivenheder — Lys
Foruden Skygge: meldte ham i Skjemt
Hiint Keisningsbulder paa Fiirfylkething,
Og nævned derhos Fabelen om Bjerget,
Der skulde føde. Sigurds ædle Dyder
Jeg tegned ham som Vrængebilleder:
Hans Mod var Plauti pralende Soldat,
Ei hiin Pompeius uden Hær, men vel
Hans ringe Hær en Flok foruden Høvding.
Kort: hele Oprørsværket kaldte jeg
En Haandfuld Heireavner uden Kjærne,
Der flagred høit, men aldrig sank i Jorden.
At ei min Klygt har været uden Følger,
Kan Sigurds uopholdte Fremskridt vidne.

Cœlestinus.

Jeg maa beundre denne vise Snildhed,
Skjøndt Eders Vægring smerter mig.

Niels.

Og jeg

Maa elske denne troe Hengivenhed
Saa høit, at ei jeg dadler Eders strenge
Miskjendelse.

Cøelestinus.

Har jeg mod Vidende
Fortørnet Jer, Ærværdige?

Niels.

Vist ikke!
Jeg selv er kold og rolig, men jeg kan
Dog aldrig harmes over ædel Varme.
— Saafremt I vil uleiliges at bringe
Vor unge Konge Skrivelse og Hilsen,
Jeg skal bevise ham, at Opslo Biskop
En nyttig Ven ham var, imedens det
Saae ud maaskee som om jeg var hans Fiende.

Cøelestinus.

Med Hjertensglæde, Herre, bringer jeg
Ham Eders Skrivelse.

Niels.

Jeg haaber, Kongen
Fortørnes ei, om jeg ledsager Kirkens
Velsignelse med faderlige Raad?
Gud veed, jeg sender Sigurd hiin som disse
Med ærligt Hjerte.

Cøelestinus.

Derom skal jeg ikke
Tillade ham at tvivle.

Niels.

Inden Aften
Er Sendebrevet færdigt. (Cøelestinus gaaer.)
Det er høit
Paa Dagen, tykkes dig, min gode Munk?

Der staaer et Mulm mod Norden! Ofte boer
Der Hvirvelvind i slig en Sky; den borer
Sig ned i Havet, drager Vandet op,
Og styrter det med Ødelæggelse
Ud over Marken. Før det bliver klart
Mod denne Kant, kan ikke Opslo Biskop
Dig gaae imøde, Sigurd — ikke før! (han gaaer.)

Anden Scene.

(Aaben Skovslette udenfor Sarpsborg.)

Grimkjeld og Gunhild komme.

Grimkjeld.

Her er vi da ved Byen, Gunhild!

Gunhild,
(som er simpelt, men dog ikke pjaltet klædt).

Mere
Og mere tungt har Foden flyttet sig
Med hvert Skridt, den kom nærmere.

Grimkjeld.

Naturligt!
Du er vel træt.

Gunhild.

Det er ei Mødighed.
Det er, som trak mig en usynlig Haand
Tilbage; og det suser for mit Øre:
Du skal ei gaae derhen! Jeg føler godt,
Jeg er ei hjertefrisk.

Grimkjeld.

Det har jeg mærket!
I har et Feberanstød, Ædelfrue,
Af Medynk med den kongelige Søn?

Maaskee Samvittigheden gjør Jer nu
Et Snarbesøg, at ønske Jer til Lykke
Med Eders Naades nattegamle Høihed?
Opholder Fandens Kammerterne, Frygten,
Jer nu med Snikfnak? Seer du endnu Gjenfærd
Ved høilys Dag?

Gunhild.

Tal ei om Gjenfærd! Tie!
Hvis ikke, gaaer jeg hjem.

Grimkjeld.

Den lange Vei
Har gjort Jer kort for Hovedet. Hvor I
Er bleven fornem i en Hast!

Gunhild.

Det var
Den gamle Sigrid, som jeg siger dig —
Var hende selv! Bag hvert et Træ i Skoven
Hun stod og nikked med det fæle Hoved!

Grimkjeld.

Hun sagde Tak for Aftengrøden, Gunhild.
Du skulde ønsket hende: Velbekomme!
Den ene Høflighed er værd den anden.

Gunhild.

Du er ugudelig.

Grimkjeld.

Og du er ræd!

Gunhild.

Snak du om Feighed! Jeg maa tage Kagen
Af Stadet midt i Sværmen; du kan nyde
Den trygt og uden Fare.

Grimkjeld.

Grib kun til!

Din Hud er tyk, der gaaer ei Braad igjennem.
Men dersom Modet har forladt dig, saa
Gaae hjem! Du vil nok klippe dig en Flig
Af Purpurkaaben til en Høitidsklædning,
Men Haanden skjælver? Falder Saxen, følger
Dit Hoved efter!

Gunhild.

Fy! Du taler vildt!

Grimkjeld.

Hvad Grund er her til Frygt? Du veed, at Sigurd
Er venlig mod den Ringe; ikke nægtes
Dig Adgangen. Affides nævner du dig
Hans kjære Moder. Han vil overraskes
Lidt ubehageligt ved dette Slægtskab;
Og deri kan vi ei fortænke ham:
Du er ei deilig meer, som i din Ungdom,
Og muligt har dit Ansigt nogle Træk,
Der ikke hue ham.

Gunhild.

Er dit da bedre?

Grimkjeld.

Derom er Talen ei! Men hvis han gyser,
(Som vel kan skee), saa sukker du, og snakker
Om Moderhjerte, Følelser og Sligt,
Som Skik og Brug er i de Stores Huse;
Du græder, jamrer over Verdens Løb —

Gunhild.

Ei du skal lære mig!

Grimkjeld.

Han skikker dig
I Stilhed bort! Mistænksomheden kunde
Faae Øiet op, ifald der vaktes Støi
Ved denne Hændelse; — han veed ret godt,

At han er ikke Kongeson, endskjøndt
Han hykler slig Uvidenhed. Du kommer
Med Guld fra Borgen. Vil han, du skal drage
Af Landet — nu! man lever overalt
Et Lykkeliv, naar Lykken er i Huset.

Gunhild.

Jeg vil forsøge det!

Grimkjeld.

Kun ingen Skjælven!
Du er hans Moder! Nævn ham Modermærket,
Saa vil han mærke strax, det er nødvendigt
At kjæledægge for dig.

Gunhild.

Vent mig her.

(Hun gaaer et Par Skridt bort.)

Grimkjeld (afsides).

At sige, hvis jeg ikke mærker Uraad,
Frue Gunhild! Voves maa der, skal man vinde;
Hvad vover jeg? En arrig gammel Qvinde!

Gunhild (tilbage).

Han kommer!

Grimkjeld.

Leiligheden falder dig
I Armene!

Gunhild.

Tilside lidt! Maaskee
Hans Følge gaaer; saa er det sikkrere.

(Grimkjeld og Gunhild træde tilside.)

Sigurd træder ind, fulgt af Arne, Rognvald, Asbjørn og flere Mænd.

Sigurd (til Rognvald).

Min Frænke, Astrid, nægter mig at bære
Min Fæstensring? Hvor stolt!

Rognvald.

Saa længe kun
Vil Astrid vægre sig ved Eders Beilen,
Til Haanden, I vil række hende, har
Beviist ved Jernbyrd, at den bær med Rette
Det norske Spiir.

Sigurd.

Og den Stund kommer aldrig!

Asbjørn.

Med Astrid Kongedatters Fordring, Herre,
Samstemmer, veed I, Eders Høvedsmænds
Velmeente Raad.

Sigurd.

Jeg lystrer ingen Fordring
Af noget Menneske. Mod Eders Raad
Staaer Kongens Villie med saa fast en Modgrund,
At aldrig den kan rokkes. Hellig Vedtægt
Tilsteder Den, der sigtes uden Skyld
For Falsk og Brøde, under Sang og Bøn
At kræve Himlens Vidne for sin Uskyld;
Ved Alteret han løfter glødhedt Jern
Med udækt Hud; og han, der ledte frem
Af Dødens Ovn de tre Uskyldige,
Bevarer ham; uskadt af Luerne,
Opløfter han til Ed sin Haand mod Himlen.
Men ei letsindigen skal Nogen fordre
Guds Dom i egen Sag! Naar Tvivl og Frygt
I denne Barm fradømme mig min Krone,
Da skal jeg kræve hiint Beviis — ei før!
— Thorbjerg af Hersle savnes efter Slaget?

Asbjørn.

Han er ei seet endnu.

Sigurd.

Saa skal vi ringe
Til aarle Grav med Sørgeklokken ham,
Der selv saa gjævt indringed Seiersfesten
Med Staalets Hammerslag paa Fiendens Malm!

(Thorbjerg træder ind.)

Rognvald.

Nu kommer han, at høre selv sin Lov
Af Kongens Mund.

Sigurd.

Vi stod alt ved din Baare,
Min Helt, og qvad med Sorg din Mindesang.

Thorbjerg.

For tidligt, Sigurd! Sverre syntes mig
For haanligt, trygt at lukke Øiet til;
En Varde har jeg tændt ham, der skal vise
Ham Vei til Valen.

Sigurd.

Du vil sige?

Thorbjerg.

Dette:
At Bøndergaardene hiinsides Glommen
Kan tjene dig som Fakler, om du vil
Forfølge Birkebenerne tilfjelds,
Naar Aft'nen lider.

Sigurd (i Brede).

Hvo befoel dig dette?

Thorbjerg.

Nødvendighed og Krigens Skik. Din Fiende
Fandt Skiul og Tilhold her i disse Bøigder.

Sigurd.

Thorbjerg af Hersle! svar: hvo bød dig det?

Thorbjerg.

Ulydighed maa tugtes! Det er ikke
Mit første Ledingstog, min Hersker! Mistroe
Din egen Ungdom! troe Erfarenheden!

Sigurd.

Ja, tugtes skal Ulydighed! Var dette
Ei Kongens Bydende til hver en Høvding:
At strengt formene Ledingsfolket Hærgbrand
Og Plyndringer mod Bondens Gaard?

Thorbjerg.

Hvad ei
En Stridsdreng maa, tør dog vel Thorbjerg vove!

Sigurd.

Ha! Døden havde du fortjent!

Thorbjerg (med haanlig Heftighed).

En ædel,
En kongelig Belønning!

Sigurd.

Vel! Din Kjækhed
Skal ei med Føie skjelde Kongen nidsk.
I denne Stund, Thorbjerg af Hersle, stander
Du adelshøit med Jarle-Navn og Magt.
Saaledes lønner jeg din Dygtighed.
Er du tilfreds?

Thorbjerg.

Tilfulde!

Sigurd.

Men udygtig
Du er til Lydighed, og Straf skal følge
Ildgjerningen, som Gjerningen fik Løn.
(til de Øvrige.)
Læg Haandjern paa ham! Før ham bort i Fængsel!
Han strengt skal dømmes for Vrangvillighed

Mod Kongens Bud, for Ransværk og for Brand.
(afsides.)
En gunstig Stund! Hans Overmod skal døe!

Thorbjerg.

Med Bolt og Baand du vil fornedre mig?

Sigurd.

Dig, Thorbjerg!

Thorbjerg.

En høibyrdig, agtet Kæmpe!

Sigurd.

En lystretræg, hoffærdig Undersaat!

Arne.

Tilgiv hans Gjerning, Sigurd, undskyld Ordet!
Hans Mod er stærkt, som Stormen, vildt, som den!

Thorbjerg.

Er det din Tak til mig, til disse Mænd
For Herrenavnet, vi har givet dig?

Sigurd.

Det gav mig Gud, ei Mennesker. Du skal
Ei, strafløs, jage Vredens Blodblus over
Min Pandes Furer, ei din Hovmodssky
Maa skygge for min Kongesol!

Thorbjerg (med truende Forbittrelse).

Du gaaer
I Blinde, Sigurd, strunk paa Tagets Ryg,
Og troer, du vandrer trygt paa Magtens Bjergaas;
Ha! jeg opvriste kan dit Hienlaag!

Asbjørn og Rognvald.

Til Fangeburet med ham!

Thorbjerg.

Jeg kan lænke
Din Voldmagtshaand med Fangebolt!

Sigurd.

Du kaldte
Min Herskertrygghed Nattevandrers Gang?

Asbjørn.

Hans Tunge fraader —

Rognvald.

Agt ei paa hans Ord!

Sigurd.

Hold inde! tale skal han!

Thorbjerg.

Du vil kjende
Din Skjebne? Nu, saa viid det da: en Munk
Er Fader til dit Kongenavn, en Løgn
Dets Moder! Altfor hurtigt er du gynget
I Lykkens Vugge; svimmel er du bleven.
Saa styrt, du strenge Herre!

Arne (afsides).

Hvad er dette?

Sigurd.

Hvad har du sagt?

Thorbjerg.

Du kan ei fatte det?

Sigurd.

Gjentag det, du Forvovne!

Thorbjerg.

Hør det, Sigurd:
Den sledske Klosterbroder Cøelestinus
Med Bolerqvinden Løgn har avlet dit
Uægte Kongenavn!

Rognvald.

Skal denne Frækhed
Forhaane længer dig og dine Mænd?

Asbjørn (drager Sværdet).

Du skal ei mæle meer!

(Arne griber hans Arm, da han vil fælde Thorbjerg.)

Thorbjerg.

I feige Qvinder!

(til Sigurd.)

Nu kjender du din Magts Ugyldighed.
Læg Tøilen paa det løbske Overmod!
Døm ikke mig, thi du er ei min Dommer!
Vi Daarer gave dig for fed en Græsgang
At voxe i, og vælig er du vorden;
Men løft ei Hovens Jernsko-Braad mod mig,
Hvis ei det lyster dig, at hvert et Echo,
Der raaber mellem Bjergene, skal lydt
Fortælle Norge, hvo du er!

Sigurd

(fattet og med Værdighed).

Du glemmer
I Vredens Løb at lade Undersaatens
Ærbødighed gaae Jevnskridt med din Tale.
Du opslaaer doppelt Lovbud for din Dommer,
Som nu maa fælde dig.

Rognvald.

Han har alt fældet
Sig selv!

Thorbjerg.

Forsagte Usling! Har du glemt
Vor Ed i Munkecellen?

Sigurd.

Svor du der
I Forbundskreds med disse Høvedsmænd:
At kaste fremmed Herrekjortel om
Mit nøgne Navn? — Var det Jer Ed?

Thorbjerg.

Saa lød den,
At du kan vide det!

Sigurd.

Er dette Sandhed,
Da er jo du meensvoren, er en Niding.
Og har du svigtet Ed mod disse, kan du
Vel og belyve mig. Smed ham i Jern!

Thorbjerg.

Det vover du — maaskee en Trællesøn?!

Sigurd.

Den frække Jarl jeg gier hans Nidingsløn.

Asbjørn.

Den er fortjent! Lad Døden tugte ham!

Thorbjerg (idet han gaaer).

Kong Sverre klynge dig i Granen op,
Med Hampering om Hals, istedetfor
Den falske Guldring om dit Hoved!

Sigurd.

Bort!

(Høvdingerne, undtagen Arne, følge Thorbjerg.)

Arne.

Ha! hvad var dette? — Falsk var dette Brandskrig,
En vred Mands Raab; og dog slaaer Luen ud
Igjennem Gavlen, tykkes mig! — Kan Munken,
En Kirkens Tjener, Helligdommens Præst,
Besegle Løgn med Falsknered? Utroligt!
Skal Ærlighed ei boe i Klostercellen,
Hvor finder den da Hjemstavn her paa Jorden?

(betragter Sigurd, der staaer, tankefuld, med korslagte Arme.)

Ja, ogsaa han er skrækket op ved Raabet!

Sigurd (for sig selv).

Falsk —?— Ei af ægte Kongeguld? — Glam vildt
Mod Maanen, bidske Hund; du kan ei rive
Dens Gyldensmykke ned! Udgjøe din Fraad;
Du skal ei smitte mig med Raseriet!
(til Arne.)
Hvi dette Alvor? Kan en hadfuld Galmand
Forskrække dig?

Arne.

Du er ei rolig selv,
Min Fostersøn.

Sigurd.

Tidt skeer det, naar man hviler
I Telt ved Nattetid, at Blæsten klapper
Vor Kind, som med en iisklam Dødninghaand;
Og naar vi fare op med Skrækkens Bøbler
Paa Panden, stirre vildt omkring, og see
At det var Intet, kan vi dog ei tvinge
Vor Gysen strax; men hvergang Øiet lukkes,
Den kolde Liighaand rører os paany.
— Ei meer er denne Uro, som du mener
At læse i mit Øie.

Arne.

Mere bør den
Ei være.

Sigurd.

Kan det ei! Hvo kjendte dette
Saa ungdomsvilde, stolte Sind, og voved
At stille mig som Kongebrikke paa
Skaktavlen, for, beskæmmende, at støde
Mig atter ned i ringe Væbner-Rad?

Arne.

Og hvad der ligned stærkt en røbet Udaads

Forvirring og Bekjendelse hos Hine —

Sigurd (afbrydende).

Var ædel Harme! Haanden kramped sig
Om Sværdefæstet; helst den vilde stinge
Forræderlsgnen tvertigjennem Hjertet.

Arne.

En hellig Mand var altid Cœlestinus,
En from, ærværdig Klosterbroder!

Sigurd.

Ved
Sit Præstehad har Sverre stillet sig
Til Sigteskive for en heftigt opbragt
Og snedig Geistlighed. Utroligt er det
Vel ei, at Kongenavnet kunde gives
En falsk Bedrager; det har nys Jon Kufflung
Beviist; men Sigurds Krone blev ei hamret
Paa Munkeambolt!

Arne.

Nei! Det kan ei være!

Sigurd.

Nei! Var den det, jeg rev den af min Lok,
Sled, vild af Harme, Staalet fra min Hofte,
Og hug omkring i Blinde, saa min Smerte
Fik Raaderum. Bedragersmykket skulde
Ei friste mig; men blodig blev min Vrede,
Min Sorg blev Døden!

Arne.

Lad den vilde Thorbjerg
Tilstaae sin Ondskab selv.

Sigurd.

Jeg maa belee
Det første Øieblikks iilsindige

Bekymring! Sigurd ikke Kongesøn!!
Betvang da overraskende Forundring
Min Sindighed, da førstegang jeg kaldtes
Med Herrenavn? Ei fremmed var mig Kronen;
Den hilste mig fortroligt med et Smiil,
En Barndomsven, jeg længe havde savnet,
Der nu besøgte mig, vel mere skjøn
Og herlig, end det syntes mig tilforn,
Men dog med kjære, velbekjendte Træk.

(med høi Rolighed.)

Gak du til Thorbjerg; jeg forlanger ikke
At høre det bekræftet, som jeg veed.
Ei tiere skal Tvivletanken komme
Som Voldgjæst til min Sjæl, og jage bort
Med Kiv og Støi min trygge Rolighed!

Asbjørn (udenfor).

Tilbage! lad ei hende komme ind!
Det er ei nu beleiligt.

(træder ind med Rognvald.)

Sigurd.

Hvem bortviser
Du, Asbjørn, fra mit Aasyn?

Asbjørn.

Kun en Qvinde,
Der ubeskedent vil trænge sig frem
At see dig.

Sigurd.

Arm og ringe er hun!

Asbjørn.

Ja.

Sigurd.

Før hende til mig. I den Ringes Hjerte

Skal Kongen søge tro Hengivenhed.

(Asbjørn gaaer og bringer Gunhild ind.)

Gunhild

(halv høit, med forstilt Bevægelse).

Der staaer han! Ja! Høilovet være Gud
I Evighed!

Sigurd.

Hvad vil du, gode Gamle?
Hvi græder du? Kan Kongen hjælpe dig,
Du skal ei gaae bedrøvet bort.

Gunhild.

Mit Suk
Er ikke Sorg. Nei! nei! — jeg maa vel glædes!
Høilovet være Gud i Evighed!

Sigurd.

En sjelden Lyd er den for Herskerøret;
Det fyldes meest med Klagesang.

Gunhild.

Nu gaaer jeg
Med Fred i Graven; gammel er jeg, Nød
Og Modgang har jeg døiet meget af
I denne Verden, men jeg klager ikke —
Jeg saae et Glædesskyn, før Døden kom.

Sigurd.

Gid alle Norges Kæmper frydede sig
Saa kjærligt ved at hilse mig, som du,
Min gode Gamle; da var Sigurds Kummer
Og Landets Ufred endt.

Gunhild.

Ak! jeg har kjendt
Din Barndom, seet den muntre Ungersvend
I Skoven med sit Jægerspær — og nu!

Sigurd.

Min Barndom — aarle Barndom — har du seet?

Gunhild.

Spørg ikke mere, lad mig gaae! Nu har
Jeg hørt den kjære Stemme!

Sigurd.

Mulm og Taage
Omgav min første Morgenstund; hvad kan du
Berette mig om den?

(Gunhild staaer taus, som om hun betænkte sig.)

Du tier, Gamle?

Gunhild.

Naar disse Mænd staae hos dig, tør jeg Intet
Fortælle.

Sigurd.

Fjerner Jer en liden Stund
Fra Hallen, mine Høvdinger!

(Høvdingerne gaae.)

(til Gunhild.) Nu kan
Du tale trygt.

Gunhild.

Ei veed jeg, hvad jeg bør:
Om bedst det er, at tale, eller tie.
Det kunde hænde, at mit Budskab voldte
Dig Sorg, og ikke for al Verdens Rigdom
Bedrøvede jeg dig.

Sigurd.

Nu har du vækket
Min Videlyst; nu tal!

Gunhild.

Ei Egenkjærlighed,
Kun Kjærlighed det er, som lyder nu

Din Villie — Moderkjærligheden! Hvisker
Der ingen Stemme for mig til dit Hjerte,
Min Søn — min Sigurd?

Sigurd
(træder bestyrtet tilbage).

Gamle! raser du?

Gunhild (med Smerte).

Hvi gik jeg ikke strax? Hvi kom jeg hid?

Sigurd.

Forvirret er din Tanke! Jeg din Søn!?

Gunhild.

Farvel, Kong Sigurd! Lad mig gaae; og tænk,
Det var ei Sandhed jeg fortalte Jer.
I skal ei see mig meer, ei gyse ved
De gamle Træk; og intet Øre skal
Erfare det, I veed. Jeg kom ei hid,
At tvinge dig til Tak og Kjærlighed.
Jeg finder vel en Grav; og det er Alt,
Hvad jeg behøver nu!

Sigurd.

Var jeg din Søn,
Hvem kaldte jeg da Fader?

Gunhild.

Spørg ei derom!
Han var dig ikke værd.

Sigurd.

Kong Ingo var
Det altsaa ei?

Gunhild.

Gud bedre det! Nei! Nei!
— Lad først mig kysse paa din Kongehaand,

Saa gaaer jeg, Sigurd. Briste kan mit Hjerte,
Men ikke vredes paa dig.

Sigurd.

Du gaaer ikke
Af Stedet, Løgnerske! Først nævn mig Den,
Der sendte dig med dette frække Budskab
Til mig! Ha, Thorbjerg! er det dine Rænker! —
Du tænkte vel, at jeg er en Bedrager,
Og vilde lyve dig min Naade til,
Forvorpne Qvinde!

(raaber ud)

Kommer, mine Mænd!
Rognvald og Asbjørn! træder ind!

Gunhild.

Hvi kalder
Du dine Mænd? Du vil dog ikke myrde
Din stakkels gamle Moder?

(Høvdingerne komme.)

Sigurd.

Hvo iblandt Jer
Har før seet denne Qvinde?

Gunhild.

Det er Lønnen
For Fødselsmerterne, for vaagne Nætter,
For Hjerteangst og Møie! Gud i Himlen
Tilgive dig!

Sigurd.

Hun kalder sig min Moder!

Rognvald.

Et herligt Slægtskab!

Asbjørn.

Hun er sendt af Andre.
Hun skjælver, som en Esp i Blæsten!

Gunhild.

Selv
I vilde ryste, dersom Eders Søn
Fornægted Jer. Forbandet være Timen,
Der saae ham fødes!

Arne.

Hun er ei din Moder;
Hør, hendes Ord fornegte hende!

Sigurd (til Gunhild).

Vee dig!
Du skal ei øve meer Bedrag!

Gunhild (afbrydende).

Dom ikke
For rask! Stryg op dit venstre Kjortelærme,
Saa finder du en Ring, et Modermærke,
Kuns lidet, saa du ikke blev det vaer,
Men stort nok til at vidne mod dit Hjerte,
At jeg er ingen Løgnerske!

(Sigurd trækker Ærmet op, og bliver Tegnet vaer.)

Gunhild.

Det staaer der!

Sigurd (overrasket).

— Det staaer der —!

Arne.

Denne Plet har Mange seet,
Da Barn du var; en Hændelse har røbet
Den gamle Qvinde denne Underretning.

Asbjørn.

For Vidner ei hun vilde nævne det;
Hun frygted for at røbes!

Rognvald.

Saadan er det!

Arne.

En Djævels Ænke!

Sigurd.

Det er andengang
I Dag, I denne Time! Gjennem Hevnens
Formastelige Vredesord og nedrigt
Bedrag jeg hører Himlens Villie tale!
Der kunde komme Tider, da min Tanke,
Nedtrykt af Kongesorg og Fienders Had,
Erindred sig med Gysen denne Dags
Tildragelser, og slog min Hjertestyrke,
Saa Kongespiret bæved i min Haand —
Det maa ei skee! Nu, mine Høvdinger,
Er Eders Ønske vorden Sigurds Villie!
Nu vil jeg bære Jernbyrd!
(visende paa Gunhild.)
Den frække Tunge
Skal Piinsler tvinge til Bekjendelse,
Og Død til Taushed. Let bedaares Mængden,
Naar onde Sagn fortælles; hun skal ikke
Bedrage Nogen med sin Løgn!

Asbjørn
(vinker ad nogle Stridsmænd, der komme frem.)
Hun døe!

Gunhild (føres bort).

Forbarm dig, Herre Konge! Jeg har talt
Usandhed. Spar mit Liv!

Arne.

Det tør ei skee!

Sigurd.

Fortørned dig min Stolthed, høie Himmel?
Du skikked derfor disse Varselsbud?

— Med ydmyg Andagt, ærligt Haab, jeg kommer,
Indstævner trygt min Sag for Jordens Dommer!
Det klare Blik, hvem Mørket er som Dagen,
Seer grant, at Sigurds Tro er ei bedragen;
Og Kraftens Haand, der læger, som den rammer,
Vil naadigt skjærme mig mod Prøvens Flammer!
Paa Alterdugen lægges Kronen ned,
Mens Gud tildømmer mig mit Kongesmykke;
Med Kraft i Tanken og i Hjertet Fred
Jeg skal den atter om min Tinding trykke!

(Sigurd gaaer; Høvdingerne følge ham).

Fjerde Act.

Første Scene.

(I Opslo Kloster.)

Niels.

I Aggerskov staaer Sverre? Giv mig nu
Et stakket Fremsyn gjennem Morgendøgnets
Uvisse Medfør!

(Baard Guttormsøn træder ind.)

Guttormsøn! — Et høist
Uventet, men dog kjært Besøg!

Baard.

I skal
Ei spilde nogen Høflighed paa mig,
Herr Bisp. Min Tale klinger mindre ziirligt:
Er I Kong Sverres, eller Sigurds Mand?

Niels.

Og hvilken falsk, troethdig Gjerning gav Jer
Da Ret, at spørge saa?

Baard.

I tjener Sverre?

Niels.

Bar denne Hofte Glavind, Guttormsøn,
Jeg hugged Svarets blodige Rune dybt
I Eders Pande!

Baard.

Med et ydmygt „Tilgiv!"

Skal Krænkelsen afsones, hvis jeg feiled.
Til Sagen! Gjennem Farer er jeg ilet
Til dette Kloster; hver en Vei og Sti
Er vrimlefuld af Sigurds Ledingsmænd. —

Niels (overrasket).

Til Opslo kommer han?

Baard.

Det veed I ei?

Niels.

Jeg spørger aldrig om, hvad selv jeg veed.

Baard.

I kjender Skik og Vedtægt Søndenfjelds:
At Halvardkirken aabner sine Porte
For Kongesønnen, der vil bære Jernbyrd —

Niels (afbrydende).

Er det hans Kommes Hensigt? — Skyd ei Blikket
Saa hvast imod mig! Ikke træffer I
En Plet, som ei Samvittigheden væbner.

Baard.

Bedrag er denne Prøve — det veed I,
Som jeg — et Munkepaafund, skikket til
At give Kongens Ret i Kirkens Værge;
Men seer man Sigurds Haand uskadt af Ilden,
(Og dertil, veed I, er ei Himlens Bistand
Fornøden, ikkun klygtig Hjælp), da styrkes
Opstandens Kraft, og Eders Herres Seier
Blier mere blodig, mindre vis. I kjender,
Som Sverres Biskop, Eders Troskabspligt.
I Eders Hænder ligge Kirkens Nøgler;
Lad Sigurd finde Døren spærret for sig,
Saafremt han kræver Adgang.

Niels.

Meer I fordrer
Af Bispens Pligt, end den formaaer at give.
At føre Pen, at læse Breviaret
Forstaaer en Munk, men ei at møde Magten
Med verdsligt Vaaben.

Baard.

I har Kirkens Band,
At lægge tungt paa Voldsmands Overlast.

Niels.

Med hvilken Modgrund skal jeg tvinge Sigurd
Til Taushed, hvis han nævner Sverre selv
Som den, der lader haant om denne Trusel?
Lad Eders Birkebener vogte Porten,
Saa blier den bedre lukt, end jeg formaaer!

Baard.

Min Hær blev adspredt, veed I vel.

Niels.

Og tagen
Blev Eders Fænnike?

Baard.

I, skadefro,
Paaminder om et Vanheld?

Niels.

Ingenlunde!
Jeg kun vil minde om, at Overmagten
Er Magtens Overmand. Ei mine Læber
Skal synge ham Velsignelsen; men aabner
Den frække Yngling Sacristiets Dør
Med Herrevældens stærke Hovednøgle,
Og tvinger mine Munke til at synge
I Choret, da maa Eders Had mod Niels,

Ei finde Skyld hos Biskoppen, Herr Jarl!

Baard.

Han sprænger ikke Kirkeporten op
Paa Stimandsviis; det tør han ei for Mængden.
Med Snarskridt fører Sverre sine Kæmper
Igjennem Skoven; inden Dsgnfrist staaer han
I Opslo. Blinder dette Gjøglespil
Ei Folkets Øine, vil det skjelne let
Imellem Sigurds og Kong Sverres Ret.

Niels.

Hvad jeg kan virke, skal ei vorde ugjort.

Baard.

Naar Klerkeskabet handler ærligt, bliver
Jeg uden Frygt.

Niels.

Det var Baard Guttormsøn
Vel stedse?

Baard.

For mig selv; men vel for Kongen
Jeg frygter ofte. Kirkens Mænd, det veed I,
Er ei hans Venner.

Niels.

Naar var Sverre da
En Kirkens Ven, Hr. Jarl?

Baard.

At tvistes derom
Vil intet baade. Eet mig glæder, Niels:
I Dag er Eders Tale kjæk og fri;
Paa den jeg stoler meer, end paa den glatte,
Javorne Høflighed. Jeg gaaer til Sverre,
Med Bud om Eders Ærlighed. Snart gjæster
Han Opslo, tænker jeg.

Niels.

Der finder han
En trofast Ven. (Baard gaaer.)
— Den kloge Jarl, som troer,
Mistænksomt Øre hører altid rigtigt!
Et lydigt Instrument maa Tungen være,
Den spille maa, hvad Melodi jeg lyster —
I modsat Takt af Hjertets, om jeg vil.
Moltonen er den djærve Mand for blød,
Og strax jeg synger i en kraftig Duur.
— Til Opslo kommer Sigurd, for at hævde
Sin Fyrsteret! En Vægring bringer mig
Hans Fiendskab; bliver han fremdeles Herre,
Er dette Fiendskab farligt. Men — mit Ja
Optænder Sverres Harme; seirer han,
Staaer dette Had i Veien for min Lykke.
— — Forfulgt af graadig Mandbjørn, naar ei Flugt
Er mulig, kan man frelses, siges der,
Ved plat at kaste sig til Jorden ned
Med hæmmet Aandedræt —
Jeg hører Munken;
Jeg gjetter, hvad han vil mig. (lætter sig.)
Mandens Klygt
Er her for svag; saa hjælp da, Ovindelist!

Cøelestinus (kommer).

Ærværdige Hr. Biskop! — Men, hjælp Gud!
Hvor mørk I stirrer! Eders Blik er sygt!

Niels.

Mit Legem ei er mere karsk, end Blikket,
Min gode Munk. Den kolde Vindtræk gjennem
De aabne Kirkegange kjøler Blodet

For pludseligt, naar Heden udenfor
Har hidset det.

Cœlestinus.

En Feber ryster Eder?

Niels.

Heel stærkt; og har jeg Ro, da er det kun
En mat, uvenlig Dss. Jeg nødes snart
At søge Leiet.

Cœlestinus.

Altid er det Sorg,
At høre I er ukarsk; doppelt Kummer
Det volder nu, da Fædrelandet trænger
Til Eders Sundhedskraft. Kong Sigurd rider
I denne Time gjennem Opslo Gader
Til Halvardkirkens Port!

Niels.

I denne Time?
Saa nødes jeg at lægge syg Mands Hilsen
Paa Eders Læbe. Styrken svigter mig;
Afmægtig, kan jeg nu ei varetage
Mit hellige Embed'; men jeg haaber dog
Til Himlen, at min Sygdom viger snart,
Og da —

Cœlestinus.

For silde hilser næste Dag
Maaskee Jer karsk, ærværdige Hr. Biskop.
I harmfuldt Stormløb farer Sverre frem;
Med doppelt Hærmagt møder Sigurd ham,
Naar Menigmand har skuet Haanden uskadt
Af Jernets Glød.

Niels.

Velan! Lad Legemet skrante;

Min gode Villie skal det ei forkue.
Jeg vil ei mindes nu det raske Svar,
Der haanede mit faderlige Brev.

Cøelestinus.

Nei! nei! I vil ei dadle Ungdomsblodet,
Fordi det syder altfor stærkt ved Lykkens
Nys tændte Ild. Som Ageren i Dalen,
Hans Fromhed modnes vil med eet; og fuld
Blier Klosterladen!

Niels.

Alt skal være glemt
I denne Stund. Jeg ikke vil med feig
Betænksomhed undslaae mig for at vove
Min Bispestav paa dette Tærningkast.

Cøelestinus.

I vover Intet. Han slaaer høiest Øine,
Og Sverre laveft Tal, naar dennegang
I rylter Brikkerne med Bispehaanden.

Niels.

Velan! Hent Kirkensglen i min Celle;
Min Rettighed betroer jeg for en Stund,
I Eders Hænder, fromme Munk.

Cøelestinus.

I mine?!

Niels.

Med Ærkedegnens Værdighed beklæder
Jeg Eder nu i Pavens Navn! I vier
Kong Sigurds Haand, som Bispemyndighedens
Vikarius. I væbne ham, som bedst
I veed det selv, mod Ildens fiendske Magt.

Cøelestinus.

Det skal jeg, Herre! Høit I hædrer mig

Ved denne Tillid. Skyndsomt maae jeg gaae
At føre ham til Alteret. Gud gjøte
Jer karsk, min ædle Biskop!

Niels.

Tak, min Broder!

(Cœlestinus gaaer.)

Niels (alene).

— Kun ei for snart, min gode Cœlestinus!
Ei altid er det Godt, hvad kjærligt Ønske giver;
Nu Sundhed usund var, og Sygdom Karskhed bliver.

(gaaer.)

Anden Scene.

(I Halvards-Kirken i Opslo. Til Venstre Opgangen til Choret.)

Munke træde ind i Baggrunden. Efterhaanden fyldes Kirken af Sigurds Mænd. Derpaa Sigurd, ledsaget af Arne, Rognvald, Asbjørn og Cœlestinus.

Sigurd.

O! hvorfor har jeg ængstet mig og sørget?
Nu kommer Styrken atter til min Sjæl!
Serapher og Cheruber flagre under
Den høie Hvælving, og tilraabe mig:
Hvad frygted du? Du er hans Salvede!

Arne.

Du staaer, Kong Sigurd, ved din Faders Grav!

Sigurd.

Han hviler her!

(knæler ved Marmorstenen.)

O! Vredes ei, min Fader,
At denne blev min første Valfartgang
Til dine Been! Min korte Herskerstund
Var hidtil Kamp og Uro; nys jeg sagde

Det stille Livs Lyksalighed Farvel,
Og hilsed Ærens gyldne Majestæt
Med Hærblæst og med Skjoldeklang. — Du var
Ei lykkelig, min Fader! onde Brødre
Stod haardt imod dit Broderhjerte. Stakket
Var kun dit Liv, og det var Strid og Møie.
(til Coelestinus.)
Bered du Alt, imens jeg beder her
Ved Ingos Grav en sønlig Bøn til Gud!
(Coelestinus gaaer. De tre Høvdinger træde tilbage.)

Munkene (synge).

Gloria in excelsis Deo!
Gloria in terris!
Per ævum ac in æternum!
Amen!

Coelestinus
(træder hen til Sigurd, der har reist sig).

Beredt er Alt i Choret, Herre. Følg mig
Bag Alteret.

Sigurd.

Er dette Kirkeskikken?

Coelestinus.

Det tynde Linnedklæde bindes om
I Folkets Paasyn; førend dette skeer,
I maa en liden Stund unddrages hvert
Opmærksomt Blik.

Sigurd.

Og hvad skal foregaae,
Som ikke aabenlyst tør vise sig
For Mængdens Øine?

Coelestinus.

I Naturens Skjød,
I Blomstens Bæger, Plantens hule Saftrør,

I Blad og Rod, i Steen, i Dyrets Legem
Er skjult en mægtig Kraft, som aabenbarer
Sig villigt for den fromme Sands, der luttres
Ved Bøn, Afholdenhed og helligt Levnet.
See! os Indviede har Himlen givet
At løfte denne rige Skat. Vi vække
Dens Virksomhed; og under Bøn og Faste
Den ringe Ukrudsurt forvandles til
En Styrkesalve, der kan modstaae Hug
Af slebet Staal og Ildens Svidekraft.

Sigurd (opmærksom).

Og denne Salve — ?

Cøelestinus.

Veed I ei: at Alt
Skal tjene den til Bedste, som er from
Af Hjertet? I er from og god, min Konge.

Sigurd.

Hvad mener du?

Cøelestinus.

I fatter ei mit Ord?

Sigurd.

Jeg gyser ved at tænke det!

Cøelestinus.

Vær rolig!
O Himmel! Ikke dette vilde Aasyn!
(ivrigen.)
I vil dog ei formasteligt betvivle,
At Herrens Tjenere, hvis rene Tanke
Beskuer nærmere hans Herlighed,
Kan skjelne mere skarpt, end Syndens Børn,
Hvad Falsk er og hvad Sandt? Hvad I kun troer,
Hvad denne vilde Kæmpeskare mener,
Det vide vi: en Kongesøn I er!

Sigurd.

Hvad vil du da med dine Gjøglekunster?
Med Hexesalven, og med Seidmandsværk?

Cœlestinus.

Forsynd Jer ei! Det er ei Trolddomskunst,
Ei Hexeværk! Det er Guds egen Kraft,
Det er hans Aand, som virker middelbart
Ved Geistlighedens Fuldmagtshaand igjennem
Naturen til Uskyldighedens Redning,
Naar Satans Børn anklage den for Synd,
Til helligt, uomstødeligt Beviis
For hver en vigtig Sandhed, der betvivles
Af Menneskenes Vantro. Derfor skedes
Kun den til Prøven, som er prøvet strengt;
Derfor staae Altarlysene i Flammer,
Og tyde paa, at det er Himlens Straaler,
Som sprede Tvivlens Mulm; og Choret synger
Det evige Hallelujah, med Tak
Til ham, der undte Mængdens Taageblik
At skue Sandheden!

Sigurd.

Jeg kom herhen,
At øse Lædskedrik af Kedrons Bæk,
Ved Fredens Palmer under Oliebjerget
At styrke Hjertet til at banke sundt
Og frit paa ny; og du har ledet mig
Til Sodoms Sø, der vælter, salt og bedsk,
De tunge Bølger over Lastens Afgrund.
Min Gane lædskes ei, den brænder tør;
Der er ei Livsens friske Qvægedrik
I dette Bæger! Vil du prøve mig?
Mit Hjerte, Munk, er reent!

Cœlestinus.

Forblind Jer ikke
Med daarlig Selvtillid! Er ikke dette
En Kedrons Bæk i Oliebjergets Skygger,
I stander ved, saa er det Jordans Flod;
I den nedstiger I, og reiser Eder
Gjenfødt af ringe Stand til Fyrstehøihed.
Ei Een blandt alle dem, der har beviist
Sin Ret ved Jernbyrd, vægred sig ved dette.
Er Salven ei en hellig Salvelse?
Besind Jer! følg mig! Mængden stirrer paa os
Med undrende Opmærksomhed!

Sigurd.

Er Alt
Paa Jorden da Bedrag? Viig fra mig, Munk!
Er du min Fiendes Leiesvend, der listigt
Vil lokke for mig? Vil du stille mig
Til Skue for Norges Kæmper, hildet i
Mit eget Løgnenet?

Cœlestinus.

O! dæmp dog Stemmen!
Tal ei saa vildt! Hvert Øre lytter paa Jer!
Fortabt I er for stedse, hvis I dvæler,
Kong Sigurd!

Sigurd.

Eller blev du sendt, at friste
Min Tro til Frafald? Dersom jeg er Konge,
(Og det jeg haaber fast!) hvi slaaer du da
Mod Grunden, saa den vakler? Eller er jeg
Det ikke, byder du mig saa af Træets
Forbudne Frugt?

Cœlestinus.

I vil da gaae til Grunde?
Skal nu det store Værk, I har begyndt
Saa godt at reise, styrtes ned? Skal Sverre
Fremdeles rase med Berserkervildhed
Mod Christi Kirke? Tør I nu forraade
Den gode Sag, der kaared Jer til Værge?

Sigurd.

Til Choret, Munk! Din Fristermagt er her
Afmægtig! Gaae!

Cœlestinus.

Betænk Jer dog!

Sigurd.

Til Værket!
Hvis ei du vil, at mine Stridsmænds Spær
Skal falde over dig, og gjennembore
Dit falske Bryst! Lad Skaren sjunge flux
Indvielsen! Din Vantro skal beskæmmes
Af Sigurds fromme Tillid!

Cœlestinus.

Alt er tabt!
(han gaaer op i Choret.)

Sigurd
(træder frem ved Opgangen til Choret, og taler til Folket).

Som hellig Vedtægt byder, staaer jeg her,
At kræve Himlens Vidne for min Byrd,
At jeg er Ingos Søn, af Haralds Slægt.
Thi haaber jeg, at bære uden Meen
Indviet Jern, som hellig Ild har glødet!
Saasandt mig styrker Olaf, Norges Helgen!

Munkene (synge).

Amen!

Sigurd.

Og sværger jeg, som Kirkeloven vil:
At ei for Andre jeg Beviset bærer,
Men stander her kun for min egen Sag!
Saasandt mig hjælpe Olaf, og hver Helgen!
(han træder op i Choret.)

Munkene (istemme).

Tu occulta in profundis,
Et in terris, et in undis
Perspicis, o Domine!
Tibi nox est instar lucis,
Et per tenebras educis
Tuos salvos, Domine!

Sanctam huc converte mentem!
Ecce genua flectentem
Servum, adorantem Te!
Verum regem, sine fraude,
Coronatum tua laude,
Nunc probari rogat se.

Pravos Tu exstingve dolos!
Hostes Tu profliga solos
Per deserta vacua!
Ut in ripa florescentem
Arborem, Tu firma gentem!
Deus Tu! Hallelujah!

Sigurd (i Choret).

Ha! Gud har dømt!
(styrter fortvivlet frem.)
Jeg er ei Konge! — Jeg
Har ei bestaaet for hans Aasyn! — See!
Han har forkastet mig!

Arne.

Forfærdeligt!
Ja, Gud har dømt: Han er ei Kongesøn!

Sigurd.

Med Smertebylder slagen er min Haand,
Der greb formastelig det hellige Spiir!
Som Flammen om den dømte Synders Bryst
I Pinens Hjem, fortærer Ilden mig!
— Hvad har jeg syndet, du Retfærdige,
At jeg skal straffes saa?

Stemmer blandt Mængden.

Bedrag! Bedrag!

Arne.

Umenneskeer! han er bedragen selv!

Sigurd.

Ha! jeg er den Bedragne! Vov ei Ordet,
I Nidinger, hvis ei mit Sværd skal styrte
Jer hylende til Helvede med Løgnen!
Bedragen er jeg for mit gyldne Haab,
Mit Hjerte sveget for sin Elskovs Lykke!
Bedragen for min favre Ungdomstid,
Bedragen for mit Livs Lyksalighed!
— Jeg er ei Kongesøn! — Nu synker Mulmet
Om disse Øine! Ikke veed jeg, hvor
Min Fod skal træde meer!

(vild.)

Ha! hvor er Munken?
Hvor skjuler han sig?

Arne.

Lad ham flye, den Onde!
Al Jordens værste Qval er smerteløs,

Skal slig en Helvedgjerning straffes her.
Hist oppe dømmer Gud ham!

Sigurd.

Er det vist,
Min vise Gubbe? Saae da Himlen ikke
Langmodig al hans svare Synd mod mig,
Der aldrig krænked ham? Den holdt dog ikke
Hans Arm, slog ikke Lynet mod hans Hoved!
Opsøg ham! her han lide skal sin Pine!
Hans Bønskrig om det sidste Naadestød
Skal være Sigurds sidste Fryd paa Jorden!

Arne.

Tilgiv ham, Gud! Du har jo haardt hjemsøgt ham!

Sigurd.

Død og Fordærvelse!

Arne.

Forsynd dig ikke!

Sigurd.

Som Bjørn i Lænke, har han slæbt mig om;
Og Norges Mænd beloe min Gjøglekunst,
Mens jeg gik strunk omkring, og tyktes mig
En vældig Løve med min Krone paa
Og Hellebard i mine Kløer! Styrt sammen,
Grundfaste Støttepiller! styrt, som jeg!
Og lad den tykke Marmorhvælving revne!
Min Æres blanke Skjold er sønderbrudt!
Min Kraft er slagen, og min Fred er død!

Arne.

Dit Æresskjold er ikke sønderbrudt;
Vær Mand i Smerten! Freden kommer atter!

Sigurd (efter et Ophold).

—— Naar Dagens Værk har været Uro, bliver

Ei Nattesøvnen sund; nu vil jeg slumre
Paany; thi dette var en Drøm!
(støtter sit Hoved i Haanden.)

Arne.

Den stærke
Stridsmand er falden i sin Ungdomsstyrke!
(til Rognvald og Asbjørn.)
Seer! det er Eders Værk!

Rognvald.

En fiendtlig Skjebne
Har vendt til Ondt, hvad her var udtænkt godt.

Arne.

Hvo gav Jer Ret til, I Formastelige!
I Skumringen at nagle fast hans Ror,
Saa ei det lystred meer? at vende stivt
Hans Hu og Tanke mod en fremmed Kyst,
Hvor ei han torde lande? Synkefærdigt
Staaer Vraget mellem Skjærene, Høimasten
Er falden, Seilene, der leged stolt med
Orkanen, hænge pjaltede fra Raaen,
Og Brændingen slaaer vildt sin Styrtning over
Det ødelagte Storværk!

Asbjørn.

Endnu ikke
Er Kjølen sunken. Vi vil ikke snige
Os bort fra Stranden; den skal atter reise
Sig, rank som før, og heise Stridens Vimpel.

Rognvald.

Endnu han er vor Konge. Niding den,
Der sviger Sigurd!

Arne.

Niding den, der sviger

Sit Fædreland! Dets Hersker er Kong Sverre!
Afkorter Himlen ikke naaderig
Hans Levestund — thi aldrig søger Lykken
Til dette stolte Hjerte meer — saa maa
Han ud paa Ledingstog mod fremmed Land.
I Østen flammer Mahoms stærke Maane,
Og truer, snart at slukke ved sin Brand
Den hellige Stjerne over Bethlehem;
Did stævne Sigurd, og vi følge ham.
Mod Norges Ro skal han ei storme mere;
Hans Mod blier Vildhed, og hans Kraft blier Rasen;
Du skal ei sætte Tig'ren til at vogte
Din Hjord.

Rognvald.

Nu reiser han sig.

Sigurd (farer op).

— Haanden værker,
Og her i Hjertet brænder det! Ha! haant
I Støvet er jeg traadt; men jeg vil reise
Min Krop i Bugter, hvidsle med min Tunge,
Og stinge med min Braad! — Op, mine Mænd!
Affalden er min gyldne Hovedkrone;
Men Staalhjelm har jeg til min nøgne Lok!
Til Kamp, Kong Sverre! Kampens Stund er kommen!
Nu hugger Sigurd til med begge Hænder!
Hans Kraft er nu Fortvivlelsens!

Arne (holder hans Arm).

Gjem Sværdet
I Balgen! Endnu er du reen for Brøde.

Sigurd.

Tilside! Kort jeg hersked, men for længe

Til nu at lystre! Haanden knuger fast
Om Magtens Sværd!

(løfter Sværdet.)

Mit Herrespiir er dette!
Det blinker smukt; jeg skal forgylde det
Med Blod!

Arne.

Vee den, der følger dig!

Sigurd.

Gak hjem,
Og sov bag Ovnen, skrantne Graaskjæg! disse
Hugprude Kæmper svigte Sigurd ei!
Jeg veed det, barske Jernmænd, jeg har været
For blød; jeg kunde græde, naar jeg saae
En Hytte staae i Røg: det skal I nu
Ei dadle mere hos mig! Jeg er vandret
Igjennem Flammerne — nu er jeg fast,
Som Staal!

Asbjørn.

Han er vor Konge, norske Mænd!
Som før han var.

Rognvald.

Lad Skjebnen svigte ham,
Men ikke vi! For Sigurd vil vi slaae!

Kæmperne.

For Sigurd!

Sigurd.

Hørte du det, sultne Løve?
Brøl nu af Glæde! Reis dig! Opspiil høit
Dit røde Gab! Nu skal du vorde mæt
Af Blod! Al Heltegjerning, jeg har øvet
Før denne Dag, var ikkun Drengeværk —
Et Sneeskred kun, som rulled uden Skade

Ad Skraaningen! Nu drønner det i Fjeldet,
Nu ryster Klippetoppen, saa det knager
I Jordens Rygrad! Styrt, Steenmasser! Løsriv
Isbræerne, og vælt de stærke Graner!
Knuus Dalens Hytter! Dæm for Elvens Løb!
Gjør Agermarken til et Afgrundsdyb!
Lad Stæder fylde Svælget! Lad dem synke
Saa dybt, at Kirkespiret rager lavt
Op over Gruset, som et Gravkors! Mellem
Titusind Mennesker, I knuse sønder,
Ei Ti er værd at skue Solens Lys!
Meensvorne, falske Nidinger det er! (farer ud.)

Arne.

Han styrter bort til Ødelæggelse!

Rognvald.

Jeg følger ham!

Asbjørn.

Og jeg! Til Vaaben, Mænd!

Mændene.

Kong Sigurd følge vi!

(de følge Høvdingerne.)

Arne.

Fjeldskredet styrter!
Det ruller ned med Død og Tordenskrald;
Og sønder splintres Klippen i dens Fald! (gaaer.)

Tredie Scene.

(I Opslo Klosterhal.)

Niels (træder ind).

Fra Kirken lyder Bulder!

(Cøelestinus kommer.)

Hvilket Uheld
Har dette blege Ansigt at forkynde?

Coelestinus.

At Alt er tabt!

Niels.

Kong Sverre staaer i Opslo?

Coelestinus.

Den Daares Vrlighed! I vild Begeistring
Han greb om Jernets Glød med nøgen Haand.
Den halve Hær forlader ham; det er
Forbi!

Niels (rolig).

Forbi!

Coelestinus.

O! giv mig Eders Styrke!
Nu raaber Anger i min Sjæl: du lokked
Den gjæve Svend i Døden!

Niels
(efter at have besindet sig, ringer, og en Munk træder ind).

Brødrene
Skal hurtigt samles!

(Munken gaaer.)

Coelestinus.

Hvad er Eders Tanke?

Niels.

At frelse Jer og mig. Hvad end der skeer,
Tab ikke Modet! I er Kirkens Tjener;
I skal ei gaae til Grunde.

(Munkene træde ind.)

Niels.

Svarer mig:
Hvo bød Jer gaae til Choret op, og synge

Høipsalmen, for at vie Sigurd, Munke?
(Alle tie, overraskede.)
Vil Ingen svare?

En Munk.

Cøelestinus selv
Forkyndte det, som Eders egen Villie,
Ærværdige Hr. Biskop!

Niels.

Cøelestinus!
Min korte Sygdoms Frist misbrugte du
Til slig en egenmægtig Vovegjerning?!
Jeg kan ei skjerme dig mod Sverres Vrede;
Den kunde hevntungt falde paa os Alle!
(til Munkene.)
Til Klosterfængslet føres han.

Cøelestinus.

I Fængsel!?

Niels.

Din Skjebne smerter mig!" — (til Munkene.)
Bring Fængselsnøglen,
Og gaaer til Eders Celler. Ingen tør
Forlade den, før Vesperklokken kalder.
(Munkene gaae med Cøelestinus.)
Du kan ei dadle mig med Grund, Kong Sverre.
Tugt Cøelestinus — hvis du finder ham!
Hans Død skal ikke hvile som en Synd
Paa min Samvittighed.
(Ærkebisp Erik træder ind.)
Hr. Ærkebisp!
I Opslo skal vi mødes? Hvor uventet!

Erik.

Mit Pallium han ikke kunde tage;
Men Norges Ærkebisp jeg er ei meer.

Niels.

Hvor svart bedrøver det mig, at mit Ord
I Trondhjems Kirke blev saa sandt!

Erik.

Ja! Ja!
Det er forbi — forbi for stedse, Niels,
Med Pavemagt og geistlig Vælde her
I Riget. Bondens Hjerte bøier sig
Til Sverre; Hadets Ild gaaer ud. Ei Een
Oplod sin Røst paa Trøndelagens Thing
For Ærkebispen. Med min Hær i Plade
Jeg drog derhen; og uden Følge gik jeg
Tilbage til min Klosterhal. Nærhugget
Stod Kirkeherrens Magt mod Kongens Vælde, —
Et tørret Maitræ uden Green og Løv
Ved Siden af den sommergrønne Fyrr!

(En Munk bringer Fængselsnøglerne og gaaer.)

Niels.

I nu forlader Norge?

Erik.

Jeg vil drage
Til Danmark, til Kong Valdemar.

Niels.

Lyksaligt
Er Danmark ved sin Valdemar. Der trives
Den hellige Kirke. Der er Ærkebispen
Sin Konges Ven — ja, stundom vel hans Herre.

Erik.

Jeg styred ind i Vigens Fjord, at spørge
Om Nyt i Opslo, før jeg drager bort.

Niels.

Kun Vanhelds-Nyt er det, I faaer at høre.

Med Sigurd og mit Haab det er forbi;
Kong Sverre seirer. — Ligger Eders Skibsbaad
Ved Stranden?

Erik.

Mine Norfolk vente mig
Ved Landingstedet.

Niels.

Vred og hevnelysten,
Kong Sverre haster hid. En Munk, som kjendte
Min Plan, og gik mig tro tilhaande, vorder
Et Offer for hans Hevn, ifald han ikke
Undviger den. Paa Eders Skib han kom
I Sikkerhed fra Landet; og med ham
Bortseiled al min Frygt.

Erik.

Lad Munken komme.
Jeg ønsker ikke tiere at møde
Den stolte Drot; jeg gaaer ombord igjen.

Niels.

Jeg aabner Fængselsdøren. Cœlestinus
Vil være Jer taknemlig for sit Liv.

Erik.

Det ahner mig, vi sees i Danmark, Niels.

Niels.

Landflygtighed skal ei bedrøve mig,
Kan Sverres Undergang beredes der.

(Erik og Niels gaae.)

Sverre

(træder, efter et Ophold, ind).

Ha! flygtet est du for min Tugtearm,
Meensvorne Biskop? — Utroe Kirketjener!
Al Pavens Vælde skal ei frelse dig!

— Er Klost'ret uddød?
(raaber ud igjennem Døren.)
Frem, I, Munke! frem
Af Eders Kringelkroge!

En Munk (kommer. Overrasket).

Eders Naade — !!

Sverre.

Forfærdes du? Er Bispen ikke mere
I Klosteret?

Munken.

Han hviler i sin Celle,
Min Herre Konge!

Sverre.

Efter Morgenværket!
Gaae — bryd ham komme! komme strax!
(Munken gaaer; i det samme træder Niels ind.)

Niels.

Hil Eder
I Opslo, ædle Drot!

Sverre.

Jeg kommer, Niels,
At holde Dom! Jeg loved Jer i Trondhjem,
I skulde neppe glædes ved at møde
Mig harmtændt her. Nu skal I fugtes strengt!

Niels.

Jeg gjetter Eders Vredes Grund, Kong Sverre:
Den Skyldige skal ei unddrages Eder.
Skjøndt viet Præst, vansmægter han i Mulm
Og Nat i Klosterfængslet.

Sverre.

Hvilket Forsvar
Har nu den kloge Hjerne klækket ud?
I vil benægte det: at I har tjent

Sigurds Bedrag, som Hjælpesvend? Hvo ledte
Ham frem i Choret, uden Opslo Biskop?

Niels.

I feiler svarligt, Herre, ved at lægge
Den Skyld paa mig. Mig uafvidende
Er dette skeet. Mit hele Klerkeskab
Kan vidne det: et Svaghedsanfald hindred
Mig fra at vogte Kirkeporten mod
En utro Klosterbroders List.

Sverre.

Ha! Niels!
Som Haren kjæk, og ærlig som en Ræv!

Niels (til Munken).

Bring Cœlestinus!

(Munken gaaer.)

Sverre.

Det er ham, I har
Udkaaret til Forsoningsdyr, at gaae
I Ørkenen med Eders Synder?

Niels.

Vil I
Ei høre, Konge, før I dømmer?

Sverre.

Vee Jer,
Ifald hans Forsvar giver mig Beviis
Imod Jer!

Niels.

Jeg er rolig.

Munken (tilbage).

Fangen er

Sigurd.

Hvad vil du da med dine Gjøglekunster?
Med Hexesalven, og med Seidmandsværk?

Cœlestinus.

Forshynd Jer ei! Det er ei Trolddomskunst,
Ei Hexeværk! Det er Guds egen Kraft,
Det er hans Aand, som virker middelbart
Ved Geistlighedens Fuldmagtshaand igjennem
Naturen til Uskyldighedens Redning,
Naar Satans Børn anklage den for Synd,
Til helligt, uomstødeligt Beviis
For hver en vigtig Sandhed, der betvivles
Af Menneskenes Vantro. Derfor stedes
Kun den til Prøven, som er prøvet strengt;
Derfor staae Altarlysene i Flammer,
Og tyde paa, at det er Himlens Straaler,
Som sprede Tvivlens Mulm; og Choret synger
Det evige Hallelujah, med Tak
Til ham, der undte Mængdens Taageblik
At skue Sandheden!

Sigurd.

Jeg kom herhen,
At øse Lædskedrik af Kedrons Bæk,
Ved Fredens Palmer under Oliebjerget
At styrke Hjertet til at banke sundt
Og frit paa ny; og du har ledet mig
Til Sodoms Sø, der vælter, salt og bedsk,
De tunge Bølger over Lastens Afgrund.
Min Gane lædskes ei, den brænder tør;
Der er ei Livsens friske Ovægedrik
I dette Bæger! Vil du prøve mig?
Mit Hjerte, Munk, er reent!

Cœlestinus.

Forblind Jer ikke
Med daarlig Selvtillid! Er ikke dette
En Kedrons Bæk i Oliebjergets Skygger,
I stander ved, saa er det Jordans Flod;
I den nedstiger I, og reiser Eder
Gjensødt af ringe Stand til Fyrstehøihed.
Ei Een blandt alle dem, der har beviist
Sin Ret ved Jernbyrd, vægred sig ved dette.
Er Salven ei en hellig Salvelse?
Besind Jer! følg mig! Mængden stirrer paa os
Med undrende Opmærksomhed!

Sigurd.

Er Alt
Paa Jorden da Bedrag? Viig fra mig, Munk!
Er du min Fiendes Leiesvend, der listigt
Vil lokke for mig? Vil du stille mig
Til Skue for Norges Kæmper, hildet i
Mit eget Løgnenet?

Cœlestinus.

O! dæmp dog Stemmen!
Tal ei saa vildt! Hvert Øre lytter paa Jer!
Fortabt I er for stedse, hvis I dvæler,
Kong Sigurd!

Sigurd.

Eller blev du sendt, at friste
Min Tro til Frafald? Dersom jeg er Konge,
(Og det jeg haaber fast!) hvi slaaer du da
Mod Grunden, saa den vakler? Eller er jeg
Det ikke, byder du mig saa af Træets
Forbudne Frugt?

Femte Act.

Første Scene.

(Aaben Skovslette.)

En Skare Qvinder, Børn og Oldinge komme, flygtende.

Skaren.

Vee! Vee os!

En af Skaren.

Dalen staaer i Brand! Ei Huus,
Ei Hytte skaanes!

En Anden.

Vee dig, vilde Sigurd!

Den Første.

Han raser! Hvorfor iler ikke Sverre
Til Hjælp med sine Birkebener?

Den Anden.

Seer du?
Nu sank mit Huus i Flammerne!

Skaren.

Vee! Vee!

Den Første.

Mordbrænderskaren kommer! (de flye.)

Sigurd, fulgt af Asbjørn og Rognvald, træder ind.

Sigurd (seer sig tilbage).

Himlen gløder,

Og Jorden vaander sig! Bedragne Hersker,
Det er din Hevn!

(han sætter sig, udmattet.)

Asbjørn.

Stands Ødelæggelsen,
Der hærger uden Hensigt! Kald din Hær
Til Banneret! Mød Sverre!

Arne (kommer).

Rasende!
Hvad gjør du?

Asbjørn (til Rognvald).

Følg mig; lad os samle Skaren
Slagfærdig. (de gaae.)

Arne.

Seer du Luerne?

Sigurd.

Min Høihed
Er lagt paa Straa, min Herlighed er død;
Gravklokken lyder, mine Kæmper svinge
Liigfak'len — det er Sigurds Baal, der flammer!
Et mægtigt Baal, en fældet Konge værdigt!

Arne.

Og disse Jammerskrig kan glæde dig?

Sigurd.

De raabe Vee og Jammer over dem,
Der myrdede min Fred.

Arne.

Du ynker ikke
Den nøgne Flok, der flygter uden Ly
Og Tagskjul? — Disse Bøigder elsked dig,
Og du vil lære dem Forbandelsen?

Sigurd.

Tal ei til mig om Medynk! Var jeg blød,
Jeg spildte knap mit Suk paa Andres Vanheld;
Blodtaarer græd jeg ved mit eget Fald.
Lad nøgne Skarer føle Skyens Vrede;
Mit Hoved ei har bedre Ly, end deres,
Og mit har baaret Kronen. Er der Een
Paa Jordens vide Kreds, mishandlet haardt
Som jeg? — Slaaer, vilde Stridsmænd! Slaaer og hærger!
Ei de skal sidde blødt paa Bænkehynden,
Og frydes ved mit Vanheld!

Arne.

(afsides.) Hver hans Tanke
Er Hevn og Harme! (høit.) Hør en Faders Ord!

Sigurd.

Hviil ei, du raske Storm! Grib Flammerne,
Og før dem knittrende fra Gaard til Gaard!
Bedrag og Falskhed boe i Hal og Hytte,
Og Munkecellen er et Øglehjem!
Jeg ynke dem! Som Hunde, logrende,
De kom og slikked Støvet af min Fod,
Og flænged saa med blodig Mordtand Kjødet
Af mine Been. Nei! Hyle skal de! Hyle
Og døe! Jeg vil ei ene lide Smerten!

Arne (bønligt).

Forhærd dig ei mod Guds Barmhjertighed!
Kom! følg mig bort herfra?

Sigurd.

Veed du et Hjem,
Hvor Fred der er for dette svegne Hjerte?
Hvor jeg kan glemme, hvad jeg var?

Arne.

Der staaer
Et Huus i Skoven ikke langt herfra.
I venlig Klynge flette Gran og Birk
Et Hegn omkring det, og ved Døren venter
En fager Mø, med Hul i Kinden, Smiil
I Øiet. Hun vil brede sine Arme
Imod dig, og din Smerte synger hun
Til Ro med Kjærlighedens Vuggesang.

Sigurd (haanligt).

Hm! Kjærlighed!?

Arne.

Følg med til Ragnhild, Sigurd!

Sigurd.

Jeg mindes det: det var et Eventyr,
Jeg hørte i min aarle Ungdom. Det
Er lang Tid siden; jeg er bleven ældre;
Nu veed jeg, det er Digt og Skjaldetant.
Og var det andet, Elskov rører mig
Dog aldrig mere; jeg har givet Hadet
Mit Hjerte, har trolovet denne Haand
Med Døden.

Arne.

Hende loved du den først!
Du mindes dog hiin Aftenstund i Vaaren,
Da Skovens Chor saa lifligt qvad sit Amen
Til Eders Troskabs-Ja? — Min vakre Beiler,
Du svigter ei din Elskovsed!

Sigurd.

Tie! Tie!
Min Sjæl har ingen Tanke meer for disse
Erindringer.

Arne.

O! hendes blide Læbe
Vil vække dem, som Morgenrødens Kys
Opvækker Dalen af dens Nattesøvn.

Sigurd.

Min Ed! Mit Løfte! — Ærlighed er skriinlagt,
Og Troskab sover under Muldet!

(En Skare af Sigurds Mænd kommer, med Fakler og Sværd.)

Mændene.

Hil
Kong Sigurd!

Sigurd (reiser sig).

Raske Vildmænd! Op mod Sarpsborg!
Lad hele Flokken samle sig! Jeg kommer!

Arne.

Det skal du ikke! Du har hærget nok.
(Til Mændene.) Ei han er Norges Herre — lyd ham ikke!

Sigurd.

Kast Fakkelblus i alle Klosterhaller,
Og slaae de trædske Munke! Brænd og myrd!
Det var en Munkelsgn, der slog min Lykke.
Affsted!

Mændene.

Affsted! (de storme bort.)

Sigurd.

Til Sarpsborg! Ja, der var det!
Paa Kongestenen stod jeg; hver en Dal
Var kommen did, at skue Sigurds Aasyn.
Den fagre Baldur kaldte Skjalden mig,
Og priste forud min Bedrift, og dybt
De stolte Kæmper bøied sig i Støvet.

Arne (træder i Veien for ham).

Jeg var din Barndoms Fosterfader, Sigurd;

Din Ungdom vogted jeg — umyndig er
Din vilde Harme nu; mig skal du lyde,
Ei fare frem til værre Hærgværk!

Sigurd.

Gaae,
Saafremt du ei vil tjene mig. Min Gjerning
Er endnu ikke færdig: dette Sværd
Skal hugge Runen i min Bautasteen;
Og naar min korte Herskerdag gaaer ned,
Den synke blodrød i et Hav af Luer!
De skal ei glemme Sigurds Navn, endskjøndt
De svege ham!

Arne (med stigende Heftighed).

Du vil ei lyde mig,
Som Søn?

Sigurd.

Jeg har ei Fader eller Frænde!

Arne.

Velan da! Jeg har elsket dig; nu est du
Udreven af mit Hjerte!
(trækker Sværdet.)
Falde maa du,
At ikke fler' Forbandelser skal ramme
Din Isse!

Sigurd.

Svage Gubbe, du vil brydes
Med denne Kæmpearm?

Arne.

Forsvar dig! Døe!
(hugger ind paa Sigurd, der slaaer ham Sværdet af Haanden.)

Sigurd.

Flye! Træd ei tiere i Veien for

Min Hevn! Ugjerne spalter jeg dit Hoved,
Forvovne Arne!

Arne.

Ja, jeg flyer, Mordbrænder!
Jeg vil ei see dig rase. Jeg forbander
Den Time, da jeg frelste dig fra Døden,
Og gav dig Spæde Livet! Himlen høre
De Armes Vaandeskrig, og slaae dit Hoved
I Graven med sin Tordenkile! (gaaer.)

Sigurd (seer efter ham).

Han
Har havt mig kjær. Han gik. Nu er der Ingen
I Verden, som er Sigurds Ven, ei Een,
Der rækker ham sin Skulder, for at støtte
Det tunge Hoved!

Asbjørn (kommer med Rognvald).

(afsides til Rognvald.) Skaren smelter hen.
Her er ei hundred Mand tilbage; Sverre.
Forfølger ham.

Rognvald.

Du seer hans Tilstand. Han
Vil neppe frelses. Vægrer han sig for
At søge Flugten med os, maa han friste
Sin Skjebne uden os; vi var ham troe
Til Enden.

Asbjørn.

Der skal Ingen skjælde os
Meensvorne Mænd.

Sigurd.

— Ha! Hende har jeg glemt!
Mit Hoved værker; alle mine Sandser
Forvilde sig; den tunge Kongering

Har trykket Hjernen! — — Hende glemte jeg!
(til Rognvald og Asbjørn.) Søg hende! Fører hende til mig!

Asbjørn.

Hvem,
Kong Sigurd, mener I!

Sigurd.

Den Gamle — Min Moder!
(for sig selv.)
Min Moder var hun dog maaskee! Saa er
Der Een paa Jorden, jeg kan kalde min.

Rognvald (afsides).

En rædselfuld Erindring.

Asbjørn.

Følg os, Herre!

Sigurd.

Bleggusten var hun, runken, hæslig, som
Den onde Seidfinn — Saadant bør en Søn
Ei kunne mærke. Hun forbanded mig;
Men var ei dette velgjort af en Moder,
Min Gjerning var jo eller ikke sønlig.
Hun vilde dølge for de stolte Hofmænd
Min Betlerbyrd; og jeg jog hende haanligt
Af Hallen, om jeg mindes ret! Hun skal
Borttage sin Forbandelse; den var det,
Der styrted min Lyksalighed til Jorden.
Min friske Læbe vil jeg trykke bønligt
Til hendes tørre Knokkelhaand, og kysse
Den blegblaae Mund; thi hun blev krænket haardt!
Min Fader skal hun nævne mig; og er der
Den mindste Livsgnist i hans Bryst, da skal

Jeg finde ham. — — (til Asbjørn.) Før hende til mig,
bød jeg!
Hvi nøler du?

Asbjørn.

Lad disse Tanker fare!

Sigurd (for sig selv).

En fredløs Stimand trykker mig maaskee
Til Faderbrystet — Det er ligemeget;
Saa faaer jeg dog en Fader. Jeg kan lure
Bag Buskene, og røve — plyndre — myrde!
— Før var det anderledes, var det bedre!
Lykfaligt skulde dette Rige blevet
Ved Sigurds Kjærlighed; Velgjerninger
Jeg havde udsaaet med min Kongehaand,
Og høstet riig Velsignelse derfor.
(til Rognvald og Asbjørn med Heftighed.)
Seendrægtige Ulydighed! Du vil
Ei gaae din Herres Ærinde! Hans Afmagt
Du stoler paa? Men vov ei det, saalænge
Der hænger Slagsværd ved hans Hofte! Gaae,
Og gjør min Villie!

Rognvald.

Besind dig, Sigurd;
Hun var jo ei din Moder.

Sigurd.

Veed du det?

Asbjørn.

Lad denne Tanke fare! Kom! din Hær
Er nu for ringe til at møde Sverres.
Søg Redning med os, før den blier umuelig!

Sigurd.

Jeg venter her, til du har fundet hende.

Rognvald.

Besind dig! En Bedragerske hun var,
Og leed den Straf, hun vel fortjente.

Sigurd.

Straf!?

(pludseligt besindende sig.)

Ja — nu jeg veed det!

(griber Rognvalds Arm.)

Hun er død!

Rognvald.

Tænk ikke
Paa hende mere! Hun var Døden værdig!

Sigurd.

Dræbt er hun! — myrdet! — Jeg har myrdet hende!
— Det var det Værste! — — Modermorder er jeg!
Stød nu i Luren, saa det runger lydt
Imellem Fjeldene! Den Dræbtes Blod
Kan raabe høit om Hevn; men Himlen skal
Ei høre det! Vær taus! forraad mig ikke!

(trykker Hjelmviziret ned.)

Cainsmærket skal ei kjendes paa mit Ansigt. (gaaer.)

Rognvald.

Han vil ei frelses!

Asbjørn.

Lad os søge Skjul,
Ifald det endnu findes. (de gaae.)

Arne (kommer tilbage).

Sigurd! Sigurd!
Hvor er han? Skoven er omringet; Sverre
Med sine Birkebener stormer hid;
Han kan ei skade meer, nu skal han reddes,
Hvis det er muligt. (gaaer.)

Svend
(med flere Birkebener træder kort derpaa ind).
Hvor vi komme, flye de.
Undslippe skal de ei! Slaaer ned for Fode
Mordbrænderflokken!
(Birkebenerne gaae tilbage. Svend seer hen mod den Kant, ad hvilken Arne gik bort.)
Hisset flygter En.
(lægger an med Buen; men holder strax inde.)
Om denne var min Fader! — Arne følger
Den vilde Sigurd, som en Hund sin Herre.
Det er ei ham!
(styder.)
Han ligger paa sin Gjerning!
(gaaer ud. Efter et kort Ophold — udenfor.)
Ham var det! Vee mig!
(styrter fortvivlet ind med Pilen i Haanden.)
Denne Piil er min!
Og Manden, som den ramte, var min Fader!
(Sverre og Baard Guttormsøn komme.)
Sverre.
Hver Udgang er besat?
Baard.
Der skal ei Een
Undkomme.
Sverre
(til Svend, der staaer taus, med Øiet hæftet paa Pilen).
Er du saaret, brave Svend?
Svend (viser ham Pilen).
Det er min Faders Hjerteblod! Og jeg
Har myrdet ham!
(med skjælvende Stemme.)
I har jo været Præst,
I maa vel vide det — har Himlen Naade
For mig paa Dommens Dag?

Sverre.

Den er barmhjertig!
Gud styrke dig, min Søn!

Svend.

Jeg kan ei leve!
Jeg møder vel et Hevnens Sværd paa Veien! (gaaer.)

Baard.

Ulykkelige!

Sverre.

Det er Borgerkrigens
Forfærdelige Rædsler! Munke! Munke!
Den slagne Faders Blod og Sønnens Qval
Skal vidne mod Jer hisset! Jeg er fri
For denne Brøde — det er Eders Værk! (de gaae.)

Sidste Scene.

(Skovegnen med Arnes Huus.)

Ragnhild (træder ud).

Igjennem Skoven tone Luur og Vaaben!
Hør —! Larmen nærmer sig! Hvor er min Fader?
Min Broder? Skal de mødes for mit Aasyn
Med blodigt Avindsskjold? — O, Sigurd! Sigurd!
Hvad Skjebne vorder din?
(Sigurd kommer alene, med stirrende Blik og korslagte Arme.)
Ham er det! — Ene
Han kommer hid! — Saa er min Fader slagen!
Jeg kan ei græde meer. Mit Taareverd
Er tørret ud! — Vel ham! Hans Sorg er endt!
(betragter Sigurd.)
Forbarm dig, Himmel! I hans Blik er Vanvid!

Sigurd.

(afsides, som om han talte hemmelig med Nogen.)
Ni Alen dybt, min gode Graver! Dybt

I Jorden maa hun sænkes. Vel jeg veed det:
Hun var min Moder; men i hendes Aasyn
Var Noget, som jeg gøs ved. Ikke sandt?
Der lured jo et Smiil om hendes Læber,
Som ligned meer den fule Helvedaands,
End Englenes. Et Bjerg af Stene over
Grønsværet! Man har ofte hørt fortælle
Om slige Qvinder, at de sprænge Laaget,
Og komme frem ved Midnatstid. Jeg ønsker
Just ei at møde hende. Saadant kunde
Desuden styrke visse onde Rygter.
Vær taus, og jeg skal lønne dig!

(med høiere Stemme.)

Hvad Sorgen
Angaaer, da er den billig. Hele Norge
Skal bære Sorg. Men da vor egen Tid
Er knap, og Purpurkaaben klæder bedre,
Saa vil vi selv ei gaae i Sort. Der hviler
Høist tunge Kongepligter paa vor Krone;
Og de maae varetages først. Lad Retten
Forsamles; jeg vil holde Thing. Bedrag
Og Løgn, Meened-og Høiforræderi
Skal straffes haardt, og Klosterne skal sløifes;
De just er Syndens bedste Urtegaarde:
Saa hæslig Gjerning er der ikke gjort,
At jo den fødtes i en Munkehjerne.
Kun Klager over Mord maa ikke høres —
Det byde vi!

(vinker med Haanden, som til Afsked.)

Jeg er Jer hulde Konge!

(seer sig opmærksomt omkring.)

Jeg kjender dette Sted. Jeg her har været
Tilforn engang!

Ragnhild.

Hans Tanke vaagner atter.
O Himmel! kan han frelses!
(træder nærmere hen til ham.)
Sigurd!

Sigurd.

Hvad
Har du at bede Kongen om? Maaskee
Dit Barn har stræbt dig efter Livet? Vogt dig!
Jeg hører, det er Skik i Norge nu,
At Sønner myrde deres egne Mødre.
Det er en rædsom Gjerning!

Ragnhild
(vender sig med Smerte bort).
Milde Gud!

Sigurd.

Hvi skjuler du dit Aasyn? Grant mig tykkes,
Jeg kjender disse Træk!
(betragter hende skarpere.)
Ja! Ved min Krone!
Jeg saae jo disse klare Øine smile
Før denne Dag!

Ragnhild.

Ja, mangen Gang!

Sigurd.

Ei sandt,
Du hulde, blide Mø? Og hvis jeg ikke
Bedrager mig, de straaled smukt engang,
Som Stjerner paa min Himmel!

Ragnhild.

Ja, tilvisse!
De lyste for dig i din Foraarsnat;

Og du var lykkelig, tilsvor du mig,
Saa tidt du saae dem.

Sigurd.

Ja — det troer jeg vel!

Ragnhild.

Men Gyldenmaanen steg fra Skovens Rand,
Og Stjerneglimtet sluktes. — Sigurd!

Sigurd.

Blikket —
Og denne Stemme! — Ragnhild! det er dig!
(slynger sine Arme om hende.)
Min Brud!

Ragnhild.

Min Brudgom! Saadan skal vi mødes?!

Sigurd.

Hvor har du været al den lange Stund?

Ragnhild (viser paa Huset).

Jeg boede her i Eensomhed.

Sigurd.

Og tænkte
Paa mig?

Ragnhild.

Med Taarer og med Savn!

Sigurd.

Hvor her
Var smukt at boe! I denne friske Skov
Er Hjertet let. Jeg kjender hvert et Træ,
Der grønnes her. I hine Birke staaer
Dit Navn; der læste du min Kjærlighed
Ved Aftenrøden, og dit Suk besvared
Mit Elskovsbrev med Ja. Her sank jeg i
Din Favn! O Ragnhild! saadan aabne hisset

Guds Engle Paradisets Himmelport!
Ja — her var godt at være!

Ragnhild.

Lad os boe
Og bygge her, min Sigurd, langt fra Vrimlen
I rolig Ensomhed! Træd ind i Hytten;
Vær du min Huusbond, jeg skal være dig
En trofast Viv.

Sigurd (bekymret).

Det kan jeg ei. Du veed,
At jeg er Norges Konge; jeg maa bort;
Men du skal følge mig, og straale fagert
Paa Thronen ved min Side. Mine Jarler
Skal bøie Knæet for din Deilighed,
Og Norges Adelsqvinder tjene dig!
— — Dog bedre var det her! Det er ei let
At være Konge, Ragnhild! Mangen Sorg
Jeg har alt fristet; skjøndt jeg nu ei ganske
Kan mindes, hvad det var.

Ragnhild.

Læg Kronen bort.
Jeg fletter dig en Krands af Lundens Blomster;
Den sidder lettere om Tindingen.
Din Throne staaer i Ragnhilds Bryst; der kan
Du herske uden Sorger. Dette Hjerte
Forlader ei sin Herre! Følg mig ind
I Hallen hisset, Sigurd; see hvor smukt
Det grønne Løvværk fletter sig om Taget!
Gaae med mig!

Stemmer
(fra flere Kanter af Stoven).

Sigurd!

Ragnhild.

Gud! de søge ham!

Sigurd.

Ja! Sigurd kommer, mine vakkre Stridsmænd!

Ragnhild

(omfavner hans Knæ, for at holde ham tilbage)

O! gaae dog ikke! De vil myrde dig!
Jeg veed et Skjulested!

Sigurd.

Hvad ængster dig?
Det er jo norske Kæmper, som er ude
At søge deres Konge! — Smyk dig, Ragnhild!
Snoe Krandsen i din Lok! Imorgen er
Du Sigurds Viv, og Norges høie Dronning! (gaaer.)

Ragnhild.

Forbarm dig Gud! Han styrter sig i Døden!
(efter et Ophold.)
Jeg tør ei bede Himlen om hans Liv!
Hiint blege Gjenfærd af min glade Brudgom
Blev aldrig Sigurd meer!
(i en Afstand høres Vaabenklirr, der snart ophører.)
Det er forbi!
(Strax derpaa komme Birkebener med Sigurds Liig paa en Baare af Spyd.)

Sverre

(med Baard Guttormsøn).

Du kjender Liget? Det er Sigurd?

Baard.

Ja!
I dette Skovhuus er han bleven fostret.
Til Skræk for Andre lad ham ligge her,
Ujordet, mellem Buskene.

Ragnhild
(træder den til Sverre).

Er du
Kong Sverre selv?

Sverre.

Mig er det.

Ragnhild (vifende paa Sigurd).

Han er død!
Haan ei den Døde; han kan ikke skade
Dig meer.

Sverre.

Hvo er du, blege Mø?

Ragnhild.

Han var
Min Brudgom. Lad mig grave ham en Grav
Ved dette øde Huus. Den bedste Mand
I Norge var han vorden, havde Rænker
Ei daaret ham.

Sverre.

Det har jeg hørt.

Ragnhild.

Forund ham
En Grav! — O! nægt mig ei min Bøn!

Sverre.

Gud styrke
Dig, Pige! Jeg skal ikke røve dig
Din Døde.

(til Følget:)

Kommer, mine Mænd! Forstyrrer
Ei Sorgens Eensomhed!

(de gaae alle, undtagen Ragnhild.)

Indhold.

Svend Grathe, Tragedie.....S. 3.
William Shakspeare, romantisk Skuespil..... „ 141.

Svend Grathe.

Tragedie.

(1825.)

Make not too rash a trial of him! He
Was gentle, and not fearfull.

Shakspeare.

Personerne.

Svend, Dannerkonge.

Valdemar, **Knud**, } Hertuger, siden Konger.

Eskild, Ærkebisp af Lund, Skaaningernes Anfører.

Axel Hvide, **Esbern Snare**, **Alf**, **Constantin**, } Hofmænd.

Petlef, Svends Drabanthøvding.

Sophia, Knuds Søster.

Fru **Inga**, Axels og Esberns Moder.

Fru **Thorbjørn**.

Succardis, Kong Svends lille Datter.

En skaansk Høvedsmand.

En Sommermand.

Co Bønder. Krigere. Hofdrenge og Drabanter.

Tiden: 1157.

Første Act.

Første Scene.

(I Roeskilde. Hal.)

Svend (sidder tankefuld).

Den raske Valdemar i Venneforbund
Med Knud? — En vælig Stridshingst kan ei trives
I Mulens Følgeskab. — Jeg vil ei troe det!
Jeg veed jo: Tvedragtsdjævlen bruger Rygtet
Til Sendebud; ved fattig Bondes Arne
Misundelsen fuldmæsker det med Løgn,
Og skikker det paa Vei til Herreborgen.
— Det er ei saa! I trende Kampens Aar
Stod Valdemar mig nær; fra Slagets Mark
Bortskræmmer Dødens Blik Forstillelsen;
Jeg ofte saae ham brusende, som Bæltet
I Stormveir, tidt iilraadig, som den Vredes
For hastigt dragne Dolk, — men aldrig falsk.

(Ulf træder ind.)

Hvad bringer du?

Ulf.

Den gamle Nyhed, Herre:
At Jyden hemmeligt har tilbudt Knud
Og Valdemar en Deel af Eders Krone.

Svend.

At ikke Fristeren med Kongekaaben
Forlokker Valdemar, beviser klart
Hans Ærlighed.

Ulf.

Hvor I er tryg, Kong Svend!

Svend.

Og Du mistænksom.

Ulf.

Aarene gjør varsom.
Jeg kjender Hjertets strøbelige Kraft!
Det banker stoltelig i Mandens Bryst;
Men Sorg og Glæde, Kjærlighed og Had
Omskifter i et Nu den faste Takt,
Og jager den, som Strømmen Møllehjulet
Naar Dæmningen er brudt.

Detlef (med et Brev).

En Skrivelse
Fra Valdemar og Knud til Eders Naade.

Svend.

Eet Sendebrev fra Begge — siger Du?

Detlef.

Saa meldte Budets Ord. (gaaer.)

Svend
(der har aabnet Brevet).

Samdrægtigt staae
Jo Begges Navne ved hinandens Side!
Og høflig veg han Knud den første Plads!

Ulf.

Non erubescunt literæ; det har vel
Den lærde Axel kunnet sige ham.

Svend (læser).

„At gjæste venligen vor Frænde Sverker —"

— „I kjærligt Følgeskab“ — Det staaer der jo?
Læs du — maaskee min Harme læser Ord
Paa Bladet, som ei findes der. — Til Sverker,
Min Fiende, drage de?!

Ulf.

Saa staaer der skrevet.

Svend.

Saa maa jeg troe det!

Ulf.

Tvivl kun ikke derom!
„I kjærligt Følgeskab“ de drage did.

Svend.

Det kunde Valdemar, min Ven?

Ulf.

Hvorfor ei?
En Ungersvend er han med ildfuldt Sind,
Knuds Søster er en mild og deilig Qvinde —
Saa løses Gaaden, tænker jeg.

Svend.

Ja — ja!
Saaledes kan det være.

Ulf.

Saadan er det.
Ei det er Hændelse, at Valdemar
Saa tidt har mødt Sophia, ei forgjæves
Knuds Slægt og Venner have fyldt hans Øre
Med hendes Dyders Roes. Den røde Glød
Opblusser let i Lue. Helten staaer
I Flamme — vogt Jer vel for Ilden, Konge!

Svend.

Et kjølent Vindpust vrister ikke Roret
Af ærlig Styrmands Haand.

Ulf.

Men vel kan Stormen
Fra Mohrlands Ørken med det hede Sand
Slaae Skibet af den rette Fart.

Svend.

Saaledes.
Knud Magnussøn! du vil bestyrke dig
Imod din Herre? Det er al den Frugt,
Vor Mildhed bær!

Ulf.

Mild Regn og venligt Solskin
Gier Ukrudsynglen Vært og Frodighed;
En Frostnat kunde dræbt den unge Spire.
Den Svages Arm er List; var Magnussøn
Nu hovedløs, saa løfted han ei Armen
Imod Jer,

Svend.

Valdemar vil fæste sig
En Datter af sin Faders Morder! Nei!
Mit Alvorsord skal vække ham af Dosen!
— Hvor færdes de?

Ulf.

Ei langt fra Roeskilde.
De vente Sydvinds Medbør, kan jeg tænke,
For strax at gaae tilseils.

Svend.

Han styer mit Møde?
Ei det er godt! — Lad sadle op min Ganger.
De skal ei drage bort foruden Orlov;
Vasaller er de — jeg er Dannerkonge!
Rid du og Detlef med!

Ulf.

Som I befaler. (gaaer).

Svend.

Jeg har en Prøvesteen, hvorpaa jeg grant
Kan skjelne Troskabs ægte Guld fra falsk
Tilsætning — Vee dig, Hertug Knud, hvis ikke
Du holder Prøve! — Vanheld sæd nys
Den danske Hær imellem Gothlands Klipper;
Det hevnes maa; jeg stævner Knud til Leding,
Og nægter han mig Lydighed, da seer jeg
Hans onde Sind, og jeg skal tugte det!
— Og Valdemar —! Kun saare Faa jeg agted
Mit Venskab værd; ham elsker jeg, som Broder!
— Velan! jeg Vished har i næste Stund;
Jeg vil ei troe, ei tvivle, uden Grund.

(han gaaer.)

Anden Scene.

(Værelse paa en Gaard udenfor Roeskilde, nær Stranden.)

Knud og Constantin træde ind.

Knud.

Jeg frygter, Constantin, vort Ønske kun
Har daaret sig med Haabet.

Constantin.

Valdemar
Er Mand. Han kurrer ikke, hjertesyg,
Forelsket, som en Duehan; dog taler
Hans Øie Kjærlighedens Sprog.

Knud.

Seilfærdigt
Er Skibet; hvorfor søgte han da ikke
Sophia, førend han forlader hende?

Constantin.

Han drager ei fra Sjælland uden Afsked;
Og Afskedstimen vil forraade Hjertet.

Knud.

Sophia elsker ham; det seer jeg vel,
Endskjøndt blufærdig hendes Jomfrulæbe
Fortier Hjertets Følelser. Til denne
Forening staaer mit hele Fremtidshaab:

Constantin.

Jeg hører hendes Trin.

Knud.

Saa kom! Det er
Vel muligt, at han søger hende her.

(De gaae ind i et Sideværelse.)

Sophia

(kommer; hun træder hen til Vinduet).

Sydvindens Vinger knuse Havets Speil;
Stolt flagrer Vimplen over spilet Seil,
Og trodsigt vender Skibet sig fra Land,
Thi det skal bære Danmarks bedste Mand.
— — Hvi steg du, Suk? Bortvift, du svale Vind,
Forræderisk Elskovsblus af hede Kind!
Ei Valdemar maa Jomfrutaaren see;
Han er ei min — han blier det ei maaskee!

Valdemar

(er traadt ind uden at sees af Sophia — afsides).

Du søde Nattergal! Min Lykke blid
Har lokket dig fra Sommerlunden hid.
Sjung ud din Elskovssang! Med liflig Røst
Du synger Ungersvendens Haab og Trøst!

Sophia.

— Det var Bedrag da, han mig daared med?
Hans Øie bad jo dog om Kjærlighed;
Og lød hans Røst, i Kampen barsk og vild,
Til mig ei altid bedende og mild?
Tidt stod han drømmende — jeg var ham nær —

En fager Halvgud, støttet til sit Spær;
Et Blik af mig, og Skyggen veg hans Bryn,
Som Polens Nat for Nordlysflammens Lyn!
Og dog maaskee hiinsides Land og Sø
Hans Ønsker fæsted da en anden Mø,
Gav hende Alt, og tog Sophias Ro —
Nei! ingen Mand maa Pigehjertet troe!

Valdemar (træder frem).

Jo — mig du troe! Til kjærlig Barm du trykke
En ærlig Svend, der aldrig kjendte Svig!

Sophia (forvirret).

Vee! har han hørt mig! (høit) I belurer mig?

Valdemar.

O, vredes ei! jeg lytted til min Lykke!

Sophia.

Forlad mig, Hertug — gaae, har I mig kjær!

Valdemar.

Det Kjæreste paa Jorden du mig er;
Men aldrig veg jeg for min vrede Fiende,
Hvi skal jeg flye da for min Sjæls Veninde?

Sophia.

Skaan Pigens Rødmen — gaae, o, gaae —!

Valdemar.

Nei! — nei!
Et Himmelblus den er fra Østens Tinde,
Der spaaer, at længe dvæler Dagen ei;
Vend hid dit Blik, og lad den huldt oprinde!
(knæler.)
See! stolte Knæ sig bøier dybt mod Jord;
Vær ei saa grum, som du er deilig, Pige!
O, hvidst igjen de søde Trolddomsord,
Der oplod Valdemar hans Himmelrige!

Sophia.

Formeget har I hørt.

Valdemar.

Formeget? — Nei!
Dog, vil du, hyd! og Intet hørte jeg.

Sophia.

Saa tænk da det!

Valdemar.

Tag dine Ord igjen;
Det mine var, dog villigt jeg dig lyder,
Men Elskers Gave, veed du, Gjengjæld byder —
Svar nu til Tak: er Valdemar din Ven?

Sophia.

Min Hertug —!

Valdemar.

Hertugen er fjernt herfra.

Sophia.

Min Valdemar!

Valdemar (springer op).

Det var et ærligt Ja!
Nu er du min!

Sophia.

Dit Blik er uden Svig;
Mit Hjerte siger høit: du elsker mig!

Valdemar.

Dog Mandens Troskab du betvivled nys;
Det skal du bøde for med dette Kys!

Sophia.

Hevnsyge Ungersvend!

Valdemar.

Ja, Hevn er sød;
Du tidt skal bøde for hvad du forbrød.

Sophia.

Med strenge Trusler fæster du din Brud —
O, Vee den arme Viv for Mandens Bud!

Valdemar.

Frygt Intet — Af min Fæstensring du smede,
Ifald du vil, min Hals en gylden Kjæde;
Saa blier den vilde Mand en Fange kun,
Der lyder tro sin Herskerindes Mund.

Sophia.

En Helt i Lænker!

Valdemar.

Ja — i dine Baand!
Dit Navn, Sophia, Viisdom jo betyder;
Ei det vanærer Mandens tappre Haand,
At Viisdoms Bud han, som en Slave, lyder.

Sophia.

Ak! Ungdom, siger man, skyer Viisdom tidt.

Valdemar.

Ei naar, som du, den smiler sødt og blidt.

Sophia.

Men Vaarens Smiil for Høsten vige maa.

Valdemar.

For mig din Sommer aldrig skal forgaae!

Sophia.

Saa blier jeg Danmarks lykkeligste Viv!

Valdemar (i hendes Arme).

Sophia!

Sophia.

Valdemar!

Valdemar.

Min Lyst! mit Liv!

Knud (træder ind).

(afsides.) Frydfulde Syn, du varsler godt!

Valdemar.

Din Broder!

Før nu min Sag. Veltalenheden sidder
Paa disse Purpurlæber; smelt hans Vrede,
Hvis gammelt Fiendskab ulmer end i Hjertet.

(spænder sit Sværd fra Siden.)

Tag dette Sværd! Det ofte klang mod hans,
Hug Seiersbladet af hans Hjelm, og baded
Sig grusomt i hans Kæmpers Hjerteblod.
Tag du det, lad det smuldres i dit Gjemme;
Ei skille det din Broder fra din Brudgom!

Sophia.

Behold det — spænd det ved din Lænd igjen!
Det var hans Fiende; nu det er hans Ven.

(lægger deres Hænder i hinanden.)

Nu skriinsat Had i sorte Muld blier lagt;
Kun Nidingsflok gaaer med i Sørgeklæder.
Saa underfuld er Kjærlighedens Magt:
Af Fiendesorg den skaber Frændeglæder.

Knud.

Min Frænde Valdemar!

Valdemar.

Min Broder Knud!

Knud.

Hav Tak, min Søster!

Valdemar.

Tak, du fromme Brud!

Sophia.

Nu blier Sophia glad igjen. O, før
Hun skiælved ofte, som det bange Rør!
Naar Luren klang og Krigstrompeten lød,

Og sammenstævnede de danske Skarer,
Jeg frygted, blegnende, min Broders Død,
Og dog jeg bæved for hans Fiendes Farer.
Min Bøn for ham i Nøden Denne sveg,
Mit Suk for Denne Hiin i Modgang stødte;
Meer vildsom Tummel ei i Slaget steg,
End al den Angst, mig Eders Had beredte.

Valdemar.

Saa længe har dit Hjerte tilhørt mig —
Og jeg har ængstet mig!

Sophia.

Hvad har jeg sagt?
Troløse Hjerte, lidt kun du mig baader!
I Sorgen ei du gav paa Læben Agt,
Og atter nu din Glæde mig forraader.

Valdemar.

Du hulde Ustyld, last ei dine Ord;
Ved dem min Elskovs Gjeld blier doppelt stor.

Sophia.

Jeg troer dig, Valdemar! — Nu lad mig gaae —

Valdemar.

Jeg vandt dig nys, og skal dig atter savne?

Sophia

(med Haanden paa Brystet).

Her boer du jo. I Eensomhed jeg maa,
At Hjertet ret sin vundne Lykke fatter.

(hun gaaer.)

Valdemar.

Den fromme Pige — blid, som hun er skjøn!

Knud.

Hun gjøre dig lyksalig, ædle Helt!
— Men, kan du høre paa et dristigt Spørgsmaal,
Og ikke vredes?

Valdemar.

Kan jeg vredes nu?

Knud.

Naar Læbens Blus og Kindens Roser svinde,
Og falmet er den friske Ungdomsglands,
Vil Anger da ei Valdemar paaminde,
At hendes Fader troløst fældte hans?

Valdemar.

Forsonet er Knud Lavards blege Skygge;
Til Ro den maned hendes Kjærlighed.
Hans Lyst var Danmarks Held, hans Bøn dets Fred;
Og den skal dette Forbund jo betrygge.

Knud.

Det give Gud! Kan Svend kun Hadet glemme!

Valdemar.

Jeg stander som uvillig Voldgiftsmand
Imellem Eders Fordringer. Var han
Ved ældre Forbund før mig nærmere,
Du samme Plads indtager nu, som han.

Knud.

Just det vil harme ham.

Valdemar.

Sophia er vel
En Konge værd; min Fødselsret tør stille
Sig dristigt mod hans Harm!

Axel (træder ind).

Med slappet Tøile.
Blodfarvet Spore rider Kongen ind
I Gaarden. Ulf og Detlef følge ham.

Knud.

O! dette Hastværk stormer mod vort Forbund!

Valdemar.

Tilside, Knud! Er det en Vredes Iling,
Der pidsker ham afsted, saa møde jeg
Uveiret først.

Knud.

Naar der dig tykkes bedst —

Valdemar.

Bliv nær herved; jeg henter dig, saafremt
Det nødigt er. (Knud gaaer.)
(til Axel) Før Kongen ind i Hallen.

Axel.

Jeg hører ham — hans Trin er vred Mands Gang.

Svend (træder ind).

Tak skee min flinke Traver, at jeg møder
Dig endnu!

Valdemar.

Uro taler af dit Øie,
Og Mismod sidder over furet Pande!
Hvad harmer dig, Kong Svend?

Svend.

Der gaaer et Sagn
Fra Gaard til Gaard alt Landet rundt — et Sagn,
Som taler haanligt om en Mand, der staaer
Mig nær.

Valdemar.

Ei alle Sagn kan lides paa.

Svend.

Om dettes Sanddruhed du selv skal dømme.

Valdemar.

Saa tal da!

Svend.

Danmark havde sig en Mand,

Udsprungen af navnkundig Herreslægt,
Som du og jeg; og om han havde været
Trælbaaren, født af laset Betlerqvinde
Paa Straaet i den aabne Hyttes Vraa,
Hans Fyrste-Dyder havde adlet ham.
Fra Fod til Isse klædt i gyldent Jern,
Han stod, en Krigens Gud, for Landets Grændser —
Et steenfast Bolværk, reist mod Vendens Syndflod,
Der styrter sig med Fraad mod Sletten ind,
At gjøre Danmarks Eden til en Gruusmark.
Ei beiled han til Thronen; thi det tyktes
Ham nok, at Fyrster beilede til ham,
Gav deres Tvist hans Ærlighed i Vold,
Og toge villigt Freden af hans Haand.
Og derhos var han vennesæl og blid;
Den Ringes Ven, høihjertet mod sin Fiende.

Valdemar (bevæget).

Et herligt Eftermæle!

Svend.

Krøniken
Skal sanke Marmorblokke til hans Minde,
Og Skjaldene skal reise det af Toner
Ved deres Harpeslag. — Du veed hans Skjebne? —
En kronet Niding kaldte sig hans Frænde,
Oplod sin Arm, og bød ham Vennefavn;
I gjæv Mands Hu er Mistro sjelden Gjæst —
Han kom — og Morderdolkens Spidse bored
Sig lumskelig i Heltens Bryst.

Valdemar.

Hold inde!

Svend.

Mit Sørgesagn er ikke endt endnu.

Det hele Danmark græd, i Huus og Hytte
Forbandelse blev lagt paa Morderen;
Men — agt nu vel mit Ord! — men Lavards Blod
Har raabt om Hevn, som Abels: og hans Slægt
Har ikke villet høre det; — og nu,
Nu trygler, leflende, den Dræbtes Søn
Drabsmandens Datter om et syndigt Ja!

Valdemar
(med tvungen Rolighed).

Der svigter din Fortælling Sanddruheden,
Kong Svend; han fik utryglet hendes Haand.

Svend.

Ha! Valdemar —!

Valdemar.

For langsom var din Ilen,
Ifald du kom at hindre det.

Svend.

Saa var
Det Sandhed?!

Valdemar.

Sandhed!

Svend.

Du er Lavards-Søn!

Valdemar.

Vee Den, der skjælder mig hans Navn uværdig!

Svend.

Forbandet være han, der lokked dig,
Som Jægerpiben Høstens Fugleflok
I Fangenettet. Ja, du føler det!
Dit Øie søger Jorden, mens din Læbe
Vil kjæk tillhve Sindet Rolighed.

Knud.

Sophia elsker ham; det seer jeg vel,
Endskjøndt blufærdig hendes Jomfrulæbe
Fortier Hjertets Følelser. Til denne
Forening staaer mit hele Fremtidshaab.

Constantin.

Jeg hører hendes Trin.

Knud.

Saa kom! Det er
Vel muligt, at han søger hende her.

(de gaae ind i et Sideværelse.)

Sophia

(kommer; hun træder hen til Vinduet).

Sydvindens Vinger knuse Havets Speil;
Stolt flagrer Vimplen over spilet Seil,
Og trodsigt vender Skibet sig fra Land,
Thi det skal bære Danmarks bedste Mand.
— — Hvi steg du, Suk? Bortvift, du svale Vind,
Forræderskt Elskovsblus af hede Kind!
Ei Valdemar maa Jomfrutaaren see;
Han er ei min — han blier det ei maaskee!

Valdemar

(er traadt ind uden at sees af Sophia — afsides).

Du søde Nattergal! Min Lykke blid
Har lokket dig fra Sommerlunden hid.
Sjung ud din Elskovssang! Med liflig Røst
Du synger Ungersvendens Haab og Trøst!

Sophia.

— Det var Bedrag da, han mig daared med?
Hans Øie bad jo dog om Kjærlighed;
Og lød hans Røst, i Kampen barsk og vild,
Til mig ei altid bedende og mild?
Tidt stod han drømmende — jeg var ham nær —

En fager Halvgud, stottet til sit Spær;
Et Blik af mig, og Skyggen veg hans Bryn,
Som Polens Nat for Nordlysflammens Lyn!
Og dog maaskee hiinsides Land og Sø
Hans Ønsker fæsted da en anden Mø,
Gav hende Alt, og tog Sophias Ro —
Nei! ingen Mand maa Pigehjertet troe!

Valdemar (træder frem).

Jo — mig du troe! Til kjærlig Barm du trykke
En ærlig Svend, der aldrig kjendte Svig!

Sophia (forvirret).

Vee! har han hørt mig! (høit) I belurer mig?

Valdemar.

O, vredes ei! jeg lytted til min Lykke!

Sophia.

Forlad mig, Hertug — gaae, har I mig kjær!

Valdemar.

Det Kjæreste paa Jorden du mig er;
Men aldrig veg jeg for min vrede Fiende,
Hvi skal jeg flye da for min Sjæls Veninde?

Sophia.

Skaan Pigens Rødmen — gaae, o, gaae —!

Valdemar.

Nei! — nei!
Et Himmelblus den er fra Østens Tinde,
Der spaaer, at længe dvæler Dagen ei;
Vend hid dit Blik, og lad den huldt oprinde!
(knæler.)
See! stolte Knæ sig bøier dybt mod Jord;
Vær ei saa grum, som du er deilig, Pige!
O, hvidsk igjen de søde Trolddomsord,
Der oplod Valdemar hans Himmelrige!

Sophia.

Formeget har I hørt.

Valdemar.

Formeget? — Nei!
Dog, vil du, hyd! og Intet hørte jeg.

Sophia.

Saa tænk da det!

Valdemar.

Tag dine Ord igjen;
Det mine var, dog villigt jeg dig lyder,
Men Elskers Gave, veed du, Gjengjæld byder —
Svar nu til Tak: er Valdemar din Ven?

Sophia.

Min Hertug —!

Valdemar.

Hertugen er fjernt herfra.

Sophia.

Min Valdemar!

Valdemar (springer op).

Det var et ærligt Ja!
Nu er du min!

Sophia.

Dit Blik er uden Svig;
Mit Hjerte siger høit: du elsker mig!

Valdemar.

Dog Mandens Troskab du betvivled nys;
Det skal du bøde for med dette Kys!

Sophia.

Hevnsyge Ungersvend!

Valdemar.

Ja, Hevn er sød;
Du tidt skal bøde for hvad du forbrød.

Sophia.

Med strenge Trusler fæster du din Brud —
O, Vee den arme Viv for Mandens Bud!

Valdemar.

Frygt Intet — Af min Fæstensring du smede,
Ifald du vil, min Hals en gylden Kjæde;
Saa blier den vilde Mand en Fange kun,
Der lyder tro sin Herskerindes Mund.

Sophia.

En Helt i Lænker!

Valdemar.

Ja — i dine Baand!
Dit Navn, Sophia, Viisdom jo betyder;
Ei det vanærer Mandens tappre Haand,
At Viisdoms Bud han, som en Slave, lyder.

Sophia.

Ak! Ungdom, siger man, skyer Viisdom tidt.

Valdemar.

Ei naar, som du, den smiler sødt og blidt.

Sophia.

Men Vaarens Smiil for Høsten vige maa.

Valdemar.

For mig din Sommer aldrig skal forgaae!

Sophia.

Saa blier jeg Danmarks lykkeligste Viv!

Valdemar (i hendes Arme).

Sophia!

Sophia.

Valdemar!

Valdemar.

Min Lyst! mit Liv!

Knud (træder ind).

(afsides.) Frydfulde Syn, du varsler godt!

Valdemar.

Din Broder!

Før nu min Sag. Veltalenheden sidder
Paa disse Purpurlæber; smelt hans Vrede,
Hvis gammelt Fiendskab ulmer end i Hjertet.

(spænder sit Sværd fra Siden.)

Tag dette Sværd! Det ofte klang mod hans,
Hug Seiersbladet af hans Hjelm, og baded
Sig grusomt i hans Kæmpers Hjerteblod.
Tag du det, lad det smuldres i dit Gjemme;
Ei skille det din Broder fra din Brudgom!

Sophia.

Behold det — spænd det ved din Lænd igjen!
Det var hans Fiende; nu det er hans Ven.

(lægger deres Hænder i hinanden.)

Nu skriinsat Had i sorte Muld blier lagt;
Kun Nidingsflok gaaer med i Sørgeklæder.
Saa underfuld er Kjærlighedens Magt:
Af Fiendesorg den skaber Frændeglæder.

Knud.

Min Frænde Valdemar!

Valdemar.

Min Broder Knud!

Knud.

Hav Tak, min Søster!

Valdemar.

Tak, du fromme Brud!

Sophia.

Nu blier Sophia glad igjen. O, før
Hun skiælved ofte, som det bange Rør!
Naar Luren klang og Krigstrompeten lød,

Og sammenstævnede de danske Skarer,
Jeg frygted, blegnende, min Broders Død,
Og dog jeg bæved for hans Fiendes Farer.
Min Bøn for ham i Røden Denne sveg,
Mit Suk for Denne Hiin i Modgang stedte;
Meer vildsom Tummel ei i Slaget steg,
End al den Angst, mig Eders Had beredte.

Valdemar.

Saa længe har dit Hjerte tilhørt mig —
Og jeg har ængstet mig!

Sophia.

Hvad har jeg sagt?
Troløse Hjerte, lidt kun du mig baader!
I Sorgen ei du gav paa Læben Agt,
Og atter nu din Glæde mig forraader.

Valdemar.

Du huldе Ustyld, last ei dine Ord;
Ved dem min Elskovs Gjeld blier doppelt stor.

Sophia.

Jeg troer dig, Valdemar! — Nu lad mig gaae —

Valdemar.

Jeg vandt dig nys, og skal dig atter savne?

Sophia

(med Haanden paa Brystet).

Her boer du jo. I Eensomhed jeg maa,
At Hjertet ret sin vundne Lykke fatter.

(hun gaaer.)

Valdemar.

Den fromme Pige — blid, som hun er skjøn!

Knud.

Hun gjøre dig lyksalig, ædle Helt!
— Men, kan du høre paa et dristigt Spørgsmaal,
Og ikke vredes?

Valdemar.

Kan jeg vredes nu?

Knud.

Naar Læbens Blus og Kindens Roser svinde,
Og falmet er den friske Ungdomsglands,
Vil Anger da ei Valdemar paaminde,
At hendes Fader troløst fældte hans?

Valdemar.

Forsonet er Knud Lavards blege Skygge;
Til Ro den maned hendes Kjærlighed.
Hans Lyst var Danmarks Held, hans Bøn dets Fred;
Og den skal dette Forbund jo betrygge.

Knud.

Det give Gud! Kan Svend kun Hadet glemme!

Valdemar.

Jeg stander som uvillig Voldgiftsmand
Imellem Eders Fordringer. Var han
Ved ældre Forbund før mig nærmere,
Du samme Plads indtager nu, som han.

Knud.

Just det vil harme ham.

Valdemar.

Sophia er vel
En Konge værd; min Fødselsret tør stille
Sig dristigt mod hans Harm!

Axel (træder ind).

Med slappet Tøile.
Blodfarvet Spore rider Kongen ind
I Gaarden. Ulf og Detlef følge ham.

Knud.

O! dette Hastværk stormer mod vort Forbund!

Valdemar.

Tilside, Knud! Er det en Vredes Iling,
Der pidsker ham afsted, saa møde jeg
Uveiret først.

Knud.

Naar der dig tykkes bedst —

Valdemar.

Bliv nær herved; jeg henter dig, saafremt
Det nødigt er. (Knud gaaer.)
(til Axel) Før Kongen ind i Hallen.

Axel.

Jeg hører ham — hans Trin er vred Mands Gang.

Svend (træder ind).

Tak skee min flinke Traver, at jeg møder
Dig endnu!

Valdemar.

Uro taler af dit Øie,
Og Mismod sidder over furet Pande!
Hvad harmer dig, Kong Svend?

Svend.

Der gaaer et Sagn
Fra Gaard til Gaard alt Landet rundt — et Sagn,
Som taler haanligt om en Mand, der staaer
Mig nær.

Valdemar.

Ei alle Sagn kan lides paa.

Svend.

Om dettes Sanddruhed du selv skal dømme.

Valdemar.

Saa tal da!

Svend.

Danmark havde sig en Mand,

Udsprungen af navnkundig Herreslægt,
Som du og jeg; og om han havde været
Trælbaaren, født af laset Betlerqvinde
Paa Straaet i den aabne Hyttes Vraa,
Hans Fyrste-Dyder havde adlet ham.
Fra Fod til Isse klædt i gyldent Jern,
Han stod, en Krigens Gud, for Landets Grændser —
Et steenfast Bolværk, reist mod Vendens Syndflod,
Der styrter sig med Fraad mod Sletten ind,
At gjøre Danmarks Eden til en Gruusmark.
Ei beiled han til Thronen; thi det tyktes
Ham nok, at Fyrster beilede til ham,
Gav deres Tvist hans Ærlighed i Vold,
Og toge villigt Freden af hans Haand.
Og derhos var han vennesæl og blid;
Den Ringes Ven, høihjertet mod sin Fiende.

Valdemar (bevæget).

Et herligt Eftermæle!

Svend.

Krøniken
Skal sanke Marmorblokke til hans Minde,
Og Skjaldene skal reise det af Toner
Ved deres Harpeslag. — Du veed hans Skjebne? —
En kronet Niding kaldte sig hans Frænde,
Oplod sin Arm, og bød ham Vennefavn;
I gjæv Mands Hu er Mistro sjelden Gjæst —
Han kom — og Morderdolkens Spidse bored
Sig lumskelig i Heltens Bryst.

Valdemar.

Hold inde!

Svend.

Mit Sørgesagn er ikke endt endnu.

Det hele Danmark græd, i Huus og Hytte
Forbandelse blev lagt paa Morderen;
Men — agt nu vel mit Ord! — men Lavards Blod
Har raabt om Hevn, som Abels: og hans Slægt
Har ikke villet høre det; — og nu,
Nu trygler, leflende, den Dræbtes Søn
Drabsmandens Datter om et syndigt Ja!

Valdemar
(med tvungen Rolighed).

Der svigter din Fortælling Sanddruheden,
Kong Svend; han fik utryglet hendes Haand.

Svend.

Ha! Valdemar —!

Valdemar.

For langsom var din Ilen,
Ifald du kom at hindre det.

Svend.

Saa var
Det Sandhed?!

Valdemar.

Sandhed!

Svend.

Du er Lavards-Søn!

Valdemar.

Vee Den, der skjælder mig hans Navn uværdig!

Svend.

Forbandet være han, der lokked dig,
Som Jægerpiben Høstens Fugleflok
I Fangenettet. Ja, du føler det!
Dit Øie søger Jorden, mens din Læbe
Vil kjæk tillyve Sindet Rolighed.

Valdemar.

Jeg vil ei høre meer!

Svend.

Skjul ei din Uret
Med kunstlet Vrede; jeg forfærdes ikke.
Oprigtighed er just som Lægens Kniv,
Der ei maa ryste ved den Syges Jammren.
En Qvindes Ynde, var hun deilig end
Som alle Himlens Stjerner, kan ei styrke
En Mand mod Mænds Foragt.

Valdemar.

Unyttig er
Din Ivrighed. Det sømmer ei en Mand,
Uredeligt at tage givet Løfte
Tilbage fra en ærlig Mø. Ophids
Mig ei til Heftighed! Behold dit Had;
Men jeg vil elske! Med mit Riddersværd,
Mit Blod forsvarer jeg mit Hjertes Valg!

Svend.

Saa lad da skee hvad ugjort ei kan vorde!
Sin Tid har Feberheden til at rase,
Saa kommer Slaphed; og Fortrydelsen
Vil straffe strengt din Daad! Udrust dig da
Med frøk Koldsindighed — Du faaer den nødig,
Naar Tort og Medynk vil ledsage dig,
Som Brudefølge, op ad Kirkegangen.
Lad ikke Altarlyset tændes, ikke Kjerten
I Messingkronen under Hvælvingen,
At Ingen seer dig rødme! — Kjæk du er;
Men tænker du, dit Heltemod kan trodse
Forfærdelsen, naar Lavards Skygge træder,
Blodstænkt, i Brudenatten for dit Leie,

Og viser dig sit Saar, og river harmfuld
Vellystens Bæger fra den blege Læbe?
— Din Pande fures — Øiet sprudler Flamme? —
Vel — intet Ord om dette meer! Jeg har
Advaret dig, som Ven. Nu til et andet
Anliggende, der angaaer mig, som Konge:
Du gaaer med Knud, at gjæste Sverrigs Drot,
Forkynder mig dit Sendebrev.

Valdemar.

Det er
Vor Hensigt.

Svend.

Vidste da ei Knud, som du,
At Sverker er min Uven, Landets Fiende?

Valdemar.

Vi meente, der blev Fred, da Krigen endtes.
Knud beiler til hans Datter.

Svend.

Ei! hvor klogt,
Hvor vel betænkt! Den kjelne Hertug taaler
Ei Pandserværk af Jern, saa laer han Søster
Og Uvens Datter spinde ham paa Tenen
En Tryghedsgjord af bløde Silketraad!
Til Sverrig skal han komme, men med mig
I Spidsen for femtusind Mand. For Knud
Er Krigeræren en uvunden Mø;
Han beile først til hende, før han vover
At bede om en Kongedatters Haand!
Og siden du jo blier hans Frænde snart,
Saa drag du med os, Valdemar, og lær ham
At slibe Smedeeggen af sit Glavind;
Jeg lærte dig det, som du vel kan mindes,

Paa Høietostrups Marker, da vi gik
Paa Klapjagt efter Knud, og jog ham ind
I Krattet, som en Raabuk med dens Flok.

Valdemar.

Hvortil skal dette Ledingstog? Mig synes
Din Arm maa være træt endnu fra sidst,
Da uden Gavn du matted Folkets Kræfter
Paa Snarmarsch hjemad efter blodig Feide.

Svend.

For første Gang gik Vanheld med min Fane.
Det danske Sværd maa tvætte Pletten af
Sit Staalblad, før det ruster.

Valdemar.

Landet trænger
Til Hvile — Hæder har det Forraad af
Fra Arilds Tid.

Svend.

Det Valgsprog lærte Knud dig;
Det er saa feigt, som han er selv.

Valdemar.

Kast ham
Din Haan i Ansigtet, og ei paa Bagen!
Jeg henter ham. (gaaer ud.)

Svend.

Sølvstrængen skurrer; denne
Er ei den gamle Tone! Den var blid
Og stemt til Samklang; denne skratter stygt.
Velan! der er en mandig Melodi
I Kongebrystet — Den maa tone! — Hidtil
Har Valdemar kun kjendt mig som en Ven,
En Vaabenbroder; lad ham mærke nu,
At jeg er Dannerkongen, er hans Herre!

Knud og Valdemar (træde ind).

Knud.

Vær hilset, Konge!

Valdemar.

Om det svenske Tog
Samstemmer Knud med mig, Kong Svend.

Knud.

Jeg tænker —

Svend.

Behold Jer Tanke, Hertug Knud; jeg ønsker
Ei Eders Raad og Mening — Eders Arm
Forlanger jeg til Hjælp mod mine Fiender.

Knud.

Den skal ei svigte, hvis Nødvendigheden
Bevæbner den til Landets Tarv.

Valdemar.

Det skeer
Ei her.

Svend.

Derom har jeg kun Ret at dømme.
Ansvaret ligger tungt paa Scepteret,
Som Lydighed mod det paaligger Eder.
Har du maaskee i Elskovsrusen — han
Af Glæde glemt, hvem jeg er, og hvem I?

Valdemar.

Jeg hidtil nøiedes med Jyllands Halvø,
Som Hertugdom.

Knud.

Var Ed og Løfte helligt,
Da bar jeg Sjællands Hertugkrone, Svend;
Men egenmægtig har I brudt Forliget
Til Merseburg.

Svend.

Det bringer I paa Bane,
Og gløder ei af Skam? Stakaandet, kom I
Derhen, som Flygtning, da jeg havde kyset
Jer ud af Frieslands Sumpe; ikke før
I kom igjen til Mæle, før I lokked
Med Klynk og Bønner Frederik Barbarossa
Til Troløshed mod mig — den Kunst forstaaer I
At stemme Vennesind til Uvenskab.
Frederik og jeg var gamle Vaabenbrødre;
Jeg ingen Aarsag fandt til Mistro mod
Hans venlige Indbydelse — jeg faldt
I Snaren; tydske Riddere stod flokviis
I Keiserens Hal, mit Følge var kun ringe.
Og dette tvungne Løfte, mener I,
Jeg skulde holde? Meer, end Eders Gjerning
Fortjente, gav jeg Jer. I Landets Hjerte
I fik ei Lov at sidde — det var farligt
For mig og det — men fik I ei Erstatning?

Knud.

En halv Snees Herreder til Lehn, for Sjælland!

Svend.

De gjør Jer til min Lehnsmand! Trende Dage
Jeg giver Eder Tid til Hærens Rustning.
Lad alle Styrishavne takle Flaaden,
Og samle sig ved Nyborgskandse. Eskild
Af Lund med Skaaningerne staaer i Roeskild';
Did Valdemar du fører dine Jyder;
I Sundet møder Knud os.

Valdemar.

Det er ikke
Min Pligt, at lyde, som en Træl; enhver

Af dine Luner, Svend — undskyld mit Afslag!
Jeg følger ikke.

Svend (udbrydende).

Valdemar —!!

Valdemar.

Fuldmoden
Er min Beslutning.

Knud.

Det er ogsaa min.

Svend.

(til Knud). Ha, Tvedragtsdjævel! Klinte har du saaet
Iblandt den favre Sæd — jeg seer den spire;
Men du skal ikke fryde dig ved Høsten!
(til Valdemar.)
Saa reent forandret er da din Natur?
Mit Venskab har du Daare kastet bort
For saadant Vederlag! Du kan ei mindes
Vort aarle Forbund meer? den dyre Ed,
Hvormed vi knytted vor Samdrægtighed
Til Dødens Stund? Du var en ærlig Yngling,
Hvorfor da være slettere, som Mand?
Følg med herfra — han duer ei for dig!
Plant ei den karske Gran i sure Jord;
Den skranter der, hvor Ellekrattet groer.

Valdemar.

Men hvor den groer engang og fæster Fod,
Den staaer selvstændig paa sin egen Rod.
Jeg raade kan mig selv, Kong Svend.

Svend.

Det gjør du
Ei mere nu, end Buens seige Green,
Der villigt krummer sig i Skyttens Haand,

Og driver Pilen ind i Heltebrystet.
— Det gjælder Landets Ro og Ære! Gift,
Ei Lægedom var Skaansel her. Jeg gaaer.
Til Thinge kommer Folket; det skal dømme
Imellem os, meensvorne Rigsvasaller!

Valdemar.

Du truer!

Svend.

I skal føle det: min Trusel
Er ingen Skjoldring uden Plade.

Valdemar.

Haanligt
Du stoler paa, at vi er uden Rustning
Imod dit Overmod? Det jydske Folk
Bød Knud og mig at kræve Deel i Riget;
Vor Arm er ikke værgeløs, Kong Svend!

Svend.

Og mener du, det lyster mig at bryde
Min Kongestav, og dele Stumperne
Med Eder?

Knud.

Uden Nytte stamper I
Mod Folkevilliens Braad.

Valdemar.

Du tvinger os!
Saa lad det skee! Nødværge mod din Stolthed
Paaander du os selv — vel! lad det drages!
Ei Knud og Valdemar er Slegfredskud
Af Knud den Stores ranke Fyrstestamme,
Ei du staaer Roden mere nær, end vi.
Hvo gav dig Eneret til Danmarks Jordbund
Til stolt at skygge med de brede Grene

For os mod Solens Himmelblik? Dens Guld
Bør flette sine kongelige Straaler
Om os To, som om dig. Afhugges maa
Din Herskesyges vilde Skud; vi Begge
Vil skyde Krone med dig, ikke stedse
Staae ydmygt ved din Fod, som Dværgekrat,
Og nøies med Dugdraaberne, som Vinden
Nedrister af dit Blad!

Knud.

Krigslykken nægted
Mig tidt sin Seiersgunst; dog aldrig har
Mit Vanhelds Storm bortveiret Herskertanken
Af Hjertet. Stod jeg ei paa Viborgthing
Som kaaren Drot? For Skjebnens Overmagt
Jeg veg en Stund; nu vinker Tiden atter;
Det kan ei undre Nogen, at jeg minder
Den nu öm fordums Høihedsløfter.

Svend.

Usling!
Med Qvindesmiil du angler efter Kronen,
Der vindes skal ved Manddomskraft.

Valdemar
(griber Knuds Haand og træder nærmere mod Svend).

Her staae vi,
Med Herreret til Danmarks Herlighed,
Og kræve strengt dens tvende Trediedele,
Thi de tilhøre os. Ophids kun Folket,
Ifald du kan! Du snart skal høre Bud
Fra Jylland, om vor Tinding ei formaaer
At løfte Fyrstesmykket, om din Spot
Dit Overmod, om Qvindesmiil har knækket
Min Manddomskraft!

Svend.

Kun lidet agter du
Paa Landets Vel, du elskovssyge Daare!
Med stærke Baand, tredoppelt Sølverbælte
Naturen selv bandt Enighedens Kraft
Om Danmarks Land. Skal Styrkegjorden vorde
En Tvistens Grændse mellem Rigets Lemmer?
Det skal den ei! Hvis er den frække Haand,
Der splitte vil hvad Himlen sammenbandt?
Een Sol kun herser over Dagens Himmel,
Een Maane styrer Natten med sit Spiir;
Ei trende Drotter kan faae Rum jevnsides
Paa samme Kongestol, og Danmarks Land
Har ikke Kraft at bære trende Throner
Paa sine Skuldre. Een kun skal det bære;
Paa denne sidder jeg!

Valdemar.

Utøilet raser
Din Herskelyst, og lukker Øret for
Retfærdighedens Krav!

Svend.

Kamp vil I altsaa?

Knud.

Vi fordre kun vor Ret!

Valdemar.

Den kræver jeg.
Her er ei andet Valg: kun Sværdet, eller
Besindig Eftergivenhed!

Svend.

Nei! den
Var ubesindig Svaghed. Tvende Fyrsters
Samstemte Villie blev den Tredies

Tyran; hans Dag blev uden Fred og Glæde,
Hans Nat blev uden Ro; et Vredens Vink
Af Hines Luner, og hans Magt var knust.
Enhver hans Gjerning, hvert hans Ord, hver Tanke
Blev deres Træl — det sønmer ei en Hersker!
Krigslykken kaste Tærningen i Skjoldet!
Den røde Tærning! Over Eder komme
Veeklagerne, naar Hytterne gaae op
I Røg, og Danmarks stolte Byer brænde,
Dets fagre Ungersvende ligge radviis
Paa Valen, og udhxket Ager vorder
En Lyngmark, Ynglested for Ugler! Jeg er
Uskyldig. Himlen seer min Tanke; tvungen,
Jeg strider for retmæssig Eiendom,
For Landets Ro, for egen Sikkerhed.

Valdemar.

Vælt ikke Byrden af dit eget Bryst
Paa vort —!

Svend.

Tie, Hertug — jeg har udtalt snart.
Alt længe listed Rygtet sig omkring
Min Borgsal, og tilhvidsked mig, at du
Lod Knud bedaare dig, og glemte Svend.
Mit Hjerte talte høit mod denne Stemme,
Thi jeg har elsket dig; Mistænksomhed
Kom silde til min Sjæl, og nu mit Had
Vil blive desto bittrere.

(kaster sin Handske til ham.)

Der ligger
Min Feidehandske. Liv og Død det gjælder,
Naar næstegang vi mødes! Endnu agter
Jeg dig mit Fiendskab værd, endskjøndt jeg ynker
Dig, Valdemar! (vil gaae.)

Valdemar.

Det skal du ikke vove!

(lægger Haanden paa Sværdet.)

Taalmodig har jeg hørt dit hvasse Ord;
En salig Følelse var stærk i Hjertet,
Og kæmped mod min Harme, som den steg —
Nu drag dit Sværd! vor Strid kan endes her.

Axel og Esbern Snare (træde hurtigt ind).

Axel (griber Valdemars Arm).

Hvad gjør du, Valdemar?

Svend.

I Baghold lure
Skjalm Hvides hadelige Slægt — i Hallen
Staae Kongens Avindsmænd?

(raaber ud.)

Ulf! Edlarsøn!
I skal ei overrumple mig!

(Ulf og Detlef komme.)

I Fred
Jeg vil gaae ud! Jeg kom som Gjæst og Ven:
Paa blodig Slagmark mødes vi igjen!

(gaaer bort, fulgt af sine Mænd).

Axel.

Ulykkelige Tvist! Krigsfurien
Vil atter vaagne af sin korte Slummer!

Valdemar.

Den er alt vakt; men Ødelæggelsen
Blodplette skal hans eget Eftermæle,
Ei vort; vi kræved kun vor Arvekod.
Sit eget Jilsind maa han takke for,
Det ei er skeet med venlig Rolighed.
— Vor Hær maa reises strax; hvor finde vi

En trofast Mand, der skynder sig med Bud
Til Fyens Kyst, til vore Mænd?

Esbern.

Giv mig
Det Ærinde! Min Snekke spiler Vingen,
Og flyver, som en Vildand, over Bæltet;
Med hvidgraa Flok den kommer snart tilbage.

Knud.

Tak skee min Ahnelse, der varsled Uraad!
Jeg Flaaden bød at nytte første Medbør,
Og gaae ad Sjælland til; maaskee den alt
Har naaet Kysten.

Valdemar.

Himlen give, Knud,
Du spaaede sandt!

Esbern.

Det skal I snart erfare.

Knud.

Til, vakkre Ridder; bring os sikkert Bud!

Esbern.

Stol I paa mig! Jeg hedder Esbern Snare;
For intet bær jeg ei mit raske Navn;
Som Pilen henter ind den rappe Hare,
Jeg henter Snarbud hjem fra By og Havn.

Axel (med Beemod).

I tyve Aar stod Fredens Sol bag Sky —
O, naar skal Danmark atter see dens Gry!

Valdemar.

Høit Faren blæser Hærblæst — Til vort Værk!

Knud.

Retfærdig Haand vil Himlen gjøre stærk! (de gaae.)

Tredie Scene.

(Klosterhal.)

Eskild.

(Over det hvide Pallium bær han Harnisk, har Slagsværd ved Siden, Hjelm paa Hovedet.)

En herlig Vijs, at Kirkens Mand tør spænde
Guldharnisk over Kaaben, hamre Malmring
Om Bispehuen, satte kraftigt om
Kommandostavens Doppeltgreb! Saa bør
Det være! Vennesalig staaer han for
Høialteret med liflig Psalmesang,
Og bøier Hjerterne ved Ordets Kraft;
Istemmer derpaa, som en Maccabæus,
Slaghymnen foran Teltet og regjerer
Kamplystne Rækker ved et Nik af Hjelmen —
En Mars med Jovis Tordenkile! Stolt
I Ydmyghed — En ringe Herrens Tjener,
Men Fyrsters Ligemand!

Ulf (træder, ilende, ind).

Til rette Tid
Jeg finder Jer i Vaaben, ædle Herre.
Slagfærdige maae Skaaningerne staae
Før Aften.

Eskild.

Hvad betyder dette Hastværk?

Ulf.

At gammelt Venskab vorder let affældigt,
Mens gammelt Had forynger sig, som Snogen,
Der skyder Ham. Knuds røde Bannervinge
Er voxet ud igjen, og flagrer fiendtligt
Mod Svend. Standarten fører Valdemar.
Igjennem Stridstrompetens Talerør

De kræve Deel af Danmarks flakte Krone —
Som Raabet er, maa Svar i Skoven tone!

Eskild (overrasket).

— Ha! — Knud og Valdemar!? —

Ulf.

Oprørets Feltskrig!
Det glubske Udyr gribes maa som Unge
I Hulen, dersom det skal tæmmes. Eders
Hengivenhed, Herr Ærkebisp, har Svend
Betroet Skaanehæren; at hans Tillid
Var ikke overilet, venter han,
I nu beviser Kongen.

Eskild.

Der er Uro
I Leiren, Ridder; Kongen kjender selv
Dens Grund.

Ulf.

At Skaaningen har døiet Mangel
I nogen Tid bedrøver ham; men snart
Skal Overflod erstatte Savnet tifold.
Befæst ved vægtige Løfter deres Troskab;
Ethvert af dem skal vorde fuldt betalt.
Han veed hvad Eders Ord formaaer, og stoler
Paa Eders Klogskab. Snart han venter Jer
Paa Slottet.

Eskild.

Meld ham, Ridder, at jeg kommer.

(Ulf gaaer.)

— Ha! Valdemar mod Svend! — Det kom uventet!
Et Sideslag i Seilet! Skibet krænger;
Det er ei let at mærke sig ihast
Det rette Strøg — Din Tillid, Svend, er dristig!

Min gode Villie fik et Knæk af Kulden
I Buret under Sanct Laurentii Taarn:
Og veed du vist, at den er atter kommen
Til Kræfter? —— Hvilken Støi!
(seer ud.)
De Skaanske larme
I Gaderne!

En skaansk Høvedsmand (træder ind).

Hr. Ærkebisp, med Bulder
Forlanger Hæren Orlov. Hofmand fraadser
I Borgesalen, mens Soldaten hungrer.
Kun Eders Myndighed formaaer at ordne
De brudte Rækker. Brændingen gaaer høit,
Og overskriger vort Commandoraab.

Eskild.

De fordre Orlov? — Gaae — jeg følger snart.
(Høvedsmanden gaaer.)
Ja, Konge, lagde Ærkebispen nu
Sin Herskerstav i dine Fienders Skaal,
Saa tabte du! — En Kirkens Mand kan Haan
Vel ogsaa tirre, Hevnen friste!
(Constantin kommer.)
Hvad
Har I at melde?

Constantin.

Vennehilsen fra
Dankongen Knud til Danmarks Ærkebisp.

Eskild.

Fra Hertugen?

Constantin.

Fra Kongen! Kronen blinker
Fra Bannerstangens Top, ærværdige Herre;
Et Værn af slebet Malm staaer tæt omkring den.

Med Jilmarsch storme Valdemar og Knud
Med Fyenboer og Jyder imod Byen.
En Fredens Mand er I, Hr. Ærkebisp,
Saavelsom Stridshelt — spar det danske Blod!
I kan det — Skaaningen adlyder Eder.
Er det Bedrag mod Svend, at nøde ham
Til Billighed? Kun deres Arveret
Forlange Knud og Valdemar. Fornye
Det gamle Forbund — det er Kongens Bøn.
Fornyet Pagt fornyer de gamle Løfter.
Det halve Bornholm har Kong Svend Jer givet
Til Vederlag — det var kun halv Betaling
For al den Tort, I havde øviet. Den
Er Eders heel, med al dens Herlighed:
Det byder Knud Jer. Har I meer at ønske,
Da faaer I det.

Eskild.

I bringer skriftlig Fuldmagt?

Constantin.

I snart skal have Haand og Segl i Værge.

Eskild (efter kort Betænkning).

— Bring Dannerkongerne min Broderhilsen!

(De gaae ud til forskjellige Sider.)

Anden Act.

Første Scene.

(Svends Hal.)

Svend træder ind fra den ene Side; Detlef og Ulf fra den anden. Vaabenbulder udenfor.

Ulf.

De falske Skaaninger forlade Jer!

Detlef.

Forræderi!

Ulf.

I Hobetal de søge
Til Fiendens Leir!

Svend.

Det er ei muligt! Hvor
Er Ærkebispen?

Ulf.

Trodsig kommer han,
At vælte Skylden fra sin egen Skulder
Paa Eders.

(Eskild træder ind.)

Svend.

Hvad betyde disse Raab?
Med eget Ansvar borger I, Hr. Eskild,
For Eders Tropper.

Eskild.

I forlanger meer,
End jeg har Magt at give, høie Konge.

Svend.

Hvi flyer I hid, naar uhørt Mytteri
Staaer op mod Eders Herre? Plant paa Torvet
Standarten, vi har lagt i Eders Haand;
Kald Hæren flux til Lydighed, og lad
Hærførerstemmens Torden spalte Hjelm
Og Hjerne, hvis de nøle! Skal jeg lære
Jer Pligt og Skyldighed!

Eskild.

Den har jeg ikke
Forglemt. Min Myndighed har rømmet Marken
For tusind bistre, harnisklædte Stridsmænd —
Det kan vel ikke lastes!

Svend.

Hvorfor slukked
I Gnisten ikke, før den blussed op?

Eskild.

I veed jo, Herre, den har ulmet længe.
Straalette Løfter gav I, de gik op
I Røg; med dem slog Flammen høit i Luften.
Jeg kan ei skabe Brød af Stenene
Ved Stranden, ikke mætte Tusinde
Med Suul for Ti. Soldaten døier Ondt.
Fra Morgensolrend indtil Aft'nen helder
Maa Armen sves, at den ei blier stiv;
Staalhuen sidder trangt om Tindingen,
Og Brynjen tynger Brystet; stærk og haardfør
Er Skaaningen, men hungre kan han ikke.

Svend.

Fuldt op af Guld og Sølv Skatmesteren
Tilstikked Eder nys!

Eskild.

Det kom for silde.

Svend.

Ha! denne Rolighed —!

Eskild.

Den taler kraftigst
For min Uskyldighed.

Svend.

Dog viger ikke
Det vante Hovmodsblik? Ei Veemod har
Dit Øie for mit Vanheld, skjøndt du er
Min Tjener — troer det ei engang fornødent
At hykle Sorg, Forræder, som du est!
(til Detlef.)
Min Livvagt! — Jeg skal prøve selv at bøie
Oprørets Hals til Smidighed.
(Detlef gaaer.)
Det er
Den anden Gang! — saa har I altsaa glemt
Det snevre Gitterbuur i Kirketaarnet?

Eskild.

Sligt glemmes ei saa let.

Svend.

Og dog, Forvovne,
I frygter ei?

Eskild.

Nei, Herre. Først, I laster
Mig uden Grund for ubeviislig Brøde;
Og dernæst veed jeg, lyster det Jer ikke
Paany at lukke Bandets Jernlaas op
Med gylden Nøgle. Nu med Pavens Orlov

Jeg drager til Clairveaux, at sørge fromt
Ved Fader Bernhards Grav —

Svend.

Saafremt I ei
Faaer ukjært Forfald, trodsige Prælat!
(til Ulf.) Stil Vagt ved Porten.

(Ulf gaaer.)

Eskild.

Derfra gaaer min Reise
Til Rom, at ordne Nordens Kirkesager
I Vatikanet hos den hellige Fader.
Den lange Veis Besvær mig letter Haabet
At hilse Fædrelandet inden Aarsfrist
Som Nordens Kirkers Primas. Sikkert vilde
Det undre Paven høiligt, ja forbause
Ham indtil Vrede, naar det rygtedes
I Velskland, at den danske Ærkebisp
Tilbageholdtes uklogt fra hans Pligt
Bag Stængerne om Eders Fangehul.
I har ei meent for Alvor Eders Trusel,
Det seer jeg grant, og byder nu Farvel.
Gid Himlens hulde Naade straale klart
Om Kongens Majestæt! Det er mit Ønske,
Min varme Bøn i Danmark, som i Rom!

(bøier sig og gaaer, idet Ulf kommer tilbage.)

Svend.

Ha! grib ham! Smed ham Jern om Anklerne!
Han lide skal for sit Forræderi!

Ulf.

Besind Jer, ædle Konge; lad ham nu
Gaae bort uhindret — opsæt Tugtelsen
Til bedre Tid; i Lænker hidser Eskild
Det hele Folk imod Jer.

Svend.

Estrithsøn!

Er det den Kundskabsfrugt, dit Præstevenskab
Har modnet for din Slægt! — Nei! vinde skal
De ikke uden Tab! Vi vil ei flye!
Femhundred vakkre Stridsmænd har jeg end,
Som spænde flinkt den stramme Snor for Svend.
Flyv blanke Jern! Ram kraftig, som en Løve!
To falske Kongehjerter skal du kløve!

(Idet de vil gaae, høres:)

Raab udenfor.

Hil Knud og Valdemar!

Svend.

Hvo raabte saa?

Ulf.

Det var ei danske Stemmer!

Detlef (ilende.)

Alt er tabt!
Livvagten drives af den stegne Strøm!

Ulf.

Ha! det er Eskild!

Detlef.

Ja — Fra Mund til Mund
Løb onde Rygter: at I havde solgt
Det danske Riges Uafhængighed
Til Tydsklands Keiser, for at kjøbe Styrke
Mod Eders egne Fiender

Svend.

Og blev Ingen
Sin Konge tro?!

Detlef.

En ringe Skare — knap
Halvhundred Væbnere.

Svend.

— Det er for lidet!
— De flye med Lykkens Glimt, de falske Hunde,
At slikke Støvet under Voldsmands Fod!
Farvel, troløse Herlighed! — Nu bort
Af salvet Hoved pidsker Himlens Regnskyl
Den hellige Olie — Svovlblusset slaaer
I Tindingen, og svider nøgne Lok!
Guldspiret smelter over Haandeledet,
Og Intet er tilbage, uden Smerten!
(til Ulf og Detlef.)
Hvi dvæle I? Tag Fæstepenge hos
Min Fiende! — Kongekronens Diamant
Er brændt til Kul!

Detlef.

Eet Liv jeg har, og det
Tilhører Eder; kræv det, naar I vil.

Ulf.

Betroe mig Fuldmagt til at underhandle
Med Valdemar og Knud.

Svend.

Om Fred for Svend?!

Ulf.

Om Deel i Riget, som de tilbød før.
Staaer Foden fast, kan Skjebnen vel Jer unde
Engang at sætte den paa deres Hals.

Svend.

Er det dit Hjertekjendskab, vise Ulf?
Forlig gjør Knud ei nu — jeg slog hans Ære
For dybe Saar. Til Konge formed mig
Naturens Haand; jeg kan ei lege Betler!

Ulf.

Fiskernen styrter sig i Dybet, Herre,
Men stiger, stolt, af Strømmen, for at sætte
Sig høit paa Fjeldets Tinde med sit Bytte.

Svend.

Men det gjør Kongesønen aldrig!
(med Smerte og Bitterhed.)
Følg mig,
Min vakkre Svend; du er jo tro, som Guld!
Den svegne Drot har intet Fædreland;
Men stærke vil vi være i vor Sorg;
Det er den rette Storhed! Det er intet,
At stande rank og stolt med kraftigt Blik,
Naar hvert et Knæled ydmygt hilser os.
— — Vi Alt vil glemme — Alt! Hver Herskernykke,
Hver Høiheds Gjøgledrøm! — Den danske Læbe
Skal smidig læspe fremmed Tungemaal —
— Paa Mænd, som os, er Dyrtid overalt!

Ulf.

Drag ei herfra — bønhør en ærlig Tjener!

Svend.

Bedrøves ei! Det er ei Svend af Danmark,
Den fordums Drot, der sad i Roeskilde
Ved Leirefjord, det er ei Ulf fra Ribe,
Hans første Mand, der nu staae Skjoldvagt nederst
Ved fremmed Fyrstes Telt — dem slugte Bølgen,
Og Haien slæber deres hvide Been
Paa Havets Bund; to ringe Kæmper er det,
Som Ingen kjender — Slagbasunen blæser;
Feldtherrens Raab den dorske Skare tvinger;
Det danske Mod ei glemmer gammel Sæd:
I Rækken forrest blinke vore Klinger,

Og hugge Fiendens Bannerstage ned.
Med sænket Arm paa vore Hug de mærke,
Og huje vildt: det er Normanner stærke!
Vi hædres høit, naar Slaget er forbi;
Og Svend tør vorde Høvedsmand for Ti.
— Kan slig en Udsigt ei forlyste dig? —
— — Een Tanke er der kun — een Tanke, Ulf,
Som viger ei for Dagens Vaabenklirr,
Som ingen Aften gaaer til Hvile — Hevnens,
Den uforsonte Hevn!

(han gaaer langsomt ud.)

Ulf.

Saa rister Cedren
Paa Libanon for Øxens Slag!

Detlef.

Ha! maatte
Den knuse Fienden i sit stolte Fald!

(de følge Svend.)

Anden Scene.

(Leir.)

Knud og Valdemar (i Samtale).

Valdemar.

Nei — nei! det var ei velgjort, Knud!

Knud.

Min Hensigt
Fortjener ei din Dadel. Skal nu Tvedragt
Slaae Spalter i vort Broderskab?

Valdemar.

Den Borgmuur
Var ikke værd at staae, som revner ved
Det første Slag. Oprigtighed maa høres
Imellem Mand og Mand.

Knud.

Er Sjællandsfar
Og Skaaning ikke Brødre? Samme Fædre
De synge om i samme Tungemaal.
For vor Skyld, Waldemar, de skulde myrde
Hinanden? Ærkebispens Frafald sparer
Det danske Blod.

Waldemar.

Men Æren! — Æren, Knud!

Knud.

Dens Tab blier Eskilds.

Waldemar.

Nei — det bliver vort!
Den Undergivnes Daad udslettes af
Erindringen; men Fyrstens Gjerning spare
Aarbøgerne til Efterverd'nens Dom.

Knud.

Et dyrt Klenodie blier Fyrsteæren,
Naar Folkets Armod maa betale den.

Waldemar.

Til Øieblikkets Nytte har du sigtet?
Men dersom nu den falske Udsæd bærer
En Høst af hvasse Tidsler! Tør vi vredes
Paa ham, om han tilmaaler os igjen
Med svigfuldt Maal? Og Eskild har du lært
En farlig Lærdom, Knud: at Kirkens Tiener
Tør være Kongens Fiende.

Knud.

For afmægtig
Er Svend til Hevnen nu; han maa ei vaagne
Af denne Afmagt mere.

Valdemar.

Jo, det skal han!
Den Tredjepart af Magten hører ham til.
Hvad nys vi kræved selv af Svend, skal nu
Ei nægtes ham af os.

Knud.

Forlig og Deling
Vi skulde byde ham endnu?

Valdemar.

Det vil vi!
Det var jo vor Beslutning før — skal Estilds
Utroskab rokke den? Vor Ærlighed
Maa ikke lystre Lykken, ikke fire
Paa Seilet for dens Luners Kastevinde.
Mod Strømmen skal den gaae sin stive Gang,
Staae rank mod Høivandsbølgen, ikke rende
Sin Kjøl i Sandet, om det ebber lavt.

Knud.

Svends Herskesyge tvinger dig engang
At angre din Høimodighed.

Valdemar.

Vor Styrke
Er doppelt nu mod hans. Nedstødt fra Thronen,
Han blier os frygtelig: en styrtet Konge
Er sligt et Jammersyn, at ikke Mænd
Kan see det uden Graad; og denne Medynk,
Saa blød den er, kan træde, kæmpestærk,
Imod vor Sikkerhed. Hans Herskelyst
Ei vi tør dadle, naar vi ikke selv
Vil nøies med den Undergivnes Kaar.
Det er en mægtig Drift, der sidder høit
I Herrebaarnes Sind — den fødes med ham,

Ved Modermælken voxer den og trives,
Og hendøer først ved Livets sidste Pulsslag.

Knud.

Ha, Valdemar! det er ei frydeligt
At høre nu min nye Broders Forsvar
For gammel Uven.

Valdemar.

Det er mandeligt
At glemme Vanhelds nattegamle Had,
Naar Lykken gryer. Han var din Overmand;
Det nager dig, og derfor vil du være
Den faldne Mands Tyran — det er ei ædelt,
Ei kongeligt! Glem ikke, det er List,
Ei ærlig Herreværd, der fælder ham!

Knud.

Med hvas, uskaansom Tale vækker du
Min værste Tids Erindringer i Sjælen!
— Du krænker, du foragter mig!

Valdemar.

Det var ei
Min Hensigt. Ved Sophias Deilighed,
Det er ei saa! Ei eller skal du kalde
Min Fremfærd egenraadig: her i Leiren
Er Dannemænd, som vel kan dømme os
Imellem; vælg dig hvem du vil, og strax
Jeg samler dem i Teltet.

Knud.

Du skal ikke
Hidkalde Voldgiftsmænd til Hjælp mod Knud,
Din Broder. Skik Kong Svend vort Delingsforslag;
Min Villie viger din. Ei Rigets Stormænd
Maae harmes ved vor Tvist, ei Menigmand

Forarges over den. — Du har ei meent
At ringeagte mig, min Valdemar!

Valdemar.

Hvor kan du tænke Sligt!

Knud.

Du altid var
Bellonas Yndling; jeg er hendes Stifføn,
Gik altid, slagen, bort, imedens du
Var seiersæl. I Feighed, frygted jeg,
Du søgte Grunden til min Handlemaade —
Det smerted'mig.

Valdemar.

Bellona er en herlig,
Men stolt, letsindig Qvinde; hendes Gunst
Er hædrende, men hendes blinde Ugunst
Vanærer ei. — Ved Himlen! slig en Tanke
Mig aldrig kom i Hu. Jeg har et heftigt,
Ustyrligt Sind. Den Vrede veier aldrig
Sit Ord paa Sølvvægt. Har jeg krænket dig,
Saa tilgiv, Knud — det var en Vaadesgjerning,
Og den undskylder Loven, som du veed.

Knud.

Vi vil ei strides meer.

Valdemar.

Selv Tvillingbrødre
Kan vorde usamdrægtige. Men skeer det
Os tiere, da gaae vi med vor Strid
I Eenrum, dadle frit hinandens Feil,
Men dømme siden hvert uvenligt Ord
At være dødt og magteslöst.

Knud.

Det vil vi.
— Og nu lad Axel søge Svend med Fred.

Valdemar.

Jeg har alt sendt ham, Broder; thi jeg vidste,
Du ikke vilde nægte mig min Bøn.
Vor Enighed skal Danmark glædes ved. (de gaae.)

Tredie Scene.

(Ved Havet.)

Svend

(sidder paa en Steen ved Stranden, og støtter, tankefuld og vemodig, sin Haand paa Sværdet).

— Man skilles nødigen fra Fødelandet!
Det er et tungt Farvel! Kun hyklet Styrke
Kan prale med sin Rolighed, imedens
Den nævner det! — Hvad har jeg syndet mod dig,
Mit favre Danmark? Hvi forskyder du
Din Konge? Fremmed blier han overalt,
Hvor ikke Bøgeskoven groer.

(Axel kommer.)

Svend

(uden at see sig om).

Er Alting
Beredt, saa lad os haste! Havet er
Ei troløst, skjøndt man siger saa; det slugte
Mig aldrig nogen Stavn; rigtladt med Ære,
Hjembar det mig enhver, jeg sendte ud.
— Du favre Nordhav, vil du aldrig gynge
Mig hid igjen paa dine sølvblaae Vande?

Axel.

Min Herre Valdemar, med Knud, formelder
Kong Svend en venlig Hilsen.

Svend

(uden at reise sig).

Gak tilbage,

Og sig din Herre, at jeg sidder, stolt,
Paa Hjørnestenen af min faldne Borgmuur,
Og dybt foragter ham!

Axel.

Det vil I ikke,
Saafremt I agter paa mit Ærinde.
Dens forduns Enighed han ønsker trofast
Fornyet, Herre; han tilbyder Eder —

Svend (afbrydende ham).

En liden Ø i Havet, kan jeg tænke,
Saa langt fra Land, at Knud kan sove roligt —
Et Fangested, hvor Svend kan lege Stormand,
Og gaae omkring i stolte Kongedrømme
Med korte Dværgeskridt? Fuldværdigt er
Det Tilbud den, der har kjøbt Eskilds Frafald
Med egen Ære.

Axel.

Ærkebispens Slethed
Mishaged høilig Valdemar. I Samfund
Med Ribes Bisp, Elias, tyve Præster
Og Riddersmænd, raadsloge Kongerne
Om Rigets Deling. Deres Stemmers Sum
I finder her optegnet, høie Herre.

(rækker Kongen en Pergamentrulle.)

Svend.

Giv hid, Hr. Axel!

(efterat have læst.)

— Hvilket Ædelmod!
At skifte karsk Mands Arvelod, og naadigt
Tilrække ham en levnet Affaldskrumme,
Som Staaderskjenk! — En Trediepart af det,
Der nylig Heelt tilhørte ham!

(reiser sig, staaer en Stund eftertænksom, og siger derpaa afslides.)

— Betving
Din Stolthedsstorm, oprørte Bryst! — Bjergsiden
Var glat af Regnen; ad den falske Skraaning
Gled Foden ned — Jeg stod engang paa Toppen;
Fodfæstet vundet, Blikket vendt mod Sky,
Kan dristigt Fodtrin vinde did paa ny.
— Saa Favn i Favn med Uven uden Lempe
Om Liv og Død paa steile Skrent at kæmpe!
(til Axel)
Jeg kommer!

Axel.

Er det saa, da blier I ventet
I Riddersalen snart, min høie Konge.

Svend.

Jeg kommer snart — Hav Tak for Eders Umag!
(de gaae ud til forskjellige Sider.)

Den skaanske Høvedsmand
(træder ind, ledsaget af en Flok Skaaninger).

Han gik. Saa maae vi siden søge ham.
Vi vil ei kaldes æreløse Mænd,
Fordi den sledske Ærkebisp en Stund
Besnæred os med List. Forsamler Eder
Ved Slottet; jeg skal føre der vort Forsvar,
Naar Leiligheden viser sig.
(Skaaningerne gaae.)

Hr. Axel

Samtalte med ham; og hans Blik var muntert,
Saavidt jeg saae, idet han gik forbi mig.
Saa blier Forliget sluttet: Axel Hvide
Kan ikkun glædes ved hvad der er Godt.
— Og dog skeer Kongen Uret, synes mig,
Og det er Fleres Mening. Valdemar
Og Knud har samme Fødselsret til Thronen,

Det kan ei nægtes — Men hvi søgte de
Da Svend paa Haand, og keised ham til Herre?
Og dette Rænkespil med Ærkebispen
Det var et Nidingsværk!

(høitidelige Trompettoner i en Fraſtand.)

Nu blæses der
Til Herremødet — Hvor høitideligt!
Hvor høist forskjellig Klang fra den, der hidser
Den bistre Flok til Drab og Nederlag!
Og dog — saa nær er Fred ved Ufred! — er det
De samme Toner i forskjellig Takt.
Et mere rask, et mere kraftigt Stød,
Saa lyder Slagets vilde Melodi!
Hvo veed, hvor snart den kan forvandles —? — Nei!
Jeg vil ei hyle Spaamands Jammersang
Til disse favre Toner. — Lad Forliget
Staae fast; det klarer dog ei Skumringen,
Der staaer om Høiene. Vort Fædreland
Er ikke stort nok til at deles: Svend
Formælet er, og Valdemar og Knud
Trolovede; at vene Qvinder, vundne
Ved Kjærlighed, vil føde slige Mænd
En kraftig Sønneflok, er rimeligt;
Og hvor har Danmark Tumlerum for den?
Det er ei nu meer som i fordums Tider,
Da Kongesønnen fik et skjoldhængt Skib,
En udvalgt Hob med beget Sømandskofte
Til Arvepart; og søgte Guld og Ære,
Ja vandt sig stundom vel et Fyrstedømme
Paa fremmed Kyst. Den Skik er aflægs nu.
Som sultne Hunde om et kjødfuldt Been,
Vil denne Herreyngel gnave glubsk

Paa Landets sidste Kraft. Kong Svend er ældst;
Han borde været Enedrot, som før.
— Gud skjænke ham besindig Røisomhed!
Det kjække Herskerhjerte svulmer tidt
I Modgang endnu stoltere, som Havet,
Der taarner sine Bølger mod Orkanen,
Og sprudler Fraade mod den mørke Sky.
(han gaaer.)

Fjerde Scene.

(Riddersal med tvende store Fløidøre i Baggrunden, der føre ind til Kirken.)

Tre Afdelinger af Bevæbnede, hver med forskjelligt Vaabenmærke. Svend, Valdemar og Knud; bag ved dem to Biskopper, Axel, Esbern, Constantin og Ulf samt flere Riddere og Hofmænd. Tre Hofdrenge med de kongelige Kroner.

Valdemar.

Velsignelsen er nedbedt til vort Værk;
Vi vil begynde det.

Svend.

Før Ordet I,
Hr. Valdemar — saa er det jo bestemt.

Valdemar.

Tre herrebaarne Fyrsters lige Ret
Til Danmarks Scepter trued Landefreden
Med Helsot, Rigets bedste Kraft med Død.
Thi traadte kaarne Dannemænd i Kreds,
At skifte det i lige Arvelodder;
Samtykt af os er deres Viisdomsraad.
Prælater, Riddersmænd, og Adelsherrer,
I staae som Vidner til vort Brodersamfund,
Som Hevnere mod Den, der brøder det.

Biskopperne.

Som Vidner til det gjorte Brodersamfund.

Ridderne.

Som Hevnere mod den, der rokker det!

Valdemar.

Fra Eidrens Strøm til Skagens nøgne Banker
Den jydske Halvø krummer sig mod Nord;
Et herligt Land! Dets Havn sig Velstand sanker;
Paa fremmed Strand det henter Guld ombord.
Den fede Hjord i Kløverengen vanker,
Og Stimer myldre i den dybe Fjord;
Dets Mark har Stridshingst, Skoven Egeplanker,
Dets Sønner Mod, og Snildhed deres Ord.
Dog — gjennem Landets Midte, hvor man øiner,
En sandig Ryg fra Syd til Nord sig høiner.
— Det er den første Deel.

Mod Øst for denne tvende Have stride
Med Sjølunds Bred og Othins gamle Ø;
Nær Lolland, Falster staaer i Klæder hvide,
Med Løv om Haaret, Bølgens ranke Mø;
Det raske Folk kan ingen Mangel lide,
Thi her sig Agren bølger som en Sø;
Om favre Blomstereng staae Lunde blide:
Her er det smukt at leve, tungt at døe.
Dog dækkes Stranden tidt med hvide Telte
Af Vendens Flok med Røverdolk i Bælte.
— Det er den anden Part.

I Klynge ligge Bleking, Bahus, Skaane
Med Halland — kjendt fra hiin Brovalladag —
Vel Sundets Vande Kysten listigt skraane,

Men Bornholm byder sig til Vederlag.
Ei Staal behøver Helten her at laane,
Ei Erts og Sølv til kunstigt Skjoldbeslag;
Det stiger ved Vaulunders Hammerbrag
Af hine Bjerge, som mod Norden blaane.
Her boer en Helteflok, hvis Roes fordunkler
Det rige Bornholms straalende Karfunkler.
— Det er den tredie Part.

Saa blier det skiftet med retfærdig Vægt;
Hver enkelt Deel har Brøst, men ogsaa Baade,
Saa Godt paa Ondt tilfulde Bod kan raade.
Det Hele skjermer Himlens Varetægt.
— Hvo vælger først?

Knud (efter nogen Taushed).

Jeg viger Eder Begge;
Og nøies med det Valg, I levne mig.

Svend (til Valdemar).

Grib første Lod!

Valdemar.

Saa være Jylland mit!
Jeg veed, dets Mænd med Glæde mig vil møde;
Og lyngklædt Ørk skal synes mindre øde.
— Nu nævn dit Ønske, Svend! Hvad kaarer du?

Svend (afsides).

Det er ei godt at vælge Hjem ved Siden
Af gammel Fiende, naar en lunken Ven
Er nærmest Nabo. Bedre da at bytte
En utryg Borg mod Sikkerhedens Hytte!
Farvel mit Roeskild! Stands dit Sølverveld,
Naar Svend forlader dig!

(høit). Bornholm og Skaane
Tilhøre mig! At deres Hærmænd sveg mig
Skal være glemt! Det var jo Præsterænker;
Og Estilds Hovmod tæmmes skal med Lænker!

Knud.

Hvor gunstigt under Lykken mig den Andeel,
Mit Ønske valgte helst! Sjælland og Fyen,
Med mindre Øer trindt i venlig Kreds
Just stemme med mit Sind.

Valdemar.

Saa er det skeet.
Træd ud, Hr. Axel Hvide, og forkynd
Det danske Folk hvad du har hørt og seet!
(Axel gaaer.)
Bring Kronerne!
(De tre Hofdrenge træde frem og knæle for Kongerne, der sætte Kronerne paa).

Forsamlingen.

Hil Dannerigets Herrer!

Folket (udenfor).

Hil Valdemar! Hil Svend og Knud, de Danskes
Beherskere! Guds Fred beskjerme dem!
(Axel kommer tilbage.)

Valdemar.

I trende Parter er da Riget deelt;
Dog skal det, adskilt, vorde steds' et Heelt.
En Bro af Malm Samdrægtigheden smede
Fra Jyllands Strandbred til den skaanske Grund
Med trefold Bue over Belt- og Sund,
Der trodser, hvælvet, trende Strømmes Vrede.
Paa høie Brotaarn Ærlighed staae Vagt;
Mod Syd og Nord hans Øie flittigt speide,
Og hvilken Kyst der trues end med Feide,

Han støde flux i Stridens Horn med Magt.
Med fælleds Mod da gribes Kampens Handske,
Og trende Drotters Mænd er alle Danske!

Svend.

Saa være det!

Knud.

Ei Sjællandsfar og Fyenbo
Skal komme sidst til Mødet.

Valdemar.

Jyllands Mænd
Skal ikke svigte.

Svend.

Mine Skaaninger
Ei eller.

Valdemar.

Ja, saaledes er vor Tanke
I denne Stund; og saa den stedse være!
Dog altid ei — det er en frydløs Sandhed —
Er Herskeren sin Lidenskabs Beherske.
Den frister saare let hans bedre Villie
Til ond Beslutning, hvis han aabner Øret
For Løgn og falske Raad. Det maa ei skee!
Enhver Beskyldning, der i Lønsom sigter
Den ene Drot, bør dømmes af den Tredie,
Og Løgnen drages aabenlyst til Straf.

Knud.

Dit Raad er viist.

Svend.

Vort Forbunds Støttepille!

Valdemar.

Forviist min Hal og Naade blier den Mand,
Der taler ondt til Valdemar om Eder.

Knud.

Min bedste Helt gaaer, fredløs, af mit Land,
Saafremt han vover Sligt.

Svend.

Saa bør det være.

Valdemar.

Naar dette skeer, da vil vort Forbund staae;
Ei Svig det splitte, Fiendehaand det slaae.
Da grønnes atter Danmarks Kraft og Ære;
Dets Grændser farves kun af Uvens Blod.
Tregrenet Stamme staaer paa samme Rod,
Og fælleds Løv de samme Safter nære;
Een Krone kun det fjerntfra synes bære,
Skjøndt tredeelt Top man skielner nær dets Fod. —
Nu lader os, som Mænd med Ridderære,
Befæste Løftet ved en hellig Ed.
Ved Hoften bære vi korsfæstet Værge;
Uddrager det — paa Korset vil vi sværge!
(Kongerne drage deres Glavind.).
Hver Ridders Haan, hver ringe Mands Foragt,
Den hellige Faders frygtelige Band
Skal ramme den, som bryder denne Ed!

Knud.

Det skee!

Valdemar

(idet de Andre lægge Kaardespidsene paa hans fremrakte Sværdefæste).

Saa love I mig trofast Forbund:
I Fred Oprigtighed, og Hiælp i Fare!

Knud og Svend.

Det love vi!

(medens Kongerne sværge, blotte Ridderne deres Glavind, og Bøhnerne sænke deres Baaben.)

Svend.

(medens de to Andre lægge deres Sværd paa Hans.)

Det Samme sværger mig!

Knud og Valdemar.

Det sværge vi.

Knud.

Den samme Løftets Ed

I give mig!

Valdemar.

Jeg lover det.

Svend.

Og jeg.

Valdemar.

Oplad os Helligdommen, Biskopper.
Ved liflig Virakduft og Kjærteflammen
I sjunge Fredens Bøn et helligt Amen!

(Dørene aabnes. Igjennem dem seer man i Baggrunden Chorbrødre med Fakler ved Enden af den lange Kirkegang. Biskopperne gaae foran; efter dem de trende Konger, fulgte af Ridderne, Hofmænd og Krigere. Kun Ulf bliver tilbage.)

Ulf

(naar de Alle ere traadte ud).

Der gaae de med Samdrægtighed paa Læben,
Mens uligt Sind spaaer Freden Undergang!
Af Ungdoms Tillid bruser stolt den Ene,
Og troer sit Fuskerværk udødeligt;
Den Anden, vant til Skjebnens Haan og Slag,
Beseer sin Lykke med mistroisk Blik,
Fordi hans Sjæl er uden Daad og Styrke.
Den Tredie kun er Mand — kun han bør herske!

(Choret fra Kirken synger: Amen!)

Nu var det afgjort, dersom Villien var
Spagfærdig, som en Bondes sultne Øg,
Der lystrer Pidskeslag af marvløs Dreng:

Et vældigt Dyr den er, som stundom taaler
Godmodigt Bidslets Tvang og Sporens Stik,
Men tirres det, det spænder Muskelkraften,
Afryster Kæmpen, og med Flaggermanke
Med lynrapt Hovslag sætter, herreløs,
Ud over Marken — — De vil lænke Svend
Med Edens Rædsel? Kun et Maaneblus
Er Heklas Ild mod Lidenskabens Brand;
Den smelter Jernbaand, som det bløde Vox.
Og tør en krænket Mand ei staae i Lue?
— En Vantro skjeldes jeg af Munkene —!
Min Tro er den, at være trofast mod
Min Herre!

(Kongerne komme tilbage med Axel, Esbern og Constantin.)

Knud.

Eders Haandslag, Broder Svend! —
Og hermed giv mig Løfte til en Bøn,
Hvormed jeg søger Eder!

Svend.

Svend har Intet,
Der nægtes Eder, naar I ønsker det,
Knud Magnussøn.

Knud.

Forviis da Eders Hjerte
Enhver Erindring om vort aarle Fiendskab;
Og tænk, det var ei denne Knud, der vexled
Saamanget hadfuldt Ord, saamanget Slag
Med Eder.

Svend.

Alt det Svar, jeg har at give,
Er samme Bøn til Jer.

Knud.

O, gid I havde
Et Ønske, som var mindre let at føie!

Valdemar.

Hvad skeet er førend denne Dag skal være
En Nattedrøm om Had og Kamp og Drab,
Et blodigt Syn, der svandt for Fredens Sol,
Og aldrig mere skal forfærde os.

Svend.

I træffer just min egen Mening, Frænde.

Knud.

Og til Beviis paa Eders Vennesind,
I gjæste mig i Morgen! Vore Bægre
Skal fyldes med den bedste Glemselsdrik,
Og Skjaldens Harpeslag skal lyde smukt
Om vor Fortrolighed og Danmarks Fred.

Svend.

Et Afslag blier mit eget Tab, langt mere
End Eders; men fortørnes ei, Kong Knud,
Mit Sind er ikke stemt til Lystighed.
En anden Gang jeg gjæster Eder vel
Med mere muntert Aasyn.

Valdemar.

Nægt det ikke!
Vor Spøg skal muntre Dig.

Knud.

I skulde være
Den Første ved min Fest, og hædres høit
Af alle Mine. Glæden blier kun halv,
Naar I er borte, Svend, og Æresplads en
Staaer ubesat.

Svend.

Naar saa er, kommer jeg.

Knud.

Og lad os ikke savne Jer for længe.

Svend.

Jeg gjør et Snarridt først til Thorbjørns Gaard
Ved Roeskild, hvor min Datter bliver fostret,
Mens Adelheid er i Besøg i Meissen.
Idag jeg spare skal paa mine Kjærtegn,
Og være desto længer Eders Gjæst.

Knud

(rystet trohjertig hans Haand).

Forfærdelige Ildtegn blussed nys
Paa Horizonten, vilde Krigerhære
I røde Rustninger stod mod hinanden,
Og Himlens Skyer farvedes med Blod.
Det trued, som et hæsligt Varselsyn,
Med blodig Ufred, svar Elendighed;
Nu vide vi, at dette Syn var Intet
At ængstes over.

Valdemar.

Kun et Frygtens Blændværk!
— Du følger os?

Svend.

Jeg venter paa min Ganger.

Knud.

Glem ikke Løftet!

Svend.

Jeg skal mindes det.

(Knud og Valdemar gaae med Esbern, Axel og Constantin.)

Svend (efter et Ophold).

Der staaer ei Rædselstegn i Skyerne,
Naar intet Ondt skal skee paa Jorden: Snigmord,

Krig, Pest og Hungersnød forkynde de!
Kan Stjernens Lys udspeide Hjertets Vraa,
Udforske vor Beslutning i dens Fødsel,
Og hisset præge klart den skjulte Tankes
Ufødte Daad, da tale disse Jertegn
Maaskee om mig — Jeg skikked ud min Bøn,
Og lod den flagre som en Fromheds Due
Mod Himlens Palmer — den kom ikke did!
En graadig Jægerfalk med blodigt Næb
Steg Vreden fra mit Bryst, og slog den ned
Fra Paradisets milde Sommerluftning
Med knækket Slagfjær. — Er en Konge bleven
Forraadt, som jeg, af Lykkens Svig, bedragen
Af Verdens Falskhed! Og nu denne Haan,
At byde mig til lystigt Gilde — mig,
Hvis Scepter deres Haand har brudt i Stumper,
Og slidt i Pjalter Fyrstekaabens Pragt!
— Et blodigt Forsæt opsteg i min Sjæl;
Jeg bør ei dvæle ved det — jeg har svoret —
Skjøndt deres Meened først forraadte mig!
(bliver Ulf vaer.)
Hvad gjør du her?

Ulf.

Jeg læser Eders Tanker
I dette Aasyn, Herre.

Svend.

Lad det være! (de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

(Ved Thorbjørns Gaard udenfor Roeskilde.)

Svend og Ulf.

Svend
(halvt for sig selv).

Jeg kunde fælde dem!

Ulf.

Naar Tanken fyser
Med slig en Daad, da vidner Leiligheden,
Der bydes os, at Gjerningen staaer skreven
I Skjebnens Bog.

Svend.

Ja — Leiligheden er der!

Ulf.

Det muntre Lag vil drukne Mistillid
Paa Krusets Bund, og Varsomheden gaae
Til Hvile uden Pandser denne Nat.

Svend.

Med ubesindig Tiltro gav de Hæren
En skyndsom Orlov —

Ulf (afbrydende).

Ubesindig Tiltro! —
I nævner med et venligt Ord hvad Andre

Vil kalde Haan mod Eders Afmagt. Tig'ren
I Gitterburet vogtes af en Dreng,
Og Ingen frygter den.

Svend.

Men jeg har svoret!
Ved Marterkorset loved jeg dem Venskab
Og ærligt Forbund; Eden hørte Himlen,
Og Gud er Edens Hevner her og hisset!
— Smiil ikke, Ulf! Dit Spottesmiil opklarer
Ei Mørket i min Sjæl. Din Tro er Tvivlen —
Det er ei godt at tvivle!

Ulf.

Nei — det følte
Jeg selv engang. Men jeg har gjennemskuet
Hiint gjøglende „Maaskee", der staaer ved Graven,
Og driver Gjek med vor Nysgjerrighed,
Der holder Snoren strammet i sin Haand,
Men aldrig trækker Dækket op — fordi
Det skjuler Intet.

Svend.

Intet —?

Ulf.

Jo — en Verden
Af Drømmebilleder; et Land, som Alle
Ulykkeliges Ønsker blomstersmykke,
Naar Livet her har ingen Foraarstid,
Mens Lykkens Yndling, som faudt her sin Høst,
Med Gysen seer det dækt af Vintersnee:
En Ø, som egennyttigt Munkedigt
Har skabt i Skjærsildhavet, for at aagre
Med Færgelønnen.

Svend.

Dersom det var saa,
Det var en Trøst maaskee for Herskeren.
Hvo ønsker hist at være Ligemand
Med Den, der kyssed Støvet af hans Thrones
Fodskammel her paa Jorden?

Ulf.

Det er Haabet,
I har at frydes ved!

Svend.

Men om der ogsaa
Var Intet hist at frygte for, der boer
En Hevner i vort eget Bryst, og piner
Meenederen.

Ulf.

Meenederen! — Kun Vedtægt
Gav Eden Hellighed. Den er et Løfte,
Der binder ikkun ved gjensidig Troskab.
Hvad Mand har lovet Mand bør holdes ærligt;
Bedrag imod Bedrag er kun Nødværge.
Ved Løftesviig blev Eders Krone brudt;
Smed Ringen heel igjen med samme Hammer,
Der slog den sønder!

Svend.

Det var aaben Feide,
Der trued mig; men dette, Ulf, er Mord!

Ulf.

I myrded Mennesker i tusindviis,
Kong Svend, dengang I kæmpede med Knud
Om Riget. De var ogsaa danske Mænd,
Ei udenlandske Fiender. Har da dengang
Samvittigheden kaldet Eder Morder?

Vee Kongerne, der frygte Dommen hisset,
Hvis det fordømte dem!

Svend.

Det var ei Snigmord.

Ulf.

Hvad er et Snigmord? I har sneget Eder
Igjennem Nattemulmet mangengang,
Og myrdet Fiendens Søvn og Liv — det kaldte
Man Krigerklygt og Dygtighed.

Svend.

Du møder
Enhver min Tvivl med mine egne Tanker!
Snigmord og Meened! — Enten er det Ene
For rædsomt, eller og er Intet af dem
At rædes for — Det kan jeg nu ei skjelne! —
Hent Barnet hid!

Ulf (med Eftertryk).

Tusmørket falder snart. (han gaaer.)

Svend.

Tusmørket falder snart, og Natten kommer!
Det næste Daggry kan fortælle Jorden
Hvad Nattens Stjerner saae igjennem Mørket.
Der skjules ingen Menneskenes Gjerning
Saa lønligt, at jo Himlens Øine see den.
——— Man kan jo leve lykkeligt i Ringhed,
Fortælles der; og Skjaldene besynge
Den trygge Nøisomhed. Men hvilken Hersker
Kan glemme hvad han var og er ei meer?
Og vil ei Folket ynke Skaanes Hertug,
Der endnu gaaer og leger Drot?

(Fru Thorbjørn kommer med Luccardis, og hilser Kongen med dyb Ærbødighed.)

Fru Thorbjørn (afsides).

Hans Bryn
Er Skymulm og hans Blik er Lyn — Det vil
Slaae ned i Borgens Tvillingspiir!

Luccardis
(klynger sig tæt til hende).

Min Fader
Er vred!

Svend.

Kom hid, Luccardis. — Hvad er dette?
Flyer ogsaa du mig? — Hvo gjør Barnet sky
For hendes Fader?

Fru Thorbjørn.

Eders strenge Blik
Har vel forskrækket hende, høie Herre.

Svend.

Og hvortil denne Trælleydmyghed?
Naar fordred jeg at blive hilst med Knælen
Af nogen Qvinde?

Fru Thorbjørn.

Det er kun en skyldig
Ærbødighed.

Svend.

Dølg ikke falske Tanker
Bag dette glatte Mineskjul; mit Øie
Er blevet skarpt, Fru Thorbjørn!
(tager Luccardis paa sine Arme.)

Kom, mit Barn;
Hvad frygter du? Jeg er jo ikke vred
Paa dig.

Luccardis.

Men Valdemar og Knud — dem hader
Du, Fader?

Svend.

Hvo har sagt dig det?
(til Fru Thorbjørn.)
Et Barn
Maa ikke kjende hvad det er at hade.

Luccardis.

De onde Mænd! Skarlagenkaaben have
De revet af dig, taget bort din Krone —
Du seer jo ikke ud som Konge meer;
Og saa er jeg vel eller ei Prindsesse,
Som før jeg var?

Svend.

Du taabelige Barn!
Jeg er jo Konge.

Luccardis.

Ellers i vor Leg
Var jeg Dankongen Svend, Erik og Conrad,
— Du kjender dem jo nok? — Fru Thorbjørns Sønner —
Var Knud og Valdemar; og altid løb
Den rædde Knud for Valdemar og mig.
Men veed du saa hvad Erik gjorde?

Svend.

Nu?

Luccardis.

Han lokked Conrad til at sige Nei,
At jeg skal ikke være Konge mere.
Saa, sagde de, har Knud og Valdemar
Behandlet dig, saa rev de Kronen af mig,
Og loe mig ud.

Svend.

Det var ei kjærligt gjort.

Luccardis.

Fru Thorbjørn sagde selv: den Drot, som ikke
Kan vogte Kronen, ei er Kronen værd.

Svend.

Det sagde hun?

Luccardis.

Hvor kan du ogsaa taale
Saa svar en Uret? Hvorfor samled du
Ei dine Mænd og dræbte Valdemar
Og Knud?

Svend.

Ha, Barn! Hvo lægger slige Ord
Paa dine Læber? — Løb omkring i Lunden,
Og sank dig Blomster!

Luccardis.

Jeg skal binde dig
En deilig Krands istedet for din Krone.

(løber ud.)

Svend.

Og det er Eders Viisdom? Lærer I
Mit Barn at ringeagte mig?

Fru Thorbjørn.

Jeg kan
Ei altid vogte Barnet for at lytte
Til det, der er i Folkemunde, Herre.
I kan ei tvivle om, at Thorbjørns Huus
Er Eder tro. I vrangt fortolkede
Min dybe Ydmyghed; jeg frygted for,
I kunde mistroe os, at nu vi agted
Jer mindre høit, endskjøndt I ikke nu
Er fuldt saa høi en Drot, som før. Lad Ridder
Og ringe Bonde haane Kongens Vanheld;

Vor Sorrig er for ærlig, til at lokkes
Til Troløshed ved deres Uqvemsord.

Svend.

Guds Blod! Hvo vover at forhaane Svend
Med Spot og Skjeldsord? Jeg har været Bonde
Og Borgermand et Værn mod Adelshovmod;
De kan ei glemme min Velgjerning — Nei!
De vil ei haane mig!

Fru Thorbjørn.

Som Gjekkesvar
Fra Skoven lyder altid Hobens Tale,
Naar Stormand raaber høit. Den ei forstaaer
At skjelne Feighed fra Høimodighed.
Det piinligt er, at høre Skjalden synge
Nidviser om en Konge.

Svend.

Kald paa Ulf!

Fru Thorbjørn.

Kun vredes ei paa min Oprigtighed,
Min høie Konge.

Svend.

Hent ham!

Fru Thorbjørn
(afsides i det hun gaaer).

Olien faldt
I Ilden!

Svend.

— Det maaskee var Egennytten,
Der hidse vil mit Sind til Heftighed.
— Lad Intet skee i Dag! Min Speider skal
Udlytte Mængdens Hu, naar Aftenmjøden
Gjør Sandruhed veltalende. For stolt

Er dette Hjerte til at døie Haan
Af Menigmand!

En fattig Bonde
(kommer uden at bemærke Kongen).

Han bliver længe borte —
Et usselt Liv, at staae ved Rigmands Dør
Og betle Føden af hans Karrighed!
Er det Velsignelsen, som Freden bringer
Den Fattige, naar ikke Riddersmanden
Behøver ham! Var nu Svend Emundsøn
En Mand, som før, det blev vel atter Ufred,
Og Sværdet gav mig hvad jeg nu maa tigge.

Anden Bonde
(kommer, nynnende, ind).

„Svend Emundsøn! Svend Emundsøn!
Før bar du Danmarks Krone skjøn;
Nu est du Jarl i Skaane!" —
(leer.)

Den Første.

Han føler ei sin Usselhed! — Hvad bringer
Du med dig?

Den Anden.

Tomme Hænder!

Den Første.

Du har staaet
Med laset Hue i din Haand, og krummet
Din Ryg, og faaet haanligt Afslag paa
Din Tiggerbøn, — og du kan lee og synge?
Ja, dig Naturen har bestemt til Betler.

Den Anden.

Og ikke dig?

Den Første.

Nei!

Den Anden.

Hvad beviser det?
At du er bedre, mener du, end jeg?

Den Første.

Det haaber jeg.

Den Anden.

Hvis du og dit Beviis
Er lige gode, duer du kun lidet.
Jeg er bestemt til Betler, ikke du,
Dog er vi Begge Betlere: jeg altsaa
Opfylder min Bestemmelse i Verden,
Du ikke din! Saa er vel jeg den Bedste
Af os To, tænker jeg.

Den Første.

Hvor var du?

Den Anden.

Først
Forsøgte jeg at komme ind paa Borgen;
Herr Svend vil drikke der sin Æres Gravøl
I Aften. Jeg gad høre ham besværge
Paa Bragi Drik det kongelige Løfte,
At glemme, han var Dannerdrot!

Den Første.

Det gad
Jeg ikke høre paa.

Den Anden.

Jeg kom til Porten.
Der stod et Par Drabanter udenfor;
Jeg kjendte dem ret godt — vi vare Byesbørn
I gamle Dage; men den slemme Hofluft!
Den kaster sig paa Hjernen, siger man,
Og foraarsager Glemsomhed. De kjendte

Mig ei, og vendte Hellebardens Ryg
Imod min Pande, for at sige mig:
En Hund er Den, hvem Lykken vender Ryggen!

Den Første.

Og det har gjort dig oprømt?

Den Anden.

Derpaa slentred
Jeg om fra Huus til Huus; og overalt
Blev talt om Herregildet. Kappeviis
Gik plumpe Borgermænds ølbaarne Vid
Med haanlig Skjemten løs paa Svend.

Den Første.

Til Tak
Formodentlig, fordi han tidt beskjermed
Roeskilde Borgere mod Adelshaanden?

Den Anden.

Det kildred mig i Sjælen!

Den Første.

At Kong Svend
Vil tømme Bægeret i Broderskab
Med slige Frænder, huer ikke mig;
Men det bør Ingen frydes ved, at Spot
Forfølger Ulykken.

Den Anden.

Just det! Der er
Ei større Fryd for Fattigmand, end den,
At skue Stormands Styrtefald, og høre
Haanlatter skingre bag ham! Er det ikke
Heelt lysteligt at see en mægtig Drot
Forvandlet til en Staaderkonge?

Svend.

Ha!

Den Anden.

I Skjenkestuen i det gamle Krohuus
En Klynge Bønder flokked sig omkring
En Harpeslager, der sang Smæderiim
Om Svend. Med aaben Mund og Griin i Øiet
De lytted til, ret som det kunde været
Det gamle Bjarkemaal; og hvert et Vers
Omqvæde fik af Flokkens Skoggerlatter.
— Ha! ha! — Jeg mindes endnu Sangens Ord:

„Før stod du op
Med kronet Top
Som Træet over Hækken;
Hvi voxer du
Da nedad nu,
Som kroget Piil ved Bækken?
Svend Emundsøn! Svend Emundsøn!
Før bar du Danmarks Krone skjøn;
Nu est du Jarl i Skaane!"

— Jeg sad paa lave Staaderbænk ved Døren;
Men bliver Svends Høisæde denne Aften
Ei mere lavt imellem dem, der tvang ham
At skifte Magt og Rige med dem?

Den Første.

Falskhed
Fordreier Munden, mens han tømmer Bægret,
Den rakte ham; og Spotten udenfor
Tilgriner ham Godtaar!

Den Anden.

Taalmodighed
Er Qvindedyd. Naar Manden Qvinde blier,
Han tage maa med Taal hvad Verden gier.
Og lang var Visen: Dronning Adelheid,

Som Kammerterne, skulde bære Slæbet
For Valdemars Trolovede ved Ætteret:
„Hans Dronning fiin
I Hermelin
Gaaer efter, som en Terne"
Og altid kom det samme Spotteomqvæd:
„Svend Emundsøn! Svend Emundsøn!
Nu est du Jarl i Skaane!"
Saa endelig tykhjernet Flok fik lært
Det udenad, og døved Sangeren
Med sligt et Uglechor, at Hundene
I Gaarden tuded af Forfærdelse.
Da Sangen var tilende, stak de Alle
Med keitet Høflighed en heel Snees Mjødkruus
I Fjæset paa den stakkels Harpeslager;
Saa deilig tyktes Visen dem!

Den Første (leende).

Den var
Sin Løn værd!

Den Anden.

Gaae nu med til Roeskilde;
Det blier en lystig Nat.

Den Første.

Jeg følger med.
Der digter Ingen Smædevers om os. (de gaae.)

Svend (træder hæftig frem).

Ja — falde skal de! (raaber) Ulf! — Taalmodighed
Er Qvindedyd! Men Svend er ingen Qvinde!
Ei Morgensolen skal de skue! — Ulf!

(Ulf kommer.)

Hent Detlef hid!

Ulf.

Han kommer.

(Detlef kommer.)

Svend (til Detlef).

Hader du
Din Konges Fiender?

Detlef.

Ja! Til Døden, Herre!

Svend.

Til Døden! Slig en Tjener har jeg nu
Just nødig. Kan du myrde?

Detlef.

Valdemar
Og Knud skal ikke friste Sottedød
I Morgen, byder I mig fælde dem
I Nat.

Svend.

I denne Nat! — Tusmørket sænker
Sin sorte Vinge over Skovens Kroner —
Ved Daggry er jeg atter Dannerkonge!

Detlef.

To Bud har meldt fra Borgen, at I ventes
Med Utaalmodighed.

Svend.

De længes svart! —
Jeg kommer!

(Han gaaer, fulgt af Ulf og Detlef.

Anden Scene.

(Værelse paa Borgen i Roeskilde. Fløidørene i Baggrunden staae aabne til en oplyst Hal, hvor man seer et dækket Pragttaffel.)

Valdemar og Axel træde ind ad Sidedøren.

Valdemar.

Den frække Niding! Haane Svend, vor Frænde,
Naar Valdemar staaer nær!

Knud
(træder, med Constantin, ud fra Hallen i Baggrunden).

Hvi harmes du
Saa svart, min Broder?

Valdemar.

Vilde han paany
Opvække Striden med sin falske Sang?

Knud.

Hvad har fortørnet Valdemar?

Axel.

En ussel
Uvoren Rimer sang i Borgegaarden
Nidviser om Kong Svend.

Valdemar.

Jeg hørte det!
Ei Sligt maa taales her! Du vredes ikke,
Fordi jeg øved egenmægtigen
Din Huusret, Knud, og lod ham jage bort,
Saa sledsk endog hans Vise smigred os!

Knud.

Din Vrede roser jeg. En saadan Sang
Kan vorde Gravsang for vor Enighed.

Valdemar.

Ei den er Harpen værd, der synger frækt
En lystig Melodi om Andres Vanheld.
Den Usling!

Knud.

Svend la'er vente længe paa sig.

Esbern (kommer).

De tvende Bud, I skikked efter Svend,
Er vendte hjem. Den Sidste maatte spøre
Sin Ganger, for at vinde Forspring for ham;
Han er her snart. Dog — heelt besynderligt! —
Modsigende Undskyldningssvar de bragte
Fra Kongen: Badstueheden havde givet
Ham Hovedværk, berettede den Første,
Den Anden derimod, at Barnets Kjærtegn
Opholdt ham over Tiden.

Knud.

Har han kuns
Ei nyttet disse Timer til at gjøre
Forræderst Anslag mod os! Ulf er med ham;
Og Fiender have vi i Thorbjørns Huus.

Valdemar.

Hvad ængster dig? Har Aftenskumringen
Formørket dine Tanker, gjort Dig ræd?

Knud.

Jeg vil ei nægte det: jeg blier ei rolig,
Før Natten er til Ende.

Valdemar.

Kan du endnu
Mistænke Svend for Nedrighed og Svig?
Han veed, at Himlens Hær bevogter Eden
Med Flammesværd; han Hevnen maatte frygte,

Om ei hans Sjæl afskyede Gjerningen.
Vort skrømtfrie Brodersind skal drive bort
Den sidste Rest af Nag.

Axel.

Jeg hører ham.

Valdemar.

Til Gjæstesalen! — Knud og jeg vil her
Modtage ham; han er den Ældste af os,
Og nu vor Gjæst. Lad Alle hædre ham
Med dyb Ærbødighed i Ord og Adfærd!

Knud.

Lad Drengen bringe Velkomstbægret hid!

(Axel, Esbern og Constantin gaae ind i Hallen.)

Valdemar.

Nu ingen Mismodsfolder i dit Ansigt,
Min Broder!

Knud.

Det skal ikke røbe Hjertet.

(Svend træder ind med Ulf.)

Knud.

Velkommen, Frænde! Vi har savnet Eder.

Svend.

„Mit Savn er større" — borde jeg vel svare;
Dog beder jeg, lad ei Oprigtigheden
Fortørne Jer! Min lille Datters Kjærtegn
Forkorted Tiden. I vil bedst forstage
Undskyldningen, naar selv I bliver Fader.

Valdemar.

Dit Jilridt er det bedste Forsvar mod
Enhver Beskyldning.

Svend.

Gangeren fik at føle
Min Længsel.

Knud (til Ulf).

I vil finde vore Hofmænd
I Gjæstehallen, Ridder Ulf. I Aften
Maa gammelt Fiendskab druknes dybt paa Bunden
Af Bægrene.

(Ulf gaaer ind. To Hofdrenge komme med gyldne Bægere og Drikkekar.)

Knud (til Svend).

En Velkomstdrik, min Frænde!

Valdemar.

Paa evigt Broderskab!

Knud.

Og Glemsel af
Hvad før er hændt!

Svend.

Og Held til hver vor Idræt!
En liflig Drik. Den qvæger Hjertet bedre,
End Misdens vamle Sødhed.

Knud.

Men, forfalsket,
Den gjærer, som en Gift, i Aarerne.

(fæster sit Blik opmærksomt paa Svend.)

Det er med Vinen, som med Venneforbund;
Det bliver doppelt farligt, naar det ikke
Er ærligt meent. — Høisædet venter Eder,
Kong Svend.

Svend.

I viser mig formegen Ære.

Valdemar.

Den Ældste her, den bedste Kriger er du.
Det sømmer os at lytte ved din Side
Til din Erfarenhed.

(Svend, fulgt af Valdemar og Knud, gaaer ind i Gjæstehallen. Døren lukkes.)

Detlef
(træder kort derpaa sveidende ind ad Sidedøren).
— Ingen Drabant
Ved Døren? — Altfor megen Sikkerhed,
Hr. Valdemar! Knuds Feil er det vist ikke;
Han sidder helst omgjerdet af sin Livvagt
Med dragne Sværd.
(lytter ved Døren.)
Venskabsforsikkringer!
Kong Svend har faaet Viin paa Tungen, kan
Jeg høre; den er bleven glat og smidig.
— Godtaar, I gode Herrer! Paa en brad
Og heldig Hedenfart!

Ulf (fra Gjæstesalen).
Du dvæler her?
Gaae, vælg dig dine Mænd!

Detlef.
Det er besørget.
Hvormange Mænd i Gjæstesalen?

Ulf.
Tvende
Drabanter staae ved Døren, — Otte Hofmænd,
Foruden Axel, Constantin og Esbern.

Detlef.
Er Nogen væbnet?

Ulf.
Knud har Pandser under
Sin Kongekjortel, skimted jeg. De Andre
Bær' lette Smaasværd; brynjeklædt er Ingen.
Hvormange har du udvalgt?

Detlef.
Ti, med Rustning

Fra Fod til Isse. Porten er besat
Af skaanske Stridsmænd; dem tilhvisked jeg
Et Rygte om, at Svend i Nat blier truet
Af Knuds Forræderi.

Ulf.

Heel snildt betænkt!

Detlef.

Undslippe kan de ikke. Skal vi fælde
Esbern og Axel?

Ulf.

Det er mine Fiender;
Jeg undte dem vel Døden; men det er
Min Konge, jeg vil hevne, ei mig selv.
Kan du, saa spar dem. — Og nu snart til Værket,
Før Mjøden jager bort Ærbødigheden,
Og Kæmperne sig trænge ind i Hallen!

Svend (kommer ud).

Forhadte Smigervenlighed, der klynger
Sig sledsk op til mit Bryst! — Nei, ingen Svaghed!
Det er besluttet!

Ulf.

Alt er færdigt, Herre.

Svend.

Ha! Gjæst i egen Hal! — Jeg kunde selv
Slaae Knud med Staalet, mens han venligt rækker
Mig Bægeret! — Dog Valdemar —! — han var
Min Ven engang — Han er ei ond, som Knud.

Ulf.

Saa spar ham Livet, Herre!

Svend.

Kan jeg det!

Ulf.

De sultne Sangere vil takke Jer
For denne Qvindesvaghed. Saadan Fromhed
Kan digtes smukke Spotteviser om.
Det har I nylig hørt.

Svend.

Tie! — Han skal døe!

Ulf.

Drabanterne staae færdige paa Gangen.

Svend.

Om nogle Øieblikke gaaer jeg ud
Ad Gjæstehallens Lønsør — Styrt saa ind!
Naar Knud og Valdemar er fældede,
Maa Ingen dræbes — Ingen, som vil skaanes!
Det er min Villie!

Ulf.

Man søger Eder,
Ifald I tøver her.

Svend.

Saa lad det skee!
(gaaer ind i Gjæstesalen.)

Ulf.

Det er paa Tiden, førend Vinen falder
Som Mairegn paa det vinterdøde Venskab,
Og laer det atter skyde Knop. —

Detlef.

Jeg kommer.
(Ulf ind i Hallen; Detlef ud.)

Valdemar (træder iilsomt ud med Knud).

Hvad har du at betroe mig?

Knud (omfavner ham).

Er Sophia

Dig kjær, saa følg mig; lad os gaae af Hallen!
Du saae hans Blik, da han kom ind?

Valdemar (utaalmodig).

Vist ikke!
Jeg saae i Bunden af mit tømte Bæger.

Knud.

Ulykkelige Tryghed!

Valdemar.

Du kan vække
Fordærvelige Tanker i hans Sjæl
Ved denne ængstelige Mistro mod ham.
Forlad os! Din Fraværelse skal jeg
Undskylde.

Knud.

Jeg gaaer ikke uden dig.
Mit Liv er ikke mere værd, end dit.
Skal Uheld ramme, vil vi friste det
Tilsammen, Broder Valdemar!

Valdemar.

Det Værste,
Vi friste denne Nat, er vel en Ruus;
Og den kan soves bort imorgen. Kom!

Esbern (kommer).

Kong Svend blier utaalmodig.

Valdemar.

Følg os, Knud,
Hvis ei du vil forlade Gjæstebudet.

Knud.

Jeg viger ikke fra din Side, Broder.

(Valdemar, Knud og Esbern gaae ind.)

Detlef

(træder ind fra Gangen. Ti Bevæbnede følge ham).

— Med sagte Taatrin! — Drager Eders Glavind

Med Varsomhed!

(Detlef og Mændene drage deres Sværd. Detlef lytter ved Døren.)

Saa! — Nu gaaer Kongen bort —

(Døren aabnes til Hallen. Detlef vinker ad Drabanterne, der træde ind efter ham, og lukke Døren til.)

Detlef (indenfor).

Hevn for Kong Svend!

(Flere Stemmer indenfor.)

Forræderi!

Knud (indenfor).

Jeg myrdes!

Axel.

O! Valdemar, min Konge!

(kommer ud — raaber:)

Valdemar!

Den skaanske Høvedsmand

(træder ind med nedslaaet Bezlir).

Ham søger du forgjæves!

Axel.

Er han fældet,
Saa jag dit Staal i Axels nøgne Bryst!
Saa er mig Livet intet værd! — Hvi dvæler
Du, Morder?

Høvedsmanden.

Valdemar er ikke falden.
Han hug sig Vei, med Esbern, gjennem Vagten
Ved Borgens nordre Port.

Axel.

Det veed du sikkert?

Høvedsmanden.

Med Vished. — Nu, Herr Axel, tænker jeg,
I ønsker Livet?

Axel.

Aldrig trygled jeg
Derom med feige Ord.

Høvedsmanden.

Jeg gi'er Jer det
For Intet — Jil, før Skaren kommer hid!
Den søger Jer!

Axel.

Hvo er du, brave Svend?

Høvedsmanden.

Din Konges Uven og hans Venners Fiende.

Axel.

Og sparer mig?

Høvedsmanden.

Fordi mit Nag til Eder
Er svagt imod min Kjærlighed til Danmark.
Min Tanke seer dig, bolde Absalon!
Staae høit i Stavnen med dit blanke Glavind,
Og spalte Vendens Hoved med dit Hug.
Desaarsag skal du leve — Drag med Gud!

(de gaae til forskjellige Sider.)

Fjerde Act.

Første Scene.

(I Helligtrefoldighedskirken i Roeskilde. Det er henimod Daggry. En Lampe brænder ved Alteret. Uveir udenfor.)

Svend
(træder med Sværdet i Haanden hurtig og ængstelig ind).

Den hule Stønnen naaer ei hid. Her tie
De fæle Skrig! — Jeg hørte Dødens Rallen
Saa ofte før, og skjælved ei — Hvor er jeg?
En Morder i Guds hellige Andagtshuus! —
— — Det var ei mig, der myrded. Mennesket
Er kun et Værktøi. Pilen kan ei dadles
For Skyttens Gjerning, skjøndt den flyver gridsk
Til Drabet. Hvorfor bød de mig til Gjæst,
Som just mit Sind var tændt af Vredens Blus?
Hvi treen Foragt og Trædskhed mig imøde,
Og lagde Brand til Baalet, som det sank?
Den onde Tanke kom; men den var flygtet
Med Leiligheden. Denne vinked listig;
Og hvad jeg maatte, gjorde jeg. — Der staaer
En Skjebne over os. Kun Drengeghysen
Er denne Frygt; mig ryster Nattekulden.
(Munke gaae forbi i Baggrunden.)
Ha! — hvad vil disse Skygger her?
(Sværdet falder klirrende paa Steengulvet.)

En Munk.

Hvad rasler
I Kirkegangen?
(træder nærmere hen mod Kongen.)
Hvo er I, som støtter
Jer hist til Pillen? — Er det Eder, Herre?
I her i saadan Stund!?

Svend.

Den mørke Løngang
Forvilded mig. Er Natten snart forbi?

Munken.

Uveiret kæmper mod det unge Dagskjær;
Hvis ei, faldt Morgenstraalen snart igjennem
Chorvinduet mod Øst.

Svend.

Saa gaae, og lad
Mig ene her.

Munken.

Guds Fred, min høie Konge,
I Tanke og i Hjerte!
(han gaaer.)

Svend.

Natten er
Forbi; med Dagen blier jeg Mand igjen.
— I Tanken er der Fred: ei driver Vankelmod
Sit Gjøglespil med min Beslutning mere.
Gjort er der hvad der skulde gjøres. Fred
I Hjertet?! — Amen, Munk!
(Ulf kommer.)
Hvor har du dvælet
Saalænge?

Ulf.

Jeg har ledt om Eder, Herre,

I flere Timer, til jeg endelig
Fandt Døren aaben til den skjulte Gang,
Der gaaer fra Slottet hid.

Svend.

Jeg bød Jer fælde,
Men ikke slagte mine Avindsmænd.
Fra Hal til Hal jeg maatte flye, for ikke
At høre deres Dødsskrig. Dog — nu er
Det skeet! Nu er jeg atter Danmarks Konge!

Ulf.

I er det snart. En let indhentet Flygtning
Er ei at frygte for.

Svend.

Hvad sagde du? —
Hvo flygted?

Ulf.

Valdemar —

Svend.

Til Helvede,
Du falske Tjener, med din Tidende!
Hvorfor er Knud da myrdet? — Lever han,
Da hvisler Snogen endnu med sin Braad,
Og lurer paa mit Fodtrin, sprudler Gift
Og Edder paa mit Navn, saa alle Hjerter
Maae flye mig med Forfærdelse!

Ulf.

Han kan
Ei undgaae Jer.

Svend.

Nei! Nei! det skal han ikke!
Lad Qvinder laste og forbande mig,
Naar, Afmagt nær, de høre om min Bloddaad;

Ei Mænd skal sige om mig, at min Gjerning
Var halvgjort Fuskerarbeid! Efter ham!

Ulf.

Det er alt skeet. Han bliver haardt forfulgt.
Fra Havn til Havn omfare Ryttere
Den hele Kyst; jeg bød dem lade spalte
Skibskjølene med dybe Øxehug.
Der er ei Skjul for Eders Fiender, Herre,
Naar Troskab søger Sporet — Flugt umulig.
Død, eller levende, I har ham snart
I Eders Vold.

Svend.

Død — død! Den mindste Livsgnist
Kan blusse op paany, og tænde an
Mit eget Baal. — Til Hest! Jeg selv vil med!

Ulf.

Bliv roligt her —

Svend.

En Tjeners Øie seer
Ei grant, som Herrens; Guld kan blinde det;
Det blinker, ræd, for Farens blanke Staalspids,
Og svigter, utro, Tid og Leilighed.

Ulf.

Opvakt ved Nattelarmen, sammenstimled
Roeskilde Mænd og mange Skaaninger
Om Slottet. En urolig Mumlen stiger
Med hvert Secund, som Havets fjerne Brusen,
Naar Uveir nærmer sig. Det er nødvendigt,
At træde frem, og bringe den til Taushed
Med kraftigt Ord!

Svend.

Staae frem for Folket nu?
— Det kan jeg ikke.

Ulf.

Det er farligt, Herre,
At lade Rygtet voxe til og styrkes.
I denne Nats Forvirring saae jo Ingen,
Hvis Sværd der først blev draget; lad dem høre
Om Knuds og Valdemars trolose Angreb
Ved Gjæstebordet, Eders Redningsflugt
Fra Hallen, Knuds fortjente Straf —

Svend.

Du er
Min onde Frister, Ulf; men Viisdom er der
I dine Raad. Jeg haded altid Løgn
Og Hykleri, og bortjog af mit Følge
Enhver, der pynted sine Ord med Falskhed,
Fordi det syntes mig en Mand uværdigt.
Nu maa jeg gjøre hvad jeg afskyer selv.
Velan da! lad det skee! Du skal ei være
Min Mester, vise Ulf! Kom! Du skal rifte
Min Kaabe med dit Glavind, stænke Blod
Paa Hermelinet. Og min Røst, mit Ansigt
Skal lyve saa, skal hykle slig en Smerte,
At Alles Taarer skal beklage mig,
Og true Valdemar med blodig Hevn!

(Svend og Ulf gaae.)

Anden Scene.

(Paa Frue Ingas Gaard nærved Havet.)

Inga (træder ind).

En stormfuld Nat! hvor skrækfuld for den onde
Samvittighed, naar selv med Fred i Hjertet
Man ei kan slumre!

Sophia (kommer).
Hvilket rædsomt Uveir!

Inga.

Ei eller I har hvilet?

Sophia.

Hvo kan blunde,
Naar rundt omkring Naturen er i Oprør?
Med Brag paa Brag omstyrted Skovens Stammer,
Og Stranden jamred sig, som var det Dødshyl
Fra tusind Brag.

Inga.

Det er kun Brændingen.
Den larmer ofte saa paa denne Kyst;
Et Næs af blinde Skjær gaaer ud fra Revet,
Og driller Bølgerne.

Sophia.

Jeg er beængstet;
Jeg veed ei selv hvorfor.

Inga.

I har dog bedet
En Morgenbøn, Prindsesse?

Sophia.

Kan I tvivle?

Inga.

Fortørnes ei, fordi jeg spørger! Ofte
De Store glemme ham, som er den Største.

Sophia.

Saa let er ei mit Sind.

Inga.

I bør ei ængstes!
I er jo Brud, og bliver Hustro snart;
I maa vel glemme Natten og dens Skræk,

Saasnart I tænker paa Lyksaligheden
I Valdemars trofaste Arm. — Ei! see!
Dens Rosenskjær fløi over Eders Kind.

Sophia.

I veed jo: Kjærlighed gier Hjertet een
Bekymring meer.

Inga.

Hvad har I at befrygte
For Kongen? Nys I saae ham karsk og glad,
Og veed, han elsker Eder. Skal jeg hente
En Bog med Psalmer og Legender frem,
Og læse deraf for Jer?

Sophia.

Tak, Frue Inga,
For Eders Venlighed! Forsagte Tanker
Kan lære Mod af fromme Ord.

Inga.

Min Søn,
Hr. Axel, bragte mange fromme Bøger
Hjem med sig fra Paris. Der kaldte ham
Høiskolens Klerke Absalon den Lærde —
Saa hedder Navnet paa Latin — thi Axel
Er ikke Ridder blot, men ogsaa Boglærd;
Vil Gud, maaskee han vorder Biskop snart.
— En Moder bør vel ikke være stolt
Af sine Børn, thi Børn er Herrens Gaver;
Men naar jeg tænker paa, at Axel, Esbern
Er mine Sønner, ja, da frygter jeg,
Mit Hjerte glemmer ofte Ydmygheden.

Sophia.

Hvo tør ei være glad ved slige Sønner?
Ei bedre Mænd der er i Kongens Gaard.

Inga.

Nei! Bedre har Kong Valdemar dem ikke,
Ei mere troe, og Ingen kjækkere.
Den raske Esbern! Er det ei, som Hingsten
Fik Fjederham og Vinger, naar han, strunk
I Sadelsædet, rører Sporens Guldhiul!
I veed dog vel, at det er Tvillingbrødre?

Sophia.

Det veed det hele Land.

Inga.

Samdrægtigt staae de
I Liv og Død, som Kirkens Tvillingtaarne
I Fjenneslev. Dog veed I maaskee ikke,
Hvorfor den just fik tvende Spiir at bære?
Det skal I høre: Asser Riig, min Herre,
Blev kaldt til Leding nogle Dage førend
Jeg skulde blive Moder. Nødig gik han,
Det kan I tænke, fra sin Viv i Smerten;
Men Pligten bød. Da sagde han til Afsked:
„Fød mig og Danmark nu en dygtig Dreng,
Min Inga, som kan føre Stang og Skjold
Engang, og du kan vorde Danneqvinde!"
— Og faaer I nu en Datter, vil I da
Ei elske hende, Asser? spurgte jeg.
— „Det vil jeg vist for hendes Moders Skyld,"
Lød Svaret; thi jeg var ham kjær i Hjertet —
„Men heller dog en Søn! Og skiænker Herren
Mig den Velsignelse, da reis til Tak
Et mægtigt Taarn paa Kirken, jeg la'er bygge!
— Gud styrke dig, min fromme Viv! Farvel!"
— Saa red Hr Asser. Maaneder gik hen
Indtil han kom; da stod der tvende Taarne

I høien Sky; og da han treen i Stuen,
Laae En i Vuggen, i min Arm den Anden.
Axel og Esbern kalder Folket stedse
De tvende Taarne udi Fjenneslev.

Sophia.

Da blev han glad!

Inga.

Lyksalig, som en Brudgom.
— I Kirkens Høichor hvile nu hans Been.
Hans Lykke var en blid Octoberdag,
Utaaget, men hvis Aften kom for snart.
— Hvad nu? — Jeg skulde muntre Jer, Sophia,
Og blier veemodig selv. Jeg glemmer jo
Vor Læsning reent. Naar Moderen begynder
At tale om de kjære Børn, saa faaer
Det ingen Ende.

En Pige (kommer ind).

Christ bevare os,
Frue Inga! Hvad er hændet?

Inga.

Du forskrækker
Mig, Pige, med dit blege Ansigt! Sig,
Hvad er der?

Pigen.

Langs med Stranden sværme Skarer
Af Svends Drabanter; de forhugge Kjølen
Paa hvert et qværsat Skib. Der tales høit
Om Ufred mellem Kongerne, om Svig
Og Mord.

Inga.

Lad ei Prindsessen mærke Uraad!
En Gaardsdreng rider strax til Roeskilde,

Og søger mine Sønner; lad ham ile,
Og uden Ophold ride hjem.

(Pigen gaaer.)

Sophia.

Et Uheld
Er tilstødt! — dølg det ei!

Inga.

En Tid, som denne,
Er rig paa Rygter; lad os bie med
Vor Skræk, til de bekræftes.

Sophia.

Hvilke Rygter?
Hvi skiælver I, der altid var saa fast?

(Axel træder, udmattet, ind.)

Inga.

Min Søn! — Hvad har du at forkynde, Axel?

Axel.

Rædsomme Tidender, ei skabte for
En Qvindes Øre.

Sophia.

Hvor er Valdemar?
Hvad er der tilstødt ham?

Axel.

Ham Intet.

Sophia.

Hvor
Er Knud, min Broder?

Axel (efter et Ophold).

Skaan Jer selv og mig
For Svaret, min Prindsesse.

Sophia.

Denne Taushed
Er piinlig, som det værste Sørgebud.

Mit Sind har ahnet gyselige Ting;
Fordølg ei hvad jeg dog erfarer.

Axel.

Svend
Paa Stimandsviis har udi fremmed Hal
Snigmyrdet Gjæstevenskabs hellige Ret!

Sophia.

Og Knud?! — Ja — han er død!

Axel.

I mine Arme
Han aanded, smertefri, sit sidste Suk.

Sophia.

Min Broder!

Inga.

Hvor er Valdemar?

Axel.

Undvegen
Tyrannens Hug; ei veed jeg, hvor han færdes.

Inga.

Du veed det ei? — Jeg elsker dig, min Søn,
Saa høit, som Moderhjertet elske kan
Sit Barn; men ikke glad jeg seer dig her
Foruden Valdemar.

Axel.

Jeg søgte ham
I Roeskilde med Døden ved min Side;
I Ramsø var han ei, som først jeg vented,
I Buathorp ei eller — (lyttende) Det er Hovslag!
Jeg kan ei tvivle — det er Valdemar!

(Valdemar og Esbern træde snart derpaa ind.)

Valdemar.

Du lever, Axel! — Let dit Bryst, Sophia!

Det kan ei krænke Brudgommen at hilses
Med Taarer for en Broder.

Sophia.

Valdemar!
Min Valdemar!

Inga.

Forfærdelige Gjerning!

Esbern.

Ja, det er vist! Men her udkræves meer,
End blot Forfærdelse. Krybskytten ligger
I Veien for den kongelige Hjort.
Et Skib maa takles strax, og Valdemar
Til Jylland!

Inga.

Ak! Gud bedre det, min Søn!
Forhugget er hver Stavn langs hele Kysten.

Axel.

Saa maae vi flikke den. — Kom, Broder, ned
Til Stranden!

Valdemar.

Jeg skal følge snart.

(Axel og Esbern gaae.)

En Vunde
Slog Leiesvendens Staal mig —

Sophia.

Du er saaret!

Valdemar.

Ei dybt. Fru Inga nægter ei sin Hjælp.

Inga.

Den skal I faae. Jeg Lægebalsom har
For Leg'mets Saar. For Hjertets Vunder er
Der Lægedom i Hjertet.

Sophia.

Du vil nu
Forlade mig?

Valdemar.

Jeg gaaer at væbne Hevnen.
Hver Taare, du har grædt, skal Svend betale
Med eget Blod!

Sophia.

Hør Sø og Sky i Strid!
Paa Stranden kaste de min Broders Grav;
Og du vil styrte dig i skumhvidt Hav!

Valdemar.

Ei Bølgen farlig er, som Uvens Had.
Min Død er vis, kan Svend mig overliste;
Og heller fjæle Havmanden min Kiste!

Sophia.

Saa flygt med mig!

Valdemar.

Du kan ei følge mig.
Til Jylland maa jeg haste; der er Mænd,
Som elske Valdemar, og hade Svend.
Dvæl her i Skjul; lad Faren gaae forbi,
Mens Dal og Bjerge Kattegattet jevner.
Naar Vinden vifter mildt paa Havets Sti,
Med spændte Seil til Valdemar du stævner!
Mit Hjerte banker freidigt; lydt det spaaer:
Min Uven Fald, mig Seier forestaaer!

Sophia.

Ak! mit mig synger ingen Trøstens Sang;
Mit Haab, min Lykke spaaer det Undergang!

Valdemar.

Frygt ei! Paa Himlens Hjælp har Vanheld Krav.

Inga.

Der er en Herre over Storm og Hav!

(De gaae ind i et Sidekammer.)

Tredie Scene.

(Morgen. Aaben Strand, med et Huus til Høire. Uveir. Hist og her paa Stranden sees Vrag; til den ene Side Bagstavnen af et landsat Skib, og omkring det en Flok af Valdemars Mænd).

Axel og Esbern udenfor Huset.

En Tømmermand (træder ud)

Hvo banker?

Esbern.

Folk, som har Jer nødig, Mester.
Det Skib histnede lækker.

Tømmermanden.

Det gjør selv
Det bedste Skib, naar Planken spaltes under
Vandgangen.

Axel.

I en Haandevending kan
Den Skade bødes.

Esbern.

Ellers er det stærkt?
Kan holde Søgang ud — ei sandt?

Tømmermanden.

Det kan det.
Det er den bedste Snekke, jeg har tømret.
En dygtig Seiler, piilsnar som en Fiskørn!

En Egerhygrad har det, gode Ribbeen,
Som taale Stød, og ikke vaande sig.

Axel.

Saa hent din Øxe; følg os; du maa tømre
Det strax istand!

Tømmermanden.

Det tør jeg ei. Der kom
Et Truselsbud fra Svend i Nat, at Ingen
Maa hjælpe noget Skib fra Land.

Axel.

En Stimand,
En Niding er Kong Svend! Ham vil du tjene?

Tømmermanden.

Og hvem skal bruge Skibet, med Forlov?

Axel.

Kong Valdemar.

Esbern.

Svends Glavind blinker over
Hans Hoved.

Tømmermanden.

Jeg har Viv og mange Børn,
Hr. Axel — thi det er jo Jer — De omkom
Af Mangel, hvis de misted mig. Det smerter
Mig dybt i Sjælen, men jeg tør ei vise
Jer denne Villighed.

Esbern.

Hvert Hammerslag
Du skal faae præget Guld for.

Tømmermanden.

Som jeg sag de:
Godvillig kan jeg ikke tjene Jer;
Det strider mod min Pligt.

Esbern.

Men dersom nu
Mit Glavind truer Eder?

Tømmermanden.

Det er Tvang!
Den lystrer jeg, som kroget Søm min Tang.
Det kan ei fordres, at een ringe Svend
Skal holde Stand mod tvende Riddersmænd.

Esbern (truer med draget Sværd).

Saa følg os!

Tømmermanden.

Det I skulde strax forsøgt,
Saa havde Planken været fuget nu.
Tøv lidt — jeg henter Øxe, Tang og Hammer,
Saa plastrer jeg vel snart de lette Skrammer.
Vundfeber har hun ei; den Smule Tørst
Skal være snart forbi. (gaaer ind i Huset.)

Axel.

Du vakkre Mand!

Esbern (raaber ind).

Vær hurtig, Mester!

Tømmermanden.

Der skal Tid til Alt,
Endogsaa til at haste.
(han kommer ud med Værktøi og en Egeplanke; og rækker Axel en Deel af Redskaberne.)
Vær I det!
Jeg knap kan styre Planken imod Stormen.
(til Esbern, der vil stikke Sværdet i Skeden.)
Det maa I ikke — hold det blankt imod mig;
Det skal see ud som Alvor. Her staae Folk
Omkring, og jeg har ogsaa mine Fiender,
Saavel som Andre. — Raab nu og vær vred!

Esbern (med hævet Stemme).

Det gjælder Livet, gaaer du ei i Hast!

Tømmermanden (ligeledes).

Det er ei smukt, at bruge Overlast!

(De gaae ned til Stranden. Kort efter kommer Detlef, med den skaanske Høvedsmand og Svends Mænd speidende frem.)

Detlef.

Esbern og Axel! — Saa er Valdemar
I Nærheden.

Høvedsmanden.

Vi er for faae mod Mange.

Detlef.

I er en Skaaning — bedst det tykkes Jer,
At skaane baade Fienden og Jer selv.

Høvedsmanden.

Det første Ord er sandt — det sidste Løgn!
Det er vel bedst for Dannerkongens Ære
Og hans Samvittighed, at Nogle spares
Til ærlig Kamp i aaben Mark!

Detlef.

Tilbage!
Den anden Flok kan ikke være langt
Herfra. Trompeter, blæs Signal til Møde!

(der blæses.)

— Nu stille! — Giver Agt!

(Signalet besvares i lang Fraستand.)

Man svarer os.

Din Gravsang er det, Valdemar, som hyler
Hen over Høi og Hede! Denne Gang
Kan Nattens Skjul ei frelse dig! — Tilside!

Tømmermanden

(ved Stranden, hvorfra man af og til har hørt Hug og Hammerslag).

Heis Raaen op! Stram Vanten stærkere

Til Styrbords! Slaae Rorhængslet fastere!
Skyd til med Kraft! Hold Stavnen stivt til Høire,
Saa naaer den Renden mellem Revene!
(Skibet skydes ud, saa det ei mere sees.)
Nu er hun flot!

Mændene.

Ombord hver ærlig Dansk!
(Axel og Esbern komme op fra Stranden.)

Axel.

Hvi dvæler han da nu?

Esbern.

Forbindingen
Var løsnet ved det stærke Ridt; hans Saar
Maa skjermes godt mod Veiret.

Axel.

Hvilken Sø!
Hvor huul den gaaer!

Esbern.

Et lystigt Terningspil
Om Liv og Død vi lege snart med Stormen!

Axel.

Vee Danmark, tabe vi! Et Brystværn kun
Af skjøre Planker har dets Redningshaab
Mod Dybets Grav.
(Signalstødene af de Forfølgende høres nærmere.)

Esbern.

Ha! hørte Du?

Axel.

Svends Mænd
Er nær.
(idet de Begge ile op at hente Valdemar, kommer denne dem imøde.)

Esbern.

Ombord!

Valdemar.

Hvor Flugtens tvungne Hastværk

Er tung for den, der pleier at forfølge!
(seer mod Havet.)
Saa skumhvid Søgang saae jeg aldrig før.

Esbern.

Et dygtigt Østenveir!

Valdemar.

Et livligt Billed
Af Fyrstelykkens Vendesind! Fra Stigen
Til dybest Fald er tankesnar Omskiften;
Dog lige snar fra Fald til Høihed atter —
Det er min Trøst! — Farvel, trofaste Venner!

Axel.

Farvel du byder os?

Esbern.

Hvad vil du sige
Med dit Farvel?

Valdemar.

Den korte Afskedshilsen
Kun tyder paa en kort Adskillelse.
Snart samler os en stormfri Morgen under
Mit reiste Kongeflag paa Jyllands Mark.

Esbern.

Dit Følge du forviser os?

Axel.

Og mener,
Skjalm Hvides Ætmænd gaae i Læ ved Stranden,
Naar Skummet slaaer i Kongesnekkens Seil
Paa vilden Dyb?

Valdemar.

Imellem uvis Redning
Og visse Død er Valget mig. Ei saa
Med Eder. Maa det Værste hændes mig,
Skal dog ei Thronens Støttepiller synke

Med Herskeren. I Viborg mødes vi,
Ifald vi mødes meer. Farvel! Som Drot,
Jeg kræver Lydighed, saafremt I agte
Mit Vennebud for Intet.

Axel.

Valdemar
Troer ilde om os, Esbern!

Esbern.

Dette kalder
Du Vennebud? Du mener, vi vil være
De Første af vor gamle Slægt, der mærkes
Med Nidings Øgenavn, og skjeldes Feige
For hele Danmarks Øren!

Axel.

Vær dog rolig,
Min Broder! Det er Klogskab, at han frister
Os Begge med en Troskabsprøve; Vanheld
Og snild Mistænksomhed er Følgesvende.
Maaskee er Axel Hvide nu ei mere
Den Mand, han var, ei Esbern tro, som før!
Hvo kjender Hjertets Rænkefolder?

Valdemar (afbryder ham).

Vil du
Beskæmme mig? Du lægger Uvens Mening
I velmeent Raad! — Ombord med mig! Ombord!
(venligt truende.)
Der skal du tugtes for dit raske Ord!
(til Esbern.)
Og du skal dømmes for ulydig Trods!

Esbern.

Du straffe maa, men ei foragte os!

Axel.

Det kan han ei!

Valdemar.

Nei! ved mit gode Sværd!
Da var jeg selv ei Agt og Ære værd!
(de gaae ned til Skibet.)

Sang af Valdemars Mænd.

Hil dig, Herre!
Havet hilser
Danmarks Drot med vældigt Drøn.
Stolte Slagsang
Stormen synger,
Lover Helten Seirens Løn!

(Detlef og den skaanske Høvedsmand komme, med en forøget Skare af Drabanter, tilsomt ned til Stranden.)

Høvedsmanden (med Roligheb).

For silde!

Detlef (heftig).

Ja!

Høvedsmanden.

Stormfuglen synger alt
Sin Sang paa Dybet.

Detlef.

Spænder Buerne!
Han staaer i Stavnen med sin gyldne Brynie —
Skik Pilevrimlen efter ham!
(Krigerne afskyde deres Buer.)

Høvedsmanden.

Den flagrer
For Stormen, som en Krageflok. Forgjæves!

Detlef (til Følget).

Pest slaae med Bylder Eders trevne Fod!
I frelste ham ved Jer Seendrægtighed!
— Den vilde Lystighed kan endnu blive
Til Jammerskrig!

Høvedsmanden.

Nu er de Grund og Skjær
Forbi.

Detlef.

Det stormer godt! — Den er for tungt
Bemandet. — Ja! nu synker den —!

Høvedsmanden.

Tolv Mænd
Staae høit paa Relingen — Hvad vil de? — Kongen
Maa holde dem tilbage — De vil styrte
Sig overborde, for at lette Skibet!
I vakkre, danske Mænd!

Detlef.

Slaaer ned med Spærstang
Hver den, som Bølgen skyller op mod Land!

Høvedsmanden (truende).

Det vove den, som kjedes ved sit Liv!
— For tidligt! Stavnen reiser sig igjen!
Det vilde Hav har meer Ærbødighed
For Troskab og for Mandemod, end I.

(Svend kommer med Ulf og Følge)

Ulf.

En Seiler midt paa Dybet!

Svend.

Ha! Hvis det
Er Valdemar!

Detlef.

Ham er det!

Svend.

Og I dvæle
Paa Stranden? Stirre paa min Fiendes Flugt
Med korslagt Arm?

Detlef.

Det var umuligt, Herre —

Svend.

I feige Nidinger! Hver Snekke ud!
Hver Mand ombord! Den samme Medbør-Storm,
Der hjælper ham paa Flugt, skal tjene mig,
Og føre Døden i hans Kjølvands-Spor!
Min Kongenaade, Guld og Jarlemagt
For den, hvis Drage hugger først sin Klo
I Fiendens Ryg!

Høvedsmanden.

Hvert Skib har Brøst og Skade;
Det bød I selv.

Svend.

Fordømt!

Høvedsmanden.

Med knækket Knæ
Kan ingen Snekke gaae fra Land. Den styrted
I Brændingen, og kasted Eders Stridsmænd
I Haiens slugne Gab til ingen Baade.

Ulf.

En frydløs Sandhed er det, han fortæller;
Forfølgelse blier her umulig.

Høvedsmanden.

Hvirvler
Ei Døden ham i Dybet, naaer han Jylland,
Før Dagen hælder.

Detlef.

Det forbyde Stormen!

Svend.

Saa svulm Orkan, og pidsk dit løbske Spænd
Mod Havet! Lad din Skyvogn rulle lavt,

Og knuse Vovens Sneetop, saa den blinder
Styrmandens Øie med sin Vinterfraad!
Riv Roret af den valne Haand! Brøl høit,
Du sorte Mulm, af Harm! Han trodser dig!
Kast flammehaget Lynspær i hans Flagstang!
Og knæk hans Mast og Raa!

Høvedsmanden.

Uveiret sagtnes.

Svend.

Du lyver, Træl! Det stiger! Ikkun dig
Det tykkes saa, fordi du ønsker det!
Dog — jeg vil ikke stole paa hvad Stormen
Tilraaber mine Ønsker. Hurtigt efter
Den rappe Hertug! Naaer han Jyllands Kyst,
Vi snart skal byde ham en blodig Dyst!

Høvedsmanden.

Det Ord, Svend Emundsøn, var kongeligt!

Svend.

Den halve Krone slutter ikke fast;
Kun heel den snoer sin Troskabsring om Issen.
Et Brydetag om hvo den heel skal eie!

Høvedsmanden.

Saa bør det være! Sværd og Spydstang dømme
Imellem Jer og Valdemar; saa vinder
I doppelt, hvis I seirer — baade Ære
Og Danmarks Krone; falder I, blier Tabet
Kuns halvt.

Svend.

Hvo spørger dig om Raad og Bifald?
Tør Skaaningen staae frem ved Kongens Side?
I sveg mig paa min Vanhelds Dag; hvad giver
Mig Sikkerhed for Eders Troskab nu?

Høvedsmanden.

Din egen Gjerning, Herre. At den ikke
Var god, det veed vi Alle, skjøndt du lægger
Din egen Brøde paa den dræbte Mand
Og Flygtningen.

Ulf.

Dumdristige!

Høvedsmanden.

Kun dristig!
En klygtløs Kriger er jeg, ingen Hofmand.
Din Flok slog Knud paa Stimandsviis om Natten;
Det kunde bragt os til at tjene ham,
Hvem Hændelsen bevared; men vor Gjeld
Til dig er ubetalt, og, tvertimod
Vort bedre Ønske, følge vi dit Banner.
Saa blev det afgjort mellem alle Skaanske.
Stil os i Spidsen, vi skal ikke vige!

Svend.

I skal faae Leiligheden til at vise
Fortrydelse. Aftoe med Fiendens Blod
Forræderplettens Rust af Eders Hæder!

Høvedsmanden.

Med Fiendens og vort eget, strenge Konge!

Svend.

Og Vee den Mand, der dømmer Kongens Handling,
Og nævner den med uærbødig Tale!
— En mundkaad Rest af gammel Uqvemsskik,
At torde laste Kongen, som sin Jevning!
Han klynges, ærelløs, ved Bødlens Haand
I Træets Green! Det gjælde skal som Lov
Fra denne Stund. — Og nu ei Ord, men Daad!
— Med skumlagt Ganger far fra By til By:

Forkynder Hærens Reisning, og forklarer
Med fyndigt Ord dens Grund for Menigmand.
Lad løsnet Planke nagles fast igjen
Paa hver seildygtigt Skib. Før Døgnet endes,
Maa Flaaden ligge her med taklet Mast.
Jeg kjender Valdemar; han Forraad har
Af gyldne Smigerord, der lokke Mængden;
Men førend han sin Vaabenborg har bygt,
Mit Feltraab døve skal hans Tales Klygt!
(Svend med Følget gaaer. Kun Detlef med nogle Drabanter bliver.)

Detlef
(til Tømmermanden, der er traadt frem igjen).
Dig var det, tykkes mig, der bøded Skibet
For Valdemar!

Tømmermanden.
Mig var det, Herre.

Detlef.
Kjendte
Du ei det givne Forbud?

Tømmermanden.
Jeg kan ikke
Fragaae hvad Sandhed er: jeg hørte det
Forkyndes; og min faste Villie var det
At lystre Herrebudet. Men saa mægtigt
Et Forsæt er, det viger Overmagten.
Med Sværdespidsen trykket mod mit Bryst,
Jeg tvungen blev til Værket — Livet, Herre,
Er hver Mand kiært; jeg har ei Brynieskjerm,
Som I; jeg maatte lystre. Hoben hisset
Kan vidne, det er Sandhed.

Detlef.
Saa beviis

Din Ærlighed. Hent hurtigt dine Svende,
Og træl, saa Sveden regner fra din Pande.
Før Morgendagen bryder frem, hvert Storskib
Maa være færdigt. Tving den dovne Flok
Ved Kongens Myndighed til Hjælp og Iver.
Jeg kommer snart, at see dit Arbeid fremmet,
Og Vee dig, Mester, finder jeg dig træg
Med Haanden over Skjødeskindet!

(han gaaer med sine Folk.)

Tømmermanden.

Saadan
Er Stormands Viis! Den ringe Mand skal tjene,
Som Træl, hos deres skiftelystne Luner.
Nu skal jeg hele Skaden flux igjen,
Og lide Straf, ifald den knappe Tid
Mig blier for kort.

Frue Inga
(kommer, og seer ud over Søen).

Flyv varsomt, raske Kjøl;
Du bær en kostbar Fragt!

Tømmermanden.

Idag, Frue Inga,
De naae ham ei. Men Fristen blier kun stakket;
I Morgen lægger Svend fra Sjællands Kyst
Med al sin Hær.

Inga.

Hvo siger saa?

Tømmermanden.

Saa lød
Hans vrede Bud. Nu skal jeg hen paa Stand
At samle Folk til Flaadens Takling.

Inga (holder ham i Armen).

Mester!

I er en dannis Mand; misbrug ei Styrken,
Som Gud har givet Jer, ei Snillets Kraft
Til denne Gjerning!

Tømmermanden.

Jeg har intet Valg.

Inga.

Imellem ærlig Daad og Uqvemsværk
Kan hver Mand vælge frit. Troe Rygtet ei!
Det taler falsk — Forræderen er Svend.

Tømmermanden.

Saa dømte jeg om Sagen strax.

Inga.

Vee Landet,
Naar den, hvis fule Herskesyge lædsker
Sin Tørst med Broders Blod, skal styre det!
Hvis Liv er sikkert meer, naar Gjestevenskab
Misbruger Nattens Skjul til Frænders Drab?
Hvad tykkes ham vel helligt, paa hvis Læbe
Edsvorne Løfter er et Mundsveir kun?
Hvis han skal herske, gammel Ærlighed
Maa gaae til fjerne Vraa, og søge Skjul;
Og Danmark er ei Danmark meer!

Tømmermanden.

I spaaer
En Jammerstid!

Inga.

Den stunder snarlig til,
Naar Svend kan overfalde Valdemar,
Før Jyllands Mænd faae slebet Eg paa Værget.
Faa Dages Ophold — og en talrig Skare

Vil stande blank, som tætte Pandserskæl,
Om Valdemar, og dække Kongebrystet.
— I veed det, Mester, jeg har været Jer
En Hjælp i Nødens Stund, har siddet ofte
Ved Eders Børns og Hustroes Sygeleie,
Og bragt dem Trøst og Lædskedrik — — Nei, tie
Med Eders Tak! Det er ei den, jeg kræver!
Men ikke vil I uforstandigt tænke,
At den, der gjør Jer godt, vil raade ilde.
Benyt den givne Tid til Hjælp og Frelse
For Valdemar! Tag mine Huusfolk med,
Lad bore Lækhul under hver en Kjøl,
Saa intet Skib kan vinde aaben Sø.

Tømmermanden.

Det ei er Villien, som fattes mig.

Inga.

Jeg dadler ei en Mands og Faders Frygt
For Viv og Børn; men ængst Jer ei for dem!
Eet Skib udruster I for Alvor, Mester.
Knuds Søster, Valdemars Trolovede
I Skjul hos mig for Morderen begræder
Sin Elskers Farer og en Broders Død.
Halvmaanen voxer; indtil Midnatstimen
Vil Himlen lyse for den fromme Pige,
Der iler til sin Herre; og forgjeves
Skal Hevnens Leiesvende søge Jer
Paa denne Strand.

Tømmermanden.

Det Raad er godt, Frue Inga;
Det tør jeg følge.

Inga.

Valdemar vil lønne

Din brave Gjerning! Ridderen med Sværdet
Er ikke meer, end den, der bruger Øxen,
Naar Begge tjene Fædreland og Konge.

(Tømmermanden gaaer.)

Forsinket, Svend skal finde Jylland væbnet,
Og Valdemar slaae Sværdet af hans Haand!

Sophia

(træder ængstelig ind, uden at see mod Havet).

Siig — seer I ham?

Inga.

I vover Eder hid?
Svends Mænd er ude!

Sophia.

Jeg tør ikke skue
Mod Stranden — mægtigt voxer jo dens Brøl!
Har Bølgen knækket Plankens skjøre Bue?
O! brast ei nu den strøbelige Kjøl?

Inga.

Lad Haabet kæmpe fromt mod Eders Frygt!

Sophia.

Ak! kun paa Havets Sandgrund er det bygt!

Inga.

Det er ei Fromhed! — Gjennem spredte Taage
Guldfløiet blinker fra den høie Mast;
Vend Blikket hid! — See! Snekken, som en Maage,
Slaaer Bovens Skumtop med sit Vingekast.

Sophia.

Den dukker dybt!

Inga.

Paa Dybet er den tryg;
Der knuses ei dens Bryst mod Skjærets Ryg.
— See, Mulmet deler sig!

Sophia.

Du sølvblaa Haab!

Inga.

Beskæmmet vorder Eders Jammerraab!

Sophia.

Straal, favre Lykkesyn! — Ja, Taagen revner!
Den klare Himmel smiler gjennem Sky.
Snart hvile Storm og Hav og alle Belte,
Og Jyllands Kyst staaer hvid af Kongens Telte!
Med Bannerflagren stimle da de Danske
Fra Nord og Syd, fra Vester og fra Øst;
Og Danmark vinder Valdemar sig ganske,
Af Hjerte from, hans Ære uden Brøst.
Den falske Frændes onde Værk han maler,
Og Troskab slaaer paa Skjoldet, mens han taler.
Og op med Bulder reise de sig Alle,
Med Blink i Øiet, og med svunget Staal;
Og tusind Stemmer sværge: Svend skal falde!
Da, Morder, blusser Faklen til dit Baal!
Og Freden tænder sine Alterflammer
Ved Baalets Glød; og endt er Danmarks Jammer!

(Dækket falder.)

Femte Act.

Første Scene.

(Valdemars Leir, nær ved Grathehede i Jylland.)

En Deel af Valdemars Hær staaer opstillet til Venstre; i de forreste Rækker Knuds Væbnere. Valdemar kommer med Sophia, fulgt af Axel og flere Riddere.

Hæren.

Hil Valdemar!

Valdemar.

Besvar du deres Hilsen,
Min favre Hustro, med dit Englesmiil!
Du taler meer huldsaligt med dit Blik,
End Valdemar med Ord.

Hæren.

Hil Dronningen!

Sophia.

Jeg takker Jer, min dræbte Broders Mænd!

Valdemar.

Mistyd ei hendes korte Tak! Et Suk
Steg tungt fra Brystet just ved Brodernavnet,
Og hindred hendes Ord. I ønsked Alle,

At hilse her den slagne Herres Søster;
Og Leirens Farer agted hun for Intet
Mod Eders Bøn. I elsked ham, som hun;
Og hendes Arvelod — ak! Døden først
Har kunnet give den — blev Eders tro
Hengivenhed for ham. Dens Rigdom har
Hun deelt, som kjærlig Viv, med Valdemar;
Og I vil ei forholde ham en Gave,
Som hun har overdraget ham!

Hæren.

Knuds Kæmper
Er dine Mænd!

Valdemar.

(vifende paa Sophia.)

See denne Sorrigssky,
Hvor tung den hænger paa min Himmel! Taarer
Faldt ned fra den paa min Lyksalighed,
Da Brudekysset brændte paa min Læbe;
Og Morderen tilsvor jeg Døden!

Hæren.

Hevn
For Knud!

Valdemar.

Den skærper alt sin Staaleg mod ham;
Snart Kampen drønner over Hederne.
Hans Arm er stærk, og han vil hyle vildt
Af Myrdelyst, som aldrig blodmæt Ulv;
Men Dødens Engel straffer den, der førte
Dens Glavind med Forræderhaand. Hans Flaade
Er ødelagt; hans Hær forringes dagligt
Ved Rømningsmænd, der gyse ved hans Gjerning.

Han ængstes nu af doppelt Fiendemagt:
En ond Samvittighed og vore Sværd.
Vor stærke Vognborg er den gode Sag;
Og truer Vanheld med at bryde den,
Da skal I finde mig, hvor Faren stormer,
Og I vil ei forlade mig.

Sophia

Nei! Nei!
I mindes Knud og Danmark og Sophia,
Og Ingen af Jer viger fra hans Side!
Det er jo ham, der kræver Hevn for Knud;
Det er jo ham, der slaaer for Danmarks Frelse;
Og ham det er, som gav den frændelose,
Forladte Fyrstedatter Haand og Krone!
Knuds Søster kan ei ængstes for hans Liv,
Naar hendes Broders Kæmper er hans Livvagt!

Esbern (kommer).

Her er ei længer Sikkerhed for Eder,
Min Dronning. Fienden slaaet har sin Leir
Ei langt fra vor.

Sophia (afsides).

Saa styrk mig, laante Mod,
Til Valdemar ei meer kan see min Angst!

Valdemar.

En Ryttertrop ledsage Dronningen!
Før Morgendagens Sol til Hvile gaaer,
Mit Seiersbud, o hulde Viv, dig naaer!

Sophia.

Hvor glad jeg drog, som Skjoldmø, ved din Side!
Men ak! med Bønner kun kan Qvinden stride.
Hærskarerne mit Raab skal kalde ned

Til Værn for dig, for Danmark, og dets Fred!
(vender sig mod Hæren.)
Til Kamp og Seier da, I danske Mænd!

Hæren.

For Valdemar og for Sophia!
(Valdemar ledsager Sophia bort, fulgt af Ridderne. Kun Axel og Esbern blive tilbage.)

Axel.

Hvad
Erfoer du paa dit Speiderridt?

Esbern.

At hver
Af Fiendens Mænd faaer Tre at kæmpe mod.

Axel.

Desmindre koster Seieren.

Esbern.

Des Flere
Maae dele Æren.

Axel.

Glem ei, Broder Esbern,
At disse Fiender ere danske Mænd!

Valdemar (kommer tilbage).

Nu er jeg Kriger kun. Ei Elskeren
Skal sværme meer, før denne Kamp er kæmpet.
Hvad har du at forkynde os, min Esbern?

Esbern.

At Fiendens Hær er mindsket, som en Sneemand
I Foraarssolen.

Valdemar.

Nattekulden sætter
Jisskorpe om den. Vi vil ikke haane
Forsigtigheden; Kjernen blier tilbage,
Naar Skallen falder fra.

Esbern.

De var beredte
Til Angreb, som det syntes. Næste Daggry
Vil farve Marken blodrød.

Valdemar.

Du var nær
Ved Leiren?

Esbern.

Knap et Bueskud jeg var
Fra Hærens venstre Fløi. For Spøg jeg prøved
Et Kapperidt hen over Hedesletten
Med Nogle af dem.

Axel.

Altid overmodig,
Som rask og kjæk!

Valdemar.

Kom nu, at fylke Hæren!
I Nat maa Skjoldet være Hovedhynde.
(til Krigerne)
Tilbage, mine Mænd, til Eders Rækker!
(Krigerne rykke ud. Valdemar gaaer med Axel og Esbern.)

Anden Scene.

(Svends Leir. Skumringen begynder.)

Svend og Detlef.

Svend.

— Det er ei værd at ændse! Lad dem flye,
De falske Rømningsmænd! — Kun Skaaningen
Maa vogtes paa!

Detlef.

Det skal jeg, høie Konge!
(han gaaer.)

Svend.

"Det skal jeg, høie Konge!" — Spotter han
Den svegne Hersker! — Det er Løvfalds-Tid;
Naturen lærer Mennesket Utroskab.
Fra spettet Skovvæg flagrer Bladet efter
Septemberblæstens Lokkelyd, og glemmer
Den Stund, da Træet gav det Liv i Vaaren.
— Lad flye hvo vil! Kan Valdemar end reise
Ti Spær mod hvert af mine, Marken viger
Jeg ei, saalænge der er Aandedrag
I dette Bryst, og Blod i mine Aarer.
— En liden Stund mit Sind har skrantet: Mistro
Ved høilys Dag og blodige Nattesyner
Snigtærede min Manddomskraft. Nu er
Jeg stærk igjen, som før!

(Ulf kommer.)

Hvorfor saa mørk?
Hvad har du atter at forkynde mig?

Ulf.

En Uheldstidende, min høie Herre.

Svend.

Jeg kan ei mindes, Ulf, naar sidst du bragte
Mig Lykkebud. Mit Øre har ei du
Forvænt ved Glædens lystelige Toner.
— Siig frem da.

Ulf.

Flaaden laae i Greenaa-Vig,
Uforberedt paa Kamp —

Svend.

Min Flaade! — Slagen?

Ulf.

Med gyldne Løfter, hadfuldt Ord mod dig

Fiinderne med Vaaben lagde Veis
Og Sværd, Kobermænd Bøsningemænd,
Saa langtfra nu med Sjælandsfarene;
De vegre dig: Jernhuerne ikke trøe,
Men den var Skiæbnen mere.

Svend.

Ja, det er
En Sørgedende!

Ulf.

Med Hærne kæmped
De tvende Sidstner; men Overmagten
Dem nødte til at vende Seil og Vind
Til Flugten.

Svend.

Ros var Hæret mit; nu lyttrer
Det mine Fiender — Ingen Stavn tilbage!
Embandet staaer jeg, Skjæbnet bar jeg tabt;
Men det skal ei forfærde mig! Den Høire,
Sværdarmen kan jeg endnu føre! — Naar
Gaaer Maanen op?

Ulf.

Igaar ved denne Time
Den alt stod høit.

Svend.

Saa vil den skinne snart.
Hver Mand staae færdig! Den skal lyse os
Til Seier, eller med sit Fakkelskin
Ledsage os, som Helte, til vor Grav!

Ulf.

I Nat skal Slaget holdes?

Svend.

Er du ræd?

Ulf.

Paa dette Spørgsmaal har jeg intet Svar
Til den, der er min Konge.

Svend.

Nattens Stormskrig
Skal jage Valdemar fortumlet op
Af bløde Brudeseng. Den Qvindegjek!
Det lærte jeg ham ei, dengang jeg tugted
Ham op til Helt, at lege Leflespil
Bag Ban'ret. Eller vil han haane mig?
For tidligt! Han kan komme til at sove
Sin Morgensøvn i Dødens Arm!

Ulf.

For iilsomt
Er dette Angreb, Herre! Skjeld mig feig,
Ifald I vil; men overvei mit Raad
Med rolig Eftertanke. Denne Vrimmel,
Der myldrer nu om Valdemar, som Myrer
Om Tuen, vil formindskes Dag for Dag;
Den halve Skare søger nære Hjemstavn.
Drag Hæren atter hen mod Viborgby,
Og vent en Stund, til Fiendens Overmagt
Blier Ligemagt.

Svend.

Forlænge har jeg agtet
Paa Andres Raad; nu vil jeg raade selv!
— Tilbagetog?! Med Ryggen vendt mod Fienden,
Jeg finder ei mit Æresnavn igjen;
Hvor Fienden flokkes tættest maa jeg hente
Det mandeligt paa Spidsen af mit Værge.
Det sladdervorne Had skal ei fortælle,
At Svend tør skikke sine Trælle ud

Paa Mord i Mørkets Skjul, men ikke selv
Staae Bryn mod Bryn ved Maanelys mod Hevnen.
Der kæmpes skal i denne Nat. Bliv du
I Teltet, hvis det ikke lyster dig
At fægte!

Ulf.

Dybt I krænker mig, Kong Svend.
I er mig hadsk, som før I var mig god.
Dog Eders Villie kun, ei min, det er,
Som er forandret.

Svend.

Bring Befalingen
Til Høvedsmændene. Her finder du mig;
Jeg hviler mig paa Marken udenfor
Mit Telt. (Ulf gaaer.)
— Han gik bedrøvet bort. Jeg elsker
Ham ikke meer. Hans Aasyn minder mig
Om onde Tider, som jeg ønsker glemte.
Hans Blik er ei saa ærligt, som tilforn.
Og hvorfor troe ham? Bag et venligt Raad
Kan mange Fiender lægge sig i Baghold.
Tilbagetog? — Nei! stærkt jeg længes efter
Slagtummelen! Det er et lystigt Gilde,
Hvor Malmtrompeten blæser op til Dands,
Mens Staalet slaaer i Takt paa Hjelm og Brynie,
Og Døden stemmer i sit Uglechor
Af Skrig og Rallen. — Denne Roligheed
Gjør Sjælen syg.
(han lægger sig ned udenfor Teltet.)
Den kolde Aftendug
I Græsset qvæger, som et Styrkebad.
(Han falder i Slummer. Efter et kort Ophold træde de to Bønder ind, væbnede med Hellebarder.)

Første Bonde.

Der blæses snart til Angreb!

Anden Bonde.

Det er muligt;
Men jeg er døv for det Slags Melodi.
Den er for vild — jeg kan ei taale den.

Den Første.

En dygtig Helt!

Den Anden.

Jeg er ei Helt. Man tvang mig
Krumøxen paa; men Harnisk fik jeg ikke;
Den uldne Kofte staaer sig ei mod Hug
Og Stik; Kratskjulet hist maa dække Brystet,
Mens Slaget varer; og saa frem at plyndre
Fra Ven og Fiende!

Den Første (viser paa Svend),
Kongen!

Den Anden.

Sover han?

Den Første.

Ja.

(de træde forsigtigt nærmere.)

Det er Heltero, at kunne slumre
En Time før han vover Liv og Krone
I Slaget!

Den Anden.

Denne Søvn er ikke rolig.
Svedperler boble paa det blege Ansigt.

Den Første.

Han drømmer fælt.

Den Anden.

Det er om Blod og Snigmord —

Han er i Roeskilde ved Gjestebudet —
Nu gaaer han ud af Gjestesalen — Seer du,
Hvor Morderkornet vokser sig? — Nu lytter
Han tæt ved Døren i den mørke Lengang
Til sine Frænders Jammer —!

Den Første.

Ikke vilde
Jeg være Svend for alle Jordens Kroner!

Den Anden

(gjør en mærkelig Bevægelse med Øren).

Et Slag — og denne Drømmequal var endt;
Og Valdemar opreied Ørens Blad
Med røden Guld.

Svend (i Drømme).

Ha!

Den Første.

Bort! Nu vaagner han.

(de ile tilside.)

En Stemme

(høres hul og døb bag Svends Telt).

Svend! Svend! Svend!
Paa vilden Hede seer du mig igjen!

Svend (farer op i heftig Angst).

Til Hjælp! — Forlader du mig, falske Ulf! —
— Jeg kan ei undflye — hvor er Skjold og Sværd!
— Nu falder Fienden over mig!

(vaagner ganske, og seer sig forvildet om.)

Hvor er jeg?
— Det var en Drøm — en rædsom Drøm!

(raaber.)

Ulf! Ulf!
Hvor dvæler du?

Ulf (kommer).

Hvad byder I, min Konge?

Svend.

Har Nogen luret bag mit Telt, imedens
Jeg slumred?

Ulf.

Ingen, Herre. Vagterne
Staae langt fra Teltet.

Svend.

Ingen! — Uden Støi,
Useete, kan de Døde jo gaae om,
Og varsle Fald og Undergang — Du stiger
Af Kobberkisten, gramme Hertug Knud,
Før Dombasunen kalder dig? Har Munken
Ei sunget Sjælemesser nok i Choret?
Jeg har betalt ham for din Ro i Graven. —
Paa vilden Hede vil du møde mig? —

Ulf (afsides).

Forfærdeligt! Han frygter Nattens Aander,
Og æsker dem til Kamp!

Svend.

I Livet veg du
Mig altid, rædde Dreng! Den bedste Kraft
Fortærer ellers Graven; har den sendt dig,
Som Mand, tilbage, for at skræmme Svend
Fra Grathehede? — Kom! Men ei saaledes,
I fæle Dødningdragt — med brustet Øie,
Og blodig Spalte i det nøgne Hoved!
Kom frem, som Helt, som Drot, i Staal og Guld,
Med løftet Spær, med Hjelm og sleben Plade!
Og du skal ei forfærde mig!

Ulf.

Nu Maanen
Gaaer frem bag Skovens Rand.

Svend.

Saa blæs til Angreb!
(gaaer med Ulf.)

Tredie Scene.

(En Deel af Grathehede. Maaneklar Nat. Man hører en Tidlang krigersk Musik og Slagtummel.)

Svend (udenfor).

Hvor skjuler Valdemar sig nu? Kom frem,
Du feige, utroe Hertug, af din Vognborg!

Valdemar (ligeledes).

Tilside, mine Mænd! Jeg kjender Røsten.
— Hvor er du, falske Konge?

Valdemar og Svend træde frem fra forskjellige Sider,

Svend.

Ja — din Konge,
Meensvorne Lehnsmand! — Altsaa mødes vi
Paa blodig Slagmark, som jeg loved dig!

Valdemar.

Du glæder dig ved Mødet? Denne Nat
Er ikke god for Stimænd; her, Kong Svend,
Er ikke skummelt, som i Gjestesalen
I Roeskilde! — Bød for dig med dit Skjold!

Svend.

Saafremt det staaer til mig, kun Een af os
Gaaer bort herfra med Livet. Men du skal
Ei, mundkaad, skjelde mig med Stimandsnavn,
O ikke høre Svar derpaa. Sænk Armen!
Et Ord, før Slaget falder!

Valdemar.

Hvortil Ord?

Lad Staalet tale! Det er al den Samfærd,
Der passer mellem os.

Svend.

Jilsindet nu,
Som altid før! Din Selvtillid, din Uret
Og Knuds Forræderi forsvares ikke
Med Skjold og Glavind. Mig du kalder Stimand,
Og mener trygt, at din Samvittighed
Vil altid være taus?

Valdemar.

Din tier ikke;
Det vidne Nattens Skrækkebilleder,
Som jage dig fra Leiet.

Svend.

Speider du
Mit Natteblund? — Han faldt paa egen Gjerning,
Som troløs Undersaat, der havde listet
Sig Kronen til; og var min Daad ei god,
Den var kun Straffen for en værre Udaad.
Gak ei, og pral med din Uskyldighed!
Sveg du ei gammelt Venskab? Sveg du ikke
Din Ed, din Lehnspligt? Hidsed ikke du
Oprørets bidske Hund imod den Mand,
Der elsked dig? Din Utaknemlighed,
Din Falskhed fristed mig til blodige Tanker,
Som ellers ei var komne til min Sjæl;
Og var min Gjerning Synd, du selv skal være
Medgjerningsmand for Hevneren hist oppe,
Naar Dommens Time kalder!

Valdemar.

Brug dit Sværd,

Saafremt du ei vil falde uden Forsvar!
Jeg vil ei høre mere!

Svend.

Ja, jeg seer det:
Mit Ord har splittet Brynien, og rammet
Dit falske Hjerte — du vil overdøve
Dets Røst med Vaabenlarm! Saa hug, og fald!
(de kæmpe.)

Valdemar.

Til Hevn for Knud!

Svend.

Det var et Fuskerstød —
Det har du ikke lært af mig, din Ven
Og Mester, Valdemar.

Valdemar.

Din Leiesvend
Traf bedre, da du myrded Knud, din Frænde.

Svend.

Følg ham — du er ham værdig!
(De fægte med fornyet Heftighed.)

Ulf (udenfor).

Kongen bliver
Omringet; frem til Hjælp!

Ulf og Detlef med Flere af Svends Mænd træde hastigt ind fra den ene Side; fra den anden Esbern, Axel og Flere af Valdemars Krigere.

Axel.

Trænz mellem dem!
De fraade jo af Raseri! — Du glemmer
Din Pligt mod Danmark, Valdemar!

Svend (til Sine).

Tilside!
Man skal ei lave!

Valdemar (til Axel).

Hvorfor hindrer du
Min sikkre Hevn!

(begge Kongerne drage bort fra Kampen.)

Svend.

Vi mødes vel igjen!

Valdemar.

Du skal ei undflye mig!

Ulf og Axel blive, kæmpende, tilbage. Ulf saares i Armen, og taber sit Sværd,

Ulf.

Det var for dybt!

Axel.

Nu staaer dit Liv i mine Hænder, Ulf.

Ulf.

Jeg ønsker ikke Livet af min Uven.
Hvi dvæler du? Stød til! Jeg hader dig!

Axel.

Jeg fælder ei den vaabenløse Mand.
Din Uven! Ja — men hvorfor har du hadet
Skjalm Hvides Æt?

Ulf.

Fordi jeg ei formaaer
At elske Svend, min Herre, og hans Fiender
Med samme Hjerte.

Axel.

Ormædt er den Frugt,
Din Kjærlighed har baaret ham.

Ulf.

Nu glemmer
Hr. Axel Hvide, at han stod i Kreds
Med Knud og Valdemar, da Oprørsfanen,
Baldyrt af Jomfruehaand, bortvifted Eden,

Istedetfor med Vaaben lagde Buris
Og Saxo, Valdemars Befalingsmænd,
Sig langskibs op mod Sjællandsfarerne;
De svege dig; Fyenboerne blev troe,
Men dem var Lykken utro.

Svend.

Ja, det er
En Sørgetidende!

Ulf.

Med Harme kæmped
De fyenske Søhaner; men Overmagten
Dem nødte til at nytte Seil og Vind
Til Flugten.

Svend.

Nys var Havet mit; nu lystrer
Det mine Fiender — Ingen Stavn tilbage!
Enhaandet staaer jeg, Skjoldet har jeg tabt;
Men det skal ei forfærde mig! Den Høire,
Sværdarmen kan jeg endnu røre! — Naar
Gaaer Maanen op?

Ulf.

Igaar ved denne Time
Den alt stod høit.

Svend.

Saa vil den skinne snart.
Hver Mand staae færdig! Den skal lyse os
Til Seier, eller med sit Fakkelskin
Ledsage os, som Helte, til vor Grav!

Ulf.

I Nat skal Slaget holdes?

Svend.

Er du ræd?

Ulf.

Paa dette Spørgsmaal har jeg intet Svar
Til den, der er min Konge.

Svend.

Nattens Stormskrig
Skal jage Valdemar fortumlet op
Af bløde Brudeseng. Den Qvindegjek!
Det lærte jeg ham ei, dengang jeg tugted
Ham op til Helt, at lege Leflespil
Bag Ban'ret. Eller vil han haane mig?
For tidligt! Han kan komme til at sove
Sin Morgensøvn i Dødens Arm!

Ulf.

For iilsomt
Er dette Angreb, Herre! Skjeld mig feig,
Ifald I vil; men overvei mit Raad
Med rolig Eftertanke. Denne Vrimmel,
Der myldrer nu om Valdemar, som Myrer
Om Tuen, vil formindskes Dag for Dag;
Den halve Skare søger nære Hjemstavn.
Drag Hæren atter hen mod Viborgby,
Og vent en Stund, til Fiendens Overmagt
Blier Ligemagt.

Svend.

Forlænge har jeg agtet
Paa Andres Raad; nu vil jeg raade selv!
— Tilbagetog?! Med Ryggen vendt mod Fienden,
Jeg finder ei mit Æresnavn igjen;
Hvor Fienden flokkes tættest maa jeg hente
Det mandeligt paa Spidsen af mit Værge.
Det sladdervorne Had skal ei fortælle,
At Svend tør skikke sine Trælle ud

Paa Mord i Mørkets Skjul, men ikke selv
Staae Bryn mod Bryn ved Maanelys mod Hevnen.
Der kæmpes skal i denne Nat. Bliv du
I Teltet, hvis det ikke lyster dig
At fægte!

Ulf.

Dybt I krænker mig, Kong Svend.
I er mig hadsk, som før I var mig god.
Dog Eders Villie kun, ei min, det er,
Som er forandret.

Svend.

Bring Befalingen
Til Høvedsmændene. Her finder du mig;
Jeg hviler mig paa Marken udenfor
Mit Telt. (Ulf gaaer.)
— Han gik bedrøvet bort. Jeg elsker
Ham ikke meer. Hans Aasyn minder mig
Om onde Tider, som jeg ønsker glemte.
Hans Blik er ei saa ærligt, som tilforn.
Og hvorfor troe ham? Bag et venligt Raad
Kan mange Fiender lægge sig i Baghold.
Tilbagetog? — Nei! stærkt jeg længes efter
Slagtummelen! Det er et lystigt Gilde,
Hvor Malmtrompeten blæser op til Dands,
Mens Staalet slaaer i Takt paa Hjelm og Brynie,
Og Døden stemmer i sit Uglechor
Af Skrig og Rallen. — Denne Nolighed
Gjør Sjælen syg.
(han lægger sig ned udenfor Teltet.)
Den kolde Aftendug
I Græsset qvæger, som et Styrkebad.
(Han falder i Slummer. Efter et kort Ophold træde de to Bønder ind, væbnede med Hellebarder.)

Første Bonde.

Der blæses snart til Angreb!

Anden Bonde.

Det er muligt;
Men jeg er døv for det Slags Melodi.
Den er for vild — jeg kan ei taale den.

Den Første.

En dygtig Helt!

Den Anden.

Jeg er ei Helt. Man tvang mig
Krumøxen paa; men Harnisk fik jeg ikke;
Den uldne Kofte staaer sig ei mod Hug
Og Stik; Kratskjulet hist maa dække Brystet,
Mens Slaget varer; og saa frem at plyndre
Fra Ven og Fiende!

Den Første (viser paa Svend),

Kongen!

Den Anden.

Sover han?

Den Første.

Ja.

(de træde forsigtigt nærmere.)

Det er Heltero, at kunne slumre
En Time før han vover Liv og Krone
I Slaget!

Den Anden.

Denne Søvn er ikke rolig.
Svedperler boble paa det blege Ansigt.

Den Første.

Han drømmer fælt.

Den Anden.

Det er om Blod og Snigmord —

Han er i Roeskilde ved Gjestebudet —
Nu gaaer han ud af Gjestesalen — Seer du,
Hvor Morderbrynet rynker sig? — Nu lytter
Han tæt ved Døren i den mørke Løngang
Til sine Frænders Jammer —!

Den Første.

Ikke vilde
Jeg være Svend for alle Jordens Kroner!

Den Anden
(giør en truende Bevægelse med Øxen).

Et Slag — og denne Drømmeqval var endt;
Og Valdemar opveied Øxens Blad
Med røden Guld.

Svend (i Drømme).

Ha!

Den Første.

Bort! Nu vaagner han.
(de ile tilside.)

En Stemme
(høres huul og dyb bag Svends Telt).

Svend! Svend! Svend!
Paa vilden Hede seer du mig igjen!

Svend (farer op i heftig Angst).

Til Hjælp! — Forlader du mig, falske Ulf! —
— Jeg kan ei undflye — hvor er Skjold og Sværd!
— Nu falder Fienden over mig!
(vaagner ganske, og seer sig forvildet om.)
Hvor er jeg?
— Det var en Drøm — en rædsom Drøm!
(raaber.)
Ulf! Ulf!
Hvor dvæler du?

Ulf (kommer).

Hvad byder I, min Konge?

Svend.

Har Nogen luret bag mit Telt, imedens
Jeg slumred?

Ulf.

Ingen, Herre. Vagterne
Staae langt fra Teltet.

Svend.

Ingen! — Uden Støi,
Useete, kan de Døde jo gaae om,
Og varsle Fald og Undergang — Du stiger
Af Kobberkisten, gramme Hertug Knud,
Før Dombasunen kalder dig? Har Munken
Ei sunget Sjælemesser nok i Choret?
Jeg har betalt ham for din Ro i Graven. —
Paa vilden Hede vil du møde mig? —

Ulf (afsides).

Forfærdeligt! Han frygter Nattens Aander,
Og æsker dem til Kamp!

Svend.

I Livet veg du
Mig altid, rædde Dreng! Den bedste Kraft
Fortærer ellers Graven; har den sendt dig,
Som Mand, tilbage, for at skræmme Svend
Fra Grathehede? — Kom! Men ei saaledes,
I fæle Dødningdragt — med brustet Øie,
Og blodig Spalte i det nøgne Hoved!
Kom frem, som Helt, som Drot, i Staal og Guld,
Med løftet Spær, med Hjelm og sleben Plade!
Og du skal ei forfærde mig!

Ulf.

Nu Maanen
Gaaer frem bag Skovens Rand.

Svend.

Saa blæs til Angreb!
(gaaer med Ulf.)

Tredie Scene.

(En Deel af Grathehede. Maaneklar Nat. Man hører en Tidlang krigerst Musik og Slagtummel.)

Svend (udenfor).

Hvor skjuler Valdemar sig nu? Kom frem,
Du feige, utroe Hertug, af din Vognborg!

Valdemar (ligeledes).

Tilside, mine Mænd! Jeg kjender Røsten.
— Hvor er du, falske Konge?

Valdemar og Svend træde frem fra forskjellige Sider.

Svend.

Ja — din Konge,
Meensvorne Lehnsmand! — Altsaa mødes vi
Paa blodig Slagmark, som jeg loved dig!

Valdemar.

Du glæder dig ved Mødet? Denne Nat
Er ikke god for Stimænd; her, Kong Svend,
Er ikke skummelt, som i Gjestesalen
I Roeskilde! — Bød for dig med dit Skjold!

Svend.

Saafremt det staaer til mig, kun Een af os
Gaaer bort herfra med Livet. Men du skal
Ei, mundkaad, skjelde mig med Stimandsnavn,
O ikke høre Svar derpaa. Sænk Armen!
Et Ord, før Slaget falder!

Valdemar.

Hvortil Ord?

Lad Staalet tale! Det er al den Samfærd,
Der passer mellem os.

Svend.

Jilsindet nu,
Som altid før! Din Selvtillid, din Uret
Og Knuds Forræderi forsvares ikke
Med Skjold og Glavind. Mig du kalder Stimand,
Og mener trygt, at din Samvittighed
Vil altid være taus?

Valdemar.

Din tier ikke;
Det vidne Nattens Skrækkebilleder,
Som jage dig fra Leiet.

Svend.

Speider du
Mit Natteblund? — Han faldt paa egen Gjerning,
Som troløs Undersaat, der havde listet
Sig Kronen til; og var min Daad ei god,
Den var kun Straffen for en værre Udaad.
Gak ei, og pral med din Uskyldighed!
Sveg du ei gammelt Venskab? Sveg du ikke
Din Ed, din Lehnspligt? Hidsed ikke du
Oprørets bidske Hund imod den Mand,
Der elsked dig? Din Utaknemlighed,
Din Falskhed fristed mig til blodige Tanker,
Som ellers ei var komne til min Sjæl;
Og var min Gjerning Synd, du selv skal være
Medgjerningsmand for Hevneren hist oppe,
Naar Dommens Time kalder!

Valdemar.

Brug dit Sværd,

Saafremt du ei vil falde uden Forsvar!
Jeg vil ei høre mere!

Svend.

Ja, jeg seer det:
Mit Ord har splittet Brynien, og rammet
Dit falske Hjerte — du vil overdøve
Dets Røst med Vaabenlarm! Saa hug, og fald!
(de kæmpe.)

Valdemar.

Til Hevn for Knud!

Svend.

Det var et Fuskerstød —
Det har du ikke lært af mig, din Ven
Og Mester, Valdemar.

Valdemar.

Din Leiesvend
Traf bedre, da du myrded Knud, din Frænde.

Svend.

Følg ham — du er ham værdig!
(De fægte med fornyet Heftighed.)

Ulf (udenfor).

Kongen bliver
Omringet; frem til Hjælp!

Ulf og Detlef med Flere af Svends Mænd træde hastigt ind fra den ene Side; fra den anden Esbern, Axel og Flere af Valdemars Krigere.

Axel.

Træng mellem dem!
De fraade jo af Raseri! — Du glemmer
Din Pligt mod Danmark, Valdemar!

Svend (til Sine).

Tilside!
Han skal ei leve!

Valdemar (til Axel).

Hvorfor hindrer du
Min sikkre Hevn!

(begge Kongerne drage bort fra Kampen.)

Svend.

Vi mødes vel igjen!

Valdemar.

Du skal ei undflye mig!

Ulf og Axel blive, kæmpende, tilbage. Ulf saares i Armen, og taber sit Sværd,

Ulf.

Det var for dybt!

Axel.

Nu staaer dit Liv i mine Hænder, Ulf.

Ulf.

Jeg ønsker ikke Livet af min Uven.
Hvi dvæler du? Stød til! Jeg hader dig!

Axel.

Jeg fælder ei den vaabenløse Mand.
Din Uven! Ja — men hvorfor har du hadet
Skjalm Hvides Æt?

Ulf.

Fordi jeg ei formaaer
At elske Svend, min Herre, og hans Fiender
Med samme Hjerte.

Axel.

Ormædt er den Frugt,
Din Kjærlighed har baaret ham.

Ulf.

Nu glemmer
Hr. Axel Hvide, at han stod i Kreds
Med Knud og Valdemar, da Oprørsfanen,
Baldyrt af Jomfruehaand, bortvifted Eden,

Som disse Hertuger svor Dannerkongen!
Du sad vel ei i Raad med Valdemar,
Da, qvindesyg, han afsvor baade Ven
Og Ærlighed og Ære?

Axel (trøende).

Tie!

Ulf.

Kan dette
Forbittre dig, saa skal jeg tælle op
Hver Uret, hvormed Svend er bleven krænket,
Hver skændig Svig, og vise dig, at Summen
Er Nidingsværk.

Esbern (kommer).

De flye — vi seire, Broder!

Ulf.

O, Svend, min Konge!

Axel

Du er fangen Mand;
Følg med til Leiren! (de gaae.)

Den skaanske Høvedsmand
(træder, stærkt saaret, ind med Svends Hovedbanner i Haanden. Han seer tilbage ud over Marken).

Du kan ikke sige,
De Skaanske sveg dig anden Gang, Kong Svend!
En Ærens Vei, brolagt med blanke Brynier
Og Kobberhjelme, har vi banet hid,
Og Diger har vi sat paa begge Sider
Af slagne Fiender — — Nu blier Banneret
Mig lidt for tungt — det sortner for mit Øie —
(han støder det i Jorden.)
Staae der — jeg kan ei længer bære dig —
Mit Æresnavn er gjenkjøbt med mit Blod —!
(han synker, døende, ned ved Fanen.)

Valdemar, med Axel, Esbern og Krigere
træde ind.

Esbern.

Til Lykke, Valdemar, med Seieren!

Axel.

Den vunden er med Hæder.

Valdemar.

Var det kun
Ei danske Mænd, der ligge radviis slagne
Paa Valen!

Axel.

Stands Forfølgelsen; thi ellers
Undkommer Ingen levende.

Valdemar.

Lad strax
Trompeten blæse Holdt!

(En af Krigerne gaaer.)

Esbern.

Kun spar ei Svend,
Hvis Fædreland og Krone du har kjære!

Valdemar.

Han var min Ven engang — men han maa døe!

Axel
(rækker Valdemar Svends Fane).

Her er hans Hovedbanner.

Valdemar.

Danske Flag,
Din Flig er rød af danske Stridsmænds Blod!
(vifende paa den skaanske Hovedsmand.)
Lad Denne siden jordes, som det sømmer
En falden Helt. — Til Leiren, mine Mænd!
Vor Takkehymne skal i Natten stige;
Vor Bøn nedbede Freden til mit Rige! (de gaae.)

De to Bønder komme ind, og see sig, speidende, om.

Første Bonde.

De komme hid.

Anden Bonde.

Hvor Mange følge Kongen?

Den Første.

En liden Flok. Den bliver endnu mindre!
Naar Ørnen stiger, følge tusind Blik den;
Kun Skytten agter paa den, naar den daler.

Den Anden.

— Hans Høiflugt er forbi; og Skytten staaer
Paa Luur!

Den Første.

Du fælde vil den flygtende,
Forladte Drot?

Den Anden.

Jeg myrder Morderen.

Den Første.

Ham dømme Gud, ei du!

Den Anden.

Jeg fører ham
Til Dommen — Valdemar betaler mig
Uleiligheden.

Den Første.

Snedig, som du er,
Du er dog lidet klog. Sin onde Glæde
Fordølger Valdemar bag Bredens Maske,
Og klynger dig i Galgen, mens han hykler
Retfærdigt Ædelmod.

Den Anden.

Hans Ganger synker
I Hængemosen — han staaer af —

Den Første.

Ja, det er
Et Sorgens Syn! Er han Kong Svend af Danmark,
Den stoute Kæmpe med sit Herskerblik!
O Skiebne! han var ikke ond, før Uret
Og Frændesvig, og onde Raad bedaared
Det svage Hjerte. — Alle flye ham! — see! —
Ham kan du ikke slaae!

Den Anden.

Jeg kan og vil!

Den Første.

Du er en Skurk! jeg vil ei færdes mere
Med dig.

Den Anden.

Saa gaae — Jeg deler helst med Ingen.
— Han kommer — Detlef Edlarsøn er med ham.

(Første Bonde gaaer; den Anden træder tilside ind i Krattet.)

Svend og Detlef komme.

Detlef (vil holde Kongen tilbage).

O, lad Jer raade, Herre! Gaae ei længer!

Svend.

Endnu en Dyst — den sidste — vil jeg prøve.
(raaber:)
Nu mød mig, Valdemar! Min feige Hær
Forlod mig; jeg er ene; frem til Tvekamp
Paa Liv og Død!

Detlef.

I bløder heftigt, Herre!
I maa forbindes; lad mig hente Hjælp!

Svend.

Lad Blodet strømme!
(med Heftighed.)
Hvorfor rev I før

Mig ud af Kampen! Hvorfor standsed du
Min Arm? Jeg havde kløvet Hjelm og Hjerne;
Og jeg var endnu Konge!

Detlef.

I var trængt
For dristigt frem; I var omringet, Herre;
I maatte frelses.

Svend.

Er jeg nu da frelst!
Mit gode Sværd har hugget flinkt i Nat;
En bedre Død jeg havde vel fortjent,
End den, jeg finder her maaskee.

Detlef.

Udhviil Jer
Paa denne Træstub; jeg skal speide Veien.
Der staaer et Skovhuus ikke langt herfra;
Derhen jeg fører Eder.

Svend.

Midnatstimen
Er vel forbi — mit Dagværk er tilende.
Nu trænger jeg til Hvile! Løs min Rustning;
Den bliver mig for tung.

(han tager Hjelmen af; Detlef løser Pandseret.)

Detlef.

Jeg er her snart. (gaaer.)

Svend.

Han kommer ei! — Min Kongestol er nu
En nøgen Træstub; alle mine Hofmænd
Er gangne bort, at bøie Knæ og Nakke
For Valdemar. — O, Adelheid, min Viv!
Hvor er nu du!

Detlef (udenfor).

Frels, frels Jer, Herre! Jil!
De komme — jeg skal standse dem, saalænge
Min Arm kan hugge.

Svend.

Har jeg gjort dig Uret,
Min gode Tjener? Jeg skal hjælpe dig!
(idet han vil ile ud med Sværdet i Haanden, træder Knuds Skygge frem imod ham fra Krattet.)
Du holder Ord!
(Bonden springer frem, og fælder ham med sin Hellebard.)
Vend bort det brustne Øie!
— Nu er du hevnet — lad mig døe i Ro!
(Dækket falder.)

William Shakspeare.

Romantisk Skuespil.

(1826.)

Enamour'd Fairy-Qveen his lip did kiss by nigth;
But sleeping child an Elf struck with his wing.
She to the Indian palace took her fligth;
Awakened child would speak, but he could only sing.

Personerne.

Thomas Lucy af Charcelote, Adelsmand.
John Shakspeare, Uldvare-Handler.
William, } hans Sønner.
Gilbert, }
Richard Hathawai, Landmand.
Anna, hans Datter.
Burbage, } Skuespillere fra London.
Green, }
Prattling, } Vævermestere.
Sincere, }
Soberly, }
Allan og flere Jægere. Beverspænde.

Oberon.
Titania.
Alfer.

Handlingen foregaaer i og tæt udenfor Stratford.
Tiden: 1584.

Første Act.

Første Scene.

(Skovslette. Maanen skinner.)

Alferne komme frem.

Frem til Ringdands, Alfer! frem!
(vende sig, besværgende, mod Skoven.)
Fiernet være Støi og Glam!
Skjul dig dybt i Skovens Hjem,
Gramme Hex i Ulveham!
Ugle, Ravn og Krage graae,
Sidder tyst paa Stub og Krat!
Spettet Snog ei hvisle maa
Over Alfens Vang i Nat!
(Ringdands.)

I Ring
Saa lystigt og let vi snve os omkring.
Knækkes ei skal det bøiede Straa;
Doppelt saa frisk imorgen det staae!
Deilige Blomst ei bryder vort Fjed;
Doppelt saa sødt den dufter derved!
Aarle ved Morgen Jægerens Dreng
Finder vort Spor over dugget Eng;

Speider bag Buſk om Alferne tidt,
Ønſker at ſee, men gyſer dog lidt.
I Ring
Saa lyſtigt og let vi ſnoe os omkring!
(Ringdandſen ophører. Alferne vende ſig mod Skoven, og raabe:)
Oberon! Titania!
(lyttende.)
Nu lød det gjennem Bøgens Lund!
Tys! Tys! —
Ak, nei!
Dem var det ei!
Det var den kaade Zephyr kun,
Som altid gjør i Skoven Støi.
Nu vakte han Mosrosens Blund,
Og røved ſig et Kys, og fløi.
(Ringdandſen begynder atter.)
I Ring
Saa lyſtigt og let vi ſnoe os omkring!
Knækkes ei ſkal det bøiede Straa;
Doppelt ſaa friſk i Morgen det ſtaae!
Deilige Blomſt ei bryder vort Fjed;
Doppelt ſaa ſødt den duſter derved.
(Ringdandſen ophører atter. Alferne, lyttende.)
Tys! Tys!
Nu lød det mere høit, end nys!
— Ak, nei!
Det var dem ei!
Det var et Løv fra grønne Hæk,
Der ſtyrted ned i Skovens Bæk!
Det ſtakkels Blad, ſaa ungt og ſmukt!
Nu drukner det i Bækkens Bugt!
(raabende:)
Kom, Oberon! Titania!

Tys! Tys!
Nu svarte Echo: Ja!
(Oberon og Titania komme fra forskjellige Sider.)

Alferne.

Hil, Oberon! Titania!

Oberon.

Min hulde Viv! du glemte Timen ei!

Titania.

Ei eller du!

Oberon.

Dog var jeg fjernt herfra.

Titania.

Ved Ganges?

Oberon.

Der just — ved dit Sommerslot!
Min Frygt var sand. Den muntre Alfeflok,
Jeg bød at vogte Borgen, medens du
Forlysted dig i Nordens Bøgeskov,
Letsindig, sværmed om i Lund og Eng,
Og ændsed ei mit Bud. Da kom en Storm,
Og brød igjennem ubevogtet Hegn
En Vei for onde Mennesker — ha! jeg
Har tugtet dem! — Kameler bare bort
Den stjaalne Skat; hver Hal var plyndret tom.
Jeg naaede Toget; Mænd og Qvinder gik,
Med gjerrig Hu, med varsomt Blik og Fjed,
Ved Siden af de tungt beladte Dyr;
Da hylled jeg en Kogletaage flux
Omkring dem, og af Skyen sværmed ud
En Flok af Skader og en Ravnehær;
Hiin havde været Qvinder, disse Mænd.
Kun Skikkelsen forvandled jeg; endnu

Er deres Sind tvvagtigt, som tilforn.
— Dit Slot staaer atter i sin Glands.

Titania.

Hav Tak!

Oberon.

Men Alfen rev jeg Vingen af i Harm;
Før den er voxen ud paa ny, til Straf
Han ei skal dandse meer vor Nattedands.

Titania.

Saa streng, min Oberon!

Oberon.

Retfærdig Straf
Er ei for haard. — Men hvorfra kommer du
I denne Stund, Titania?

Titania.

Min Vei
Var kort. Du veed, der er en deilig Ø,
Som Jordens Sønner nævne Herthadal.
Saa tæt et Tag har ingen Sommerskov,
Som der; og intetsteds har Sund og Strand
Saa grønt et Sommerhegn. Der var jeg nu.
En Dannerkonge vandred med sin Søn
I Aftenskyggerne, og lærte ham
Med vise Ord at føre Herrespiir.
I Lunden der, ved Bredden af en Sø,
Grundlagde Mennesker en Kongeborg,
Og satte flittigt røden Steen paa Steen.
En værdig Drot den Unge blier engang,
Det viste mig hans klare Tankeblik;
Og Herren værdigt skulde Slottet staae,
— Det vilde jeg. Jeg kaldte hurtigt sammen
Min kjække Skare, jog den lumske Flok
Svartalfer bort, og fælded Troldene,

Der roded dybt i Grunden, for at løsne
De faste Stene. Nu skal Borgen staae
I mange Aar, og, som en deilig Mø,
Med Rødmen speile sig i blanke Sø!

Oberon.

Vel gjort, Titania! Dog, dette Arbeid
Var knap en Times korte Værk. Hvor sværmed
Du om fra Nyet tændtes indtil nu,
Fuldmaanen lyser?

Titania.

Her, min Oberon.
Jeg ofte dvæled her, imedens du
Var fjernt i Perserland og Hindostan.

Oberon.

Hvad drog dig da herhen før Mødets Stund?

Titania.

En fager Yngling.

Oberon (venligt truende).

Ha! Titania!

Titania.

Nu atter iversyg?

Oberon.

Forelsket du?

Titania.

Frygt ei! Han elsker alt en jordisk Mø.
Du selv ham kjender. Mindes du det ikke
— Tolv Gange tyve Maaneskifter ei
Er svundne siden — at paa dette Sted
Vi fandt en Aftenstund et deiligt Barn,
Der slumred sødt, og smiilte, mens det sov?

Oberon.

Det mindes jeg.

Titania.

Du vilde taget bort
Det tunge Jordiske, og skjænket ham
Et Vingepar og Alfernes Natur;
Men ængstet Moder gjennem Skoven løb,
Og raabte høit hans Navn og Hænder vred,
Fordi hun saae ham ei. Da lod du fare
Dit Forsæt; og den glade Qvinde tog ham
Med hede Kys og Taarer paa sin Arm.
Halvt vaagent havde dog hans Øre hørt
Vor Alfesang; halvtblundende hans Blik
Vor Ringdands havde seet. Nu ahner han,
Sin Barndoms Minder tro, i Mark og Lund
En høiere Natur; han nævner ofte
Vort Navn, og vandrer, eensom, tankefuld,
Paa skovbekrandset Vang ved Maanens Ild.
Han Lundens Hvisken, Bækkens Nyn forstaaer,
Og tyder Nattergalens Trillesprog.

Oberon.

Ei denne Gave gjør ham lykkelig.

Titania.

Han er det ei. Gjenelsket, elsker han;
Men ofte seer jeg Veemod i hans Blik.

Oberon.

Hvo Alfers Dands har seet, hørt Alfers Sang,
Vel sørge maa ved Støvets Trælleværk.

Titania.

Hans Røst skal tolke hvad hans Sjæl har skuet.
Maaskee vil Menneskene nævne ham
Med Digternavn. Det agter Jorden stort.

Oberon.

Sin Eier lønner det med Savn og Avind.

Titania.

Men smukt det blomstrer paa hans Grav engang.

Oberon.

Naar selv han ei kan frydes ved dets Flor!

Titania.

Hans Aand skal see det, naar hans Støv er dødt.
Jeg tidt har hørt ham her, med mægtig Røst
At mane Oldtids Helteskygger frem,
Og vække dem til Liv og Kamp paa ny
Ved sin Begeistrings Tryllestav; da randt
Den hede Taare fra hans Kind, og klart
Hans Øie funkled som med Stjernens Ild.
Skjøndt ene, gjentog han i Vexeltale
De store Optrin, som hans Tanke saae;
Han talte snart som Fyrste, snart som Træl,
Men klogt og passende var hvert hans Ord.
Ei før jeg hørte nogen Dødelig
Saa smukt fortælle Hjertets Lyst og Suk;
Og rædsomt sandt han skildred Hexers Seid,
Der lokker Støvets svage Børn til Synd,
Og styrter dem med Haan i Undergang.
Du selv skal høre det, min Oberon:
Hver Aften vandrer han i Skoven her;
Han kommer snart.

Oberon.

Tilside, Alfer, da!

Titania.

Saa skal vi spille ham paa hule Straa
En Hyrdemelodi, og synge ham
En liflig Vexelsang dertil. Afsted!

(De forsvinde i Skoven.)

Anden Scene.

(Værelse i John Shakspeares Huus.)

William

(kommer ind med en Bog, og sætter sig ved Bordet).

Nu er mit Arbeid endt; nu tør jeg læse.

(slaaer Holinsheds Krønike op og læser:)

„Sagnet beretter, at denne Kong Leir havde ingen Søn med sin Hustro, men trende Døttre, hvis Navne vare: Gonorilla, Regan og Cordelia; hvilke Døttre han elskede saare meget, og især den Yngste, Cordelia, langt høiere end de to Andre. Der nu Kongen var bleven bedaget, og følte, hvorlunde Alderdommen gjorde ham kraftløs, fik han isinde at sætte sine Døttres Hengivenhed paa Prøve, og at give sit Rige til den af dem, som han da fik kjærest. Thi adspurgte han først den Ældste, Gonorilla, hvor høit vel hun monne elske ham? Og krævede denne Guderne til Vidner paa, at hun havde ham kjærere, end sit eget Liv, hvilket dog efter Naturens Orden skulde være hende det meest dyrebare. Udi dette Svar fandt Faderen stort Behag, og vendte han sig nu til den Anden, og spurgte hende: hvor høit da hun elskede ham? Hvortil hun med dyre Eder forsikkrede, at hun elskede ham høiere, end Ord kunde udsige, og langt over alle andre Skabninger i Verden!"

Hvad kan Cordelia da sige mere,
End disse Søstre har alt sagt? Lad see!

(Læser atter.)

„— — Saa høit, som en Fader fortjener det; just saa og ikke mere!"

Hun er den Ærligste! Det tør jeg vædde!

(idet han læser af og til videre.)

— — Hvad? Intet faaer hun? Taabelige Fader!
Maaskee du vil fortryde det!
— — Ha! det

Er herligt! Frankrig's Konge tager hende,
Og agter hendes Dyd en kostbar Medgift!
—— Det vidste jeg jo vel! De to Uhyrer
Af Døttre! Gamle Leir! du straffes haardt!
Din Krone gav du bort; og Intet faaer du
At dække nu de hvide Lokker med!

(læser høit.)

„Om det end var aldrig saa ringe hvad den arme Leir havde, tyktes det hans onde Døttre dog stedse formeget. Skifteviis maatte han flakke om fra den Ene til den Anden; og saa usseligt blev det med ham, at han neppe fik Lov til at beholde een eneste Svend til sin Betjening —"

Afskyeligt!

—— Cordelia er tro!
Ja, det var let at gjette! — Vakkre Frankrig!
Du reiser Ban'ret for den gamle Drot!

(han reiser sig.)

Hvor stort et Sørgespil er dette dog!
Den sølvgraae Herster viist med haanligt Ord
Fra disse Ulvedøttres luk'te Døre! —
Ha! Hvilket Optrin! Maatte Tordenrædsel
Ei slaae hver Sjæl, og stride Taarestrømme,
Som Skylregn følge Skyens Flammeslag,
Naar Leir treen frem paa Scenen med sin Smerte!
Han ei er brødefri; og det er godt:
Var Helten det, hvo skulde da udholde
At see hans Lidelser i Scenens Spil?

(seer atter i Bogen.)

— Umuligt! — Det er falsk! Leir kan ei leve,
Ei føre Spiret meer! Her feiler Sagnet!
Hvis Hjerne maatte ikke rystes ved
Et saadant Slag? For den, der led saa uhørt,
Er ingen Fred paa Jorden meer at finde!

(visende paa Bogen.)

Det er ei Sandhed, grundet i Naturen!
Af Smerte maa den gamle Konge døe;
Thi Døttres Utaknemlighed har stunget
Ham tvertigjennem Hjertet med sin Braad!

(han gaaer med djærve Skridt frem og tilbage.)

O, torde jeg dog hugge kjækt i denne
Uhyre Marmorblok, omforme den
Til Sørgespillets høie Skikkelser,
Og vække dem til Liv og Handlekraft
Ved min Begeistrings hede Kys!

(Burbage og Green træde ind.)

Burbage

Og Green! Velkommen!

Burbage (smilende).

Eders Tanker færdes
Et Stykke Vei fra Stratford, mærker jeg;
Vi gaae idag tilbage, veed I jo,
Og byder os velkomne!

William.

Det er sandt! —
I kan ei bie længer?

Green.

Vort Theater
I London staaer for længe lukket. Folket
Kan glemme Veien til det.

William.

Glemme Veien
Til „Haabet"? — Det er jo Theaterets Navn?
Er Menneskens Natur da reent forvandlet!

Burbage.

Hvis Haabet altfor ofte gjækker dem

Med lukket Port, det keder dem tilsidst
At banke paa.

Green.

Der reise sig i London
Formange Skuepladse — vi maae være
Paapassende. I Drurylane staaer „Phønix";
Sanct-Johns-Street lokker med „den røde Oxe" —

William.

Lad Eders glubske Sørgespil-Tyran
Slaae den for Panden! Han er bedre Slagter,
End han er Helt.

Green.

Til „Svanen" stimle Mange.

William.

Saa gid, den synge maa sin Svanesang
Og døe, saafremt den lokker Folket bort
Fra „Haabet!" — Torde jeg kun følge med Jer!

Burbage.

Kom med! I skal faae Roller nok at spille.

William.

Ak nei, Burbage! Hvor kan jeg det? Min Fader
Blier gammel snart; han trænger til min Hjælp.
Han er ei riig, som før i bedre Tider,
Skjøndt vel ei ganske fattig, vil jeg haabe.

Burbage.

Jer Broder, Gilbert, blier jo her tilbage.
Det er en sindig Mand; han gjør ei Vers
Og slige dumme Streger.

William.

Nei — jeg tør ei!
Han sørge vil, saafremt jeg gaaer fra Hjemmet;
Og ingen Søn bedrøve skal sin Fader.

Jeg har desuden jo en yndig Brud;
Og hende svor jeg Kjærlighed og Troskab.
Nei — nei! det kan ei skee!

Green.

Tag hende med Jer!

William.

Den strenge Master Hathaway gav Pigen
Forbandelse til Medgift, hvis hun ægted
En Skuespiller.

Burbage.

Det er rimeligt!
Saalænge Menneskene spille selv
Comoedie paa Verdens Skueplads
Med digtet Følelse og falske Miner,
De harmes over os, som spille bedre
Og gjør det mindre plumpt paa Scenens Bræder.

William.

Jeg tidt maa høre hans Bebreidelser,
Fordi jeg læser Krøniker, og digter
En Sang, et scenisk Optrin, eller Sligt.
Han laer mig høre, at han lovede
Sin Datter til en ærlig Haandværksmand,
Og ei til en Poet, der sulter Kone
Og Børn med golde Vers og Maaneskin.

Burbage.

Saa blier I altsaa Væver!

William (viser ind i Sidekammeret).

See! Der staaer
Mit Prøvestykke færdigt. Lauget samles
Imorgen, for at dømme, om jeg duer
Til Væversvend!

Burbage.

Saa give Himlen Eder
En god Taalmodighed!

William.

Ei meer om dette,
Saafremt I har mig kjær! Jeg seer Jer dog
Vel snart igjen i Stratford?

Green.

Neppe førend
I Efteraaret.

William.

Der er lang Tid til.
Saa maae I bringe nye Stykker med.

Burbage.

Det haaber jeg. Hvordan behaged Eder
Vor sidste Forestilling?

William.

Skal jeg være
Oprigtig, min Burbage — den mored mig
Fast altfor godt. Jeg maatte stundom lee,
Saa Taarer kom i Øiet.

Green.

Er I gal?
I loe? Det var et Sørgespil, vi gav!

William.

Bliv ikke vred; men af et Sørgespil
At være, var det meer end lystigt nok.

Green (haanligt).

Ei, ei! Hvor I er streng!

William.

Naar Nogen fordrer

Min Mening, faaer han den. Jeg kan ei rose
Det Maadelige.

(Green gaaer, fortørnet, frem og tilbage.)

Burbage (afsides).

Tag du det, Sir Green,
For din Forfatterkls!

(høit, med lidt Ondskab.)

Da har dog Stykket
Ret gode Scener. Gjør det ikke Virkning,
At Løven kommer, brølende, og slider
I Thisbes tabte Slør, før Pyramus
Naaer Mødestedet? Er det ikke Kunst?

William.

Nei; det er plump Natur!

Green (afsides).

Hør Væveren!

William.

At bringe de Umælende paa Scenen,
Hvor Mennesker skal handle! — Hvem har skrevet
Det fade Stykke?

(Burbage peger paa Green.)

I har digtet det?

Green (spydig).

Just ei fra Nyt af; Rendingen er gammel,
Isletten kun er mør.

William (kold.)

Da har I brugt
For lidet Pap; man seer formange Huller.

Green.

Det mener I?

William.

Det er ei velgjort, Green,

At spotte Fangen bag hans snevre Gitter,
Fordi man selv er fri — og mindst en Ven!

Green.

Jeg kalder intet Menneske min Ven,
Som laster mine Vers!

William.

Hvor kan I vredes
Saa heftigt?

Burbage.

Genus irritabile —

Green.

Tie dog med Jert Latin; vi veed jo nok,
I gik engang i Skole! Har det gjort Jer
Til Helt paa Skuepladsen?

Burbage.

Bliv kun ved!
Naar vred I er, saa er I dog naturlig.

William.

Det var jo Vaadegjerning! Vidste jeg da,
I var Forfatteren? Jeg havde sagt Jer
Min Mening mindre plumpt.

Green.

I er for viis!
Hvad vil I, vi skal spille? Folk vil have
Afvexling — noget Nyt.

William.

Formeget Nyt
Maa ødelægge Kunsten, dersom ikke
Det overgaaer det Gamle.

Green.

Vi maae føie
Os efter Publicum.

William.

Det skal I ikke!

Green.

Den Sætning gad jeg høre Jer bevise!

William.

Hvem er da dette Publicum, hvis Bifald
I vil den ædle Kunst skal beile til?
Nedlad Jer ei til dem, hvis Klap og Bravo
Behuie hvert burlesk, forfeilet Optrin!
Hvor kan det være Jer en Løn og Glæde,
At roses af en raa, udannet Hob,
Af Smagens Pøbelflok, der kroer sig af
En Myndighed, som ei tilhører den,
Som alt fornedret har saa mangen Digter,
Saa mangen Kunstner til dens Harlequin!
Anvend Jer bedste Kraft, lok Taarer frem
Ved Eders Spil, ryst Nerverne med Skræk
Og Rædselsscener — sniger i det samme
En Kat sig over Bræderne, saa glemme
De Heltens Nød og deres egne Taarer,
Og skoggerlee! Ha! det er Dommerne,
Hvis Pibe Kunsten skulde dandse for?
Hvor høist uværdigt!

Burbage.

Kunstneren skal leve
Af dette Publicum, min gode Shakspeare;
Det glemmer I.

William.

O, var jeg lykkelig,
Som I, at kunne offre Muserne
Mit Liv, jeg skulde glemme Jordens Trang
I deres Himmelchor!

Green.

Begeistringen,
Saa heed den var, sik Kolden, naar I selv
Ei havde Klæder paa mod Vinterfrosten.

William.

Ak, kjære Green, I veed ei hvad det er!

Green.

Jeg veed ei, hvad Begeistring er?

William.

Mig gaaer det,
Som fangen Fugl med Seglgarnstraaden om
Sit Been. Tidt glemmer den sit Fangenskab,
Og sætter sig paa Qvist, og slaaer sin Trille —
Den kaade Dreng misunder den dens Glæde;
Et Ryk i Snoren, og det er forbi!

Burbage.

Min gode Shakspeare, jeg beklager Eder!
For god I er til dette Haandværksliv.

William.

Ak! tidt jeg er saa inderlig bedrøvet!
Mens Tanken flagrer i sin bedste Flugt
Høit over Green og Skovtop, strammes Snoren;
Og atter sidder jeg for Væverstolen
Med korslagt Arm; paa Gulvet ligger Spolen,
Og foran mig staaer ufuldendt mit Arbeid —
Mit Fuskerarbeid! Og de løse Traade,
Uordentlige, som en vred Mands Skrift,
Bebreide mig den slet anvendte Tid!

Burbage.

Nu — Kunstneren gaaer eller ikke stedse
Paa Roser just.

William.

Men Kunstens favre Roser
Han plukker dristigt hvor han finder dem!

Green.

Den bedste Rosenhæk, vi ønske os,
Er Folkevrimlen paa Theatrets Bænke,
Tæt lukket, som et sammengroet Gjerde.
Det er den rette Krands for Skuespil-
Entrepreneurerne — de andre visne!
Og Hækken, frygter jeg, blev saare tynd,
Om Eders Raad vi fulgte.

William.

Eders Pligt
Det er, at virke med selvstændig Kraft
Paa Folkets Aand! Til Eder staaer det jo,
At danne det for Eders Forestilling.
Lad høie Lidenskabers Storm med Vælde
Og Sandhed bruse over Scenen — troe mig,
I vække let den bedre Sands, hvis Blund
I nære selv, fordi I tvivled frækt
Om Aandens Magt. Glem ei, I, Scenens Sønner,
At Kunsten er en Cherub, høi og himmelsk,
Der svæved i sin gyldne Sky til Jorden!
Forsynd Jer ikke mod den, at den ikke
Skal atter løfte Vingen mod sit Hjem
I Himmelen!

Green.

For mig er Kunsten Kunst,
Og ei en Cherubim.

Burbage.

En Cherub, Green!
Thi Cherubim er Fleertalsendelsen.

Jeg gik engang i Skole! — Det har Shakspeare;
Ja, det er Sandt — det kunde være bedre,
End nu det er; det har jeg ofte følt.

William.

Det kan og bør!

Burbage.

Men — viis mig Muligheden!

Green.

En luftig Theori er let at skabe.

William.

Hvor ofte feiler dog just Digteren
I Stoffets rette Valg! Saavist en Kæmpe
Kan fælde Dvergen, maa det sande Store
Beseire ussel Smaahed. Har I læst
Den deilige Novell' om Romeo
Og Julie?

Green.

Jeg har ei hørt den nævne.

William.

Den maa I læse. Det er just et Stof
For Skuepladsen.

(viser ham Bogen, som han læste i.)

Og see her en Bog,
Som og er Guld værd — sagtens kjender I den?
Holinsheds Krønike — naivt og simpelt
Fortalt, som just Historien bør skrives.
Hvormange fædrelandske Skuespil
Der kunde skabes af dens smukke Sagn!

Burbage.

Forsøg det selv — I har Genie; det mærker
Man meget snart.

William.

Hvor ofte seer jeg ikke
I Tanken store Scener træde frem!
Har Sagnets høie Skjønhed mig begeistret,
Det flux forvandles for mit Øie til
Et Skuespil. Det er en mægtig Trang,
Som tvinger mig. Jeg maa udmale hvert
Henkastet Omrids, til det Hele staaer
Med stærke Farver, glødende og stort.
Da maa jeg ud — ud i den frie Natur!
Den store Hal mig blier for trang! I Skoven,
Naar Dagen synker, vandrer jeg da helst.
Blodbøgen træder frem, som Heltedrot
I Purpurkaabe, med det røde Guld
Om Tindingen og mægtigt Spær i Haanden.
Som Hofmænd staaer det lave Krat omkring ham,
Og Granen blier en Kæmpe, klædt i Staal.
Skovsletten vorder til en Skueplads.
Jeg gier dem Ord, og laer dem tale høit;
Og for mit Øie slaae og falde de,
Som Mænd!

Burbage.

Betroer I da Papiret Intet
Af hvad I digter?

William.

Ak! Til ret fuldkomment
At udarbeide Sligt, skal mere Tid,
End nu jeg har — skjøndt ofte nok, desværre,
Jeg stjæler hele Timer fra min Dont!
Og, sandt at sige, naar jeg undertiden
Optegned hvad jeg tænkte, blev det aldrig
Saa smukt, som Tanken var.

Green.

I er for ung;
Endnu det er for tidligt.

Burbage.

Lad Jer ikke
Forvirre! Mangler Øvelsen, ih nu!
Paa een Gang blier man ikke Svend og Mester.

William.

Imorgen blier jeg Haandværkssvend!

Burbage.

Vi spille
Jert første Stykke næstegang i Stratford.
Lov det!

William.

Det er ei Lyst, der fattes mig,
Ei Mod.
(beskeden.)
Jeg kunde vise Jer et Drama,
Jeg har forsøgt min Kraft paa; men det er
Ei udarbeidet nok — for raat endnu
For Scenen, frygter jeg.

Burbage.

Betroe mig det
Til Gjennemlæsning? Vil I?

William.

Meget gjerne!
(gaaer ind i Sidekammeret.)

Green.

Hvad skal vi med hans Prøveklude?

Burbage.

Flikke
Paa Hullerne i Eders Stykker, Green.

William

(kommer med et Manuskript, som han leverer Burbage).

Et Sørgespil: Richard den Anden. Læs det;
Men skaan mig ikke, skjøndt I er min Ven.

Burbage.

Vær ikke bange; Green skal hjælpe mig
At rose Jer. Han elsker høit de yngre
Forfattere — det har I selv nok mærket!
Nu brug de lange Sommeraft'ner flittigt,
Min William Shakspeare; driver Aanden Eder,
Saa finder I vel ogsaa Tid og Stunder.

William.

Desværre! Det vil ikke blive let.

Burbage.

I laer ei Haabet fare! Digtersjælen
Er Haabets Hjem og Kjærlighedens Bo.
Og Digter bliver I, det spaaer jeg Jer!
Og nu Farvel, min Dreng! Imorgen tidligt
Vi nødes til at bryde op. Farvel!

Green.

Farvel!

William.

Farvel, min kjære Green!

Burbage.

Til Høsten
I seer os her.

William.

Jeg venter Jer med Glæde.
Meer længselsfuld kan ingen Landmand see
I Luften efter første Foraarssvale,
End jeg vil søge Jer paa Veien hid
Til Stratford By. Hils „Haabet," mine Venner!

Ifald jeg kommer til dets Port engang,
Saa lad mig ei forgjeves banke paa!

Burbage.

Frygt ei for det!

William.

Lev vel, min Ven Burbage!

(Burbage og Green gaae.)

— — „Jeg bliver Digter!" spaaede han! Ak, Ja!
Naar tidt jeg spurgte, tankefuld, mig selv,
Om jeg til Haandværksmand blev født, tilhvisked
En hellig Røst, som fra Dodonas Lund,
Mig hine Spaadomsord. Dem vil jeg troe!
Saalænge Skjebnens Bud ei lukker strengt
Mit Paradiis for stedse, vil jeg vandre
Paa Blomstermarken under Skyggerne,
Saa tidt jeg kan.

(seer ud.)

Hvor deilig Maanen stiger
Bag Skoven!
— Anna venter ei endnu;
En liden Aftenvandring kan jeg gjøre,
Og tænke paa Cordelia og Leir.

(gaaer.)

Tredie Scene.

(Skovsletten.)

Man hører en Tidlang Alfesangen bag Skoven:

I Ring
Saa lystigt og let vi snoe os omkring!
Knækkes ei stal det bøiede Straa;
Doppelt saa frisk imorgen det staae!
Deilige Blomst ei bryder vort Fjed;
Doppelt saa sødt den dufter derved!

William (kommer frem).

Du favre Skovmark med din grønne Krands,
Uhilset ei jeg kan forbi dig gaae!
Her drømte Barnet jo om Alfers Dands,
Og siden stedse han dig elske maa.
Saatidt han sørged, og var glad i Hu,
Hans Glæde, som hans Klage, hørte du.

(En Lyd, som af Hyrdefløiten, høres fra Skoven.)

Hvor smukt! Hvor hver en Tone lyder klar
I denne Skov! Kun Hyrden hist paa Vang
Har stemt til Qvad Skalmeiens simple Klang;
Her er det, som om Aanders Røst det var,
Som var det Blad og Green og Blomst, der sang!

Alfernes Sang

(fra Skoven.)

Stille Nat, saa lys og mild,
Med din klare Maaneild!
Al Naturen sødt i Fred
Gløder nu af Kjærlighed!

Hvad er det, den blanke Aa
Rynner, mens den risler saa?

Hver en Smaablomst paa dens Bred
Nævner den sin Kjærlighed.

Hvad er det, som Blad til Blad
Hvisker saa fortroligt-glad?

Sammen vil de boe og groe,
Og til Døden være troe.

Men hvi sørger Blomsten saa?
Taarer jo i Øiet staae!

Elskovs bedste Lyst har Suk;
Er den nu ei doppelt smuk?

Hil dig, Nat, saa lys og mild,
Med din klare Maaneild!
Al Naturen sødt i Fred
Gløder nu af Kjærlighed.

William.

Hvor deiligt?
— Hvor dog Hyrden har det godt!
Han fængsles ei — Naturen er hans Slot.
Høiloftet hist, som mægtigt hvælvet staaer
Paa Bjerg og Skov, hans Blik uhindret naaer.
Ved aarle Morgen for hans fromme Sind
Sig aabenbarer Himlens Englehær,
Med Purpur-Vinger og med Rosenkind
Og lifligt Smiil, fra Skyens gyldne Skær.
Naar Solen flammer, under Egens Blad
Han digte kan saamanget deiligt Qvad;
Og helder Dagen, skrider Stjernens Ild
Foran ham, og hans Hjord ei farer vild.
Vel gaaer han ei, som hine Hyrder, frem,
Veiledt af Stjernen, til et Bethlehem;
Men der, hvorhen han gaaer, er ogsaa Fred;
Den glade Qvinde blomstrer sund og rød;
Lyksalig, hilser han sin Kjærlighed,
Og Barnet smiler fra sin Moders Skjød!

William (kommer frem).

Du favre Skovmark med din grønne Krands,
Uhilset ei jeg kan forbi dig gaae!
Her drømte Barnet jo om Alfers Dands,
Og siden stedse han dig elske maa.
Saatidt han sørged, og var glad i Hu,
Hans Glæde, som hans Klage, hørte du.

(En Lyd, som af Hyrdefløiten, høres fra Skoven.)

Hvor smukt! Hvor hver en Tone lyder klar
I denne Skov! Kun Hyrden hist paa Vang
Har stemt til Ovad Skalmeiens simple Klang;
Her er det, som om Aanders Røst det var,
Som var det Blad og Green og Blomst, der sang!

Alfernes Sang

(fra Skoven.)

Stille Nat, saa lys og mild,
Med din klare Maaneild!
Al Naturen sødt i Fred
Gløder nu af Kjærlighed!

Hvad er det, den blanke Aa
Rynner, mens den risler saa?

Hver en Smaablomst paa dens Bred
Nævner den sin Kjærlighed.

Hvad er det, som Blad til Blad
Hvisker saa fortroligt-glad?

Sammen vil de boe og groe,
Og til Døden være troe.

Men hvi sørger Blomsten saa?
Taarer jo i Øiet staae!

Elskovs bedste Lyst har Suk;
Er den nu ei doppelt smuk?

Hil dig, Nat, saa lys og mild,
Med din klare Maaneild!
Al Naturen sødt i Fred
Gløder nu af Kjærlighed.

William.

Hvor deiligt?
— Hvor dog Hyrden har det godt!
Han fængsles ei — Naturen er hans Slot.
Høiloftet hist, som mægtigt hvælvet staaer
Paa Bjerg og Skov, hans Blik uhindret naaer.
Ved aarle Morgen for hans fromme Sind
Sig aabenbarer Himlens Englehær,
Med Purpur-Vinger og med Rosenkind
Og lifligt Smiil, fra Skyens gyldne Skær.
Naar Solen flammer, under Egens Blad
Han digte kan saamanget deiligt Qvad;
Og helder Dagen, skrider Stjernens Ild
Foran ham, og hans Hjord ei farer vild.
Vel gaaer han ei, som hine Hyrder, frem,
Veiledt af Stjernen, til et Bethlehem;
Men der, hvorhen han gaaer, er ogsaa Fred;
Den glade Qvinde blomstrer sund og rød;
Lyksalig, hilser han sin Kjærlighed,
Og Barnet smiler fra sin Moders Skjød!

— O, hvilket Digterliv! Hvor frit! hvor smukt!
Det lænked ei i Buur min Tankes Flugt.
Paa Mark, i Lund, i Skov min Sanggudinde
Ved Dag og Dæmring tidt jeg skulde finde!

Anna
(der hemmelig har listet sig bag ved ham).

Troløse Brudgom!

William.

Du forskrækked' mig,
Du kjære Pige!

Anna.

Straffen er fortjent.
Du glemmer mig, og gaaer med din Gudinde
I Lunden! — Eller er her Fler', end Een
Maaskee?

William.

Ni hulde Sanggudinder er der!

Anna.

Du store Himmel! Ni! Og alle dem
Tilsammen elsker og tilbeder du?

William.

Jeg hidtil fæsted kun mit Sind til Een,
Den stolte Melpomene; dog, hvem hun
Bønhører, elsker tidt den muntre Søster.

Anna.

Giv ham en Kurv, I naadige Gudinder!
Hvad blier der ellers af mig arme Brud!

William.

Tie, Pige, tie! De kunde høre dig!
Hvo nægter slig en Purpurmund dens Bøn?

Anna.

Og Anna hedder Ingen af dem Alle?

William.

Hun er den Tiende!

Anna.

Den Sidste vel!

William.

Den Første her i Hjertet.

Anna.

Det er smukt!
Det er dog nogen Trøst, naar vi skal boe
Saa Mange sammen.

William.

Frygt kun ei, du Hulde!
Saa barnlig-from, saa qvindeblid, som du,
Er ikke hine To. Med Dolk i Haand
Forfærder Melpomene; hendes Søster,
Thalia, leer, men denne Latter saarer.
Dit Blik ei skrækker: Elskov er dets Piil,
Og Uskyld smiler i dit søde Smiil!

Anna.

Du, Smigrer, med de smukke Ord!

William.

Dem lærte
Mig Ingen af de Ni — den Tiende
Begeistred' mig.

Anna.

Og hende laer du vente
Den lange, lange Aftenstund? Hvert Fodtrin
Jeg lytted til; men Beileren kom ikke!

William.

Saa gik du, trofast, som en Julia,
At møde Romeo i Sommerlunden!
Er her ei smukt?

Anna.

Hvor du er, smiler stedse
Naturen venligt; hvor jeg savner dig,
Jeg seer det ikke.

William.

Det er Kjærlighed!

Anna.

Men kald dig ikke Romeo! For kort
Var Julia lyksalig!

William.

Kun i Styrke
Vor Kjærlighed skal ligne deres Ild;
Men Gravens kolde Hvælving skal ei slukke
Dens Brudeblus. — O, maatte du dog blive
Min Hustro snart!

Anna.

Saa sværmer Manden ikke
I Lunden meer; han sidder, huuslig, hjemme,
Arbeider flinkt med Skytten, at hans Viv
Ei gyse skal for Vinterfrøstens Komme.

William.

Og naar saa Dagens Arbeid er tilende,
Han sætter sig ved Arnen, og forkorter
De lange Aftener med smukke Sagn.

Anna.

Men laer med eet ei Tanketraaden briste,
Forglemmer ikke Eventyr og Viv,
Og stirrer med sit Sværmerblik i Luen.
Dog jo — det maa du gjerne! Aldrig straaler
Dit Øie smukt, som da! Da, kan jeg tænke,
Staae Syner for dig, som ei jeg kan see.

Men drømmer du for længe, med et Rys
Jeg vækker Drømmeren.

William.

Og vaagner han
Ei strax?

Anna.

Saa blier den fromme Kone vred!

William.

Selv da, naar Tanken saae et Digtersyn,
Som høit begeistred ham til Sangens Ord,
Og loved ham et stort, et herligt Navn?

Anna.

Hvad Mandens Storhed er, forstaaer jeg ikke,
Men dette veed jeg: steg du, høitbersmt,
Som Bretlands største Mand, min Kjærlighed
Dog ikke kunde voxe meer!

William.

Saaledes
Skal Qvinden tænke! Det er hendes Storhed!

(Sir Thomas Lucy kommer, med Allan og flere Jægere.)

Sir Thomas
(bliver Anna og William vaer).

Der staaer jo Vildt for Skud?

Allan.

To Harer, troer jeg,
Paa Leiet! Skal vi drive op?

Sir Thomas.

Du feiler.
Det er en Hund, som staaer for Vildanden!
Avance!

Jægerne (med Latter).

Avance!

Allan.

Han gramser kun med Flaben!

Sir Thomas (beseer Anna).

Hvor fløi du op, min Fugl?

(han kjender hende.)

Ho! ho! min Pige!

Du flyver fildigt ud!

(vil klappe hendes Kind.)

William (støder hans Haand tilbage).

Ha! vogt Jer, Herre,

For Hunden! — Den kan bide!

Allan.

Han gier Hals —

Nu har vi Sporet — det er Væversvenden!

(Jægerne tee.)

Anna (ængstelig).

Kom, William —!

William.

Frygt ei! Her er ingen Fare.

Den brave Sir er munter, har maaskee

Forøget Huusgesindet med en Støver

Af bedste Race; hvor naturligt altsaa

At glad han er om Hjertet? Lad ham spøge!

Sir Thomas.

Saa kjæk, min Dreng?

(sigter mod ham med Bøssen.)

Du er ei bange for

En Rævehagl igjennem Læggen? Hæ?

Anna.

For Himlens Skyld! Spøg ei saa ubesindigt!

William (rolig).

Hvortil det strenge Blik? I skyder ikke!

Sir Thomas.

Hvad mener du jeg frygter for?

William.

For Galgen
I Tyburn, Sir! I England, veed I nok,
Man hænger Mordere. Den Ereport
Har mangen Esqvire holdt sit Indtog under
Til Helvede.

Sir Thomas.

Og hvordan straffer man
Krybskytter? — Hæ! — Traf det?

William.

Det gik forbi!

Sir Thomas.

Du veed vel altsaa ikke, hvem det var,
Der krybskød udenfor mit Hegn igaar
Den store Skuffelhjort?

William.

Den Hjort skød jeg;
Men det var ei Krybskytteri. Jeg stod
Saa rank, som nogen Jæger, naar han sigter.

Sir Thomas.

Ho! ho! min Dreng! Der traf jeg dig!
(til Jægerne.)
Han tilstod
Sin Gjerning, hørte I!

Allan.

Det kan vi vidne.

Sir Thomas.

Du kjender Loven, veed jeg?

William.

Ingen Lov,
Som giver Skuffelhjorte Lov at æde
En Bondes Ager. Udenfor Jert Hegn

Jeg skød den. Det er ingen Mand formeent,
Saavidt jeg veed.

Sir Thomas.

Men naar jeg nu beviser,
Du skød den indenfor?

William.

Saa stiller jeg,
Sir Thomas, trende, ubetalte Vidner:
John Grave fra Vangen, Nicol Blane og Henry
Fra Avonsdale, der sværge paa, at Eders
Betalte Vidner sælge Retten Løgn
For blanke Guineer!

Sir Thomas (afsides — opbragt).

Fordømt!

William.

Det klikked,
Sir Thomas!

Sir Thomas.

Stodderdreng! Jeg vel skal vide,
At ramme dig!

William.

Saa maa I lægge bedre
Fængkrud paa Panden — dette var for grovt!
(vil gaae.)
Farvel, Sir! — Kom, min Pige!

Sir Thomas.

Tiggerunge!
Jeg gav mit bedste Kobbel, for at see
Dig æde Brød og drikke Vand i Hullet!
Saa sparede du Føden for din Fader
Saalænge. Han kan selv behøve den,
Den stakkels Prakker!

William.

I har drukket ofte
Med Velbehag hans Viin i fordums Dage.
Hukommelsen hos store Herrer løber
Omkaps med Hind og Raa i deres Park;
Tag I Samvittigheden med til Støver,
Og hent den hjem igjen. Jeg raader Eder,
At tale høfligt om min brave Fader!

Sir Thomas.

Du raader mig? Jeg er ei Den, min Dreng,
Som taer mod gode Raad, og ei betaler!
(Løfter sin Jagtpidsk.)
Er Lovens Arm for stakket til at naae dig,
Saa er vel denne lang nok. Du har længe
Fortjent det.

William (heftig — truende).

Vover I, at true mig,
En brittisk Mand, med Eders Hundepidsk?

Anna.

For Himlens Skyld! Følg med mig! Kom, min William!

William.

Vær rolig, Anna!

Sir Thomas.

Troer du, jeg har glemt
Det Smædevers, du opslog paa min Port!
Jeg traf dig ret beleiligt. Du skal faae
Dit gode Raad og dine Vers betalte
Med præget Mynt!

William.

Jeg opslog ingen Vers
Paa Eders Port.

Sir Thomas.

Da skrev du dem!

William.

Hvad angaaer
Da Jer min Spottevise?

Sir Thomas.

Staaer mit Navn
Der ei med klare Ord?

William.

Hvad gjør et Navn
Til Sagen, naar ei Spotten træffer Jer?
Er I maaskee den eneste Sir Thomas
I England?

Sir Thomas.

Hvilken af dem var da meent?
Svar du paa det!

William (med stigende Heftighed).

Den Mand, jeg sigted paa
Med Spottens Piil, og ramte, som jeg hører,
Var En, der haanede min brave Slægt,
Og listed sig fra Huset uden Afsked,
Da Lykken gik — en klygtløs Rævejæger,
Som, ond og raa, nedtramper Bondens Ager
Med Hundene, og truer med at drive
Den stakkels Fæstemand fra Mark og Hytte,
Saafremt han klager —

Sir Thomas (til Jægerne).

Hold paa Drengen!

Anna.

Hjælp!
Angriber I en Værgeløs?

William
(river ham Geværet af Haanden).

Nu vogt Jer!
Nu har jeg Vaaben, og min Arm er stærk!
Tilbage, Sir!
(I det samme lyder Jægerhalloh og Hundeglam fra flere Steder i Skoven, og gjentages af og til.)

Sir Thomas.

For Satan! hvad er det?

Allan.

Er Kobblet løst!

Sir Thomas.

Hvem slap det?

Allan (lyttende).

Det var Ingen
Af vore, der slog an!

Sir Thomas.

Hvo vover paa
At jage her?
(til William.)
Jeg skal nok finde dig
En anden Gang!
(til Jægerne.)
Læg Rævehagel for!
Og doppelt Ladning! Skyd Vildtthyene
Paa Pelsen, saa de tumle! Død og Helved!
At slaae sit Kobbel løst paa fremmed Grund!
Den skal ei stjæle Vildt meer i sit Liv,
Som kommer mig for Skud!
(han gaaer. William kaster Bøssen til ham, hvilken En af Jægerne tager op.)

William.

Du skjælver, Anna!
Fat dig! Hvi blegner du?

Anna.

Ak! Skrækken, William!

William.

Han trued kun!

Anna.

Nu maa han hade dig!
Hvad skyer saa ond en Mand, naar han vil hevnes?

William.

Frygt ei! Der er jo Lov og Ret i England!
Kom, kjære Pige; støt dig til min Arm!

(de gaae.)

Oberon, Titania og Alferne træde frem.

Alfernes Chor.

Halloh! Vauvau! Halloh!

(Alferne klappe i Hænderne af Glæde, og lee.)

Ha! Ha! Ha! Ha!
Vi drev den onde Mand herfra!
Ei meer han jage skal i Ro!
Ved Midnatstid gjennem sprukne Dør
Vi snige os ind,
Som en pibende Vind,
Og plette med Rust det myrdende Rør!
Den deilige Hjort
Skal vi kyse ham bort!
Og lægger han an, som Bremse og Bi
Vi stinge hans Haand, saa han skyder forbi!
Men kommer den ærlige Svend herud
Med Bøsse og Glam,
En Raa skal falde for hvert hans Skud,
Det love vi ham!

(Dækket falder.)

Anden Act.

Første Scene.

(Værelse i John Shakspeares Huus.)

William

(staaer ved Bordet, hvorpaa den opslagne Bog).

Min Nattesøvn du har forjaget, Leir!
Med hende, din Cordelia, i Taarer,
Du stod i Maanelyset for mit Leie
Med sølvgraat Haar og Smerten i dit Aasyn!
— — For Alvor vil jeg prøve her min Kraft,
Som Ørnen prøver kjækt de unge Vinger!
— Hvad er det dog, man hidtil lod os høre
Paa Scenen! Ja, Burbage tilstod det selv;
Jeg feiler ei; det kunde være bedre!
Thalia skal ei gaae i Narredragt
Med Bjælder paa, og more Pøbelen
Med kaade Løier og uvittigt Skjemt;
Den muntre Maske vil Gudinden bære,
Og tugte Verdens Daarlighed med Latter,
Og tvinge miltsyg Alvor til at lee,
Men ei ved Farce-Spil, med Brix i Haanden!
Det er uværdigt! — Og nu Sørgespillet!
Ved iiskoldt Optrin stivner Diets Kilde,
Istedetfor at Hjertet skulde smeltes
Til store, varme Taarer. Pjalteklædt,

Fru Dyd gaaer om paa Bræderne, og snakker
Kedsommelig Moral, imedens Helten,
Hr. Ridder Skrøbelig, slukøret slæber
Som revset Skolepog, og farer saa
Til Himmels eller Helvede, alt efter
Poetens ringe Leilighed — Forfrossen,
Uægte Pragtmoral, som Sneens Glimmer
I Maaneskinnet! See! det er det Hele —
Ei Sandhed og Natur, ei Stort og Høit!
— Ja! bedre skulde jeg vel gjøre det!

Gilbert

(der imidlertid er traadt ind — afsides:)

Forsængelige Taabe!

William.

Gamle Leir!
Din Smerte skal gaae, blodig, over Scenen
Med tunge Heltetrin, og Mænd skal græde
Ved dette Sorgens Syn!

Gilbert (høit).

Og Efterspillet
Skal hedde: „Væverdrengen, som Poet,"
Og alle Stratfords Piger skoggerlee!

William.

Din Spot er dum!

Gilbert.

Ifald den saarer dig,
Saa bliv et jordisk Menneske, som Andre,
Og haan ei os, fordi vor Tanke sysler
Paa Jorden ved vor Dont! Et ærligt Haandværk,
Som kunde føde dig, foragter du —

William.

feiler, Gilbert! Jeg seer ikke haant

Til noget Menneske. Farvel! Jeg vil
Ei være dig besværlig.

Gilbert.

Skade, William,
At Maanen ei er oppe! Dagens Lys
Er godt nok for den simple Arbeidsmand,
Der æder Brødet i sit Ansigts Sved;
For dig og dine Lige straaler Maanen —
Hvor sværmerisk-smukt! hvor venligt!

William.

Saa er dit
Og Maanens Ansigt høist forskjellige!

Gilbert.

Veed du, hvoraf dens sorte Pletter komme?
Saa klog du er, du gjetter det vel neppe.

William.

Det vel er muligt; der er mange Ting,
Som ikke jeg og ikke du forstaae.

Gilbert.

Blækpletter er det, en forthygget Pen
Har stænket den i Ansigtet, naar Skjalden,
Fortvivlet, ingen Tanke kunde hitte
At rime Maane sammen med paa daane.

William.

Jeg tænkte mig en ganske anden Aarsag.

Gilbert.

Og hvilken da, høilærde Versemager?

William.

Maaskee den slukker noget af sin Glands,
Fortørnet over, at de Fleste gaae
Næsgruus, som du og Dyrene, og søge

Kun Suul og Brød, men aldrig løfte Blikket
Mod Himlens Herligheder.

Gilbert.

Pas din Væv!
Det baader meer, end ørkesløs at slentre
Omkring i Lund og Mark den lange Dag,
Opføre Skuespil for Træerne,
Og lees ud af Byens kaade Drenge!
Du veed, at Lauget vil idag bedømme
Dit Prøvestykke, og staaer ligefuldt
Fordybet nu, som altid, i din egen
Unyttige Betragtning

William.

Det er færdigt.

Gilbert.

Jeg vil ei see det; thi jeg rødmer nødig
Paa dine Vegne.

William.

Heel huusholderisk
Betænkt! Du sparer Farven for dig selv.
Du er en sindig Mand; det veed Enhver.

Gilbert.

Et dygtigt Stykke Klæde, kan jeg tænke,
Phantastisk og poetisk, ikke jevnt
Som vort kedsommelige Hverdagsliv;
Romantisk-aabent, som en Lund i Høsten,
Og smukt afverlende med Høi og Dal.

William.

Du blier jo Digter, hører jeg!

Gilbert.

Og Eggen

I lutter Zikzak, som en Side Vers,
Den ene Linie lang, den anden kort.

William.

Den Lignelse var halt! Giv den en Krykke,
Og stik den ud imellem Byens Folk!
Det vil forbause dem, at Gilbert Shakspeare
Engang har talt i Billeder!

Gilbert.

Du haaner
Mit broderlige Raad?

William.

Min Skovnatur
Var ei fuldkommen, hvis den mangled Echo.
Raab mindre plumpt, saa faaer du bedre Svar!

Gilbert.

(med stigende Heftighed).

Det passer godt, at tale stolte Ord,
For dig, en Sneesaars-Knøs med sunde Lemmer,
Som, doven, laer sig føde af sin Broder!

William.

Det skal du ikke meer bebreide mig.
Min Broder skal faae Renter af den Tid,
Jeg laante af ham.

Gilbert.

Og din gamle Fader —

William (afbrydende).

Jeg elsker, tænker jeg, med sønligt Hjerte
Saa høit, som du.

Gilbert.

Og nænner dog at lægge
Din Arbeids-Byrde paa de gamle Skuldre,
At desto før han synker under Vægten!

William (opbragt).

Ei broderligt det er at tale saa!

Gilbert.

Den sidste Rest af Velstand hjalp du til
At tære op i Lediggang. Naar atter
Du sværmer om i Skoven, kan du skjære
En Hasselkjep til Betlerstav, og give
Din Fader den; paa anden Maade bliver
Du knap en Støtte for hans Alderdom!

William.

Ha! tæm din onde Tunge!

Gilbert.

Ond og haard
Er altid den, den siger ukjær Sandhed!

William.

Er dette Sandhed? Kan det være sandt?

Gilbert.

Hvis ei vort Jordlivs usle Sorger ere
For lave for dit himmelvendte Blik,
Saa læs din Faders Armod i hans Aasyn!
Hans kummerfulde Blik bebreide dig
Din Ligegyldighed! Og bliv engang
Et nyttigt Menneske, saafremt du kan!
(vil gaae.)

William (holder ham tilbage).

Hans Nød! hans Armod — siger du?

Gilbert.

Du drømmer,
Lysvaagen; ellers havde du vel hørt
Hvad tidt jeg sagde dig, og havde seet
Hvad Alle saae, undtagen du. For nensomt
Din Faders Kjærlighed har skaanet dig!

William.

Du handler ubarmhjertigt, Broder Gilbert,
Saafremt din Vrede kun vil hevne sig
Med disse Ord!

Gilbert.

Jeg har vel Aarsag nok
Til Vrede paa dig for dit Overmod;
Men trøst dig ikke med, at det er den,
Som nu vil straffe dig med tom Beskyldning!
Hvert Ord er sandt; jeg digter ei!

William
(med inderlig Bedrøvelse).

Min Fader
Ved Betlerstaven!

Gilbert.

Ja — det sagde jeg.
Og neppe blier den lettere at bære,
Fordi den rækkes ham af Sønnens Haand.

William.

— Og jeg —!

Gilbert (med Bitterhed).

Og du —!

William.

Forsynd dig ikke, Broder!
Det var Letsindighed, ei Hjertets Feil,
At Sønnen ikke saae sin Faders Nød!

Gilbert.

Vort store Vareoplag nu er udtømt,
Og alle Handelsvenner svigte os.
Her Intet er at sælge, uden det,
Vi virke selv ved vore Hænders Flid.
Og det er ingen Skam.

William.

Jeg vil arbeide.

Fra denne Dag!

Gilbert.

Det er den høie Tid!

William.

Dit Ord var sandt: lysvaagen, drømte jeg;
Det veed jeg nu! — Jeg saae jo Røden staae
Ved Døren, borde hørt den banke paa;
Selvkjærlig, maned jeg det lede Syn
Ved smukke Billeder fra mine Øine!
Jeg skulde lukket Døren for den onde,
Ubudne Gjæst — jeg lod ham aabne den!

Gilbert (afsides).

Han angrer ærligt — han er ikke ond!

William.

Ve Gud! Det skal ei længer græmme ham!
Han skal ei tjene i sit Ansigts Sved
Dagbrødet til den dorske Søn! — Nei! Nei!
(blød.)
Min Broder, jeg fornærmed dig! Du meente
Det godt og ærligt, skjøndt dit Ord var haardt!

Gilbert.

Jeg tænkte ikke paa mig selv.

William.

Din Haand! —
Min Fader skal ei synke under Byrden,
Hvis jeg kan lette den!

Gilbert.

Det kan du, William;
(trykker hans Haand.)
Og Tak, fordi du vil! (gaaer.)

William (efter et Ophold).

— Jeg række ham
Den tunge Betlerstav!
— Jeg vil arbeide!
Han fristed Trang og Sorg, og dadled ikke
Den træge Søn med et uvenligt Ord!
Jeg har bedrøvet ham, mens han har trællet
For mig! Det var ei godt, ei sønligt handlet! —
Idag maaskee han atter maa bedrøves,
Naar ei mit slette Arbeid staaer sin Prøve.
— Min Broder havde Ret! Jeg sværmed om
I Phantasiens Feeland, og forglemte
Min Dont paa Jorden. Det er høit paa Tiden,
Jeg blier engang et nyttigt Menneske!
Min Sjæl var aldrig ørkesløs; men Haanden
Har mere hvilet, end den har arbeidet.
Jeg vil ei sværme meer fra Blomst til Blomst.
Jeg aldrig bragte Honning hjem til Kuben,
Men hjalp, som doven Vandbi, at fortære
Hvad Andre samlede. Jeg har en Brud,
Som vorde vil min Hustro; hende bør
Jeg ogsaa tænke paa!
(lukker den opslagne Bog.)
Du skal ei længer
Forlokke Sindet med din Kogleskrift!
— — Farvel, Kong Leir! Og du, Cordelia!
Du fromme Qvinde! Hvorfor kan jeg ikke
Forherlige din Dyd, og plante Scenens
Cypres omkring din Grav? Farvel, Kong Macbeth!
Du bolde Kriger med dit Hexemøde
Paa Heden! Som en Blodmand staaer du her;
Jeg skulde tvunget den, der saae din Gjerning

Jeg skød den. Det er ingen Mand formeent,
Saavidt jeg veed.

Sir Thomas.

Men naar jeg nu beviser,
Du skød den indenfor?

William.

Saa stiller jeg,
Sir Thomas, trende, ubetalte Vidner:
John Grave fra Vangen, Nicol Blane og Henry
Fra Avonsdale, der sværge paa, at Eders
Betalte Vidner sælge Retten Løgn
For blanke Guineer!

Sir Thomas (afsides — opbragt).

Fordømt!

William.

Det klikked,
Sir Thomas!

Sir Thomas.

Stodderdreng! Jeg vel skal vide,
At ramme dig!

William.

Saa maa I lægge bedre
Fængkrud paa Panden — dette var for grovt!
(vil gaae.)
Farvel, Sir! — Kom, min Pige!

Sir Thomas.

Tiggerunge!
Jeg gav mit bedste Kobbel, for at see
Dig æde Brød og drikke Vand i Hullet!
Saa sparede du Føden for din Fader
Saalænge. Han kan selv behøve den,
Den stakkels Prakker!

William.

I har drukket ofte
Med Velbehag hans Viin i fordums Dage.
Hukommelsen hos store Herrer løber
Omkaps med Hind og Raa i deres Park;
Tag I Samvittigheden med til Støver,
Og hent den hjem igjen. Jeg raader Eder,
At tale høfligt om min brave Fader!

Sir Thomas.

Du raader mig? Jeg er ei Den, min Dreng,
Som taer mod gode Raad, og ei betaler!
(løfter sin Jagtpidsk.)
Er Lovens Arm for stakket til at naae dig,
Saa er vel denne lang nok. Du har længe
Fortjent det.

William (heftig — truende).

Vover I, at true mig,
En brittisk Mand, med Eders Hundepidsk?

Anna.

For Himlens Skyld! Følg med mig! Kom, min William!

William.

Vær rolig, Anna!

Sir Thomas.

Troer du, jeg har glemt
Det Smædevers, du opslog paa min Port!
Jeg traf dig ret beleiligt. Du skal faae
Dit gode Raad og dine Vers betalte
Med præget Mynt!

William.

Jeg opslog ingen Vers
Paa Eders Port.

Sir Thomas.

Da skrev du dem!

William.

Hvad angaaer
Da Jer min Spottevise?

Sir Thomas.

Staaer mit Navn
Der ei med klare Ord?

William.

Hvad gjør et Navn
Til Sagen, naar ei Spotten træffer Jer?
Er I maaskee den eneste Sir Thomas
I England?

Sir Thomas.

Hvilken af dem var da meent?
Svar du paa det!

William (med stigende Heftighed).

Den Mand, jeg sigted paa
Med Spottens Piil, og ramte, som jeg hører,
Var En, der haanede min brave Slægt,
Og listed sig fra Huset uden Affked,
Da Lykken gik — en klygtløs Rævejæger,
Som, ond og raa, nedtramper Bondens Ager
Med Hundene, og truer med at drive
Den stakkels Fæstemand fra Mark og Hytte,
Saafremt han klager —

Sir Thomas (til Jægerne).

Hold paa Drengen!

Anna.

Hjælp!
Angriber I en Værgeløs?

William
(river ham Geværet af Haanden).
Nu vogt Jer!
Nu har jeg Vaaben, og min Arm er stærk!
Tilbage, Sir!
(I det samme lyder Jægerhalloh og Hundeglam fra flere Steder i Skoven, og gjentages af og til.)

Sir Thomas.
For Satan! hvad er det?

Allan.
Er Kobblet løst!

Sir Thomas.
Hvem slap det?

Allan (lyttende).
Det var Ingen
Af vore, der slog an!

Sir Thomas.
Hvo vover paa
At jage her?
(til William.)
Jeg skal nok finde dig
En anden Gang!
(til Jægerne.)
Læg Rævehagel for!
Og doppelt Ladning! Skyd Vildtthyene
Paa Pelsen, saa de tumle! Død og Helved!
At slaae sit Kobbel løst paa fremmed Grund!
Den skal ei stjæle Vildt meer i sit Liv,
Som kommer mig for Skud!
(han gaaer. William kaster Bøssen til ham, hvilken En af Jægerne tager op.)

William.
Du skjælver, Anna!
Fat dig! Hvi blegner du?

Anna.

Ak! Skrækken, William!

William.

Han trued kun!

Anna.

Nu maa han hade dig!
Hvad skyer saa ond en Mand, naar han vil hevnes?

William.

Frygt ei! Der er jo Lov og Ret i England!
Kom, kjære Pige; støt dig til min Arm!

(de gaae.)

Oberon, Titania og Alferne træde frem.

Alfernes Chor.

Halloh! Vauvau! Halloh!

(Alferne klappe i Hænderne af Glæde, og lee.)

Ha! Ha! Ha! Ha!
Vi drev den onde Mand herfra!
Ei meer han jage skal i Ro!
Ved Midnatstid gjennem sprukne Dør
Vi snige os ind,
Som en pibende Vind,
Og plette med Rust det myrdende Rør!
Den deilige Hjort
Skal vi kyse ham bort!
Og lægger han an, som Bremse og Bi
Vi stinge hans Haand, saa han skyder forbi!
Men kommer den ærlige Svend herud
Med Bøsse og Glam,
En Raa skal falde for hvert hans Skud,
Det love vi ham!

(Dækket falder.)

Anden Act.

Første Scene.

(Værelse i John Shakspeares Huus.)

William

(staaer ved Bordet, hvorpaa den opslagne Bog).

Min Nattesøvn du har forjaget, Leir!
Med hende, din Cordelia, i Taarer,
Du stod i Maanelyset for mit Leie
Med sølvgraat Haar og Smerten i dit Aasyn!
— — For Alvor vil jeg prøve her min Kraft,
Som Ørnen prøver kjækt de unge Vinger!
— Hvad er det dog, man hidtil lod os høre
Paa Scenen! Ja, Burbage tilstod det selv;
Jeg feiler ei; det kunde være bedre!
Thalia skal ei gaae i Narredragt
Med Bjælder paa, og more Pøbelen
Med kaade Løier og uvittigt Skjemt;
Den muntre Maske vil Gudinden bære,
Og tugte Verdens Daarlighed med Latter,
Og tvinge miltsyg Alvor til at lee,
Men ei ved Farce-Spil, med Brix i Haanden!
Det er uværdigt! — Og nu Sørgespillet!
Ved iiskoldt Optrin stivner Øiets Kilde,
Istedetfor at Hjertet skulde smeltes
Til store, varme Taarer. Pjalteklædt,

Fru Dyd gaaer om paa Bræderne, og snakker
Kedsommelig Moral, imedens Helten,
Hr. Ridder Skrøbelig, slukøret flæber
Som revset Skolepog, og farer saa
Til Himmels eller Helvede, alt efter
Poetens ringe Leilighed — Forfrossen,
Uægte Pragtmoral, som Sneens Glimmer
I Maaneskinnet! See! det er det Hele —
Ei Sandhed og Natur, ei Stort og Høit!
— Ja! bedre skulde jeg vel gjøre det!

Gilbert

(der imidlertid er traadt ind — afsides:)

Forfængelige Taabe!

William.

Gamle Leir!
Din Smerte skal gaae, blodig, over Scenen
Med tunge Heltetrin, og Mænd skal græde
Ved dette Sorgens Syn!

Gilbert (høit).

Og Efterspillet
Skal hedde: „Væverdrengen, som Poet,"
Og alle Stratfords Piger skoggerlee!

William.

Din Spot er dum!

Gilbert.

Ifald den saarer dig,
Saa bliv et jordisk Menneske, som Andre,
Og haan ei os, fordi vor Tanke sysler
Paa Jorden ved vor Dont! Et ærligt Haandværk,
Som kunde føde dig, foragter du —

William.

Du feiler, Gilbert! Jeg seer ikke haant

Til noget Menneske. Farvel! Jeg vil
Ei være dig besværlig.

Gilbert.

Skade, William,
At Maanen ei er oppe! Dagens Lys
Er godt nok for den simple Arbeidsmand,
Der æder Brødet i sit Ansigts Sved;
For dig og dine Lige straaler Maanen —
Hvor sværmerisk-smukt! hvor venligt!

William.

Saa er dit
Og Maanens Ansigt høist forskjellige!

Gilbert.

Veed du, hvoraf dens sorte Pletter komme?
Saa klog du er, du gjetter det vel neppe.

William.

Det vel er muligt; der er mange Ting,
Som ikke jeg og ikke du forstaae.

Gilbert.

Blækpletter er det, en fortygget Pen
Har stænket den i Ansigtet, naar Skjalden,
Fortvivlet, ingen Tanke kunde hitte
At rime Maane sammen med paa daane.

William.

Jeg tænkte mig en ganske anden Aarsag.

Gilbert.

Og hvilken da, høilærde Versemager?

William.

Maaskee den slukker noget af sin Glands,
Fortørnet over, at de Fleste gaae
Næsgruus, som du og Dyrene, og søge

Kun Suul og Brød, men aldrig løfte Blikket
Mod Himlens Herligheder.

Gilbert.

Pas din Væv!
Det baader meer, end ørkesløs at slentre
Omkring i Lund og Mark den lange Dag,
Opføre Skuespil for Træerne,
Og lees ud af Byens kaade Drenge!
Du veed, at Lauget vil idag bedømme
Dit Prøvestykke, og staaer ligefuldt
Fordybet nu, som altid, i din egen
Unyttige Betragtning

William.

Det er færdigt.

Gilbert.

Jeg vil ei see det; thi jeg rødmer nødig
Paa dine Vegne.

William.

Heel huusholderisk
Betænkt! Du sparer Farven for dig selv.
Du er en sindig Mand; det veed Enhver.

Gilbert.

Et dygtigt Stykke Klæde, kan jeg tænke,
Phantastisk og poetisk, ikke jevnt
Som vort kedsommelige Hverdagsliv;
Romantisk-aabent, som en Lund i Høsten,
Og smukt afvexlende med Høi og Dal.

William.

Du blier jo Digter, hører jeg!

Gilbert.

Og Eggen

I lutter Zikfak, som en Side Vers,
Den ene Linie lang, den anden kort.

William.

Den Lignelse var halt! Giv den en Krykke,
Og skik den ud imellem Byens Folk!
Det vil forbause dem, at Gilbert Shakspeare
Engang har talt i Billeder!

Gilbert.

Du haaner
Mit broderlige Raad?

William.

Min Skovnatur
Var ei fuldkommen, hvis den mangled Echo.
Raab mindre plumpt, saa faaer du bedre Svar!

Gilbert.

(med stigende Heftighed).

Det passer godt, at tale stolte Ord,
For dig, en Sneesaars-Knøs med sunde Lemmer,
Som, doven, laer sig føde af sin Broder!

William.

Det skal du ikke meer bebreide mig.
Min Broder skal faae Renter af den Tid,
Jeg laante af ham.

Gilbert.

Og din gamle Fader —

William (afbrydende).

Jeg elsker, tænker jeg, med sønligt Hjerte
Saa høit, som du.

Gilbert.

Og nænner dog at lægge
Din Arbeids-Byrde paa de gamle Skuldre,
At desto før han synker under Vægten!

William (opbragt).

Ei broderligt det er at tale saa!

Gilbert.

Den sidste Rest af Velstand hjalp du til
At tære op i Lediggang. Naar atter
Du sværmer om i Skoven, kan du skjære
En Hasselkjep til Betlerstav, og give
Din Fader den; paa anden Maade bliver
Du knap en Støtte for hans Alderdom!

William.

Ha! tæm din onde Tunge!

Gilbert.

Ond og haard
Er altid den, den siger ukjær Sandhed!

William.

Er dette Sandhed? Kan det være sandt?

Gilbert.

Hvis ei vort Jordlivs usle Sorger ere
For lave for dit himmelvendte Blik,
Saa læs din Faders Armod i hans Aasyn!
Hans kummerfulde Blik bebreide dig
Din Ligegyldighed! Og bliv engang
Et nyttigt Menneske, saafremt du kan!

(vil gaae.)

William (holder ham tilbage).

Hans Nød! hans Armod — siger du?

Gilbert.

Du drømmer,
Lysvaagen; ellers havde du vel hørt
Hvad tidt jeg sagde dig, og havde seet
Hvad Alle saae, undtagen du. For nensomt
Din Faders Kjærlighed har skaanet dig!

William.

Du handler ubarmhjertigt, Broder Gilbert,
Saafremt din Vrede kun vil hevne sig
Med disse Ord!

Gilbert.

Jeg har vel Aarsag nok
Til Vrede paa dig for dit Overmod;
Men trøst dig ikke med, at det er den,
Som nu vil straffe dig med tom Beskyldning!
Hvert Ord er sandt; jeg digter ei!

William
(med inderlig Bedrøvelse).

Min Fader
Ved Betlerstaven!

Gilbert.

Ja — det sagde jeg.
Og neppe blier den lettere at bære,
Fordi den rækkes ham af Sønnens Haand.

William.

— Og jeg —!

Gilbert (med Bitterhed).

Og du —!

William.

Forsynd dig ikke, Broder!
Det var Letsindighed, ei Hjertets Feil,
At Sønnen ikke saae sin Faders Nød!

Gilbert.

Vort store Vareoplag nu er udtømt,
Og alle Handelsvenner svigte os.
Her Intet er at sælge, uden det,
Vi virke selv ved vore Hænders Flid.
Og det er ingen Skam.

William.

Jeg vil arbeide.

Fra denne Dag!

Gilbert.

Det er den høie Tid!

William.

Dit Ord var sandt: lysvaagen, drømte jeg;
Det veed jeg nu! — Jeg saae jo Nøden staae
Ved Døren, borde hørt den banke paa;
Selvkjærlig, maned jeg det lede Syn
Ved smukke Billeder fra mine Øine!
Jeg skulde lukket Døren for den onde,
Ubudne Gjæst — jeg lod ham aabne den!

Gilbert (afsides).

Han angrer ærligt — han er ikke ond!

William.

Ve Gud! Det skal ei længer græmme ham!
Han skal ei tjene i sit Ansigts Sved
Dagbrødet til den dorske Søn! — Nei! Nei!
(blød.)
Min Broder, jeg fornærmed dig! Du meente
Det godt og ærligt, skjøndt dit Ord var haardt!

Gilbert.

Jeg tænkte ikke paa mig selv.

William.

Din Haand! —
Min Fader skal ei synke under Byrden,
Hvis jeg kan lette den!

Gilbert.

Det kan du, William;
(trykker hans Haand.)
Og Tak, fordi du vil! (gaaer.)

William (efter et Ophold).

— Jeg række ham
Den tunge Betlerstav!
— Jeg vil arbeide!
Han fristed Trang og Sorg, og dadled ikke
Den træge Søn med et uvenligt Ord!
Jeg har bedrøvet ham, mens han har trællet
For mig! Det var ei godt, ei sønligt handlet! —
Idag maaskee han atter maa bedrøves,
Naar ei mit slette Arbeid staaer sin Prøve.
— Min Broder havde Ret! Jeg sværmed om
I Phantasiens Feeland, og forglemte
Min Dont paa Jorden. Det er høit paa Tiden,
Jeg blier engang et nyttigt Menneske!
Min Sjæl var aldrig ørkesløs; men Haanden
Har mere hvilet, end den har arbeidet.
Jeg vil ei sværme meer fra Blomst til Blomst.
Jeg aldrig bragte Honning hjem til Kuben,
Men hjalp, som doven Vandbi, at fortære
Hvad Andre samlede. Jeg har en Brud,
Som vorde vil min Hustro; hende bør
Jeg ogsaa tænke paa!
(lukker den opslagne Bog.)
Du skal ei længer
Forlokke Sindet med din Kogleskrift!
— — Farvel, Kong Leir! Og du, Cordelia!
Du fromme Qvinde! Hvorfor kan jeg ikke
Forherlige din Dyd, og plante Scenens
Cypres omkring din Grav? Farvel, Kong Macbeth!
Du bolde Kriger med dit Hexemøde
Paa Heden! Som en Blodmand staaer du her;
Jeg skulde tvunget den, der saae din Gjerning

Gjentagen i mit Sørgespil, at hykes,
Fordi du faldt!
— — Det var det lisligste
Af alle mine Ungdoms favre Haab,
At vorde Digter! Bortvig nu i Skyen,
Du gyldne Morgendrøm! Nu er det Dag;
Din Tid er nu forbi! Det nytter ikke,
Du smiler meer!
Nu vil jeg sidde flittigt
Ved Væven fra den aarle Morgenstund,
Besee min Islet, at den bliver jevn,
Og holde Traaden fast. Naar Væverskytten
Udfarer af min Haand, da, veed jeg nok,
Vil Skriftens Lignelse mig staae i Hu,
Og atter vække hine store Tanker
Om Liv og Grav; men kjækt jeg vide skal
At modstaae Fristelsen, og træde Skamlen
Saa stærkt, at Sveden brister mig af Panden.
(tager Bogen.)
Kom, vakkre Holinshed, med dine Sagn!
Paa Hylden skal du ligge under Støvet!
Som du, Naturens Bog maa være lukket
For mig! Ei andre Blomster tør jeg see,
End dem, min Væverskee kan skabe mig
Af Traadene; ei falme de, som Markens,
De bære Suul og Brød til Frugt. — Min Fader
Skal ikke lide Nød!
(bærer Bogen ind i Sidekammeret, og kommer tilbage.)
Kun ærlig Villie,
Saa blier det Tunge let!
Burbage
(kommer. Han har Manuskriptet i Haanden; og trykker William begeistret til sit Bryst.)
Du Hjertensdreng!

William.

I her endnu?

Burbage.

Hvad har du digtet her,
Du djærve Aand! Og dette har du skjult
For mig, din egen Ven! — Richard den Anden,
Et Mester-Sørgespil af William Shakspeare
Fra Warwik-Shire!

William.

Fra denne Dag, Burbage,
Jeg kun er Haandværksmand. Ei Digt og Tant
Maae lokke den forsængelige Yngling
Fra Væven meer!

Burbage.

Et Stykke har du virket,
Som Musen selv har spundet Traaden til
Paa Helicon! Laugsmester skal du være!
Til Rendingen du bruger tragisk Rædsel,
Blodpurpurrød, som Melpomenes Dolk,
Og Hjertets bedste Følelser til Ilet.
Lad Peel og Lodge og Green, og hvad de hedde,
Gaae hid til Shakspeares Værksted! Han kan lære
Den hele Flok hvad Digtekunsten er!

William.

I kaldte Jer min Ven; saafremt I er det,
Saa gjør mig ikke Striden mere tung
Ved Eders Roes. Jeg tør fra denne Dag
Ei digte meer. Beviis mig, at min Ild
Var kun Forfængeligheds Ungdomsblus,
Som Lediggang har næret; og I handler
Som ærlig Ven imod mig!

Burbage.

Nu, velan!
Jeg er din Ven, og ærligt vil jeg handle.
(slaaer op i Manuskriptet.)
Ei den er Digter, som har skrevet dette!
Hør nu, hvor lavt, hvor plat hersvet Hsihed
Og tragisk Kraft dit Fuskerarbeid er!
(seer i Rollen.)
Northumberland er vendt tilbage fra
Den falske Bolingbroke med Bud til Richard
Om Underkastelse — Nu taler Kongen,
Den arme, svart forfulgte Drot. Giv Agt!
(deklamerer:)
„Hvad bydes Kongen? — Underkastelse?
„Ja — Kongen vil det! — Afsat skal han vorde?
„Vel; Kongen finder sig deri! — Fratages
„Maa Herskernavnet ham? — I Himlens Navn,
„Det skee! — Mit Diadem jeg bytter for
„En Rosenkrands, min stolte Kongeborg
„For Eneboerhytten! Purpurkaaben
„For usæl Tiggers Dragt; det riigbesatte
„Guldbæger for en Træskaal, Herrespiret
„For Pilgrimsstaven; og mit store Rige
„Jeg bytter med den snevre Grav — den lille,
„Den ubekjendte, trange, lille Grav!
„Dog — heller jorder mig paa Kongeveien,
„Hvor Folket færdes, saa at Foden ofte
„Kan træde tungt paa deres Konges Hoved!
„De træde jo mit Hjerte, mens jeg lever —
„Hvorfor da ei mit Hoved, er jeg død?
William (uvilkaarlig henreven).
Nu vender han sig til Aumerle, der græder!

Burbage (deklamerende).

„Blødhjertet, græder du, Aumerle min Frænde?
„Lad disse Sorrigstaarer vække Uveir!
„Vort Suk og de slaae Sommersæden ned,
„Saa oprørsk Land maa lide Hungersnød!
„Hvad? eller skal vi lege med vor Sorg,
„Og slaae tilveds om hvo kan græde meest?
„Og lade alle Taarer falde paa
„Een Plet, til de har hulet os to Grave
„I Jordens Skjød; og sætte denne Indskrift:
„De Frænder to, der her mon', samled', sove,
„Med egne Taarer deres Gravsted grove!
„Var det just ei en herlig Jammerglæde?" —
— Og nu det Følgende!
„Ned — ned jeg kommer,
„Liig Phaeton —!"

William (afbryder ham).

Først taler Richard til Northumberland!

Burbage.

Saaledes er det — rigtigt!

William.

„Høibaarne Fyrste, Lord Northumberland!
„Siig frem: hvad sagde Bolingbroke, vor Konge?
„Tillader vel Hans Majestæt, at Richard
„Maa leve, til han døer engang?" —

Burbage.

Nu dette!
„Ned kommer jeg, liig Phaeton, som ei
„Forstod at styre ret det løbske Spænd.
„Til Ringhed ned! Nu Kongen sig fornedre,
„Og ydmygt Knæ Forræderhøihed hædre!

„Til Ringhed ned! Ned, stolte Richard, ned!
„Nu synger Uglen fælt i liflig Lærkes Sted!"
Og saa det rystende, det Jammers Optrin,
Da Dronningen erfarer Richards Skjebne
Af Gartnersvendene i Urtegaarden!

William (pludselig besindende sig).

Ha, svage Daare, med dit Qvindeforsæt!

Burbage.

Jeg er en gammel Dreng, og blier ei blød
Saa let; men græd jeg ikke, som et Barn,
Ved Eders Stykke! Intet Blund har lukket
Mit Øie; jeg har læst den hele Nat.
I Morgenstunden Green brød op med Troppen;
Jeg kunde ei løsrive mig, jeg maatte
Udgræde først min Sorg ved Richards Kiste!

William.

Giv hid mit Sørgespil!

Burbage.

Den første Act
Bør omarbeides. Hvad der her fortælles
Bør være Handling. Hvorfor fire Acter,
Naar Stof her er til fem?

(rækker ham Stykket.)

William.

Jeg kunde dybt
Bevæges ved den faldne Konges Vanheld,
Og ændsed' ei en Faders!? Bort med disse
Erindringer!

(han vil rive det over.)

Burbage (river det fra ham).

Men er I rasende?

William.

Det er min Eiendom.

Burbage.

Nei! det er Bretlands!
Jeg gaaer til Eders Fader; han skal vide,
Han har en Søn, som I!

William.

For Himlens Skyld!
Det maa I ikke! I bedrøved' ham
Til intet Gavn! Min Fader lider Nød!
Det veed jeg nu; og borde længe vidst det!
Skal Sønnen række ham en Betlerstav,
Og see, at rig Mands Overmod ham haaner?
Jeg kan, jeg vil arbeide for min Fader;
Det faaer sin Løn paa Jorden og i Himlen.
O! hvorfor er I kommen hid idag?
Jeg havde sagt min Digterdrøm Farvel
For stedse; I forbittrer denne Time
Ved doppelt Afsked! Dog — jeg vil ei røres
Ved Eders Roes, ei høre Lokkerøsten;
Jeg seer min Pligt igjennem Viraktaagen.
Det stort og herligt er, at være Digter;
Men hvortil baaded mig et evigt Navn,
Om ogsaa dette blev min Lod engang,
Naar Eftermælet sagde ved min Grav:
Han var en slet, ukjærlig Søn! — Farvel,
Burbage! Opsøg mig ei i Stratford mere!
Jeg er en heftig Yngling, brusende
Af Lidenskab, og uden Kraft i Villien.

Burbage.

Faa Aar, og Sanggudinden lønner Eder
Ei blot med Laurbær — og med Guld!

William.

Faa Aar!

Saalænge kan min Fader ikke vente.

Burbage (med Ild).

Jeg kunde svart bedrøve mig — dog Nei!
Jeg kjender Digteraanden. Larven brister,
Naar Sommerfuglens Vinger ere voxne;
Og Vandspringstraalen stiger doppelt stærkt,
Naar Haandens Tvang har villet standse den.
Liig Sommerfuglen, maa I flagre ud,
Thi svag, afmægtig blier dog Eders Villie
Mod Aandens Magt og mod Naturens Bud.
Som Glimmerstraalen, vil I stige høit,
Og lege kjækt med Sangens gyldne Æbler
Ved Eders Manddoms Middagssol! Farvel!
Vi mødes vel i London, William Shakspeare!
Og bier I for længe, kommer jeg
Og viser Stratford Eders Mesterværk.
Naar Digtet saa har rystet alle Hjerter,
Som Vinterstormen ryster Skovene,
Og Bifaldsraabet tordner gjennem Huset,
Og tusind Stemmer fordre Skjaldens Navn,
Burbage, din Ven, for Folket træder frem,
Og sætter Digterkronen paa dit Hoved! (han gaaer.)

William (raaber).

Burbage! — Det skal I ei! —— Ha! det er ikke
En Vennegjerning! Ubarmhjertigt var det,
Ukjærligt handlet! —— Hisset ligeover
Er Scenen, hvor de spille. Der skal Richard,
Min Tankes kjære Fostersøn, gaae frem,
Og jeg tør ikke see hans Færd, ei høre
Hans Sørgeord, ei følge ham til Graven,

Og see med Stolthed, han var Taarer værd!
— Nei! Nei! Det tør jeg ei! Det var at friste
Min egen Styrke! — Væverbommens Larm
Skal overdøve Høitidskorets Toner
Fra Sanggudindens Hal — Sirenesang,
Der vil forlokke mig, og lukke Øret
For Pligtens Alvorsbud.
(med Haanden paa Brystet)
Nei! her, her synger
En bedre Stemme Tankerne til Ro,
Naar, mødig, jeg beseer i Aftenstunden
Mit Dagværk, og kan sige: det er velgjort,
Idag du var et nyttigt Menneske,
En kjærlig Søn!
(John Shakspeare og Hathaway træde ind. William omarmer inderlig bevæget, sin Fader.)
I vil tilgive mig?
Jeg har bedrøvet Jer! Mit Sværmerliv
Har voldt Jer Slid og Uro!

John Shakspeare.

Intet Ord
Om det, min Søn! Din Broder har fortalt mig
Det Hele, gode William!

William.

Aldrig mere
I skal faae Grund til saadan Sorg!

John Shakspeare.

Gud veed det,
Jeg troer dig kaldet til et bedre Kald.
Til Oxford Skole borde jeg vel sendt dig;
Din Plads var der, og ei i Væverstuen;
Men — —

William (med paatagen Livlighed).

Lad ei Tab, ei Frygt bedrøve Jer!
Den ene Søn kun har I hidtil havt;
Nu har I to; og jeg er sund og stærk.
Fra aarle Morgen til den silde Aften
Der maa arbeides! Væverbommens Lyd
Skal lokke hid igjen den svundne Velstand!
Vi mynte Shillings af Minuterne,
Og sælge Timerne for blanke Guineer!
Det skal gaae godt! — Jeg vil ei nægte det:
Forfængelig, jeg stundom saae i Tanken
Mit Navn med røde Træk paa Titelbladet:
Af William Shakspeare, Digter, fra Warwik-Shire;
Nu skal det hedde: Master John & Sønner,
Uldvarehandlere i Stratford By.
Det Firma lyder ogsaa smukt. Ja, Lykken
Skal atter komme, som en bortreist Ven,
Og gamle Shakspeare blive rig igjen! (gaaer.)

John Shakspeare.

Et varmt og ærligt Hjerte!

Hathaway.

Var hans Hoved
Kun koldere! Det er for hedt, for vildt!

John Shakspeare.

Det duer sagtens til en bedre Gjerning,
End denne tankelløse Haandværksdont:
Og det er ei min mindste Sorg.

Hathaway.

Ret saa!
Fortæl ham det ret ofte, Master John!
Det falder just i frugtbar Jord hos ham! —
Det er en led, forskruet Tid, John Shakspeare!

Fordi vor Dronning — Gud velsigne hende! —
Er lærd, og læser Vers og gamle Bøger,
Naar først hun har den hele Dag besørget
Sit store Huus, saa skal nu hver Dagdriver
I England snakke med om Kunst og Sligt.
Guds deilige Natur seer Ingen paa,
Undtagen den er malet op paa Lærred.
— „En herlig Tavle! Ha! hvor blødt og saftigt!"
Saa læsper Ridderen; og Damen sukker,
Begeistret, med den hule Haand for Øiet,
Og Munden vrænget til den anden Side:
„Ak! yndigt penslet! hvor guddommeligt!"
— Og alle gjør nu Vers: den fine Frøken
Har Blæk paa Rosenfingren; og jo mere
Hun rimer, desto meer urimelig
Hun er i Huset. — Er det ikke Sandhed!

John Shakspeare.

Det var mit Haab, engang at høre William
I Parliamentet.

Hathaway.

Sidder Taleren
I Parliamentet paa en simpel Uldsæk,
Saa kan den bedste Mand i Bretland sidde
Paa Væverbænken uden Skam.

John Shakspeare
(med et mørkt Blik paa Vaabenet over Døren).

Vel muligt!

Hathaway.

Jeg nok forstaaer hvad dette Blik betyder;
Men hvorfor vil I altid plage Jer
Med Mindet om de fordums bedre Dage?
Lad Vaabenet deroppe stryge over,

At ei I seer det mere! Ufortjent
I fik det ikke, som saa mangen Anden;
I var en dygtig Aldermand, John Shakspeare,
En nyttig Borgemester for vor By.
De gode Tider ere nu forbi;
Det gyldne Felt, de sølvbeslagne Spær
Maae nu bedrøve Jer; og Vaabenfalken,
Der staaer med spilet Vinge over Hjelmen,
Slaaer ikke ned, og henter Bytte meer.

John Shakspeare
(afbrydende).

Det er om William, Master Hathaway,
Vi skulde tale!

Hathaway.

Har jeg atter været
For ligefrem og plump? Fortørnes ikke!
En Landmand maa I holde Sligt tilgode;
Jeg har ei meent det ondt.

John Shakspeare.

Nei, sikkert ikke,
Min kjære Master Richard; men det er
Ei alle Ting, man hører gjerne paa.
I var den Eneste, der ei forlod mig,
Da Lykken gik — det skal jeg aldrig glemme.

Hathaway.

Det var om William! Han har nu været
Eet Aar og meer forlovet med min Anna.
Hvad mener I, om strax han Pigen fik,
John Shakspeare?

John Shakspeare.

Eders Datter er en brav,
Fornuftig Pige, god, som hun er smuk;

Jeg under William hende, Pigen ham;
Men — (med Hovedrystsen) han kan ei ernære hende nu.

Hathawah.

Han elsker Pigen, er, som før I sagde,
Et varmt og ærligt Hjerte; men han bliver
Ei stadig, før han faaer en dygtig Kone.

John Shakspeare.

Naar I vil vove det — jeg har ei mere
At tabe.

Hathawah.

I skal vinde just derved.
Blier William gift, arbeider han om Dagen,
Fordi han har en Hustro, sværmer ikke
Om Aftenen ud, og fatter sære Tanker,
Der gjør hans Hjerne vild, men sidder smukt
I Stuen hos sin unge smukke Kone.
Troe I paa mine Ord; jeg har solgt Uld
Og Qvæg saamange Aar, jeg regner rigtigt!
De unge Folk boe her; min Datters Udstyr
Er ikke ringe. Jeg leverer Uld
Af bedste Sort til billig Priis. Frygt ikke!
Der blier tilovers — det kan I behøve!

John Shakspeare.

Min Søn ernære mig, naar han har Kone
At sørge for?

Hathawah.

I har ernæret ham
I tyve Aar. Lad ham forsørge Jer
De næste tyve! Hvordan skal han ellers
Betale Jer sin Gjeld? Saa sandt jeg er
En ærlig Landmand, vidste jeg, at dette
Ei glæded ham — dog det har ingen Nød! —

Men saae jeg een uvenlig, treven Mine
I Drengens Ansigt, nu, saa skulde Pigen
Gaae ugift al sin Tid, før han fik hende!

John Shakspeare.

Kun slet I kjendte ham, ifald I kunde
Tiltroe ham det. — Jeg seer den gode Hensigt,
Og takker Jer derfor. I Himlens Navn!
Lad Pigen faae ham, naar I vil det saa.

Hathaway.

Jeg bliver rød ved Eders Tak. Mit Hastværk,
Naar ærligt jeg skal tale, Master John,
Er egennyttigt, meer end I formoder.
Den gode William har mangengang
Mig sat i Frygt ved sin poetiske
Natur, Begeistring, eller hvad det er
Man kalder det Slags lærde Galenskab?
Han gjør jo Vers, og har Comoedianter
Til Venner. Let han kunde falde paa
At slaae sig selv til Banden, og da var
Min Datter ham for god; hun vilde sørge
Sig bleg og syg. Nu er den Fare endt:
Nu blier han Mand; saa binde Huus og Hjem ham.

John Shakspeare.

Naar ønsker I, at Bryllupet skal være?

Hathaway.

I Dag for fem og tyve Aar, John Shakspeare,
Fik jeg min Hustro. Vi har levet glade
Og lykkelige sammen; gjerne saae jeg
Min Datter gift paa denne Dag.

John Shakspeare (smilende).

I haster;

Det maa jeg sige! Er da Eders Datter
Beredt paa dette?

Hathaway.

En trolovet Pige
Er altid færdig til at gifte sig.
Hun veed det. Naar de gode Mestere
Dernede nu har prøvet Eders Viin
Og Williams Prøvestykke, skal han finde
Sin Brud med Krands om Haaret. Alt er færdigt.
I troer dog ei, at Overraskelsen
Bedrøver ham?

John Shakspeare.

Lyksalig gjør I ham!
Men, Williams Prøvearbeid er ei godt;
Hvis nu det blier forkastet —?

Hathaway.

Det er slet!
Men vær kun rolig! Agtelse for Eder
Og saa et Ord af mig i rette Tid
Vil jevne denne Sag. Jeg kjender godt
De Herrer Dommer-Mestere. Den Ene,
Pedantisk, men godmodig, er en Nar,
Som ei kan glemme, at han sad engang
Som første Dommermedlem i en Jury;
Er Vinen god, fordømmer ei den Anden
Vor kjære Søn; og for den tredie Herre
Jeg har et Middel, som skal virke sikkert.
— Det svære Arbeid er vel færdigt snart,
Formoder jeg?

John Shakspeare.

Saa lad os da gaae ned!

(de gaae.)

Anden Scene.

(Et andet Værelse.)

Prattling, Sincere og Soberly sidde ved et Bord, hvorpaa et Stykke Klæde, samt Flaster og Glas.

Sincere.

Duer ikke!

Soberly.

Den er deilig!

Sincere.

Hvad taler I om?

Soberly.

Jeg taler om Vinen. (Skjænker i et Glas.) Og hvad taler I om?

Sincere.

Jeg taler om Klædet; det er ikke for Vinens Skyld, vi ere komne her. Det er slet. Vi kan ikke med god Samvittighed antage det, som Svendestykke, for at blive optagen i Lauget.

Prattling.

Det vil gjøre mig ondt for den Gamle, saare ondt! Det er en slem Casus, som det hedder i Loven. Men kan vi ikke gjøre det med en god Samvittighed, maae vi lade det være; thi en ond Samvittighed er en hæslig Byrde, som jeg altid sagde til Delinqventerne, da jeg var Sættedommer i Juryen — Vogt Jer, sagde jeg til dem, naar vi havde dømt dem til Galgen, vogt Jer, I gode Venner, for at lade Samvittigheden sove!

Sincere.

Det var noget silde, I gav dem den Formaning. Men de fulgte den deres hele Liv, det er jeg vis paa.

Prattling.

Det rørte dem til Taarer, Master Sincere!.

Soberly.

Kan Samvittigheden sove? Det var en underlig Tale!

Prattling.

Tilvisse, Master Soberly! og naar den gode Samvittighed sover, saa vaager den onde, og foraarsager Pine og Benauelse i Sjælen.

Soberly.

Saa er altsaa Borgemester Watching den gode Samvittighed, og Raadstuetjener Fop den onde; thi han staaer altid, vaagen, bag Borgemesterens Stol, naar denne sover i Raadet.

Prattling.

Eders Lignelser ere slette, Master Soberly — saare slette, og derhos høist upassende ved en saa vigtig Embedsforretning.

Sincere.

Det kommer deraf, at Vinen er for god.

Prattling.

Til Orden, mine Herrer Talere! til Orden! som det hedder i Parliamentet! Vi ville endnu engang betragte med opmærksomt Blik det os forelagte corpus relictum, og foretage en Revision af vore Undersøgelser, som samvittighedsfulde Mænd, der have stort Ansvar, og skulle dømme efter Lov og Anordninger.

(De betragte Stykket.)

Sincere.

Det er slet vævet, det er min Mening; og jeg, Master Sincere, er en ærlig Mand, som ikke lader sig bestikke, hverken af Penge eller af Medlidenhed.

Prattling.

Medlidenhed er menneskelig, Master Sincere! Tidt og mangengang har jeg følt og fornummet den, da jeg sad i Retten. Gjerne havde jeg trøstet de arme Mennesker; men jeg torde ikke — torde ikke! Det stred imod Formen; og Formen er saare vigtig. Om I har en nok saa god Sag, og Eders Modstander har aabenbar Uret, I taber Sagen, dersom Sagføreren forsømmer Formaliteterne.

Sincere.

Trøste Master Shakspeare kan I gjerne for mig; men at gjøre hans Søn til Svend for dette Arbeide, gaaer ikke an.

Soberly (holder Klædet for Øinene).

Det er dog ikke saa galt, synes mig!

Sincere.

I sagde jo selv før, at det er for aabent!

Soberly.

Har jeg sagt det? Da er det blevet tættere siden. Nu kan jeg ikke see igjennem det; her er ingen Huller for mine Øine.

Sincere (holder Flasken op).

Da veed jeg, I kan see igjennem Flasken.

Soberly.

Den er tom!

Sincere.

Og I er fuld!

Soberly.

Naar man er paa et fremmed Sted, skal man være høflig; det er min Vane. (drikker.) Det skal være vor gode Hr. Verts Skaal! Det er en brav og forstandig Mand! Forunderligt, at man kan have en saadan Døge-

nigt til Søn, naar man har saa deilig Viin i sin Kjelder! — — Ikke mindste Brunspaan-Smag — det er den rene Drue!

Sincere.

Hvilken skjødesløs Behandling! Ikke saameget engang forstaaer han, som at Prøveenden skal være bedst.

Prattling.

Ærlighed varer længst, som det gamle Ordsprog siger. Ærlighed varer længst, Master Sincere.

Soberly.

Er det et gammelt Ordsprog?

Sincere.

Kjender I det maaskee ikke?

Soberly.

Hvad kommer det os ved? Vi ere Vævermestere. Er det en Stratfords Væver, som har opfundet det Ordsprog, saa skal han excluderes ved næste Laugsmøde — det er min Mening.

Sincere.

Naar har I hørt om Master Prattling og mig, at vi ere uærlige?

Soberly.

Ikke saa heftig, min gode Master Sincere! Jeg er Eders Ven af Hjertet; men det Klæde, I har der i Kjole, er saamænd af samme Stykke, som I vævede for Mester Richard; det tør jeg gjøre min Ed paa!

Prattling.

Ingen gjør Ed, eller aflægger Vidnesbyrd, Master Soberly, mærk Jer det — Ingen, uden at han dertil bliver opfordret. Som sagt, Mester Sincere, jeg finder den citerede Fordømmelsesgrund ikke anvendelig paa nærværende Delinqvent. Præmisserne ere ikke af den Beskaffen-

hed, at de kunne føres til Protocols. Ærlighed varer længst — Ærlighed varer længst, Master Sincere!

Soberly.

Det har Ærligheden godt ved. Blev der slidt halvt saameget paa den, som paa en Vævertrøie under Armen, saa skulde I see, hvorlænge den holdt.

Sincere.

Til Sagen! Ellers blive vi aldrig færdige.

Soberly.

Jeg er færdig. For mig kan vi gaae, naar det skal være.

Prattling.

Der maa voteres!

Sincere.

Arbeidet forkastes!

Soberly.

Jeg antager det!

Prattling (lyttende).

Den Gamle kommer. Kan vi ikke antage Prøven, maae vi dog forberede ham paa Ulykken. Jeg skal tale til ham.

(Hathaway og John Shakspeare komme ind.)

John Shakspeare.

Hvad er besluttet, gode Mestere?

Prattling

(reiser sig — trykker hans Haand, og siger med Pathos:)

Den berømmelige Taler, Socrates, som var Parliamentsherre i Rom, haver sagt, at den bedste Trøst Ulykken —

John Shakspeare.

Hvad I har at sige, det sig mig kort og uden Omsvøb, Master Prattling! Klædet er ikke fundet brugbart?

Prattling (med Skuldertræk).

Master Sincere —!

Sincere.

Ed og Samvittighed, Master Shakspeare! Jeg er en ærlig Mand!

Soberly.

Min er Skylden ikke, høist agtværdige Mester John; det vilde være uforskammet af mig at forkaste Arbeidet, efterat have nydt saa meget Godt i Eders Huus.

Hathaway (til Sincere).

Tillader I et Ord! (tager ham til Side.) Klædet er maadeligt, Master Sincere; deri har I fuldkommen Ret; men Traaden er god — ikke sandt?

Sincere.

Godt spunden, og af god Uld — bedste Uld!

Hathaway.

Jeg overlod den unge William et Parti — han skal have min Datter, som I veed, og hans Skjebne ligger mig paa Hjertet, kan I nok tænke — Jeg har endnu et Ovantum tilbage, om I har Lyst; der kunde blive deiligt Klæde deraf, naar det kom i Eders Hænder!

Sincere.

Upaatvivleligt, Sir Hathaway. Men — —

Hathaway.

Hvad Betænkelighed har I, Mester?

Sincere.

Jeg frygter, det vil blive mig for kostbart — det er slemme Tider at faae Penge i — Forresten, hvad den unge Mand beræffer, saa er da endelig ikke hans Arbeide saa aldeles slet — man har antaget det, som værre var.

Hathaway.

Om Prisen skal vi vel komme tilrette, Master Sincere!

Sincere.

Synd var det sandelig ogsaa for den gode, gamle Mand —!

Hathaway.

I betalte Uldhandler Thorton for dyrt igaar — I faaer det for det Halve af mig; og min Uld er vasket paa Faaret, det gjør en Forskjel! Bestem Jer til i Overmorgen, saa skal min Svigersøn, William Shakspeare, besørge det!

Sincere.

Høist forbunden! Hvor stort er Partiet?

Hathaway.

Saameget I vil — jeg er forsynet.

Sincere.

Høist forbunden! — Hvad den unge Person angaaer, da skal jeg tale med de to andre Mestere — det jevner sig nok!

Soberly (der har lyttet).

Morgenstund har Guld i Mund — eller Uld i Mund, som det ogsaa hedder, Master Sincere — Ærlighed varer længst — jeg gratulerer til Kjøbet!

Sincere.

Hvad mener I?

Soberly.

Jeg mener, at Master Hathaways Uld og Eders Ærlighed forliges bedre, end I og Eders Kone, Master Sincere.

John Shakspeare.

Hvorledes fandt I Vinen, Master Soberly?

Soberly.

Høist fortræffelig, min dyrebare John Shakspeare. Den har en Bouqvet! ah! delicieux! Den ærligste Vin-

handler i Stratford kunde faae to Flasker af een, og endda sælge den for Extra-Sort.

John Shakspeare (sagte).

Jeg har endnu et Par Flasker tilbage fra gamle Tider. — Tillader I, saa vil jeg sende Jer dem?

Soberly.

Særdeles forbunden, dyrebare Ven og Nabo! — Hvad Prøvearbeidet angaaer, kan I være rolig, brave Master John; det kan godt antages — lidt aabent er det, men til Sommerfrakker er det fortrinligt.

Sincere.

Vi skulde samle Stemmer, Master Prattling.

Prattling.

Det maa skee in optima forma. Vi træde ind i Sideværelset, og undersøge Stemmerne — man følge mig! (til John Shakspeare.) Man kalde Delinqventen — jeg mener den unge Mand.

(De tre Mestere træde ind i Sideværelset; John Shakspeare gaaer ud, og kommer tilbage med William.)

Hathawah.

Næsten skammer jeg mig for mig selv — dog, det er jo Pigens Lykke det gjælder om!

(Prattling, Soberly og Sincere træde ud.)

Prattling (med Dommergravitet).

„Uskyldig!" — Jeg mener: „Arbeidet er fundet godt!"

William.

Jeg takker Jer, I gode Mestere! — (afsides.) nu er jeg da Væversvend!

Prattling (efter en kort Betænkning).

(til William:) Unge Mand!

I Laugets Navn, jeg ønsker Jer til Lykke
Med Eders Svendestykke!

Det hele Laug, som jeg, er Eders Ven,
Min unge, dyrebare Væversvend!
Jeg begynder min Lykønskningstale med et Vers —

Soberly (rort).

Til Lykke, unge Mand!

Prattling.

— Deels fordi jeg veed, I selv ynder Digterkunsten; og deels paa Grund af, at dette er saaledes Skik og Brug hos mange store, baade verdslige og geistlige Talere. Til Lykke, unge Mand!

Soberly.

Til Lykke, unge Mand!

Prattling.

— Med Eders Optagelse i dette hæderlige Laug, hvis ærede Medlemmer have ved mange Aars utrættelige Bestræbelser erhvervet sig et udsdeligt Navn for Ærlighed, Duelighed og Dygtighed! — Mylords og Gentlemen! Mine Herrer af Overhuset, og I, min unge Mand af Underhuset! hvad er Mennesket uden Klæder?

Soberly.

Nsgent, Master Prattling! Aldeles nsgent!

Prattling.

Til Orden, Gentlemen!

Soberly.

Om Forladelse! Jeg mente, det var mig, I spurgte!

Prattling.

Hvad er Mennesket uden Klæder? spurgte jeg: Mindre, end Dyrene! Derfor skulle vi bedække os. Vi finde jo, at der længe før Angelsaxernes Erobring af England har været Faar til — disse Faar bære, som bekjendt, Uld — denne Uld; som varmer, bedækker, og beskytter mod Kulden! Naar disse Faar — den ædleste blandt alle Dyrearter

der, om ikke i Legems-Fortrin, saa dog i Aandscultur komme Mange af Menneskeslægten saare nær, — have en Tidlang baaret denne Uld, aflaste de den, og ligesom sige til Mennesket med deres blide Øine og melodiske Røst: tag op, Menneske! tag op denne Uld! gaae til Master Prattling, og lad dig væve —

Soberly.

Hvorfor ikke til mig, om jeg maa være saa fri at spørge?

Prattling.

— Og lad dig væve et Stykke Klæde! — Saa skjønt er dette Kald, saa stort, saa lønnende! Men have vi store Fordele, saa ere de Forpligtelser, der paaligge os, ogsaa store. Store og vigtige, unge Mand, ere de Forpligtelser, din smilende Fremtid paalægger dig med venlig Haand! Paa dig henvender nu Staten sine Øine, til dig sætter den sit Haab! Svig ikke disse Forhaabninger — lev og væv en stor Nation værdigen! Bedrøv ikke det brittiske Folk! — Vær saa ærlig, som det muligt er! — Mylords og Gentlemen! Jeg har talt!

(omfavner William.)

John Shakspeare.

Jeg takker Eder for Eders Deeltagelse!

Prattling.

Retten er hævet!

Soberly.

Jeg beder Eder, gode Master John, at have mig i bevaagen Erindring!

John Shakspeare.

Vinen skal blive sendt imorgen.

Sincere.

Vi anbefale os!

(Prattling, Soberly og Sincere gaae.)

Hathaway.

Nu er I Svend, min gode William Shakspeare!
Det kosted' mig min bedste Raceuld.

John Shakspeare.

Jeg slap for bedre Kjøb.

William.

Jeg staaer beskæmmet
For Eders Øine!

Hathaway.

Skriv ei flere Vers!
Det duer ikke! Lover I mig det?

William.

Det har jeg fast besluttet.

Hathaway.

Een Gudinde —
Saa kalder man dem jo? — forlader dig;
Det billigt er, vi give dig Erstatning.
Svar: vil du have Anna til din Hustro?

William.

Det har I lovet mig; og jeg skal vel
Engang fortjene hende.

Hathaway.

Og hvis nu
Jeg gav dig hende strax?

William.

Det vil I ikke!

John Shakspeare.

Var det for snart endnu i Dag?

William.

I Dag?
Jeg tør ei troe det Haab, I viser mig!
Spøg ikke med min Glæde — denne Dag

Maa ikke endes med bedrøgne Ønsker,
Som den begyndte med! — I pilde give
Mig Anna nu til Hustro?

Hathaway.

Gaae, min Dreng!
Hent Brudgomskjolen! Anna havde alt
Sin Myrthe-Krands om Haaret, da jeg gik!

William.

I taler Sandhed?

Hathaway.

Mener I, jeg spøger
Med Annas Lykke?

William (omfavner ham).

Himlen lønne Jer! —
I denne Dag!? — En spæd, nys fremskudt Qvist
Endnu jeg tænkte kun at Myrthen var,
Der peger festligt, som en Palmegreen
I Englens Hænder, med sit dunkle Blad
Mod Paradisets Salighed paa Jorden!
Hvor torde jeg vel haabe meer? Og nu
Er Krandsen flettet alt! Hvor gjør I mig
Lyksalig!

John Shakspeare.

Overraskelsen forfærder
Ham ikke, Master Hathaway!

Hathaway.

Men, William!
Jeg kræver dig til Regnskab, seer jeg ikke
Min Datter lykkelig!

William.

Det skal hun blive!
For Gud og Mennesker jeg lover det!

Letsindig var min Ungdoms Brusen tidt,
Det veed jeg vel, og sørger nu, fordi
Den var det; men mit Løfte sveg jeg aldrig!
Ei skal I høre hendes Kummersuk
Bebreide mig! Skal Eng og Dal staae smukt
Med alle deres Blomster, maa det regne
Fra Skyen stundom — Annas favre Kind
Skal blomstre frisk, skjøndt ingen Stormregn pidsker
Dens Rosenflor med Taarer!

Hathaway.

Ih! en Byge —
Hvad skader den?

John Shakspeare.

Kun ei Novemberregn
Med Slud og Hyl, der river Blad og Blomst
Af Kjærlighedens Træ!

Hathaway.

Nu, pynt Jer ikke
Forlænge! Brudgommen er altid smuk
I Brudens Øine! (vil gaae.)

John Shakspeare (til Hathaway).

Tag mig med. Jeg selv
Maa melde Sønnen for min nye Datter.
Hvad gammel Brug er skal man altid bruge!
(gaaer med Hathaway.)

William.

Sandt er det, hvad der skrevet staaer: Er Fader
Og Moder høit, da skal det gaae dig vel!
Jeg var saa dybt, saa inderlig bedrøvet!
Ved Morbærtræet, som jeg planted mig
Histude i den snevre Hauge, sad jeg,
Og stirred sorgfuld paa min visne Laure,

Mens Silkeormen flittig spandt paa Bladet,
Og lærte mig min Pligt — Bedrøvelsen
Er vorden Fryd; jeg var en ærlig Søn,
Og Lønnen kom. I Støvet Lauren sank,
Men deilig rødmer Bruden under Myrthen!
For Musens Løfter faaer jeg tusind Kys,
For Harpens Klang et helligt Ja! — Afsted
Til Himmelfryd! til Engles Salighed! (gaaer.)

Tredie Act.

Første Scene.

(Skovslette udenfor Sir Thomas's Park, hvis Gitter og Port ere til Høire.)

Allan (staaer, eftertænksom, støttet til sin Bøsse).

Det var den vilde Jagt, som foer iaftes
Med vildt Halloh og Hyl igjennem Skoven!
Og det, han mener, skulde være Karle
Fra Bondebyen, eller kaade Svende,
Der hidsed Hunde, for at drille os!
Han tager Feil!

(seer sig ængsteligt om.)

Jeg er en gammel Jæger;
Sligt veed jeg bedre! Ingen Raabuk kommer
For Skud i Dag, og Kobbelet er dorsk —
Jeg veed nok Grunden!

(Musik bag Scenen. Allan seer ud.)

Der er William Shakspeare
Med Brudefølget og sin unge Kone.
Nu har han plaffet, efter gammel Ustik,
Til Maals med Svendene. Fordømt! Saa nær
Ved Dyrehaven, for at skræmme Vildtet!

(gaaer ind i Parken.)

(William kommer med Anna; efter dem en Dreng med hans Bøsse; derpaa Piger og Drenge parviis, de Sidste med deres Bøsser i Armen. De gaae over Skovsletten bag om Parken.)

Chor.

Sanct Hubert love vi med Sang!
Han var en Skytte god!
Tre Alen var hans Bue lang;
Hans Piil det var en dygtig Stang;
Dens Od forgyldt med Blod.

Sanct Hubert fæsted sig en Brud,
En Rosenknop i Vaar;
Da kom den Greve, stolt og prud:
„Det gjælder, Jæger, bedste Skud,
Om du din Pige faaer!"

„„Det gjælde, Greve, bedste Ram!
Tre Gange skyde vi.
Den vene Mø tilhøre ham,
Der træffer bedst! Den Spee og Skam,
Der skyder længst forbi!""

„Reis Maalet, Svend! men ei for kort!"
— „„Hvad nytter Skive vel?
Vort Maal skal være først en Hiort,
Dernæst en Hind, som flygter bort,
Og saa en Hare snel!""

Saa ginge de i Skov og Lund.
„„Hr. Greve, træf nu smukt!""
Han feiled Hjorten i dens Blund;
Sanct Hubert stød i næste Stund,
Og standsede dens Flugt.

Nu op af Leiet Haren sprang,
Og saa en kyset Hind;
Hr. Greven feiled baade Gang';
Sanct Huberts Piil med Hvin og Klang
Den hentede dem ind.

„„Nu, Junker, har vi prøvet Skud;
Ei skal I, stolt i Mod,
Meer friste nogen Skyttes Brud!““
Fra Snoren hvined Pilen ud;
Og Greven laae i Blod!

Allan
(kommer ud af Parken, naar Toget er draget forbi).

Den Viv er altfor smuk for slig en Svend!
Hun borde havt en Jæger! — Om Sanct Hubert
Tør disse Haandværksdrenge synge Viser?
Der er formegen Frihed her i England!

Sir Thomas (kommer, nedslaaet, med korslagte Arme).

Hun gjennemgaaer det ikke, siger jeg —
Det er forbi!

Allan.

Da sagde Doctoren
I Forgaars dog, hun muligt kunde leve,
Sir Thomas.

Sir Thomas.

Doctoren? Hvem snakker du om?

Allan.

Om Jæger Gilberts Kone.

Sir Thomas.

Hvad har jeg
Med Jægerkonen at bestille? Hæ?

Lad hende døe for mig! Jeg taler om
Diana! Stakkels Tæve! Hun har faaet
Sin Helsot, da vi hidsed Kobbelet
Mod Tyvene igaar! — Det er forbi
Med hende!

Allan (med Hovedrysten).

Hm! Vildtyvene?

Sir Thomas.

Hvad nu?

Allan.

Gik det naturligt til? Der var jo ikke
Et Menneske at see; og rundt omkring
Lød Jægerraab, og Hundene gav Hals
Bag hver en Busk.

Sir Thomas.

Det var den vilde Jæger
Formodentlig? Hæ? — Dumme Overtro!

Allan.

Tal ei saa høit om det i Skoven, Herre!

Sir Thomas.

Det var det lumpne Bønderpak i Ledtog
Med Byens Haandværksdrenge, siger jeg!
(gaaer frem og tilbage.)
Den bedste Støverhund i Warwichshire!
Det var som Klokkeklang, naar hun slog an,
Og feied Græsset med de brede Øren!
Det er umuligt; ingen Mand kan eie
Saa flink en Biv som hun. Jeg taaler ikke
At see den døe.

Allan.

Ja, hvis det ellers kun
Var Svendene fra Stratford, Sir, der jog

I Parken, kunde vi maaskee iaften
Faae Leilighed til Hevn.

Sir Thomas.

En Guinee, Allan,
Til den af Jer, som griber En af dem
Paa Gjerningen! Paa Gjerningen! Forstaaer du?
Med Vidner og Beviis! Fredsdommeren,
Min Dreng, er en Hallunk; han vil ei dømme
De Kjeltringer i Hullet, uden Vidner.
En Uskik, at man sætter En til Dommer,
Der hverken eier Ahner eller Hunde —
En lumpen Borgerlig, som aldrig skød
En Buk sit hele Liv!

Allan.

Bag Parken, Herre,
Har Laugets Svende skudt tilmaals idag;
Den friske Fyr, den kaade William Shakspeare,
Har Bryllup —

Sir Thomas.

William Shakspeare! siger du?

Allan.

Han, Herre!

Sir Thomas.

Kan du drive mig den Ulv
I Fælden, gier jeg dig min bedste Riffel!

Allan.

Naar Bruden er fulgt hjem, skal nu i Kroen,
Som gammel Skik er, Brudgommen beverte
Laugs-Svendene, før Dandsen kan begynde
I Brudehuset —

Sir Thomas (afbrydende).

Alle Mand i Skjul!

Der gaaer ei slig en Leilighed forbi,
At jo de kaade Drenge skyde over
Jagthegnet mellem mine Dyr! Pas paa!
Naar Ale og Vinen stige dem i Panden,
Faaer Væverhjertet Mod; saa komme de!
En Guinee! hører du? En Guinee for
Enhver, I bringe op! — Kald Jægerne!
Det skumrer alt! Vi har dem snart!

(gaaer.)

Allan.

En Guinee
For slig en Karl — det er honet betalt!
Der kommer Jægerne — nu skal vi lure!

(følger efter Sir Thomas ind i Parken.)

William

(kommer; han er lystig tilmode; og har sin Bøsse i Haanden).

Det er et lystigt Liv! Ja, det er brave,
Trofaste Svende! Jeg har gjort dem Uret.
Med dem jeg godt kan leve; det er ikke
Et høilærd Kunstnerfolk, som disse Digtere
Med deres Nid og Kiv. Vi Væversvende
Kan ogsaa skjemte. Hør, hvor der er muntert
Derinde — drøit, upyntet Vid, der slaaer
Sin Mand til Jorden som en sexpunds Kugle!
Et ærligt Hjerte — det er Hovedsagen!
— Farvel, Frue Musa, med din laante Lire!
Hils Phøbos paa Parnas fra William Shakspeare:
Nu har han valgt en bedre Skytsgudinde,
Den klygtige Minerva! Hun kan væve!
Hun laer sin Dyrker ikke døe af Sult!
Og saa jeg har en anden, favr Gudinde,
Der overstraaler al Olympens Flok —
En elskelig, blaaøiet, deilig Viv!

Ei føder hun mig Sørgespil, med Graad
Og Jammer; men, livsalig selv, hun skjænker
Sin Mand en smuk, livsalig Børneflok
Med røde Kinder og med Glædens Smiil;
Og Shakspeares Navn skal leve efter ham,
Skjøndt ingen Musa nævner det for Verden!
Ha, det er en Salighed! — Tusmørket kommer,
Og Aftenstjernen blinker over Skoven!
Du hulde Venus! hen til Brudekamret
Du venligt lyse mig, og sluk saa kun
Din Fakkellue! Som Johannes-Ormen
I Sommergræsset, glødet Elskov da
Med sine Flammer i den tause Nat!

(To Svende komme, listende, langs Hegnet af Parken med deres Bøsser.)

Første Svend (med dæmpet Stemme).

Det er for mørkt! Her er jo hverken Raabuk eller Hare at see.

Den Anden.

Der er en Stavre løs i Gjerdet længer nede, veed jeg. Kom!

Den Første.

Hvem lurer der?

Den Anden.

Det er Shakspeare, troer jeg. William, er det dig, min Gut?

William.

Hvad ville I her? Er Vinen sluppet op derinde, mine brave Gutter? Er nu Ankeret tomt, som en Junkers Hjerne?

Den Anden.

Ja, og Nogle af os, min Dreng, saa fulde, som en Borgemesters Mave! (leer.)

Den Første.

Og saa vaklende, som en Lomme-Prokurators Ærlighed! (leer.)

Den Anden.

Og derhos saa drabelige, som en Krigsmand, der aldrig har været i Felten! (leer.)

Den Første.

Og derhos saa blinde, som Fredsdommer Saucebavt, naar Tyven holder ham en stjaalen Buk for Øinene! (leer.)

Den Anden.

Og derhos saa føielige, som en Doctor, der giver en sund Landeværnssoldat Sygeattest! (leer.)

William.

Hvilke fortreffelige Lignelser! Og dem have I vævet selv?

(Begge Svendene lee.)

Den Første.

Ja — Allesammen, min Gut!

William.

Jeg tør vædde paa, at I gjør Mesterstykker engang, naar først I blive Mestere.

Den Anden.

Vær ved godt Mod, William! Naar du har været Væversvend saalænge, som vi, kan du ogsaa sige gode Ting.

Den Første.

Vi skal holde dig i Øvelse! Kan du løse Gaader, William?

William.

Det tænker jeg nok; især naar jeg har seet dig binde dem, og dernæst kan faae Fingeren ind igjennem Knuden — saa gaaer det.

Den Første.

Saa tænk dig nu om, William, og svar mig: Hvad har et ærligt Menneske at gjøre, naar han har sværtet sin Næste? — Kan du løse mig den?

Den Anden.

Han skal —

Den Første.

Hold din Mund, Billy! Det er min Vittighed; jeg tager ingen af dine Vittigheder fra dig! Nu, William, kan du, eller kan du ikke?

William.

Han skal tilstaae sine Feil, formoder jeg —

Den Første.

Om igjen — du traf det ikke!

William.

Saa giver jeg mig tabt.

Den Første.

Han skal bagvadske ham, for at faae Sværten bort. (leer.)

William (leer).

Høist sindrigt udtænkt!

Den Første (leende).

Han skal bagvadske ham, for at faae Sværten bort! Saaledes er det Skik og Brug baade i fornemme Lorders Huse og hos simple Borgerfolk.

William.

Det kan nok være; men hvoraf veed du, min kjære Jack, hvad man gjør i fornemme Huse?

Den Første.

Hvoraf jeg veed, hvorledes man bærer sig ad i en Lords Huus? Har jeg ikke tidt nok maattet løbe med min Mesters Regninger, førend vi endelig fik dem betalte!

Den Anden.

Du er en herlig Dreng, min William! Før have vi altid tænkt om dig, at du var storagtig — det er du ikke!

William.

Det var i fordums Tider, Billy, da jeg endnu var Poet. Da maa man stikke Næsen op i Skyerne; det hører til Haandværket.

Den Første.

Vi Vævere vi ere jevne, ærlige Folk!

Den Anden.

Et Nøgle Garn engang imellem — hvad siger det?

William.

Det er vor Nøgle til Fortunas Kiste; hver Mand har sin: Ministeren sælger Embeder, og Recensenten —

Den Første.

Hvad er en Recensent, William? Det har jeg længe tænkt paa at ville spørge dig om.

William.

Det er Parnassets Lænkehunde, Jack, som passe paa, at ingen Fremmed kommer heelskindet op, kun lutter gode Venner.

Den Anden (lyttende).

Det raslede i Krattet!

Den Første (til William).

Kom med!

William.

Hvad vil I, mine Gutter? — Gjør dog ikke det!

Den Anden.

En Hind — hvad kan det hindre? (leer.)

Den Første.

Og skyde vi en Raa, saa kan vi jo stege den. (leer.)

William.

Lad ham beholde sine Dyr! Han har jo hverken Hustro eller Børn; han har sin hele Familie i Skoven og i Hundehuset.

Den Første.

Det er kedsommeligt, at sigte altid paa den taalmodige Skive, der staaer stille, og laer sig skyde paa, ligesom Verten i Kroen, naar vi vittige Væversvende komme til Gilde.

Den Anden.

Den plumpe Sir Thomas vil vi tugte, William; han spotter altid os brave Vævere.

William.

Det vover han!

Den Anden.

Ved alle Leiligheder gjør han det!

William.

Saa maa han tugtes! Vi vil drille ham lidt; men den arme Hjort har intet gjort os; den skal ikke bøde for sin Næstes Feil. Giv mig din Bøsse; min er ikke ladt. (faaer Bøssen.) Nu sidder han mageligt i Lænestolen, og tænker paa sin Aftensmad. Rundt omkring ham stinke hans Hunde i fortrolig Vennekreds. Giver Agt! Jeg skal afbryde hans dybsindige Betragtninger.

(han styder ind i Hegnet.)

(— Alferne bag Skoven; med Glæde:

Han traf! —)

Den første Svend.

Der faldt et Dyr!

William.

Ha! det var ei min Hensigt!

Allan (fra Parken).

Op! Griber ham!

William.

Hvad har jeg gjort!

Svendene (trække William med sig).

Kom! kom!

(Sir Thomas, Allan og Jægerne styrte frem fra Parken.)

Sir Thomas.

Hold inde, Drenge! Straffen komme doppelt!
Det sinker lidt, at lægge doppelt Ladning
I Løbet, men saa knuser den desbedre!
Nu lad ham gaae! Saa troer han, Skumringen
Har skjult os, hvem det var. — Slaae dig til Ro,
Min Dreng! Ved Midnat skal vi hente dig
Af Brudesengen, at det kolde Hul
Kan hue dig desbedre! Vidner har jeg!
Tre Maaneder paa Vand og Brød er Loven!
Gaae, Allan, til Fredsdommeren! Jeg fordrer
Arrestbefaling imod William Shakspeare
I Nat! Ved Midnat! Ikke før, min Gut!
Nu har jeg Vidner og Beviis, Hr. Dommer!

(Sir Thomas gaaer med Jægerne.)

Alferne (komme, bestyrtsede, frem).

Ak! Alfer, Ak! hvad gjorde vi?
Det var jo for at glæde ham
Vi jog det muntre Dyr for Ram!
Ak! nu er al vor Fryd forbi!

(de raabe mod Skoven:)

Kom, Oberon! kom!
Titania! kom!
Ak! strengt vil de vredes, og haard blier vor Dom,
Men ham maae de frelse; det gjælder det om!

(raabende:)

Oberon! Titania!
Kan Ingen da hjælpe med Magt eller List?
I Taarnet bag Skoven de lænke ham vist!
(gaae ind i Skoven, og raabe:)
Kom, Oberon! kom!

Anden Scene.

(Værelse i Sir Thomas's Huus.)

Sir Thomas (mørk).

Der er ei nogen Glæde ret fuldkommen
Paa denne Jord; een anskudt Vildand gaaer
Saa ofte tabt, mens Hønsehunden henter
Den anden op. Den Hevn, jeg nu saa længe
Har higet efter, flyver mig, ulokket,
I Hænderne; nu kunde jeg jo sat mig
Saa vel tilmode ved mit Maaltid, spiist
Min Sneppe, drukket Sæc, og sovet sødt
Den hele Nat — Saa skulde det ei være!
Det var formegen Lykke!

(Allan kommer.)

Lever hun
Endnu?

Allan.

Nei, Herre!

Sir Thomas.

Død og borte er hun!
Jeg spiser ingen Snepper denne Aften,
Siig Kokken det!

(Allan gaaer ud; men kommer strax ind igien. Sir Thomas tager en Tegnebog op af Lommen, og blader i.)

— — „Min Broder, Vilfried — død

Den tyvende October" — „Søster Jenny
Blev gift den sjette" — Ja, her er det: „Phoebe,
Forløst den ottende i denne Maaned
Med fire Hvalpe, hvoraf een blev kaldet
Diana" — det er hende; fire Aar
I denne Maaned! Hun blev ikke gammel,
Det stakkels Dyr!

(til Allan.)

Diana skal begraves
I min Familiebegravelse!

Allan.

— Men Folkesnak, Sir Thomas!

Sir Thomas.

Lad dem snakke!
Ei Een af mine salige Forfædre
Har jaget op saa meget Vildt, som hun.
Gaae! gjør som jeg har sagt dig.

(Allan gaaer.)

De fordømte
Vildttyve! De har gjort mig denne Sorg.
I gamle Dage dette, som saa meget,
Var bedre her i Landet: dengang bandt man
Krybskytten fast til Hjortens Takker, hidsed
Saa Hundene, og lod dem slæbe ham
Ihjel; og nu, nu skal man fodre Skurken
Med Vand og Brød. Og endda klage de!

(besindende sig.)

Naar kuns ei Knægten løber!

(kalder; Allan kommer.)

Det er bedst
Vi faae ham strax ved Vingen! Kyset Fugl
Er ofte fløien bort før Parringen.

Allan (kommer).

John Shakspeare, Sir, og Richard Hathaway
Staae udenfor.

Sir Thomas (fornøiet).

Godt! lad dem komme ind!

(Allan gaaer.)

Ho, ho, min Dreng! Nu skal jeg holde dig!
Jeg snakker for dem, saa er Spillet vundet.

(Hathaway og John Shakspeare komme.)

John Shakspeare.

Vi komme til Jer med en Bøn, Sir Thomas.
Saasandt I har et menneskeligt Hjerte,
I ej afslaaer en Fader den.

Sir Thomas.

Velkommen,
Min gode Master Shakspeare! Vær velkommen
I Charlecote Hal! Vi sees kun sjelden nu!

John Shakspeare.

I rig Mands Huus skal Fattigmand ei komme!
Det er ei mere, som i fordums Tider.

Hathaway.

I gjetter let vor Ærinde, Sir Thomas
Ei er vi Venner; men jeg veed, hvorledes
Jeg selv vil handle mod min værste Uven
I slig en Sag; desaarsag kommer jeg,
Og frygter ikke Afslag.

Sir Thomas (med paatagen, ærlig Venlighed).

Det er talt,
Som gjev Mand bør!

Hathaway.

Jeg tænker, som jeg taler;
Og meer, end tomme Ord, jeg byder Eder.

Alt længe, veed jeg, I har ønsket Jer
Engsthykket Vest for Parken, hvor jeg har
Min Faarefold i Sommer — ryk Jert Hegn
Til Aaen, om I vil; det er beleiligt
For Dyrene; og Savnet er kun ringe
For mig. Til Vederlag jeg fordrer kun:
I bruger ei Jagtlovens Tvang mod William.

John Shakspeare.

Jeg har ei Vederlag, at byde, Sir,
For Tabet af den Ret, Lovbudet giver;
Men hvis I brugte den, da gjorde I
Min Søn ulykkelig; hans Sind er stolt,
Og aldrig blev han glad meer, dersom Straffen
Beskæmmed' ham. Ei eller var hans Hensigt
Saa slem, som Gjerningen.

Hathaway.

Han sigted' ikke
Mod Dyret; det vil Svendene bevidne,
Som fulgte med ham.

Sir Thomas (smilende).

Det var rigtignok
En drægtig Raa, han skød mig, men der løbe
Jo fleer af dem i Skoven. Lad det være
Forglemt, som var det aldrig skeet!

Hathaway.

Engsthykket
Er Edets, Sir! Og kan jeg tjene Jer
I andre Ting, da gjør jeg det med Glæde.

John Shakspeare.

Og lad en Faders Tak —

Sir Thomas.

Er Tingen Tak værd,

Saa lad ham bringe mig den selv imorgen.
Han skyder flinkt — det lider jeg just godt!
Det være langt fra mig, at bruge Lov
Og Straf mod ham! Det er en dygtig Gut!

John Shakspeare.

Han selv vil komme —

Sir Thomas.

Men hvad Engen angaaer,
Den var for høi Betaling for en Raa,
Min gode Master. Jeg vil kjøbe den,
Hvis I vil sælge; derom kan vi handle
Imorgen, om I synes saa.

Hathaway.

Det kan vi;
I skal ei angre Kjøbet.

Sir Thomas.

Gjør dog ikke
Saameget af den ringe Sag!

John Shakspeare.

Saa gaaer jeg
Da glad og rolig hjem! Jeg bringer William
Et Glædesbud!

Sir Thomas.

Nu har I fundet Veien
Til Charlecote igjen; lad nu, John Shakspeare,
De sidste Tider være glemt'! Man trænger
Til gamle Venner, naar man selv blier gammel.
Jeg er en Jæger, raa og vild maaskee,
Lidt hastig undertiden; men jeg er
En ærlig Karl!

Hathaway.

Det har I viist os nu!
Farvel, Sir! Tak for Eders gode Gjerning!

John Shakspeare.

Min Søn skal komme med sin unge Kone
Imorgen selv, og takke Jer, Sir Thomas!
(begge gaae).

Sir Thomas.

For megen Umag' for den stolte Svend!
Han skal nok blive hentet — med et Følge
Af Rettens Mænd! Du gaaer i Saxen, Dreng!
Jeg smurte den med glatte Ord; dem lokker
Man Narre med, som Rævene med Fedt.
Den Gamle jager Ungen selv i Fælden!
Det var et Mester-Jægerfif, Sir Thomas!
Nu vil jeg spise mine Snepper, drikke
Min Sec, og sove sødt — jeg har fortjent det!
(gaaer.)

Tredie Scene.

(Værelse i Hathaways Huus.)

Anna og William (komme ind).

Anna (forfærdet).

Hvad har du gjort?

William.

Jeg Intet, elskte Viv!
Jeg var saa glad i Hjertet; nænned jeg
At standse Skovens muntre Dyr med Døden?
Troer du, jeg sigtede frivilligt mod
Ulykkens Maal? Det var en Hændelse,
Der jog min Kugle i den sorte Ring!

Anna.

Den traf for godt!

William.

Og nedslog rundt omkring

Saa lad ham bringe mig den selv imorgen.
Han skyder flinkt — det lider jeg just godt!
Det være langt fra mig, at bruge Lov
Og Straf mod ham! Det er en dygtig Gut!

John Shakspeare.

Han selv vil komme —

Sir Thomas.

Men hvad Engen angaaer,
Den var for høi Betaling for en Raa,
Min gode Master. Jeg vil kjøbe den,
Hvis I vil sælge; derom kan vi handle
Imorgen, om I synes saa.

Hathaway.

Det kan vi;
I skal ei angre Kjøbet.

Sir Thomas.

Gjør dog ikke
Saameget af den ringe Sag!

John Shakspeare.

Saa gaaer jeg
Da glad og rolig hjem! Jeg bringer William
Et Glædesbud!

Sir Thomas.

Nu har I fundet Veien
Til Charlecote igjen; lad nu, John Shakspeare,
De sidste Tider være glemt'! Man trænger
Til gamle Venner, naar man selv blier gammel.
Jeg er en Jæger, raa og vild maaskee,
Lidt hastig undertiden; men jeg er
En ærlig Karl!

Hathaway.

Det har I viist os nu!
Farvel, Sir! Tak for Eders gode Gjerning!

John Shakspeare.

Min Søn skal komme med sin unge Kone
Imorgen selv, og takke Jer, Sir Thomas!
(begge gaae).

Sir Thomas.

For megen Umag' for den stolte Svend!
Han skal nok blive hentet — med et Følge
Af Rettens Mænd! Du gaaer i Saxen, Dreng!
Jeg smurte den med glatte Ord; dem lokker
Man Narre med, som Rævene med Fedt.
Den Gamle jager Ungen selv i Fælden!
Det var et Mester-Jægerstik, Sir Thomas!
Nu vil jeg spise mine Snepper, drikke
Min Sec, og sove sødt — jeg har fortjent det!
(gaaer.)

Tredie Scene.

(Værelse i Hathaways Huus.)

Anna og William (komme ind).

Anna (forskrædet).

Hvad har du gjort?

William.

Jeg Intet, elskte Viv!
Jeg var saa glad i Hjertet; nænned jeg
At standse Skovens muntre Dyr med Døden?
Troer du, jeg sigtede frivilligt mod
Ulykkens Maal? Det var en Hændelse,
Der jog min Kugle i den sorte Ring!

Anna.

Den traf for godt!

William.

Og nedslog rundt omkring

Min Glædes unge Rosenhæk med hele
Dens nysudsprungne Flor! — Jeg maa herfra!
I denne Nat herfra!

Anna.

Ak! hvorhen, William!

William.

Mit stolte Hjerte taaler ei Vanære!
Ved Alfarveien staaer det skumle Taarn
Med Gittervinduer af Jern: og der
Jeg skulde høre Spot imod mit Navn,
Naar udenfor den kaade Skare glædes
Ved Fangens Vanheld? døie piinlig Trøst
Af Røvere og Tyve, mine Brødre
I Fangenskabet? Og, var Straffen endt,
Jeg skulde vise mig, udtæret, bleg,
Med Skændselsvidnet paa min frie Pande
For Stratfords Mænd? Nei! det skal aldrig skee!

(Hathaway og John Shakspeare komme.)

John Shakspeare.

Vær rolig, kjære William! Du har Intet
At frygte for!

Hathaway.

Godmodigt han undskylder
Dit kaade Skud med Dagens Lystighed;
Han sparer dig for Lovens Straf.

John Shakspeare.

Hans Adfærd
Er meer forsonlig, end jeg havde ventet
Af ham.

Anna.

Nu aander jeg igjen!

Hathaway.

Og mere,

End I fortjener, William! I har digtet
Nidviser om ham — det var hæsligt gjort!
Det kommer af det Versemagervæsen!
Det var just ikke at fortænke ham,
Ifald han havde gjengjeldt Eders Vers
Prosaisk drøit med Fangekost i Hullet!

William.

Det var en Ungdomsubesindighed,
Som er fortrudt. Koldblodig skrev jeg ikke
De altfor haarde Ord: han havde nedrigt
Mishandlet den med Spot i Nødens Tid,
Som ingen Søn bør høre Haan imod.

Hathaway.

Ih nu! Nu skriver I jo ingen Vers meer;
Saa lad det være glemt!

William.

Har han kun glemt det,
Har meent det ærligt med sin Venlighed?
Tilgivet mig en Gjerning, der seer ud
For Lovens Øine som Forbrydelse?
Jeg har fornærmet ham — han hader mig!

Anna.

Nu bør vi troe det Bedste; vi har dømt
Hans Sind for haardt!

William.

Da skal han see, jeg veed
At takke, som jeg veed at hevne Uret.
Han troer mig overmodig — nytter han
Ei denne Vaadegjerning til mit Vanheld,
Min Stolthed bøier villig Knæet for
Hans Ædelmod; thi det vanærer ikke!

Gilbert (kommer).

Ha! William!

— Den trædske Ræverjæger!
Hans fromme Løfte var en Lokkedue,
For desto sikkrere at faae dig fat,
Og holde dig ved Vingen! Allan kommer
Fra Dommeren i denne Stund — ved Midnat
Man griber dig!

Hathaway.

Det var hans Venlighed!?

Anna.

Det var et stakket Haab, min elskte Brudgom.

William.

Saa maa jeg bort.

John Shakspeare.

Fra Stratford, William,
Før Midnat kommer! Heller Flugt og Armod,
End Skændsel! Aldrig har en Shakspeare lagt
Sin Arm i nogen Fangevogters Haand!

Hathaway.

Betænk Jer, før I handler!

William (omfavner Anna, med Smerte).

O! Min Brud!

Anna (rolig og med Ømhed).

Din Hustro, William!

William.

Forenede
Og skilte ad i samme Stund!

Anna.

Kun Døden
Adskiller Mand fra Viv, ei Sorg og Vanheld!

Gaaer du fra Stratford bort, jeg følger dig
Hvor end du drager hen!

Hathaway.

Han er din Mand,
Men jeg din Fader! Richard Hathaway
Er ikke Den, der møde vil sin Datter
Paa Alfarvei med Tiggerposen!
(til William.)
Haanden
Paa Hjertet, William Shakspeare! kan du føde
En Kone nu ved dine Hænders Gjerning?

William (nedslaaet).

Det veed jeg ei med Vished.

Anna.

Jeg har lovet,
At dele Nød og Glæde, Godt og Ondt
Med ham, at vandre trofast ved hans Side,
Om ogsaa Veien bliver trang og tung.
Faa Timer gammelt er mit Løfte kun,
Det er ei magtesløst, og blier det aldrig!

Hathaway.

Du bliver her! En Faders Pligt er ældre,
End Barnets — Valgte du det Rette, William,
Saa lod du Loven raade. Du er ikke
Den første Ungersvend, en Rævejæger
Har svet Rettens strenge Hevn imod.
Et Aar — og Ingen mindtes meer din Straf.
Du er for stolt — det veed jeg — jeg fordømmer
Ei Andres Meninger. Saa flygt, med Gud!
Min bedste Hest skal blive trukken frem;
Men rid itide, at du ei har nødigt

At haste mere stærkt, end Dyret taaler.
Vær flittig, William, som du er gjev
Og ærlig — hun er din, naar du har Huus
Og Hjem til hende! — Det var Glædens Dag,
Og nu er Aftenen bleven Sorg og Graad!

Anna (bønlig).

Min Fader! —

Hathaway.

Hans Forbandelse var med dig,
Ifald du fulgte ham! — Siig nu Farvel!
Der kommer bedre Tider! — Kom, John Shakspeare,
At ikke Gjæsterne skal savne os
Og gjette hvad her skeer. Det kunde hindre
Jer Søn i Flugten.

John Shakspeare.

Jeg skal følge strax.

Hathaway (trykker, rørt, Williams Haand).

Hent Anna snart! (gaaer.)

Gilbert.

Til Midnat er din Vei
Uhindret, William; siig, hvorhen du flygter,
Og jeg skal sagtens føre din Forfølger
Paa modsat Vildspor.

William.

Helst jeg gaaer til London.
(smertelig.) Min Fader! slet har Sønnen holdt sit Løfte!

John Shakspeare.

Bedrøv dig ikke! Du har ikke brudt det;
Ulykken kom, og giorde det ugyldigt.
Der smiler vel en bedre Dag; saa vil du
Indløse det, min Søn!

Gilbert.

Jeg er jo kraftfuld,
Og kan arbeide, William! Din Fader
Skal Intet mangle — Lad den Trøst ledsage
Din Vandring fra det faderlige Huus!

William.

Du, Gilbert, du har været tidligt oppe,
Og trællet ærligt i vor Faders Viingaard;
Jeg sødeb Dagen bort, og nu er Aft'nen
Brudt frem; jeg kom for silde til min Gjerning,
Og nu er Anger min fortjente Løn!

John Shakspeare.

Ei disse Tanker nu!

Gilbert.

Du maa ei dvæle!
Jeg speider Veien for dig gjennem Skoven.

John Shakspeare.

Gaae, gaae, min Søn!

William.

Lev vel!

John Shakspeare.

Gud være med dig!

William.

Det vil han for din faderlige Bøns Skyld.
(John Shakspeare omarmer ham, og gaaer med Gilbert.)

William.

Nu dit Levvel, min Hustro — og saa bort!

Anna.

Mit Ja-Ord og Farvel paa samme Dag?
Det var formeget fordret af en Qvinde!
Naar Vinterkulden jager Fuglestaren

Mod Syden fjernt afsted, da følger Hunnen
Sin Mage over Hav og Fjeld — skal Fuglen
Beskæmme Mennesket?

William.

Din Fader, Anna —!

Anna.

Idag blev du min Herre!

William.

Han har nævnet
Forbandelse!

Anna.

Min Mands Velsignelse
Kan modstaae den!

William.

Han vil bedrøves, Anna!

Anna.

Jeg her skal vælge mellem Mand og Fader!
Han blier ei barnløs, om end jeg gaaer bort.
En kjærlig Datter har han end tilbage;
Men du gik sorgfuld i den vide Verden,
Forladt af Alle, dersom jeg forlod dig.

William.

Hvor skal jeg finde Føden til min Viv?
Jeg har ei samlet, har ei bragt i Laden
Ved Sommertide og paa Høstens Dag.

Anna.

Jeg veed, der falder ingen Spurv til Jorden,
Naar ei dens Skaber vil det; og jeg veed,
At Fuglen finder Føden, naar den søger
I Vintersneen mær ved Bondens Huus.
Vort Forraad bliver doppelt stort, naar jeg
Er med at samle.

William.

Følg mig da, min Elskte!
Ei mandigt er det handlet; men jeg har jo
Et Forsvar i din Troskab.

Anna.

Mandigt handlet
Er Alt hvad Manden gjør i Kjærlighed
For den, som elsker ham. Hvad har en Qvinde
At fordre meer? O! da hun gaaer med Glæde
Den længste Vei!

William.

Ak! blev den dig for tung!

Anna.

Min Kjærlighed er stærk, min Fod er ung!
Hvor venter du mig?

William.

I Sanct Huberts Lund
Ved Avon-Strømmen!

Anna.

Kun en stakket Stund,
Og jeg er hos dig! Smukt gaaer Floden der
Sin jevne Gang imellem Lundens Træer —
Vor Vandrings Billed! Bølge gaaer hos Bølge;
Just saa skal Mand med Hustro kjærligt følge!

William.

Ak, Anna! Frost og Vinter forestaaer!

Anna.

Men, William, efter Vinter følger Vaar!

William.

Du, hulde Trøst!

Anna.

Hvor Trøst er, der er Fred!
Din Viv er Trøst, din Hustro Kjærlighed!

William (rækker hende Haanden).

Ved Avons Bred!

Anna.

Hvor Elskovstræet staaer!

William.

Der gav du mig din Tro, du fromme Brud!

Anna.

Derfra vi trofast gaae i Verden ud!

(Dukket falder.)

Fjerde Act.

(Skov.)

Alferne (danse deres Ringdands).

I Ring, i Ring
Saa lystigt og let vi snoe os omkring!
Knækkes ei skal det bøiede Straa;
Doppelt saa frisk imorgen det staae!
Deilige Blomst ei bryder vort Fjed;
Doppelt saa sødt den dufter derved.
Aarle ved Morgen Jægerens Dreng
Finder vor Kreds i Duggen paa Eng;
Speider bag Busk om Alferne tidt,
Ønsker at see, men gyser dog lidt.
I Ring, i Ring
Saa lystigt og let vi snoe os omkring.

Oberon og Titania komme.

Oberon (til Alferne).

Letsindige, som var I Mennesker,
Og ei udødelige Alfers Skare!
I nylig kaldte os med Ak og Taarer
Til Hjælp for Eders Yndling, som I lokked
I Faren selv; og nu I sværme atter
Som før med Glæde-Sang i lystig Ring!

Titania.

Langs Avons Bred han vandrer Sorgens Gang.

De blanke Maanestraaler hvile sig
Paa stille Vang, og Nattergalen synger
Saa smukt fra Krattet, Natviolens Klynge
Tilvifter ham sin Duft — han veed det ikke;
Tilbage seer han længselsfuldt, og fremad
Med Smerte!

Oberon.

Vi vil lytte til hans Kummer;
Hvis Alfens Magt kan overvinde den,
Da skal den vige for vor Tryllesang.
(giver Alferne et Vink, at følge ham og Titania ind i Skoven.)

William
(kommer, og seer sig, ventende, om).

Hun dvæler længe! Maanen viser alt
Mod dybe Midnat paa den sølvblaae Skive,
Og saa den blegner snart for Dagens Gry.
Hvor ofte vender hun sit Blik tilbage
Mod faderlige Hjem! Og tusind Sukke,
Tungt flagrende, som Fuglens vaade Vinger,
Hun sender did med sørgeligt Farvel!
— Hun maa det vel! Jeg borde været Mand,
Og gaaet kjækt min tunge Gang alene!
— Den mindste Skovens Fugl har dog sin Rede,
Og Hannen qviddrer lifligt for sin Mage
Fra Løvets Skjul: jeg har en trofast Hustro,
Og ikke veed jeg Ly for hendes Hoved,
Og ingen Glæde kan jeg give hende
At trøstes ved! Kun slet forstaaer min Haand
At spænde Væven ud, og fange Føden
I Garnet, som en flittig Edderkop.
— — O! hvor er nu mit kjække Digterhaab?
Bortviist det har jeg fra min Sjæl idag;
Fortørnet, kommer det ei nu tilbage,

At styrke mig med Trøst! — Før, tyktes mig,
Nedbøied Lauren villigt sine Grene
Mod denne Tinding; høit begeistret, glad,
Omsnoede jeg min Pande med dens Løv —
Nu reiser den sin Krone fjernt mod Himlen,
Og intet Blad der er for mig!
— Kan Foden
Ei træde nu Cothurnen, passer Masken
Mit Ansigt ei — ja, saa maa Haanden trælle
Daglønnerværk!

(lyttende.)

— Maaskee hun kommer ei! —
Jeg borde ønske det, og kan det ikke!

(gaaer tilbage.)

Oberon og Titania træde frem.

Forsagte Dødeliges Aand, der tvivler
Med Frygt og Mismod om sin bedste Kraft!

Titania.

Men jeg skal ende denne Tvivl og Svaghed,
Og gjøre Hjertet freidigt!

Oberon.

Og hvad har du
Da udtænkt nu?

Titania.

Hans Digtermod skal atter
Slaae Ørnevingerne til kraftig Flugt!
En Aftenstund — faa Døgn kun er det siden —
Han vandred, elskovsfuld, i Stratfords Lund
Med Bruden Arm i Arm; og mens de hviled
Paa Stenen under Kongeegens Tag,
Han lærte hende mangt et deiligt Sagn
Om jordisk Kjærlighed, og malte djærvt
Med store Omrids høie Helteoptrin,

Saa Pigen klyngede sig, bange, til ham,
Men gss dog gjerne, mens hun skotted hen
Mod Skovens Skygger, om ei Synet stod der,
Og truede bag Træet. Selv jeg hørte
Med Velbehag, og bød de vilde Alfer
At lytte til; jeg vilde vise dig
De store Scener, som hans Tanke saae.
Nu skal han see dem selv, gjentagne her
Ved Alfers Spil, og troe, halvt blundende,
At høre Bretlands Mænd tiljuble ham
Et Hædersraab!

Oberon.

Velan! Et Skuespil
I Skoven! Herligt, min Titania!

Titania.

Bag Buskene! Han kommer! Hurtigt tænkt,
Og hurtigt gjort! Forvandlet i et Nu
Er hver en Alf!

Oberon.

Sørgmodig Ensomhed
Ledsager ham!

Titania.

Vi synge ham i Blund;
Ei vaagne skal han, før hans Mod er vakt.
Men først en Koglering om Skovens Hegn
Af fæle Skikkelser, der skræmme bort
Nysgjerrigt Speiderfjed!

Oberon.

Han venter her
Sin Elskede — forvild ei hendes Vei!

Titania.

O! trofast Kjærlighed forfærdes ei.

(de forsvinde.)

William (kommer tilbage).

Hun kommer ikke! Har den strenge Fader
Opdaget Flugtens Plan af Øiets Uro
Og Smertens Blik? — Dog — faderligt, ei strengt
Og grusomt var hans Nei! Hun er hans Datter!
(sætter sig ved et Træ.)
Endnu en Time tør jeg vente her;
Og saa jeg eensom vandrer bort herfra,
Før Maanens Ring, der blegner, mat og gusten,
For Dagens muntre Aasyn, minder mig
Om usundt Fængsel og om Ærens Død!
(Han helder sig, mismodig, op til Træet, med Blikket fæstet paa Jorden. I Baggrunden komme Alferne frem.)

Alfernes Chor.

Syng nu, Bæk,
Rislesang bag Sivets Hæk!
Vestenvind,
Snig dig let i Skoven ind!
Lær, melodisk, i din Flugt
Espens Løv at rasle smukt!
Sødt dertil
Nattergalen qviddre vil!
Favre Yngling, Alfen kjær,
End en Stund
Trygt i Blund,
Hvile maa bag Løvet her!
Heltesyn, med Kamp og Blod,
Styrke skal det svage Mod!

Sangen ophører. Musiken gaaer over i vildere Toner, som Forspil til de følgende Scener. Et Dække gaaer op; man seer en Skueplads; i Baggrunden Tilskuerne. Pantomi-

mist fremstille Alferne for William Shakspeare Hovedscenerne af Sørgespillet Macbeth, i tre Afdelinger.

Første Afdeling.

Hexedandsen paa Heden. Macbeths og Banqvo's Møde med Troldsøstrene. Kong Dunkans Komme til Borgen. Lady Macbeth og Macbeth myrde ham.

Anden Afdeling.

Macbeths og Lady Macbeths Fremtræden, som Konge og Dronning. Banqvos Drab. Hans Gjenfærd ved Gjæstebudet.

Tredie Afdeling.

Macbeths Nattebesøg hos Troldsøstrene. Lady Macbeths Nattevandring og Død. Macbeths Kamp og Fald.

Mellem hver Afdeling høres Alfernes Tilraab, som fra Tilskuerne:

Hil, William Shakspeare! Hil!

Det optrukne Dække falder atter.

William

(farer op, og stirrer mod Stedet, hvor Skuespillet viste sig).

Forsvundet! —
Ha! som her det viste sig,
Saaledes just jeg saae det i min Sjæls
Begeistring! —
Bolde Macbeth! ikkuns den,
Der ei blev fristet selv, vil nægte dig
En Sorgens Taare! — Herligt, gramme Qvinder!
Saaledes skal I Eders Ringdands snoe,
Mens hule Toner, som fra Gravens Dyb,
Forkynde Synden Hevn og Undergang!
Du var et dygtigt Gjenfærd, blege Banqvo!
Du stirred rædsomt med det brustne Øie —
Du maatte skrække selv den bedste Helt!

Og du, forfærdelige, haarde Dronning,
Med Blodstænk paa den hvide Qvindehaand,
Du gik din Nattevandring paa Cothurnen,
Som just du skulde gaae den!
— Ja, det var
Et sanddru Syn! Min egen Tankes Skabning
Med Liv og Kraft skred herligt over Scenen!
Det var et Syn — men Syner er fra Gud!
Nu vige Nattens Taager fra mit Øie;
Jeg seer mit Maal, min Vei igjennem Livet;
Jeg tvivler ei — nu føler jeg mit Kald!

Anna (kommer).

Her er din Hustro, William!

William

Kom, min Viv!
Al Sorg er nu forbi!

Anna.

Dit Øie flammer,
Og deiligt blusser Modet paa din Kind!
Hvad er der hændet?

William.

Jeg har seet et Syn
I denne Stund! En venlig Aabenbaring
Opløftet har min Aand, og styrket mig!
Du skal ei følge mig til Nød og Kummer!
Jeg har ei drømt: jeg saae mit Digterværk
Forherliges paa Scenen! Paa sin Throne
Sad Dronningen, den høie Vestalinde
I Herskerkaabe og med Krone paa;
Og Taaren, blank og klar, som Kronens Perler,
I Øiet stod, og lønnede mit Digt!

Anna.

Tak være Himlen, som har trøstet dig!

William.

Til London gaaer jeg. Der staaer Kunstens Tempel.
O! der skal Folkets Bifaldsraab engang
Mig hilse, som jeg hørte det i Nat.
Jeg tvivler ikke! Det var Spaadoms Ord,
Hvormed Burbage mig loved Digternavnet;
Nu veed jeg, det er Sandhed!

Anna.

Hvor du gaaer
I Verden følger jeg dig!

William.

Ja! Nu sænker
Sig atter Laurens Krone mod min Pande,
Med friske Blad for mig, med gylden Frugt,
Der blinker mellem Løvet, for min Viv!
Kom nu, min Brud! Farvel, min Fødestavn!
Snart Bretland nævner William Shakspeares Navn!
(slynger Armen om sin Hustro, og gaaer.)

Alferne
(med Oberon og Titania, træde frem).
Hil, William Shakspeare! Hil!

Oberon.

Vel gjort, Titania, og hver en Alf!
Nu kjender han sin Kraft, nu svulmer Hjertet
Af stærke Følelser. Med dristig Haand
Han griber Evighedens Digterkrone!

Titania.

Kom, Alfer! Vi vil følge ham med Sang,
Saalænge Maanen lyser over Vang!

Alfernes Chor
(medens de drage bort).

Hil, Shakspeare! Hil!
Blanke Maane, led hans Trin!
Farv med Sølvglands Avons Flod!
Strø nu Demant og Rubin
Over Engen for hans Fod!

Vaagner op i stille Dal
Drossel, Gjøg og Nattergal!
Hilser ham fra Skov og Vang
Smukt med Eders bedste Sang!

Lukket Knop paa Busk og Straa,
Blunder du, naar han maa gaae?
Hils ham dit Farvel med Duft
I den friske Aftenluft!

Blomstens Sprog og Bækkens Kluk,
Zephyrs Hvisken, Skovens Suk
Smukt hans Toner tolke vil!

Hil Shakspeare! Hil!
(Dækket falder, medens Alferne forsvinde.)